

Furs de 1645

VERSIÓ DE TREBALL a dia 28-8-2016
i per tant **susceptible de modificacions**, de la transcripció
dels Furs promulgats a les Corts de dit any

Aquest document forma part del projecte general:

FURS DE VALÈNCIA (1238-1645)
Transcripció, traducció i estudi de tots els furs promulgats
per les Corts Valencianes al llarg de l'època foral

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE TRANSPARÈNCIA, RESPONSABILITAT SOCIAL,
PARTICIPACIÓ I COOPERACIÓ
(Direcció General de Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern)

UNIVERSITAT JAUME I
FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES I ECONÒMIQUES
(Àrea d'Història del Dret)

VALÈNCIA - CASTELLÓ

2016

Furs de 1645

Contrafurs

[1] Primerament, per quant lo dia de la Pascua de Reys contants sis de janer de l'any 1643, sent lo lloctinent y capità general de la present ciutat y regne, lo duc de Arcos feu donar un garrot a un home nomenat Cosme Miguel, sens denunciació ni sentència, ni dilació de tres y dos dies, sinó tant solament ab una informació que es rebé, y confesions *ex officio*, tot lo qual fonc fet contra furs, privilegis, ussos y bons costums del dit y present regne; supliquen per çò los tres braços, ecclesiàstic, militar y real a vostra magestat, per sa real clemència, mane declarar tots los enantaments, desús dits, per nul·les, com a fets contra dits furs, ussos y bons costums. Y que·s laceren les parts hon estiguen continuats per a que no es puguen traure en conseqüència y sien dits furs, y privilegis, ussos y bons costums inviolablement observats.

Plau a sa magestat.

[2] Ítem, per quant lo dit duc de Arcos manà posar en la presó a Leandro Escales, tancant-lo en un guineu ab cadena, grillons y guardes de vista a hon estigué molts mesos. Y una nit accedí a dita presó don Francisco Alreus, escrivà de manament de orde del dit duc de Arcos, y lo embarch en lo Grau de la present ciutat, y el portaren a un galeó de la armada real que estava a vista de Tarragona; y de allí fonc portat a la fortalea del penyó a hon actualment està, lo que és contra el privilegi 29 del rey Alfons el terçer, furs, ussos y bons costums així per no haverse-li fet càrrec dins tres dies, com també perquè sens proceir denunciació procès, ni cognició de causa és estat desterrat impossant-li una pena tan rigurosa, qual és estar en lo penyó; supliquen per tant los dits tres braços a vostra magestat per sa real clemència mane declarar tots los desús dits enantaments, ésser fets contra dits furs, privilegis, ussos y bons costums, revocant y lacerant aquelles de les parts hon estiguen continuats, per a que no es puixen traure en conseqüència y posàt lo dit Leandro Escales en llibertat.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

[3] Ítem, senyor, per quant per furs y privilegis del present regne, *et signanter* per lo privilegi primer del senyor rey don Fernando el segon, està dispost que ninguna persona puga ser condemnaða en pena alguna, sens procès y sentència, y estos anys propassats de orde de alguns ministres reals se li haja fet derrocar una casa que tenia en lo lloc de Masamagrell a Guillem Ramon Anglesola, generós, después de haver-lo tengut pres molt temps. Y també foren portats ab ferros a Fuenterrabia Galceran Anglesola, generós, don Ximen Pérez Lloriz, don Geroni Lloriz, don Jaume Ruiz de Corella, Valero Sanz, generós, y altres, després de haver patit molts mesos de presó, los quals estigueren en Fuenterrabia dos anys, y lo dit Ramon Anglesola tot lo dit temps tenint la vila de Madrit per presó, y també foren embiats a la vila de Madrit

don Vicent Vallterra y Blanes y lo dit Guillem Ramon Anglesola, sens haver-los fulminat procés ni sentència, contra la disposició de dits furs y reals privilegis; per tant los tres braços suppliquen a vostra magestat sia servit proveir, declarar, y manar que los dits proceïments fets contra aquells se encontren ab dits furs, y reals privilegis, y que sien reintegrats del perjudi y danys que han patit y sostengut per raó de aquells y que no es traga en conseqüència *in eventum*.

Plau a sa magestat que se administre justícia sobre lo contengut en lo present capítol per los jutges de greujes.

Furs

[4] Primerament la devoció que los vehins y habitants de la present ciutat y regne sempre han tengut y tenen a la Inmaculada Concepció de la gloriosa sempre Verge Maria Mare de Déu nostre Senyor és molt gran, y per la molta reverència que se li deu; supliquen a vostra magestat los tres braços sia servit intercedir ab sa Sanctedat per a que lo dia de la festa de la Concepció sia de precepte en la dita ciutat y regne, manant a son embaixador que assistix en Roma, obtinga lletres o breu per a dit efecte.

Plau a sa magestat.

[5] Ítem, per quant és just, y a rahó conforme, que les commandes de la orde y religió de nostra Senyora de Montesa y de les altres òrdens militars de Santiago y Calatrava, que y a en lo present regne, sien proveïdes en persones de dites religions militars, respectivament, y no les de una religió en persones de altra y menys en estrangers del present regne, ni en dones, encara que sien naturals del dit e present regne; per çò supliquen a vostra magestat los dits tres braços sia servit proveir y manar que de hui avant les dites romàndes sien proveldes en persones de les altres religions militars ni estrangers del present regne, ni en dones encara que sia per via de commanda o administració.

Plau a sa magestat fins al solio de les primeres corts.

[6] Ítem, senyor, los dits tres braços supliquen a vostra magestat que atesa la calitat del marques de Guadalest y que és originari del present regne de València y que vostra magestat és estat servit estos anys passats, manar cobrir en sa presència moltes y diverses cases de tots sos regnes; per çò sia vostra magestat servit fer gràcia y mercet al dit marques de Guadalest de manar-lo cobrir en sa real presència ab les preeminències que altres títols y grans gozen dins e fora de la Corona de Aragó.

Sa magestat tindrà particular memòria de la casa de dit marqués, atenent a sa calitat y servicis.

[7] Ítem, senyor, los dits tres braços supliquen a vostra magestat que per quant la renda, que té lo hospital general de la present ciutat de València, és molt tenue y de poca consideració, y ab aquella y les almoynes no pot acudir a les obligations y gastos ordinaris per causa dels molts malats que acudixen y es curen en aquell, sia vostra magestat servit senyalar *ex nunc* una pensió de quatre milia lliures cascun any *et in perpetuum* sobre lo archebisbat de la present ciutat y diòcessis y per a en cas de la primera vacant per a el dit hospital, manant al embaxador de vostra magestat que assistix o assistirà en Roma, que inste y cuide es despache lo breu apostòlic per a dit effecte.

Plau a sa magestat fer mercè a l'hospital general de dos millia liures de pensió en la primera vacant de l'archebisbat de la present ciutat y altres dos mil en les altres yglesies.

[8] Ítem, senyor, per quant és just y convenient que los naturals del present regne, que són virtuosos y tenen bona capacitat y lletres, que són molts, que tenen semblants qualitats, sien premiats y los demás se animen y esforcen a estudiar y treballar en

la virtut; supliquen los tres braços a vostra magestat sia servit proveir, estatuir y manar que en qualsevol cas, o casos que vauen de hui avant, lo archebisbat de la present ciutat y los demás bisbats del present regne hagen de ser proveïts en naturals del present regne *vere et non ficte* y no estrangers.

Plau a sa magestat en respecte dels bisbats fins el soli de les primeres corts, y en quant a l'archebisbat tindrà memòria dels naturals de aquest regne.

[9] Ítem, per quant és convenient, y encara necessari, que les persones que han de exercir jurisdicció en lo present regne sien no sols perites en drets, però encara que tinguen notícia pràctica e intel·ligència dels furs, privilegis, y pragmàtiques, ussos y bons costums de aquella; per tant los tres braços supliquen a vostra magestat que de hui avant los que no són naturals del present regne, *vere et non ficte*, no puguen tenir ni exercir officis de vicaris generals de l'archebisbe y bisbes de la present ciutat y regne, oïdors de causes pies, oficials vissitadors, canceller, oficials foraneos, inquisidors contra la herètica gravetat, fiscals, advocats, procuradors fiscals de dita Inquisició, ni tenir altre ofici algú, que exercite jurisdicció eclesiàstica o secular, ordinària o delegada o de altre gènere; y així mateix que los escrivans y altres ministres dels desús dits oficials, dignitats y magistrats hagen de ser naturals del present regne, *vere et non ficte*.

Plau a sa magestat intercedir ab sa Sanctedat lo que si li supplica.

[10] Ítem, per quant en los furs 16 y 17 rúbrica *de rerum divis*; fur 1 que comensa otorgan *sub. rúbrica De pasturis*, y ab los privilegis 8 del rey En Jaume primer; privilegis 109 y 110 *Petri secundi*; privilegi 2 *Joannis primis*; privilegis 4 y 20 *Petri primi*; privilegi 1 *Alfonsi primi*; privilegis 3 y 9 *Jacobi secundi*; privilegis 15 y 148 *Alfonsi secundi*, està disposat y ordenat que los veïns y habitants de la present ciutat, y tenint franquea de aquella, sien franchs de tots drets, peatge, quema, asadura, degolla y de qualsevol altres drets, que dir y nomenar se puguen, així en lo present regne com per tots los regnes y serres de vostra magestat; y este mateix privilegi se ha concedit a totes les demás ciutats, viles y llocs del present regne y alguns particulars de aquells, ab diferents reals privilegis ab que se a estés dita exempció, immunitat y franquea; se ha seguit que los arrendadors del peatge que són estats, y hui són des de el any 1632, han attentat de fet, ajudats de l'advocat patrimonial de vostra magestat, a restrenyir y llimitar les referides exemptions y franquea, obligant a que les que concedía, així la present ciutat com altres, que no fosen admeses sens la ferma de l'advocat patrimonial, lo qual restringia la llibertat de aquelles a ussos propis tan solament, sens així que la concessió és general y sens llimitació alguna, així en ussos propis com en mercaderies portades per mar y terra, y encara han pretés que les naus que passaven de Castella a Itàlia, sens tocar en playa y port del present regne, per quant tocarien en lo realme de Castella, dehuen pagar dret de peatge y quema, ocasionant molts litigis y plets, així en la present ciutat com a les demás ciutats, viles reals, y llocs del present regne y veïns de aquells, ab notable detriment y dispendi de sos drets, llibertats y patrimonis, causant grosíssimes despeses a la defensa de les dites causes, ocasionant, per no voler admetre les franquees de Aragó, que pagasen los naturals del present regne lo dret de peatge y altres, de què eren exempts en dit regne, lo que és expressa contravenció de lo concedit y ordenat en dits furs y privilegis.

Per tant, acudint al reparo de aquells, suppliquen los tres braços a vostra magestat sia de son real servici, que lo contengut en dits furs sia observat y guardat a la lletra, y manat a l'advocat patrimonial pena de privació de offici, no se entrometra a fermar dites franquees ab la restitució de ussos propis ni de altra manera, y que sols ab la concessió de dites franquees, feta per les ciutats, viles y llochs y particulars que tenen privilegi de concedir-les, les hajen de admetre los arrendadors del peatge, que hui són y per temps seran y lo mateix se entençà quant los drets reals estaran en administració, sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat finit lo present arrendament.

[11] Ítem, per quant vostra magestat en lo mes de octubre propassat, ha manat fer venda al cardenal de Borja, archebisbe de Toledo, de les nou gavelles de la sal del quint del peix del terç delme del pa y vi de la horta de la present ciutat y del terç delme de la mar ab la jurisdicció; y com la sal y altres referits drets, per furs y privilegis del present regne sien regalia de vostra magestat, y de les principals regalies y drets inseparables de la corona real, y la dita venda y alienació se encontra principalment ab los furs 33, 34 y 37 rúbrica *De rebus non alienandis*, que prohibixen les alienacions de mer y mixt imperi, y ab los furs 72 y 80 rúbrica *De iurisdictione omni iudicum*, per los quals està reservada la jurisdicció a vostra magestat, respecte de les persones militars, y ab los privilegis 5, 6 y 7 del senyor rey don Alfonso terçer y ab les reals lletres del senyor rey don Fernando, dades en Granada en 11 dies del mes de març de l'any 1501, ab que està prohibit vendre y comprar sal de altra part que de les dites gavelles, sots pena de mort y confiscació, y per medi de dita venda estarien subjectes no sols les persones del braç real, sinó les dels braços militar y ecclesiàstic, al dit cardenal Borja; per tant y per què lo dit patrimoni real de vostra magestat sia reintegrat, y los dits furs, privilegis y provisións reals observades, y per a que cessen los grans inconvenients que es poden seguir; suppliquen los tres braços a vostra magestat sia servit proveir, estatuir, y declarar que la dita alienació, y venda, de tots los referits drets y de cascú de aquells és nul·la, manant-la revocar y cancellar des de la primera linea fins la darrera com si feta no fos.

Plau a sa magestat revocar la venda feta en favor del cardenal de Borja des de la primera linea fins a la darrera, com si feta no fos.

[12] Ítem, senyor, com sia just que en lo present regne los subjectes de capa y espasa tinguen premi y puestos competents com los tenen en altres regnes, y províncies, y per a que tots se animen y esforcen al servici de vostra magestat y a merèixer dits puestos, y perquè ha de redundar en major servici de vostra magestat y utilitat de la cosa pública; per tant los tres braços suppliquen a vostra magestat sia servit de estatuir, ordenar, y manar que en lo sacro supremo Consell de Aragó, de hui en avant, hi haja un subjecte, de capa y espasa, natural del present regne, lo qual tinga vot decissiu en tots los negocis de govern y gràcia ab lo salari, emoluments y preeminències que tenen los regents del dit supremo consell; y altres dos subjectes, de capa y espasa, naturals també del present regne, en la Real Audiència criminal de la present ciutat y regne, los quals tinguen també vot decissiu en los negocis de

govern y gràcia, ab lo salari, emoluments y preeminències que tenen los doctors de la sala criminal.

Plau a sa magestat ab que pague lo regne los salaris y que lo vot en les matèries de gràcia y govern sia com los dels demás consellers de dits consells respectivament, reservant-se facultat en la plaça del consell supremo, que ha de pagar sa magestat, de concedir aquesta alternativa a los demás regnes d'esta corona, començant esta vegada per València.

Postea sunt sua S. C. et R. Mts. hanc concessionem sive decretationem modo sequenti commutare.

Plau a sa magestat ab què del salari de les dos plases de València, pague lo regne les dos parts y la tercera sa magestat, com se paguen les demás de la Real Audiència criminal y que la obligació de provehir-les en ella dure solament fins al solio de les primeres corts, y que la del consell supremo, que ha de ser perpètua, pague sa magestat, y que lo vot de les tres en les matèries de gràcia y govern sia com lo dels demás consellers de dits consells respectivament.

[13] Ítem, per quant lo venerable sacerdot mosen Francés Geroni Simó és natural de la present ciutat y és mort en reputació de grant servent de Déu nostre Senyor, los tres braços del present regne suppliquen a vostra magestat sia servit de intercedir ab sa Sanctedat per a que, no obstant que no ha passat lo temps dels quaranta anys de la mort de aquell, tracte de la beatificació del dit venerable mossen Francés Geroni Simó, dispensant en quant menester sia, en lo curs del dit tems, y de escriure a l'embaixador que assistix en la cúria romanà, per a que faça les diligències necessàries per a dit efecte; y així mateix sia servit de ajudar cascun any en sis-centes lliures per a el gasto de l'embaixador que anirà a Roma per part del present regne, a solicitar dita beatificació, com ho feu vostra magestat ab don Vicent Pardo de la Casta quant anava a Roma per embaixador per al mateix efecte.

Plau a sa magestat.

[14] Ítem, per quant a supplicació dels senyors y posseïdors dels llocs de Estivella, Beselga, Arenes, Albalat, Montalt y Comediana, Torres Torres, Montalt, Algímia, Alfarà, Benifayró, Santa Coloma, los Frares, y la Garrofera, Faurà, Almorix, Rubau, Benedites, Gilet, Quartell, Algar, Petres, Quart, y la Alqueria Blanca, així en les corts celebrades en la vila de Monsó lo any 1585, com en les que se celebraren en esta ciutat de València lo any 1604, y en les que se celebraren últimament en la dita vila de Monsó en lo any 1626, los fonc concedida, y prorrogada, jurisdicció suprema en los dits llocs e cases de aquells per ocasió e causa del litigi antic, que y ha entre el syndic de la vila de Morvedre e los dits senyors de llocs sobre la dita jurisdicció suprema, e les mateixes raons militen hui per a fer-los la mateixa concessió y prorrogació; suppliquen per çò los dits tres braços sia vostra magestat servit concedir als dits senyors de llocs en quant menester sia y otorgar-los de nou a major cautela la dita jurisdicció suprema, mer y mixt imperi, en los llocs desús nomenats, en cascú de aquells respectivament, *tam inter suos quam inter straneos ibidem delinquentes et contrahentes*, de la mateixa manera a com la tenen los demás barons del dit regne de València.

Plau a sa magestat fins a les primers corts.

[15] Ítem, senyor, per quant per lo fur 9 de les últimes corts de l'any 1626, fol. 20, pàg. 2, està dispost que la ciutat de València per ser cap de regne tan principal y fel a vostra magestat, sia tractada, així per escrits com de paraula, per tots ab títol de senyoria, exceptat lo lloctinent de vostra magestat y Real Audiència. Y com la dita ciutat per ser cap de regne goze de privilegi de grans, y sia just y rahó que ad aquella generalment se li done títoll de senyoria; per tant los dits tres braços suppliquen a vostra magestat que de hui avant, així lo virrey que al present és, y per temps serà, com la Real Audiència, hagen de donar y donen per escrits, y de paraula, el títol de senyoria a la dita ciutat.

Plau a sa magestat ab que ab la Real Audiència se li corresponga ab la mateixa cortesia.

[16] Ítem, per quant ab lo fur 77 de les corts de l'any 1626 se suplica a vostra magestat fora servit manar proveir que els diputats del present regne, tot tems y quant estiguessen en forma de Diputació, se'ls donas títol de senyoria, y vostra magestat ho concedí, exceptant al virrey y Real Audiència, e com senyor los dits diputats, estant en forma de Diputació, representen lo regne, lo qual no es pot dubtar goza de privilegi de grans, pues les ciutats caps de regnes gozen de dit privilegi; per çò los dits tres braços suppliquen a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que de hui en avant los virreys, que seran de aquest regne, y la Real Audiència, sempre y quant dits diputats estaran en forma de Diputació y aniran ab alguna embaixada, los hagen de donar per escrit y de paraula títol de senyoria; y conseqüentment suppliquen que jatsia que dits diputats per dita raó tenen facultat per a tenir dosel, emperò a major corroboració de aquella los sia confirmada dita facultad.

Plau a sa magestat com se ha dit en respecte de la ciutat en lo antecedent capítol y quan al dosel que el puiga tenir dins la casa de la Diputació.

Capítols del·liberats per lo estrenu braç militar, per a presentar-los a sa magestat juntament ab los altres estaments

[17] Primerament, per quant per lo fur 4, situat en lo proemi dels furs del present regne fol. 2, està disposat que los furs del regne se han de entendre a la lletra tan solament, sens alguna al·legació ni interpretació de lleys, decretals o decrets, e sens gloses de aquells; y no obstant la dita disposició foral, se solen donar diferents intel·ligències e interpretacions a dits furs, ab motiu de què los que són conformes al dret romà admeten les mateixes intel·ligències, llimitacions y ampliacions de aquell. Y que en estos, y en los exorbitans, la intrínseca interpretació no se ha de entendre excluïda lo que és contra la mente y paraules del dit fur; y per causa de aquelles en molts casos se ha contravengut a dits furs; per tant los tres braços suppliquen a vostra magestat sia servit manar confirmar lo dit fur y que los del regne sien entesos a la lletra, y com són en les paraules, excluïnt qualsevol gènere de interpretació; y que qualsevol divissions, sentències, y provissions, ab que ha declarat lo contrari no puxen ésser tretes en conseqüència, ni obrar efecte algú *in eventum*; y que lo mateix se observe y guarde en respecte dels privilegis y actes de cort, los quals també se han de entendre a la lletra, sens interpretació intrínseca o extrínseca, entenent que el present fur no se entençà ni es puixa entendre en les sentències, decisions, y provissions que hauran passat en cosa jutjada, y se hauran obtés fins lo dia de hui, les quals se hajen de observar y observen, jatsia la excusió de aquelles se haja de repetir en diferent temps y en diferents vegades, y en lo esdevenidor, y tinguen tracte succesiu com en sentències donades en llegats annuos, aliments y actes de arrendaments, que per sentències y privilegis se paguen a deu sous lo millar de la vera sort, los quals e les quals hajen de estar y estiguen tot temps en sa força y valor ara o en lo esdevenidor; y que lo present fur no-s puga entendre als casos passats, ni aquells en que hi a plets pendants *etiam* que se haja donat sentència, com aquella estiga suspesa per qualsevol remey, perquè en dits casos passats y pleyts pendants, se ha de jugar com si no se hagués fet lo present fur, atenent tan solament als que tenia lo present regne ans que es fes, y suplicàs, a sa magestat lo present fur, ab declaració que lo intent del regne no és perjudicial a ninguna persona de ningun estat que sia, per lo dret que li competeix per qualsevol raó que sia, ni innovar en la intel·ligència de qualsevol contractes o plets o en altra manera que·ls pertanyga, perquè sols és lo intent establir esta ley per a en lo esdevenidor, restant en sa força y valor lo dret que a les parts los toque fins hui, ab tots sos incidents y dependents, emergens, annexos y connexos.

Plau a sa magestat confirmar lo dit fur en quan menester sia y que se observen los furs, llevats tots abusos y se entenguen a la lletra.

[18] Ítem, per a que los dits furs sien observats y guardats supliquen a vostra magestat sia servit proveir y manar que qualsevol jutge, official o ministre superior o inferior de qualsevol tribunal, que contravindrà als dits furs, o no guardarà aquells, o proveirà o jutgarà contra lo que en aquells o algun de aquells està disposat, ordenat y manat, o contra los privilegis, ussos y observàncies y bones costums del present regne, reste privat de l'offici, càrrec o magistrat que ocuparà, e inhàbil e incapaz de

tenir offici en lo present regne, y en los supremo Consell de Aragó, puix se encontra ab lo que vostra magestat ha jurat.

Plau a sa magestat.

[19] Ítem, senyor, que tot temps y quan per qualsevol ministres de vostra magestat se donarà alguna sentència o es farà algun altre enantement contra algun particular o comunitat, que se encontra ab los dits furs, privilegis, actes de cort, pragmàtiques fetes, furs, ussos y bons costums del dit regne, y la part que haurà rebut semblant lessió, acudint al síndic o síndics del un estament, haja o hagen de juntar dins sis dies los elets infrascrits, o demanar que representen a vostra magestat lo agravi que se li haurà fet per dita raó, y *aquells resoldran ser dels casos en los quals dehuen eixir a la reparació*, en tal cas no puga executar-se lo que serà proveït en dita conformitat per lo jutge o jutges, que hauran fet tals enanements o donat semblants sentències o qualsevol altres provisions fetes en contravenció de dits furs, privilegis, actes de cort, pragmàtiques fetes, furs, ussos y bones costums del dit regne, fins tant ho hagen representat a vostra magestat los dits elets, y vostra magestat haja declarat lo que serà de justícia, y si dins tres mesos vostra magestat no haurà fet la declaració, en tal cas se entençà restar feta en favor del regne, y aquest silenci tinga la major força y valor que si fora estada feta *formiter* declaració per vostra magestat.

Plau a sa magestat que en les matèries judicials se seguixquen en los tribunals les causes per los graus y camins estatuïts conforme dret y furs, y en los procehiments que es facen extrajudicialment se acudixca a son reparo per via de embaixada; y manà que es faça la declaració de qualsevol pretensió d'este gènere que tinga lo regne dins un mes, après que se aurà proposat a sa magestat, encarregant, com encarrega molt a tots ses ministres, guarden los furs, perquè la intenció de sa magestat és que sia molt puntual sa observància, y persevera sa magestat, no obstant lo que de nou se li a representat per la cort.

Postea iusit sua S.C.R. Mts. hanc concessionem sive decretationem modo sequenti comutari. Plau a sa magestat que en les matèries judicials se garde lo dispost per furs del present regne y en los procehiments extrajudicials se acudixca a son reparo per via de embaixada, y que si dins tres mesos útils après que se hauran entregat tots los papers necessaris per a poder-se declarar en lo consell supremo los dits contrafurs, no se hauran declarat, se entençà feta la declaració en favor de la pretensió del regne, de la matexa manera que si expresament se hagués declarat que és contrafur lo que se haurà proposat.

[20] Ítem, senyor, per a que los dits furs e actes de cort, privilegis, ussos y bones costums sien inviolablement observats y guardats, supliquen a sa magestat sien nomenats per cascun braç sis elets per a el reparo dels contrafurs, actes de cort, privilegis, ussos y bons costums per a que aquestos, juntament ab los síndics de aquells, hagen de representar y demandar la revocació de dits contrafurs, actes de cort y privilegis, ussos y bons costums; y que estos duren fins al soli de les primeres corts per vostra magestat celebradores.

Plau a sa magestat.

[21] Ítem, que qualsevol de dits síndics per si o per altre, amonestat o request en qualsevol cas de inobediència o contravenció de dits furs, actes de cort, privilegis, ussos y

bons costums o altres de aquells, fets per qualsevol official jutge o magistrat inferior o haja de juntar dits elets y ab intervenció de cascú de dits braços y dels altres dos síndics, resolent y determinant la major part de cada estament, se ha fet, proceït o enantat contra dits furs, actes de cort, privilegis, usos y bons costums o altre de aquells, hajen de donar al lloctinent general de vostra magestat, que estarà en lo present regne, los deu dies acostumats per a reparar y revocar los dits contrafur o contrafurs, actes de cort, privilegis ussos y bons costums; y si dins dit termini no ho farà, hajen per si mateixos y ab la casa de la Diputació, segons se ha acostumat nomenar y embiar embaixador o embaixadors a vostra magestat per a supplicar-li sia servit reparar lo fet proceït o declarat contra dits furs, actes de cort, privilegis, ussos y bons costums de la present ciutat y regne, condemnant a l'official, magistrat o jutge contrafaent, ultra de la privació de l'offici en que haurà encorregut, en restituir y pagar al dit regne tots los gastos fets en la reparació del dit contrafur, actes de cort, privilegis, ussos y bons costums, y habent estat requirit o requirits per qualsevol communitat o particular, y no es juntaran ab la brevetat que el cas demanà per a la reparació del dit contrafur, privilegis, ussos y bons costums, còrrega per conte de qui ho impedirà tots los danys y menyscapes que patirà qui haurà fet dit requeriment.

Plau a sa magestat.

[22] Ítem, que la nominació del dits elets sia feta per via de electors y examinadors, en la forma acostumada, ab expressa llimitació de què no puguen concòrrer a electors los qui no tindran vint anys cumplits, y que los dits elets sien tres nobles y tres cavallers, y tinguen tot lo poder necessari per a que juntament ab los dels altres estaments se ocupen y tracten de la reparació de dits contrafurs, actes de cort, privilegis, pragmàtiques fetes, furs, usos y bons costums de dit regne, y que lo poder de aquells dure fins al soli de les primeres corts per sa magestat celebradores après de les presents.

Plau a sa magestat.

[23] Ítem, que cascú dels dits elets tinga poder y facultat de subdelegar a altra persona en son lloc, com és acostumat; y que en cas de mort o altre impediment de qualsevol de aquells puixen los altres elets de cascú de dits braços juntament ab son síndic respectivament, nomenar altre en lloc del difunt o impedit.

Plau a sa magestat.

[24] Ítem, que si lo dit embaixador imbiat per a dit efecte tractarà o donarà memorial, o parlarà de algun negoci propi o de terçera persona o rebrà alguna utilitat, reste inhàbil de poder-ho fer altra vegada, y obligat a restituir y pagar tot lo que haüt, rebut, y guanyat de dietes y ajuda de costa ab promta real execució.

Plau a sa magestat.

[25] Ítem, senyor, per quant a semblants embaixadors se'ls acostuma donar quatre lliures cascun dia, y do-centes de ajuda de costa, y lo temps al present és molt car, y la experiència ha mostrat que molts no han volgut acceptar dita embaixada ab la dita dieta y ajuda de costa; supliquen los dits braços a vostra magestat sia servit que la dieta sia de sis lliures, y la ajuda de costa de tre-centes ducats de a onze reals, revocant

qualsevol furs en contrari fets.

Plau a sa magestat.

[26] Ítem, que per a subvenir los gastos fahedors per la casa de la Generalitat del present regne en despachar dit embaixador y reparo de dits contrafurs, se impose un sou més en cada baralla de naïps, fins sis diners en les communes; y que les quantitats que importaran dit sou y sis diners, imposats en cada baralla, haja de entrar en poder dels macharrers, que cobren lo dret impossat per dita Generalitat en los dits naïps, sens que aquell puga pretendre nou salari; y en cas que estiga arrendat lo dit dret tinga obligació la mateixa Generalitat de cobrar lo dit sou, y sis diners per baralla de naïps respectivament, com cobra lo demás dret y depositar-lo.

Plau a sa magestat.

[27] Ítem, que lo proceït de dit dret així en cas de administració com de arrendament se haja de depossitar de mig en mig any en la taula de cambis de la present ciutat a nom de dits tres síndics, y a solta de dits elets y casa de la Diputació.

Plau a sa magestat.

[28] Ítem, que lo dit nou dret de un sou sis diners, imposat sobre cada baralla de naïps respective per a el gasto de dits embaixadors, no haja de tenir execució fins que se haja finit lo arrendament corrent.

Plau a sa magestat.

[29] Ítem, que los dits elets y casa de la Diputació no puixen alçar ni llevar dita solta sinó per a efecte tan solament de que lo diner depositat y proceït del dit dret, se convertixca y gaste en les dites embaixades, reparo de contrafurs, actes de corts, privilegis, pragmàtiques fetes, furs, ussos y bons costums del present regne y no per altre cas algú per inopinat y urgent que sia.

Plau a sa magestat.

[30] Ítem, que si per a que conste de lo que se ha fet, proveït o enantat contra dits furs, actes de cort, privilegis, pragmàtiques fetes, furs, usos y bons costums del present regne e instruir lo ànimo de sa magestat seran necessaris alguns actes, còpies, o papers fets y rebuts en qualsevol tribunal superior o inferior o per qualsevol notari, estiguen obligats aquells a qui tocarà donar còpia feaent, satisfet de son salari, a qualsevol de dits síndics y elets, y si no ho faran se puga demanar per contrafur, y que als escrivans y notaris requests per a donar dita còpia o còpies tinguen obligació de donar dites còpies com desús se ha dit, sens provissió de jutge algú salvant així mateix la immunitat ecclesiàstica, y ab la protestació de dret canònic si cas se seguís alguna pena als dits escrivans y notaris que hagués de imposar o estigués imposada corporalment o en altre qualsevol cas.

Plau a sa magestat que hi aja obligació de dar dita còpia procehint orde del virrey a qui se ha de representar, en lo qual persevera sa magestat no obstant lo que se le ha representat per la cort.

[31] Ítem, per quant per lo fur 58 de les corts de l'any 1585 està dispost que les

embaixades que se han de fer a vostra magestat no puguen ser impedides per los lloctinents generals de vostra magestat. Y no obstant la dita disposició foral se ha seguit algunes vegades que los dits lloctinents de fet les han volgudes impedir, y encara fent manament als embaixadors nomenats, impossant-los penes pecuniàries exegidores de sos propis, y altres, per a impedir dites embaixades, lo qual és en derogació de dit fur, y de la facultat per justícia, y raó natural, introduïdes; per tant los dits tres brazos suppliquen a vostra magestat que lo dit lloctinent general, ni altre official per gran ni per preminent que sia, per ningun camí puga impedir ni empachar dites embaixades, ni la execució de aquelles, y que no obstant qualsevol manament y provissió puguen los dits embaixadors fer y proseguir la dita embaixada sens encòrrer en dites penes.

Plau a sa magestat guardada la forma dels furs.

[32] Ítem, que los elets, y contadors, y síndics de dits estaments, no puguen portar salari algú per dits officis exceptat lo que se'ls acostuma donar entre dos pasques que són tres lliures a cada hun síndic, elets, y contadors en cada una de les dos pasques de Nadal y Resurrecció.

Plau a sa magestat.

[33] Ítem, senyor, los dits tres braços suppliquen a vostra magestat per lo bé comú que totes les robes forasteres se hagen de vendre en la fama que venen al regne, sens que es puguen tenir ni mudar de espècie, y que dites robes ans de vendre's sien visurades conforme establiment de la ciutat per lo mustaçaf de dita ciutat y los officials de dit offici per a que d'esta manera se assegure que sien de la calitat que dehuen ser, y no haja ençany.

Plau a sa magestat que es regoneguen les robes forasteres per les persones als quals pertanyen.

[34] Ítem, senyor, los dits tres braços considerada la calitat de la persona de don Nunyo Pardo de la Casta e los grans e immortals servicis fets per aquell a vostra magestat per espay de molts anys a esta part en la guerra, y que al present per servir a vostra magestat en la de Catalunya està presoner en Francia, havent sustentat y patit los treballs excessius y molt considerables, y rebut sa persona moltes y diverses ferides, de tot lo qual està vostra magestat ben informat; per çò supliquen a vostra magestat e innata benignitat, pietat y clemència sia de son real servey manar, que per los medis, y camins que seran de sa real voluntat y gust aplicar, tinga llibertat lo dit don Nunyo Pardo de la Casta y fer-li les honres, y mercès als que vostra magestat acostuma fer, als que tant de veres com aquell se empleen en son real servey.

Sa magestat ha pres resolució sobre açò per la Junta de Guerra.

[35] Ítem, per quant en lo any 1628 manà vostra magestat publicar en lo present regne la cèdula o pragmàtica de l'Almirantazgo, despachada en Madrid a sis de marz dit any 1628, la qual de orde de vostra magestat no es posà en execució per molts contrafurs que contenia y inconvenients que se advertiren havia de causar sa execució, sinó que estes matèries se continuaren com abans, restan la coneixença de aquelles als virreys, als quals com a capitans generals toca peculiarment, com les demés coses de

guerra, per lo fur 57 de les corts de l'any 1585, fol. 11; y en après vostra magestat ab commissió despachada en lo primer de nohembre 1639 cometè la execució de dita real pragmàtica al doctor Marc Antoni Bisse, assessor del portanveus de general governador del present regne dellà Sexona, el qual la feu publicar en lo any 1620 en la ciutat de Alacant, y en lo poc tems que la executà, dient que tenia certes instruccions secretes de la junta de Almirantazgo, mostra la experiència que la execució de dita pragmàtica, commissió e instruccions contien moltíssims contrafurs, y privilegis, y causava notabilíssims danys al present regne y en particular als drets reals de vostra magestat, als de la Generalitat, y als de dita ciutat:

-Primo per que dita pragmàtica, y instruccions, no es despacharen en forma de cancelleria ni es fermaren per lo vicencaciller o president del sacro supremo Consell de Aragó, ni vingueren acompanyades ab sobrecarta de aquell, sens los quals requisits no es poden possar en execució en lo present regne, conforme lo fur 10, rúbrica *Si contrarius vel utilitatem publicam*, foro 29, curia 1626, fol. 7, privilegi 30, *regis Ferdinandis*, fol. 228.

-Ítem, perquè en lo cap. 3 de dita real pragmàtica se reserven les apel·lacions de estes causes a la junta de Almirantazgo, inhibint tots los demás tribunals del regne en dita commissió; manà vostra magestat que les apelacions se admeten per a el S.C.D.A. y que allí es decidixquen les causes assistint los de dita junta per via de associats, y que no es puguen admetre per altre jutge, lo que és contra lo fur 27 y 28, rúbrica *De appellationibus*, que prohibeixen el traure del regne les causes de apel·lació per lo privilegi 36 del senyor rey don Fernando el 2, que dispongué sols se puguen evocar al supremo les causes de supplicació y contra lo fur 18 de la cort de l'any 1604, fol. 11, que dispongué sols les causes de major summa de mil lliures se hajen de introduir en lo supremo, sent entre persones de l'estament real, y contra el fur 9 de les corts de l'any 1626, fol. 91, que dispon que sols se puguen introduir les causes de dos milia lliures lo que també és de grandíssim dany e inconvenient per als que venen a comerciar.

-Ítem, per que dit doctor Bisse feya diferents manaments al balle de dita ciutat, y alguns en causes patrimonials, y a les guardes dels drets reals les feu un manament penal de que no deixassen entrar fruyts ni mercaderies algunes sens sa llicència, y això mateix als administradors del General los manà que sens sa llicència no despachasen cosa alguna, y encara els posà pressos, llevant en açò la jurisdicció que los balles y diputats tenen *privative* segons lo privilegi 7 y 31 del senyor rey don Fernando el 2, fol. 215 y 228, y los furs *in extravagant cit.* actes de cort de la Generalitat, cap. 33, fol. 96, colum. 2, cap. 62, fol. 49, foro 21 et 22, curia 1547, fol. 5 et foro 137 et 138, curia 1585, fol. 17.

-Ítem, perquè per la llicència o albarà de guia donada per escrit es feya pagar dit commissari dotse reals per cada carro de mercaderies, contra los privilegi 71, regis Jacobi 2, fol. 56 y contra lo fur 28, rúbrica *De securitate prestanda*.

-Ítem, perquè dient tenia instrucció secreta no volia donar llicència per a despachar fruyts ni altres coses per mar, sens que los amos se obligassen y donasen fianza, que les navegarien a terres de amics, y li portarien responsiva dins de un any a hon no pagarien la mitat del valor de les mercaderies, fent pagar a son escrivà trenta reals per lo acte de obligació, y fianza, contra lo fur 28, rúbrica *De securitate prestanda*, y el privilegi 71, regis Jacobi 2.

-Ítem, perquè en fer dits mandatos, y altres en virtud de les instruccions que deya

tenir secretes, y sens fer ostenci6 d'elles y executar als que no les obtemperaven, proceia contra lo fur 2, r6brica *De stabilimentis principum*.

-Ítem, perquè en lo cap. 7 de dita real c6dula se ordena que se observe la lley 10, tit. 8, lib. 6, Nova Recopilaci6, y que se executen les penes de aquella, la qual 6s lley de Castella, y no es deu observar en lo present regne, en que sols se dehuen guardar ses Furs y Privilegis, y altres lleys ni costums cap. L § *vendam, in prohemio foro*, privileg. 70 regis Jacobis *cum aliis*.

-Ítem, perquè en dit cap. 7 es dispon que ningú puga desembarcar mercaderies sens obligar-se, y donar fianza de que dins de un any traurà fruyts de terra equivalents al preu de les mercaderies ab que se'ls lleva als del regne, y estrangers, la lliure facultat de entrar en lo regne ses mercaderies y de comprar y vendre-les per lo fur, 2, 3 y 9 r6brica *De securitate prestanda*, privilegi 9, *regis Petri* 1, fol. 30.

-Ítem, perquè dit commissari manà al balle y son lloctinent ab penes que no entrasen a visitar les naus primer que ell, y es feya pagar per la vissita de cada nau trenta huit reals, els quals se augmentaven de gasto, perquè abans sols pagaven al balle vint-y-dos reals, y a les barques y sageties que nunca han acostumat pagar vissita els la feya pagar, augmentant de gasto a les naus la p6lvora de tres peces de artilleria que feya li desaparàs cada una fent-li salva, y de una peça a les barques a demés de un refresc que solien donar-li, y en les ocasions que assistia a regoneixer les robes encara que es declarassen que no eren de contrabando es feya pagar quatre ducats per dieta y als demés oficials de son tribunal que havia format, ç6 6s al alguazil trenta tres reals, al escrivà vint, y cada h6 dels dos veedors deu; y en fer-se pagar dites vissites, dietes, y salaris y causar los gastos referits proceia contra les furs 9 r6brica *de leuda*, foro 1, *De revocatio gabellarum*, privilegi 3, *regis Jacobi* 2, fol. 39, privileg. 168, *eiusdem regis*, fol. 75, que concedixen exempci6 y franquea de qual-sevol gavella, tributo, exacci6 als veïns del present regne, y estos proceïments causaven tants gastos, arriscs, perills, y detencions als mercaders y tractans de dita ciutat y als que venien a comerciar en aquella, que sols en tres mesos que se executà dita commisi6, se alterà de manera el commerci que casi vingué a cessar de tot per no expossar-se a les detencions y gastos que els causava dit commissari, y per aquest camí no es conseguia el fi de vostra magestat sin6 que es seguien notabilíssims danys als drets reals de vostra magestat y als de la Generalitat, puix en dita ocasi6 no es trobava quí els volgués arrendar, y fonc lo dany de manera que obligà en aquella ocasi6 a embiar a la Generalitat un embaixador a vostra magestat.

Per tant, los tres braços, ecclesiàstic, militar y real, supliquen a vostra magestat que, per observància dels furs y privilegis del present regne, y per evitar los danys e inconvenients referits, mane revocar dita real c6dula o pragmàtica, commisi6, e instruccions, y que *de cetero* no es puixen executar en lo present regne sin6 que los virreys coneguen de estes causes com fins hui, guardant furs y privilegis del present regne.

Plau a sa magestat revocar com de present revoca tot lo contingut en dita commisi6 y real c6dula en quant se encontra ab los furs del present regne.

[36] Ítem, per quant March Antoni Ortí, escrivà y secretari del estrenu braç militar, y dels elets tres estaments del present regne, ha servit dits officis per més tems de vint y set anys, ab gran puntualitat, satisfacci6 y fidelitat, a imitaci6 de son

pare y avis que el serviren des de el any 1612 fins al de 1618, acudint a ses obligacions ab lo zel y puntualitat que és notori, y lo dit March Antoni Ortí ha donat la mateixa satisfacció, sustentant los treballs que es deixen inferir de la moltitud de negocis que se han ofert als estaments en tots temps per ocasió de les leves dels soldats ab què lo dit regne ha servit a vostra magestat, y no obstant que a March Antoni Ortí, son pare y predecessor, per los treballs que sustentà en les corts de l'any 1604, se li donaren cinc-centes lliures de ajuda de costa a més de lo que se acostuma donar en les corts generals a sos predecessors, no se li donà a dit March Antoni Ortí, fill, satisfacció alguna per los treballs de les corts de l'any 1626, essent estades aquelles més treballadores per haver durat quatre mesos, y haver-se resolt y tractat molta varietat de negocis. Per quant per raó de dit offici de secretari del braç militar solament se li donen quaranta lliures per son salari cascun any y per lo de secretari de dits elets dels estaments seixanta, los quals salaris per ser molts inferiors als treballs que sustenta són molt tenues; per çò les dits tres braços suppliquen a vostra magestat sia de son real servey proveir y decretar, que al dit March Antoni Ortí se li reserve dret per a cobrar la quantitat que respectivament li tocarà de les deu milia lliures que es senyalaren per als treballants de les dites corts de l'any 1626, per a ajuda de costa dels treballs que sustentà en dites corts. Y així mateix que per satisfacció dels grans treballs que ha sustentat y sustenta en les presents corts, li sia donada y pagada la part que respectivament li tocarà de la quantitat que senyalaran los dits estaments per als treballants en aquelles.

E com, senyor, lo dit March Antoni Ortí sia un subjecte molt important per al servici del regne, així per la gran intel·ligència y pràctica que té en los negocis dels estaments, com per la molta fidelitat, ara de nou per a major corroboració lo han elegit y nomenat los dits tres braços en escrivà y secretari del militar y dels dits elets dels tres estaments; suppliquen per çò a vostra magestat sia de son real servey manar auctorizar la dita nominació, y que lo dit salari de secretari dels elets li sia augmentat en la quantitat que après delliberaran los dits tres braços, concedint-li facultat per a que puga dispondre de dits officis en persona que aquell elegirà, de vida de aquella tant solament, après dels dies del dit March Antoni Ortí; e considerat que a més dels servicis desús dits en les persones dels dits March Antoni Ortí y Jacinto Ortí, son germà, que li ha assistit y ajudat al exercici de dits officis, per molt tems concorren entre altres moltes calitats la de parentesc ab molta part de la noblea del regne, per les quals raons los dits tres braços en les corts generals de l'any 1626 supplicaren a vostra magestat tingués per bé honrar-los concedint-los privilegi de milícia, y vostra magestat fonc servit decretar esta petició dient que tindria consideració d'ella quant les parts ho demanarien, y per esta raó lo dit March Antoni Ortí té justificats motius per a supplicar a vostra magestat lo mateix en les presents corts, y a més de açò han entès los dits braços que té intent de supplicar a vostra magestat sia servit concedir títol de nobles als dits dos germans.

Per çò suppliquen a vostra magestat sia servit proveir y manar, que en cas que tinga per bé concedir-los la dita mercè de milícia y títol de noble, sia ab retenció de dits officis y també dels de escrivà de la fàbrica del riu, y de secretari dels jurats de València, ab calitat de que renunciant lo dit Marc Antoni Ortí a la notaria es reserve facultat de rebre les deliberacions y actes concernents als dits officis. Y per quant lo offici de escrivà de la Diputació lo ha servit persona militar y encara cavaller de hàbit, y los de escrivans de la sala y dels albarans de València persones que no tenen la autoritat de

notar, per çò així mateix suppliquen a vostra magestat sia servit manar que concedint-los dita mercet no resten excluïts de poder servir estos officis de escrivans de dita Diputació, sala, y albarans de València, offerint-se ocasió de concòrrer a elles, ab tal emperò que mentres seran secretaris dels estaments no puguen tenir vot en lo militar.

Plau a sa magestat ab què el donen los despays en la forma que està concedit.

[37] Ítem, per quant Vicent Geroni Sanz generós, ha més de vint anys que servix lo offici de alcayt de les torres de Serrans de la present ciutat y presons reals, ab molta diligència y cuydado, y que per dita raó sa magestat feu mercet de donar la futura successió a Diego Sanz, son fill, de dit offici, y que aquest és mort en les guerres de Catalunya servint de alferiz de la companyia del capità Antoni Morlà; per tant los dits tres brazos suppliquen a vostra magestat li faça mercet de donar la futura successió de dit offici de alcayt, y proveir-lo en la persona de Joan Batiste Sanz, son fill, per a després dels dies del dit Vicent Geroni Sanz.

Plau a sa magestat ab què es donen los despays en la forma que està concedit.

[38] Ítem, suppliquen a vostra magestat que attés que Roch Sanchiz, porter de l'estament ecclesiàstich, Thomàs Pirella, y Diego Castanyeda, porters del estrenu braç militar y Batiste Faura, porter de l'estament real, per si y per sos antecessors, ha molts anys que respectivament serveixen en los dits officis ab molt cuydado, puntualitat y vigilància, això en temps de corts com extra; los quals continuos servicis mereixen ser premiats, que per çò sia vostra magestat servit fer-los gràcia y mercet als desús dits, y cascú de aquells respectivament, de poder dispondre de dits officis per una vida en hú de sos fills gendres o parents, no obstant qualsevol fur o altre acte lo contrari disponents.

Plau a sa magestat ab que es donen los despays en la forma que està conçedit.

[39] Ítem, per quant lo doctor Miguel Ángel de a més de catorze anys que és advocat del estrenu braç militar, y ha servit dit offici ab molta puntualitat, y satisfacció; y en les presents corts ha assistit en la habilitació dels que han entrat en aquelles y se ha trobat en moltes juntes, y se li han comunicat les dificultats que se han oferit, y sostengut molts treballs; per tant, y perquè és advocat de molt conegudes parts, lletres, e intel·ligència, los tres braços suppliquen a vostra magestat sia servit de fer-lo noble y a sos descendents.

Plau a sa magestat, constant que sia cavaller y que es donen los despays en la forma que està concedit.

[40] Ítem, senyor, per quant en la celebració de les presents corts han treballat continua y ordinàriament en lo escriure, y continuar delliberacions que rebien los escrivans, y secretaris dels tres estaments, y en escriure també, treslladar y copiar furs, actes de cort, memorialis y altres que han ordenat los advocats dels tres estaments, de manera que sens la assistència y treballs de aquells ni es pogueren abreviar ni despachar les presents corts, y particularment han assistit ab major continuació a totes les dites ocupacions per lo estament ecclesiàstic los següents: Carlos Leonart Esteve, fill de Jacinto Leonart Esteve, notari secretari de dit estament ecclesiàstic, Cosme Blanc, Francés Sánchez, Geroni Boades, Andreu Puig, Christòfol Çamora, Luis Montaner,

Bruno Jover, Pere Estany, Joachim Ribera y Real, Vicent Lloriz, Antoni Ferrer, Joan Batiste Queito, Christòfol Navarro, y Casiano Gil.

Y per lo estament militar los següents: Vicent Mey, Joseph Vidal, Melchor Juanez, Joseph Navarro, Genís de la Calba, Joan Duran, Francés Ferràndiz, Gregori Marco, Matheu Bonastre, Thomàs Joan Ginart, Antoni Herrera, Francés Palau, Joseph Mey, Florencio Palaciós, y Miguel Navarro.

Y per lo estament real los següents: Joseph Francia, Joseph Climent Felices, Marco Fernández, officials del secretari de dit estament real, Joseph Osca, Joseph Lledó, Marco Calatayut, Antoni Miguel, Domingo Salvador, Policrino Miravet, Vicent Morant, Joseph Bruno Gongga y Geroni Guerau, tots treballants, los quals han acudit ab summa puntualitat al dit treball que se ha ofert en los estaments y fora d'ells, sens altra remuneració ni paga, més que la confiança de la mercè que han esperat obtenir, y alcançar de les reals mans de vostra magestat, de ser creats notaris de València en les presents corts.

Supliquen per çò los tres braços del present regne, sia vostra magestat servit manar-los crear notaris a tots los desús dits, per a que tinguen la autoritat de notaris de València, no obstant qualsevol furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions que prohibixquen lo ser nomenats y creats cascun any més de sis notaris; a les quals disposicions y furs sia servit vostra magestat, de voluntat de la present cort, en lo cas corrent y per a el effecte de la creació dels desús dits, restant aquell en quant als altres casos e tot temps en sa deguda força y valor.

Plau a sa magestat, ab que sien primer examinats y aprobats per les persones a qui toque, a les quals encarrega molt la conèixença en lo examen y averiguació de que concorren en ells les parts y requisits necessaris per a la aprovació.

Furs acordats per los tres estaments

[41] Primerament, per quant en lo fur 9 de les últimes corts de l'any 1626, fol. 10, pàg. 2, a suplicació de les tres braços manà vostra magestat proveir que la ciutat de València per ser cap de regne tan principal y fel a vostra magestat, així per escrits com de paraula, se li donàs títol de senyoria, exceptat lo lloctinent de vostra magestat y Real Audiència e, com la dita ciutat per ser metròpoli y cap de regne, goze de privilegi de gran, y sia just y raó conforme que per tots generalment se li done títol de senyoria; per tant los tres braços suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que de hui avant, així lo lloctinent de vostra magestat que ara és com los que per temps seran del present regne, com també la Real Audiència, hajen de donar y donen per escrits y de paraula, títol de senyoria a la dita ciutat de València.

[42] Ítem, per quant ab lo fur 77 de les corts de l'any 1626, fol. 18, pàg. 2, a suplicació dels tres braços manà vostra magestat proveir que als diputats del present regne tos temps y quant estiguesen en forma de Diputació se'ls donàs títol de senyoria, exceptant al lloctinent de vostra magestat y Real Audiència; e com senyor los diputats estant en forma de Diputació representen tot lo present regne, lo qual no es pot dubtar que goza de privilegi de gran, pues les ciutats caps de regne gozen de dit privilegi; per çò los tres braços suppliquen a vostra magestat sia de son real servey proveir y manar que de hui en avant així lo lloctinent de vostra magestat que ara és y per temps serà, y Real Audiència del present regne, sempre y quant estaran en forma de Diputació o aniran en alguna embaixada, els hajen de donar per escrits y de paraula títol de senyoria.

Actes de cort dels estaments eclesiàstic y militar

[43] Los dos braços eclesiàstic y militar supliquen a vostra magestat que, atessos los llars y dilatats servicis que a vostra magestat y a sos progenitors en tota ocasió han fet los barons y senyors de vasalls del present regne, que tenen tota jurisdicció alta y baixa, mer y mixt imperi, y que en virtut de aquella segons furs del present regne propietàriament els competeix en tots e qualsevols casos criminals, delacions de qualsevols armes, exceptats los tres casos per fur expressats, se serveixca proveir y manar sien los tals barons y senyors que al present són y per temps seran en dit y present regne conservats en dita jurisdicció, y que privativament hajen de conèixer en totes les instàncies així de delacions de pistoles, terceroles, caravines y altres armes de foc inventades, o inventadores, de qualsevol calitat que sien sens llimitació alguna, y que seran atrobades en los térmens, no obstant sien en camí real com així mateix de tots los delictes perpetrats y perpetradors ab les demás dites armes, y altres qualsevol en los dits térmens y camins reals, encara que dits delinqüents sien vassalls de vostra magestat, com no sien persones militars ni que gozen de dit privilegi; y que la present jurisdicció no sia commutativa ab la Real Audiència ni altre qualsevol tribunal inferior, revocant això la real pragmàtica dada en Madrit en quatre de març 1613 y públicada en València en 26 de abril del mateix any, com qualsevol altres pragmàtiques reals, estatuts, y òrdens per vostra magestat fets y faedors *etiam* que en elles estiga expresament proveït lo contrari per encontrar-se ab los furs del present regne, y que los ministres de vostra magestat o qualsevol altres que capturaran a dits delinqüents en esta part se entenguen com si fossen oficials de dits barons, y senyors de vassallos.

Sa magestat està mirant en lo que supplica y pendrà resolució.

[44] Ítem, senyor, los dits dos braços eclesiàstic y militar supliquen a vostra magestat que, atesa la importància y necessitat de la custòdia de la costa del present regne, mane confermar tots los furs parlants de dita costa, y dels drets nous del General dits de la doble tarifa, sal, neu y naïps de les corts de l'any 1626, respectants als afers en aquelles mencionats addent al fur 170 de dites corts, que al poder atribuidor als elets *inferius* especificadors sia llimitat a que no puguen fer vexació, ni inquisició, ni escorcoll en los hereters, ni en los que tindran seda de sa collita, ni en les andanes, y juntament que tinguen poder los sobredits elets per a veure y regonèixer los cavalls que paga la dita ciutat de Alacant per a sa defensa, y del lloc de Sant Joan y si pareixerà just que aquells no-ls deurà pagar dita ciutat sien pagats de les peccúnies de dits drets, *et etiam* que si havent vist y regonegut que de les cantitats dels dits drets sobrarà alguna part, después de pagats tots los gastos y afers, per a que se introduiren dits drets, tinguen poder per a rebaixar y satisfer lo que arbitraran just a les persones que estaran agravades ab algú o alguns dels dits drets nous, que per a dit efecte sien nomenades dotse persones de cascú dels dits estaments, entenent nomenar y confermar en lo número sobredit, les huit persones que hui resten dels vint y quatre de la costa, y els quatre restants de cascú de dits estaments sien nomenats en lo modo y forma en dits furs especificada.

Plau a sa magestat ab que se observe tot lo que està disposat en orde ad açò en les corts de l'any 1626 y altres en quant no és contrari ab que de present se supplica.

**Los estaments ecclesiàstic y real ofereixen y presenten
a vostra magestat los capítols y actes de cort següents,
suplicant sia vostra magestat servit decretar-los,
segons en cascú de aquells se conté:**

[45] Primerament senyor, supliquen los dits braços y estaments ecclesiàstic y real a vostra magestat que, per quant la experiència en lo discurs del temps demostra que lo que en algú pareix convenient després no ho és, y açò en particular se ha experimentat en lo escrivà y secretari de la Diputació, perquè com que aquell quant recau en persona benemèrita, intel·ligent, fel y cuidadosa, tinga, y rigga lo dit ofici per tots los dies de sa vida perquè els papers y negocis de la casa de dita Diputació y Generalitat són molts, y de gran calitat e importància, y que si lo escrivà és temporal no pot estar fet senyor d'ells com lo perpètuu, per quant lo temporal comença a saber de aquells acaba ya lo temps, y el que entra de nou està ignorant de tot, de que és forma seguir-se inconvenients y perjuhins considerables y coneguts, y que per esta raó es regoneix y experimenta que semblants officis solen ser perpètuos com aquest ho era ans del fur 99 de les corts de l'any 1604, confirmat en lo 158 de les de l'any 1626, y de present ho és lo secretari del regne dels tres estaments y ho és estat sempre, y molts altres, y ab la intel·ligència de aquells, clarícia, y notícia que donen se acudix bé y degudament als diputats y demés oficials temporals que governen la cosa pública, y que totes les dites parts coneguda y notoriament concorren en la persona de Vicent Gaçull, y ha nou anys que serveix lo dit ofici de escrivà y secretari de la Diputació y Generalitat, ab tanta satisfacció, puntualitat, y cuidado com és notori a tots en tal manera que és conveniència y benefici conegut, y de dita casa, que aquell per tots los dies de sa vida continue y tinga lo dit ofici.

Sia vostra magestat servit proveir que lo dit Vicent Gaçull, no obstant la disposició dels dits furs ni altra qualsevol cosa en contrari, servisca, tinga, y goze lo dit ofici per tots los dies de sa vida, del mateix modo y manera que al present ho té, exerceix fruíx, y goza en dita conformitat.

Plau a sa magestat en la conformitat que està decretat en el capítol únich del bras militar que trata de la matèria.

[46] Ítem, per quant don Gaspar Vidal doctor en drets ha prop de sis anys que exerceix lo ofici de assessor ordinari de la Diputació y té explícites notícies de totes les causes que se han offerit jutjar y decidir, pertanyents als negocis, y afers de la dita Diputació y Generalitat del present regne, y és ben notoria sa intel·ligència, y experiència que té de tots los actes, y documents recondits en la dita casa de la Diputació, requisits necessaris per a la decisió, y determinació de les causes, les quals és imposible poder-se sentenciar, decidir, y determinar sens la dita experiència; y seria (com la experiència ha mostrat, y mostra cada dia en semblants officis) gran inconvenient que no's perpetuàs lo dit ofici en la persona del dit don Gaspar Vidal durant los dies de sa vida o fins tant vostra magestat no-l ocupe en altres puestos dels quals és mereixedor per ses bones lletres ben notòries, y per la integritat y fidelitat ab que

proceheix, y a demés de açò concurreixen en la persona del dit don Gaspar altres calitats que el fan mereixedor de qualsevol honra que vostra magestat sia servit de fer-li, per haber servit don Gaspar Vidal son pare per espay de quaranta anys en lo present regne, en una de les companyies de a cavall de la costa maritima sent capità de aquella, y així mateix don Diego Vidal son germà après la mort del dit son pare ocupà dita plaça, y en la jornada de Fuenterrabia ha assistit servint a vostra magestat per cap de totes les companyies de la dita costa, havent patit per rahó de la dita jornada una enfermetat que li ha durat per espay de pus de quatre anys gastant molta part de sa hazienda; per çò suppliquen a vostra magestat que no obstant lo fur 79 de les corts de l'any 1604 confermat en lo 158 de les de l'any 1626 ni altra qualsevol cosa en contrari, sia vostra magestat servit manar proveir y decretar que lo dit don Gaspar Vidal servisca lo dit offici durant los dies de sa vida, y mentres vostra magestat no-l ocupa en altres puestos.

Plau a sa magestat en la conformitat que està decretat en el capítol iinich del braz militar que trata d'esta matèria.

[47] Ítem, senyor, attés que Roc Sanchiz, porter del dit estament y braç ecclesiàstic, Thomàs Pirella y Diego Castanyeda, porters del estrenu braç militar y Batiste Saura porter de l'estament real, per si y per sos antecessors ha molts anys que respectivament serveixen los dits officis, ab molt cuydado, puntualitat y vigilancia, així en temps de corts com les presents y en altres temps; per çò suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar-los fer gràcia y mercè de que puixen dispondre cascú de dits porters respective de dits officis per una vida en hú de sos fills, gendre o parent, no obstant qualsevol fur o altra cosa disponent sobre açò lo contrari.

Ja està decretat en lo fur 35.

[48] Ítem, senyor, los dits braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat que per quant lo fer estanchs, y estancar les cases de fira, ve a ser en notable perjuhi, dany y descrèdit dels habitants y naturals del present regne, perquè a demés de estar prohibits dits estanchs, que en summa són monopolis y agavellants, per diversos furs es venen a descubrir y descobren algunes faltes de les persones, que encara que sien de calitat y riques en algunes ocasions los és forçós pendre algunes quantitats a cambi; y per estes y altres raons per lo dit braç y estament real en lo capítol e/o acte de cort 8, fol. 47, es supplica a vostra magestat que los dits estanchs devien ser concedits y que fosen denegats, y vostra magestat manà decretar dit capítol durant sa mera y real voluntat, y en lo present any los dits dos braços donaren elets per a eixir a la defensa; per çò sia vostra magestat servit manar prohibir los dits estanchs de dites cases de fira, y que cascú puixa lliurement tenir casa de fira.

Plau a sa magestat que es garde el acte de cort de l'any 1626.

[49] Ítem, senyor, per quant mossen Thomàs Falcó de Rocafull prevere, nebot y hereu del *quondam* Joseph de Rocafull prevere, paborde y cathedràtich de Prima de la Universitat de la present ciutat, enten vol proseguir y prosegueix la impressió de les obres del dit son oncle, lo que redundarà en gran profit y utilitat, no sols dels naturals del present regne sinó dels estrangers per la molta doctrina que dites obres tenen, y per vostra magestat li fonc feta gràcia y mercè al dit son oncle de cent lliures

de renta en la primera vacant de l'archebisbat, ab real decret al dors de un memorial per a ajuda de la impressió, supliquen a vostra magestat sia de son real servey pasar la dita gràcia y mercet en la persona de dit mossen Thomàs Falco per a que puixa proseguir dites obres en la primera vacant del dit archebisbat.

Demana lo que suplica en lo present acte de cort per secretaria sa magestat tindrà consideració a esta intercessió.

[50] Ítem, senyor, per quant don Fray Joan Batiste Campanya, bisbe de Tortosa, a qui vostra magestat en altra ocasió, sent general de son orde, many y encarrega sollicitas lo decret ab sa Sanctetat de que la Verge Maria mare de Deu, y senyora nostra fonc concebuda sens pecat original se oferix a propis, y gastos, y despeses, a anar a la ciutat de Roma a proseguir taut piados, y sant intent, tan desijat per vostra magestat y sos christians y fels vasalls, sia vostra magestat servit decretar, donant permís y facultat al dit bisbe, per a que a ses costes accedisca a dita ciutat de Roma a proseguir dit intent juntament ab lo embaixador de vostra magestat que està en dita ciutat de Roma al qual lo dit bisbe entrega y deixa tots los recados concernents per a dit efecte per a que es puixa obtenir dit decret.

Sa magestat tindrà particular cuidado de la persona del bisbe per lo que ha servit.

[51] Ítem, los dits dos braços ecclesiàstic, y real supliquen a vostra magestat sia servit manar concedir títol de noblea ab denominació de don a les dignitats y canonges que al present són, y per temps seran de la seu y cathedral de la present ciutat y als d'uns canonges y dignitats de les altres cathedrals del present regne, atesa la noblea y calitat que per ser capellans de vostra magestat y per lo sacro concili de Trento y altres tenen per a que tot redunde en major esplendor y lustre de dites cathedrals, majorment considerat que en la col·legial de Alacant y cathedral de Oriola les persones que tenen dignitats estan honrades ab lo títol y denominació de 'don'.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[52] Ítem, senyor, los dits dos braços ecclesiàstic, y real supliquen a vostra magestat atesos los treballs continuos que ha sostengut Roch Sanchiz, porter de l'estament y braç ecclesiàstic ab sa assistència en les presents generals corts, y que és rahó y cosa justa tinguen remuneració de la innata clemència de vostra magestat, sia per çò de son real servey manar decretar se li donen a dit Roch Sanchiz de les pecúnies de la Generalitat cinquanta lliures moneda de València.

Plau a sa magestat.

[53] Ítem, los dits dos braços ecclesiàstic y real, per quant don fray Joan Batiste Campanya bisbe de Tortosa ha fundat en dita ciutat un convent de religioses descalses de la Purissima Concepció Victòria de nostra Senyora, en memòria de la gloriosa victoria que nostre Senyor Deu per intercessió de sa Mare Santissima concebuda en gràcia fonch servit donar a vostra magestat contra sos enemichs quant se posà lo siti a dita ciutat, lo qual com és de indicible recolliment y observància regular, y continuament estan empleades dites religioses en pregar a nostre Senyor per la salut de vostra magestat y felissíssim successor y conservació de sa monarquia, supliquen a vostra magestat sia

de son real servey manar decretar y concedir do-centes lliures sobre lo bisbat de dita ciutat de Tortosa, y diòcessis de renta cascun any, además de les tre-centes que per vostra magestat per sa innata benignitat, pietat y clemència ha manat concedir al dit convent per espay de deu anys, de manera que la dita renta e/o pensió sia de cin-centes lliures cascun any, duradora per vint anys, que a no estar lo dit bisbe tan alcançat per haver-se ocupat lo enemic de més de la terçera part de les viles y llocs y territori del dit bisbat, y per les almoynes grans que fa, lo que és ben notori, no cansarà en no a vostra magestat.

Demana-se per secretaria lo que-s suplica en lo present acte de cort sa magestat tindrà consideració.

Actes de cort dels estaments ecclesiàstich y real

[54] Ítem, senyor, com ab diversos reals privilegis del present regne estiga dispost, y ordenat, que a la ciutat de València toca y pertany lo coneiximent privative *ad omnes iudices* de les causes de l'avituallament, sisses y emprius, y en execució de dits furs y privilegis los senyors reys y vostra magestat ab diverses reals lletres tenen manat expressament que la Real Audiència ni altre qualsevol tribunal inferior no es puga entrometre en lo coneiximent de dites causes, no obstant lo qual moltes vegades ha succeït, y succheix que alguns litigans a títol de ser més de dret apellacions, o recursos han attentat procurar, y procuren evadir lo juhi de dita ciutat acudint a la Real Audiència, Inquisició, y altres tribunals inferiors, ahon contravenint a dits furs, privilegis, y reals lletres los admeten proveint inhibicions, y per este indirecte se impediex lo èxit de les causes y jurisdicció de dita ciutat, o per lo menys se defereix la execució dels fraus, lo que ha resultat y resulta en gran dany y perjui del benefici públic y govern politic de dita ciutat; per çò los dos braços ecclesiàstic y real supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que los furs privilegis y cartes reals que parlen, *circa praedicta*, sien observats y guardats a la lletra, y que en les causes tocants a avituallaments, sisses, y amprius no es puguen entrometre los tribunals de la Real Audiència, ni Inquisició, ni altre algú per via de ferma de dret declinatòria de for, recors, appellació, ni de altra manera. Y que si *de facto* seran evocades hajen de ser restituides *absque strepitu et figura iudicii* de nua paraula a la dita ciutat dins tres diez, sens que aquella tinga obligació de pagar salari de sentència algú per dita restitució. Y que passats dits tres dies dins dels quals tenen obligació de restituir dites causes y no havent-les restituides, los jurats y altres oficials de dita ciutat a qui toca y pertany la coneixença de dites causes puixen proseguir en la coneixença de aquelles y executar les penes en que hauran encorregut, en res no obstant les inhibicions proveïdes per dits tribunals, y se hajen de entendre que per *lapsum temporis* estan tàcitament restituides.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y òrdens reals llevas tots abusos.

[55] Ítem, senyor, com ab diversos furs y privilegis del present regne y senyaladament ab lo privilegi 18 del senyor rey En Jaume lo conquistador de *quo in corpore privilegiorum*, fol. 7, pàg. 2, lo regiment y govern de la ciutat de València toca y pertany als jurats de dita ciutat als quals los és lícit y permès, segons furs del present regne, fer tot çò e quant los pareix convenient y necessari per al benefici de dita ciutat, y sempre que·ls ha paregut convenir a la utilitat de dita ciutat embiar embaxadors y síndics als peus de vostra magestat per a donar raó de l'estat de aquella, y suplicar-li possàs remey en les coses que lo lloctinent de vostra magestat y Real Audiència haurien proveït en perjui y dany de dita ciutat, los han imbiat los dits jurats *a regno capto* ab motiu de que los recursos y embaixades dels vassalls a son rey y senyor *omni iure* són permissos, y en manera alguna es poden prohibir, y per este motiu lo senyor rey don Felip segon avi de vostra magestat en lo fur 58 de les corts de l'any 1585 dispongué y manà que sos vassalls y súbdits tinguessen permís y facultat de acudir a son rey y senyor quant pretenguessen tenir algun agravi o queixa sens que persona alguna pogués impedir semblants embaixades. E com se haja seguit que de pocs anys a esta part en moltes ocasions per los jurats de dita e present ciutat se han determinat algunes embaixades y despachat embaixadors per que acudissen als reals

peus de vostra magestat y suppliquen-li reparo de alguns agravis fets a dita ciutat, los lloctinents de vostra magestat y la Real Audiència per diferents medis han procurat impedir dites embaixades, impossant groses penes pecuniàries així als jurats, racional y síndic, com també als embaixadors nomenats, pagadores de béns propis, per a que no se executàs en les embaixades per a aquells deliberades, *sub praetextu* que los dits jurats per a imbiar dites embaixades tindrien obligació de demanar y obtenir llicència del lloctinent de vostra magestat. Lo que més desconsuelo ha causat és que se han executat dites penes, traent los béns de les cases de dits jurats y embaixadors y voler-los vendre en públic encant; tot lo qual se ha fet no sols contra lo dispost per tot dret sinó també contra lo dispost en dits furs y privilegis; per çò los dits braços ecclesiàstic y real supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que lo virrey y Real Audiència per via directa ni indirecta no impedixquen a dita ciutat lo fer embaixades a vostra magestat, així per raó de agravis y queixes que tindrà contra dit lloctinent y Real Audiència com per altra qualsevol causa. Y que així mateix no impedixquen als embaixadors que nomenarà dita ciutat lo anar a fer dites embaixades. Y que los dits jurats en les embaixades que se oferiran fer a vostra magestat no hagen de manar llicència a dit virrey, sinó que aquells les puguen fer y facers en lo modo y forma que·ls pareixera més convenient, y que lo dit lloctinent y Real Audiència en manera alguna puguen impossar dites penes per a impedir dites embaixades, y que si *de facto* se imposen sien nulles *ipso iure*. Y que no obstant aquelles los dits jurats puguen fer dites embaixades, y dits embaixadors proseguiren aquelles, manant cassar, annullar y revocar qualsevols penes que per dita raó fins hui es trobaran imposades per los virreys passats y Real Audiència, y que aquelles en manera alguna puguen ser tretes en conseqüència, ni causar perjui algú a dita ciutat ab que la nominació de embaixador hagen de entrevenir cinc vots, y en ells quatre jurats en la forma acostumada.

Plau a sa magestat que·s puixan fer dites embaxades demanant llicència a son lloctinent y capità general explicant-li les causes y no donant dita llicència es puixen fer dites embaxades pasats deu dies com està dispost en respecte del regne, si dins los deu dies no se embiarà contrari orde de sa magestat y que la present concessió dure fins al soli de les primeres corts.

[56] Ítem, senyor, com vostra magestat ab son real privilegi, dats en [*en blanc*] del mes de [*en blanc*] de l'any [*en blanc*], sia estat servit fer mercè y concedir perpètuament a la ciutat de València lo pastim general per a que aquella ab més comoditat puga acudir a pagarlos càrrechs així ordinaris com extraordinaris de dita ciutat que són molts, y per a obtenir dita mercet ha servit la ciutat de València en catorze milia lliures; y habent-se-li concedit diferents capítols en son favor per a la bona conservació del dit pastim general se olvida que la coneixença dels fraus que es cometien en aquell tocàs y pertany que als jurats de la present ciutat *privative que ad alios etiam pro regem*; per tant los dits dos braços ecclesiàstic y real supliquen a vostra magestat dos coses, la primera que dit real privilegi sia confermat per vostra magestat y la segona que les coses contingudes en los capítols de aquell toque la execució als dits jurats *privative quo ad alias judices etiam pro regem et Regiam Audientiam*.

Plau a sa magestat que·s guarde dit privilegi com està concedit.

[57] Ítem, supliquen a vostra magestat dits braços ecclesiàstic y real sia de

son real servey concedir als veïns y habitants del present regne permís y facultat per a traure dels regnes de Castella lo proceït dels fruits y mercaderies que entraran en dits regnes en plata castellana y or, no obstant les pragmàtiques en contrari en dits regnes encontrades, donant per a dit efecte los òrdens que convindran als corregidors de les parts de Castella, per a que donen permís y facultat per a traure dites monedes sens encòrrer en pena alguna.

Plau a sa magestat concedir dita facultat en quant a la mitat de lo procehit de ditas mercaderias y fruits comptador des de el dia que cascil intrara ditas mercaderias o fruits y que açò dure fins al soli de les primeres corts.

[58] Ítem, per quant ha succeït en moltes ocasions que los tres estaments eclesiàstic, militar y real en forma de regne per medi de ses elets concorren en la casa de la Diputació per a fer nominació de embaixadors per a vostra magestat y altres coses, se ha dubtat del asiento del síndic de l'estament real si ha de ser immediatament al costat dels altres síndichs o, si ha de preceir lo síndic de la casa de la Diputació, sobre lo qual se han fet molts protests y discentiments y no sia just ni a raó conforme que lo síndich de l'estament real deixe de tenir lo lloc immediate als síndichs dels altres estaments. Y no hi ha raó per a que el haja de preceir lo síndich dels administradors nomenats per los estaments; per tant suppliquen a vostra magestat dits braços eclesiàstic y real sia de son real servey manar proveir que, en totes les ocasions que concorreran los síndichs dels tres estaments ab sos elets y sens ells ab lo síndich de la Diputació, haja de seure's lo síndich de l'estament real a la mà esquerra del dit síndic eclesiàstic, preceint al síndic de la casa de la Diputació per quant dits tres síndichs dels dits tres estaments formen un cos indivisible.

Plau a sa magestat.

[59] Ítem, per quant en totes les corts que se han celebrat en este regne des de les de l'any 1564 fins les de l'any 1626 se haja supplicat que·ls alguazils reals y altres commissaris quant porten presos per lo regne y demanen gent per a acompanyar aquells sia la menys que es puga, y que esta tinguen obligació los dits commissaris y alguazils de pagar-la, lo qual se decreta com se supplicava, y no obstant lo dispost en dits furs són vexades les ciutats e viles reals de aquelles en donar dos acompanyants y guardes sens pagar-se'ls les dietes; per çò per a deguda observància del dit fur los dits dos braços eclesiàstic y real supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que los officials de dites ciutats e viles reals del present regne no tinguen obligació de donar dits acompanyants, que no sia depossitant los salaris de aquells tals acompanyants en poder dels justícies y demés officials respective que donaràn les guardes per als presos.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs llevats tots abusos.

[60] Ítem, senyor, com en la ciutat de Xàtiva hi haja presons y alcayt que continuament assiteix en aquelles, en les quals hi haja guinneus y altres puestos, cadenes, grillons, esposes, seps y en dites presons hi ha presos condemnants a sentència de mort y de galeres. Y no obstant la dita seguretat molts alguazils reals solen y acostumen acomanar als justícies de dita ciutat presos en penes de dos y tres milia lliures, lo que és notable dany dels officials de dita ciutat; per çò los dits dos

braços ecclesiàstic, y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar als alguazils reals no donen en commanda a dits justícies los presos, puix les presons de dita ciutat són molts sigures ni que puixen compellir ni obligar a aquells a la custòdia y guarda dels dits presos.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[61] Ítem, senyor, per quant són tan considerables los gastos y despeses que se ocasionen a la ciutat de Xàtiva en els eleccions que es fan devolutives, en les insaculacions y habilitacions dels officials de dita ciutat, sent causa principal lo haver de fer los vots dels electors uniformes *et nemine discrepante*, lo que necessita de reparo el qual se conseguira llevant la clàusula del *nemine discrepante*; per çò los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que en les insaculacions y habilitacions les determinacions sien per la major par de vots, y si cas vingués a paritat se haja de sortejar, y lo que eixirà reste insaculat de la mateixa manera que si haguera tengut compliment de vots.

Plau a sa magestat ab que·s facen per vots secrets.

[62] Ítem, senyor, per quant la dita ciutat de Xàtiva és la segona del regne, y en la governació de aquella hi ha dos ciutats, tretze viles de les que tenen vot en corts, sens moltes altres de grans de Espanya, y títols particulars, y 220 pobles de senyors, y és convenient al servici de vostra magestat que lo assessor de dita governació vaja ab insignia de garnaja per a que per tots sia conegut y respectat; per çò los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar fer gràcia y mercè al dit assessor de la dita insignia de garnacha, sie segons als assessors de governador de la ciutat de València.

Plau a sa magestat.

[63] Ítem, que per quant en lo fur 11 de les corts de l'any 1604 està prohibit als officials de les ciutats e viles reals del present regne de fer la despesa de menjar, presents ni donatius alguns, als jutges de la Real Audiència y demás officials dels tribunals ecclesiàstics, y seculares, y persones que van ab aquells ab graves penes; per çò les dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que la prohibició de dit fur se entençà y estençà al lloctinent de vostra magestat en lo present regne y demás officials que aniran en sa companyia. Y que los officials de les dites ciutats e viles reals, que tal faran o consentiran, encorreguen en les penes en dit fur contengudes.

Plau a sa magestat.

[64] Ítem, senyor, per quant los veïns del present regne quant venen la seda de sa collita no dehuen dret algú de peatge, y de poch temps ensà els obliguen en que manifesten la seda de sa collita quant la venen sots perdició de aquella, y altres penes, y se haja seguit que algunes persones, ab la bona fee en que estaven e ignorància de dita obligació hajen dextat de fer dit manifest, se'ls ha executat dita pena ab tot rigor, lo que ve a ser en gran dany e perjuhí de aquelles; per çò los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir los veïns del present regne no tenir obligació alguna de fer dit manifest en respecte de la seda de sa collita.

[65] Ítem, per quant los censals en este regne són privilegiats, y és equitat se busque la conservació de aquells, lo que es conseguirà donant y atribuint força de especial hypothea a la adosació; per çò los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son servey proveir y manar que sempre, y quant se compre alguna casa o heretat, ab càrrec y adosació de algun censal, naixca per raó de dita adosació hypothea y obligació especial en dita casa com sia preu de aquella. Y en virtut de dita hypothea concòrrega lo censaliste en qualsevol concurs de creadors hypothecaris, y si acàs se tornàs a vendre sens càrrec puixa executar lo censaliste sens fer discusió alguna.

Plau a sa magestat.

[66] Ítem, per quant la dita ciutat de Xàtiva per més temps de do-cents anys continuos ha proveït en persones idonees la escrivania de la sala y consell de aquella sens que hi hagués en dits actes denominació, interrupció alguna, experimentant considerables utilitats en la curiositat de dits actes, determinacions y cuidado en lo archiu hon hi ha papers que són de molta importància ab bon regiment y govern de dita ciutat, y lo que més digne de la ponderació de vostra magestat és que, proveint la ciutat com sempre acostumava, tenia lo escrivà el cuidado necessari de la assistència de son offici en recompensa del benefici havia rebut dels oficials de dita ciutat lo que és just, y de poc temps a esta part vostra magestat ha fet gràcia y merçè de la futura successió de dita escrivania a Felip Monfort y ara a Augusti Monfort son fill, sent com és prejuhí del dret adquirít a la ciutat en lo discurs de tant temps; per çò los dits braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servei manar declarar ser la dita escrivania de la dita ciutat de Xàtiva, restituint-la en sa antiga possessió per a que después dels dies de dits Felip Monfort y Augustí Monfort la puixa proveir en la persona que a dita ciutat pareixerà més convenient.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts.

[67] Ítem, per quant la major collita que hi ha en este regne és la de la seda, la major part de la qual se obra en lo regne de Castella, així en la ciutat de Toledo com de Sevilla, de tal manera que de no portar-se a dites ciutats és molt danyós així per als veïns de aquelles com del present regne y lo que més digne de ponderació és als drets de vostra magestat, y pareix just este benefici y còmmit als regnes de Castella y València; per çò los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar concedir llicència, permís y facultat als veïns del present regne, per a que sens incurs de pena alguna puixen traure del regne de Castella al present de València los preus de la seda que portaran en moneda de or y plata.

Plau a sa magestat concedir dita facultat en quant a la mitat de lo que's supplica, prefigint un any de temps per a poder traure dita mitat de lo procehit de dita seda, comptador des de el dia que cascú entrara dita seda y que açò dure fins al soli de les primeres corts.

Postea jusit sua sacra catholica et regia maiestas hanc concessionem sive decretacionem modo sequenti commutari. Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts ab que la extracció de la moneda de or y argent procehidora de la dita seda se haja de traure dins de un any contador del dia de qualsevol entrada de dita seda en los regnes de Castella.

[68] Ítem, per quant en estos anys propassats ab una real carta fonc manat als oficials de la dita ciutat de Xàtiva no insaculassen als cavallers y militars que no fos examinat lo títol de la milicia en la Real Audiència del present regne, per a que examinats aquells fos declarat haver de ser insaculats en los officis y càrrecs majors de dita ciutat, a hon solen y acostumen ser insaculats. Y com de poc temps a esta part se ocasionen molts gastos als cavallers de dita ciutat en haver de depositar lo salari de sentència, y altres, no obstant los antecessors hajen fet ostenció del títol militar y hajen obtés declaració y mandato per a poder ser insaculats, per al qual cas pareix se hauria obtemperat a dita real carta puix los antecessors haurien fet dita diligència, y no es podia dubtar de sa calitat y títol militar; per çò los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat que los descendents dels insaculats no tinguen obligació de fer dita diligència puix los antecessors de aquells feren y observaren lo contengut en dita real carta deixant-ho al arbitre dels electors de dita ciutat per a que guardant los furs y privilegis del present regne los puixen insacular.

Plau a sa magestat que havent-se obtés una vegada declaració en la Real Audiència no sia necessari altra declaració fins a la segona generació per evitar los fraus que-s podrien fer.

[69] Ítem, per quant Leandro Escales ciutadà de orde del duc de Arcos lloctinent de vostra magestat en la present ciutat y regne, después de haver-lo tengut molts mesos en les presons de la dita y present ciutat en un guinneu ab cadena y grillons, y guardes de vista, una nit a les dotze hores don Francisco Alreus escrivà de manament de orde del dit duch lo embarch en lo Grau de la present ciutat y el portaren a un galeó de la armada real que estava a vista de Tarragona, y después de haver fet algunes navegacions en dit galeó lo han portat y dexat en la fortalea del Penyó inseguint lo orde del dit duch, lo que a demés de ser contra lo dispost en lo privilegi 29 del rey Alfonso el terçer és estat gran ruïna y destrucció de sa casa per los molts treballs y gastos que ha sustentat, així en dita presó com en lo puesto hon hui es troba; per tant los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey atesos los atentats y demés coses *de super* referides que lo dit Leandro Escales sia restituït y tornat a la present ciutat de València en son primer estat y manar al governador de dita fortalea lo lliure de aquella, despachant per a dit efecte los recaptés necessaris.

Plau a sa magestat que guarden los furs.

[70] Ítem, per quant Christòfol Pinto, notari, a pus de quaranta anys continuos que serveix en la casa de la Diputació y ha exercit tots los officis d'ella, com són de escrivent, regent lo llibre de conte y rahó, assistint en lo trast dels albarans, y essent escrivà dels diputats, acudint a tots los dits officis ab la puntualitat, cuydado, assistència, vigilància y satisfacció que és notòria, y en lo discurs del dit temps ha fet molt grans y extraordinaris servicis a dita casa de la Diputació dels quals ha resultat molta utilitat a dita casa, y necessiten dits treballs de satisfacció y remuneració per a que continue en servir a la Diputació; per tant los dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar concedir al dit Christòfol Pinto lo offici de regent lo llibre de conte y rahó de la casa de la Generalitat per temps

de quatre anys, contadors del dia que finirà lo quadrienni que al present rig Francés Còrdova, notari, qui al present lo té. Y que sia possat en possessió de dit offici sens altra nova provisió sinó sols ab la decretada del present acte de cort.

Plau a sa magestat.

[71] Ítem, los dits dos braços ecclesiàstic y real per quant en la persona de don Christòfol de Cardona, del hàbit de nostra Senyora de Montesa y Sant Jordi de Alfama, síndic que al present és de la Diputació y Generalitat del present regne, concòrren les parts de calitat e intel·ligència ben notories, y que és necessari per a el bé comú de dita Diputació y Generalitat que aquell continue en lo dit offici, suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que lo dit don Christòfol de Cardona per tots los dies de sa vida excercisca dit offici y sia síndic de dita Diputació, y Generalitat, en res no obstant qualsevol furs que disponguen lo contrari, los quals no se entenguen derogats ni suspesos si no és en quant a la persona de dit don Christòfol de Cardona durant los dies de la vida de aquell com dessús se ha dit.

Ja està provehït sobre l'acte de cort únich del braç militar.

[72] Ítem, per quant en totes les corts generals que se han celebrat als regnicols del present regne, se ha acostumat senyalar de les pecúnies de la Generalitat deu milia lliures moneda de València per a pagar als treballants en dites corts, així oficials reals com les demás persones dels demás tres estaments; per çò los dits braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat, que les dites deu milia lliures sien lliurades y pagades dels béns de la Generalitat, per a que sien pagats los treballants de les presents corts y demás persones residents en dits estaments, suplint en quant menester sia la autoritat y delliberació de l'estament militar en la conformitat que les donaren en les corts de l'any 1604 y que dit acte de suplimit sia roborat ab la clàusula *ex certa scientia et de plenitudine potestatis* atesa la calitat de la causa.

Plau a sa magestat com lo concedí en les corts de l'any 1626 y que se hajen de pagar dites deu millia liures de lo que es resta devent del servici de les últimes corts o procehit o procehidor de la visita de la Diputació.

[73] Ítem, suppliquen a vostra magestat dits dos braços que al conde de Lumiares, y demás tractadors de les presents corts, sien lliurades de pecúnies de la Generalitat les cantitats que se han acostumat lliurar y donar a semblants tractadors, suplint lo assentiment de l'estament militar, en quant menester sia, *ex certa scientia et de plenitudine potestatis*.

Plau a sa magestat, y que dites deu milia liures contengudes en lo antecedent capítol sien repartides en esta forma, que d'elles sien fetes quatre parts de les quals la una, que són dos, mil y cinc-centes liures, se donen a les persones a qui toca per a que es repartixquen entre les dels estaments que han intervengut en les corts com se sol y és acostumat, y la altra quarta part, que són dos mil y cinc-centes liures, se repartixca en esta forma: les dos milia liures se donen als dos ministres del consell supremo que han intervengut en la junta de les presents corts, que són don Christòfol Crespi de Valdaurà, regent la real cancelleria y Joseph de Villanueva secretari de sa magestat en dit supremo consell, y les cinc-centes liures entre los oficials reals que se han trobat en dites corts, com se repartixen en les de l'any 1626 y altres antecedents, y les restants

cinc milia liures se repartixquen igualment entre los condes de Monterrey y lo conte de Oropessa, don Fernando de Borja, conte de Lumiars y conte de Punonrostro, qui han intervingut també en la junta de dites corts y són estat nomenats per sa magestat.

Actes de cort dels estaments militar y real

[74] Ítem, per quant los arrendadors dels delmes y premícies de les ciutats, viles y llocs del present regne de València són exempts de pagar tretes y sisses quant volen traure los fruits de les terres de hon se han collit y collectat, la qual exempció y franquea no pot valer al que compre dits fruyts dels dits arrendadors, perquè de justícia lo franc no pot fer franc a altre. Supplica per çò a vostra magestat lo dit braç real sia servit proveir y manar qui lo que comprara de l'arrendador dels delmes y premícies sia tengut a pagar, y pague, les tretes y cisses imposades en les dites ciutats, viles y llocs del present regne puix los dits fruyts hauran passat a tercera persona que no és franca y ace per llevar tota dificultat *cum hoc* que no es cause perjuhi a les ciutats, viles y locs de dit regne en los privilegis que aquells respectivament tenen.

Plau a sa magestat que per quant y a plet pendent sobre lo que-s supplica y no estan conformes los braços se admnistre justícia ab brevetat.

[75] Ítem, senyor, per quant se ha experimentat en la present ciutat y regne de València que des de lo any 1635, que manà vostra magestat publicar los embargos generals de béns de francesos que habiten en lo present regne, totes les robes que se llavors ensà se han portat del regne de Francia es troben estar adulterades així en la amplaria com en lo conte dels fils que han de tenir y altres calitats, y es venen a molts grans y excessius preus *hoc*, y encara els muden los noms a les teles y teixits que porten, lo que resulta en gran dany dels veïns y habitants de la present ciutat y la sua contribució.

Per çò los dits braços militar y real supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que les robes que es portaran de llenseria dels regnes de Francia y altres parts a la present ciutat no puixen ser venudes en ella ni en sa contribució que primerament no sien veades y visurades per lo mustaçaf de la present ciutat y per los veedors que nomenara lo offici de teixidors de lli cascun any per a dit efecte per a que resequen los fraus y dols que hi ha en dites robes.

Ya està proveït sobre lo que es supplica en lo fur 30 de les presents corts.

**Lo estament eclesiàstic del present regne de València
ofir y presenta a vostra magestat los capítols
infra següents, supplicant humilment sia de sa real mercè
manar-los proveir y decretar, segons y com en cascú
de aquells respectivament se conté**

[76] Primerament per quant ab lo privilegi del sereníssim rey don Jaume el segon *in corpore privilegiorum* fol. 61, fonc confermat altre privilegi del rey don Jaume el primer, lo qual se concedí al bisbe, degà, capítol y canonges de la seu de la present ciutat, franquea en los fruyts decimals y primicials y se estengué en dit privilegi del senyor rey don Jaume el segon als primers compradors dels fruyts, y lo mateix se'ls concedí en lo privilegi 36 del senyor rey En Pere el segon fol. 110 y en lo fur 18 *rubrica De decimis* es decretà que se observàs dit privilegi del senyor rey don Jaume el segon. Y en lo capítol 40 del braç eclesiàstic de les corts de l'any 1626 fol. 42. Y en lo capítol 317 del braç real de dites corts fol. 82. Per a major declaració de dits privilegis y furs fonc manat decretar per vostra magestat que los primers contadors no s'entenien ni s'entenen los arrendadors sine) los que compren de aquelles; y en conformitat de no ab diverses sentències reals en la Real Audiència de vostra magestat se ha declarat que los arrendadors y los que compren de aquelles los fruyts decimals y primicials són francs de qualsevols sisses y imposicions; y de poc temps a esta part lo procurador patrimonial de vostra magestat ha pretés que en dits privilegis no es concedí la dita franquea, que en aquella no s'entendia en los drets reals, lo que és contra el tenor de dits privilegis y les paraules de aquelles de que es puixen portar y traure lliurement los fruyts decimals sens impediment algi clarament indueixen exempció y franquea de drets y a demés de que la Generalitat de dits privilegis compren los drets reals es veu clarament que parlen de aquells especialment puix se dirijen als balles y es dispongue que en poder de dits balles se prestas jurament de quels fruyts eren decimals per a que se cuitàs lo frau, que podia haver en que a títol de fruyts decimals se eximisen de pagar los drets reals de altres fruyts; o encara lo dit procurador patrimonial ha possat certa ferma de dret prenent que està en possessio de exigir dits drets reals dels primers compradors de dits fruyts y indistinctament de qualsevols fruyts decimals, la qual ferma de dret per ser contra dits privilegis y furs no se ha pogut admetre ni pot causar manutenció alguna; per çò supplica lo dit estament eclesiàstic a vostra magestat que tots los proceiraents fets per los procuradors patrimonials, arrendadors dels drets reals, balles, o altres qualsevols persones en ordre a 'exigir y cobrar dits drets reals de dits fruyts decimals y principals, e/o dels arrendadors primers compradors de aquells així judicial com extrajudicialment sien manats revocar, cassar y anmillar per vostra magestat com a fets contra dits furs y privilegis, y que *caetero* sien aquelles inviolablement observats.

[77] Ítem, supplican vostra magestat que per quant en les corts de l'any 1626 en lo capítol e/o acte de cort de dit estament eclesiàstic fonc supplicat a vostra magestat, com és de veure en lo fol. 88 cap. 10, fos servit decretar mil lliures de pensió annual sobre els fruyts del bisbat de Sogorb en la primera vacant per a les distribucions del

capítol, canonges, y clero de la cathedral de la ciutat de Sogorb, y vostra magestat fonc servit decretar dit acte de cort dient que vostra magestat tindria memòria de té suplicat quant succehira la vacant lo qual decret y mercè no ha tengut effecte en les dos vaccants que hi ha hagut de dit bisbat per no haver fet memòria a vostra magestat; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar y confermar dit acte de cort per a que *nunc protunc* estiga imposada la dita cantitat de mil lliures per la primer vacant per a les distribucions desús dites sobre los fruyts y rentes de dit bisbat per espay de vint anys.

Plau a sa magestat que·s demane per secretaria lo que·s supplica y sen tindrà consideració.

[78] Ítem, supplica que per quant la cathedral de la ciutat de Oriola de la qual vostra magestat és patró ha vengut tan a menys y està tan pobre y necessitada, així per la expulsio dels moriscos com per la reducció dels censals, que a penes té la mitat de ses rendes que són molt poques, y d'estes estan senyalades cinc-centes lliures des del dia de la erecció en cathedral; per a gastos forçosos e inescusables són menester pus de mil y huit-centes lliures a demés de altres sis-centes lliures que paguen cascun any a vostra magestat per lo subcidi y escusado, y los gastos de síndichs quant se celebren corts com al present y cada canonicat tan solament de renta doscentes lliures cascun any; y encara molts anys no apleguen, y és imposible poder-se sustentar dita cathedral y sos prebendats ab tan poca y tenue renta y conservar-se lo llustro de aquella, en la qual tos temps han assistit subjectes de molta virtut y sciència y seria lastima que menyscabas y dellustras dita cathedral; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey fer gràcia y mercè y concedir a dita cathedral sis-centes lliures de renta cascun any *in perpetuum* sobre lo bisbat de dita ciutat de Oriola y diOcessis en la primera vacant, aplicant-les a la mensa capitular de dita cathedral, y així mateix interçedir ab sa Sanctedat per a que suprimixca tres benifets simples, çò és lo hú de la iglesia parroquial de Santa Maria de la vila de Elig y lo altre de la iglesia parrochial de Santa Justa de la dita ciutat de Oriola per a que les rendes y fruyts de aquelles sien aplicats així mateix a la dita cathedral y mercè capitular que ab esta renta més se podia conservar y se animaran los subjectes a estudiar y proseguir en virtut y lletres, redundant tot en servici de Nostre Senyor y de vostra magestat com a patró de aquella y en utilitat dels naturals del present regne.

Plau a sa magestat que·s demane per secretaria lo que·s supplica y farà la intercessio ab sa Sanctetat per a la unió dels benifets assí contenguts no havent-hi patró interésat en ells.

[79] Ítem, per quant la fàbrica de la iglesia cathedral de Sogorb està tan pobre y necessitada que per a acudir als gastos ordinaris de cascun any se ha hagut de empenyar en pus de dos milia lliures que se ha carregat a censal, la pensió de les quals ha de pagar y paga ab molt treball, necessitat y dificultat; y és molt just y a tota raó conforme que les demés iglesias parroquials de la diòcessis acudixquen a subvenir a la cathedral en ses necessitats per la cafiços y llustre de aquella, y la iglesia parroquial de la villa de Andilla y sa fàbrica sia molt rica, y li sobren pagats los gastos ordinaris moltes cantitats; per çò supplica a vostra magestat sia servit interçedir ab sa Sanctedat per a que aplique de la dita fàbrica de dita parroquial de

Andilla cascun any *et in perpetuum* alio que lo bisbe que ara és y per temps serà judicàr serà aplicable segons les ocurrències del temps.

Plau a sa magestat fer la intercessió que se li supplica.

[80] Ítem, per quant en les vaccants dels virreys cessa la Real Audiència y per çò es seguixen molts inconvenients així en la administració de justícia en les causes criminals com en les civils; per çò supplica a vostra magestat sia servit manar decretar que en les vaccants dels virreys exercisca lo càrrec y offici de virrey lo governador de la present ciutat y regne, açò entes que en los casos que lo virrey per raó de vissites o en altre modo se ausentara de la present ciutat y sa contribució dins lo present regne los jutges ordinaris excercixquen sa jurisdicció en lo modo acostumat perquè havent virrey en la present ciutat y regne no és cas de vaccant y sols se ha de entendre lo desús dit per a en cas de vaccants.

Demanat-se per secretaria sa magestat manarà tenir consideració a lo que se li supplica.

[81] Ítem, senyor, lo dit braç y estament ecclesiàstic, per quant no obstant que lo doctor Miguel de Robres ha significat ab modestia que no intentava en remuneració de sos treballs, supplica a vostra magestat alguna mercè emperò atessos los que ha sustentat en les presents corts assistint no sols als dit estament ecclesiàstic sinó també al militar y real, ordenant y disponent lo que si li ha encarregat dirigint-ho tot al servici de vostra magestat ab tota diligència, vigilancia y cuidado, y que ha pus de quinze anys que és advocat de dit estament ecclesiàstic y continuament ha acudit a totes les juntes y afers que se han ofert en negocis del regne ordenant diverses coses y memorialis. Y això mateix ha vint y cinc anys que és cathedràtic en la universitat de la present ciutat y vint y huit que està en la plaza advocant ab la satisfacció ben notoria y que és digne de qualsevol mercè que vostra magestat guste fer-li; supplica quant encaridament poden sia de son real servey ocupar-lo en una plaza en la Real Audiència en la primera vaccant.

En les ocasions de vacants sa magestat tindrà consideració a lo que se li supplica.

[82] Ítem, senyor, lo dit braç y estament ecclesiàstic, per quant *ab antiquo* y per diversos furs la elecció y nominació del porter (que ara es nomena jutge de delmes) pertany a l'archebisbe de València juntament ab lo capítol de la seu de la present ciutat, ab facultat de poder-se variar dita elecció per vostra magestat a instancia de dits archebisbes y capítol com és de veure en lo cap. 4 *rub. de decimis* fol. 130, supplica a vostra magestat sia de son real servey que la dita elecció del dit porter e/o jutge de delmes pertany a dits archebisbe y capítol y no a altra persona alguna en lo modo y forma contenguts en lo dit capítol 4, y que les execucions de dit porter e/o jutge de delmes en lo que serà jutgat per lo jutge ecclesiàstic no-s puxen evocar així per via de recors com en primera instancia *nec alias* ni per forma de dret a la Real Audiència ni altres tribunals inferiors, segons també està ordenat en les corts de l'any 1533 en la rub. 28, 29 y 30. Y que les fermes de dret que es posaran en la cort dels delmes no-s puxen tractar ni ser admesses sens iniuncció de les parts contra qui seran possades sots decret de nulitat.

Plau a sa magestat que-s garde lo acostumat.

[83] Ítem, per quant lo dit capítol y canonges de la iglesia col·legial de la ciutat de Alacant estan molt pobres de tal manera que a penes la renta y percasos, que tenen, aplega uns anys ab altres a cent lliures, ab les quals és imposible poder-se sustentar y tractar ab lo llument y decor deguts com a persones ecclesiastiques; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey favorir a dit capítol y canonges en que aquells tan solament y no altra persona puixa imprimir en lo present regne lo Art e/o llibricia de Antoni Hebrisen y que així vostra magestat favorixca en tot lo que sia posible a dits capítol y canonges.

Demanat-se per secretaria sa magestat manà tenir consideració a lo que li supplica.

[84] Ítem, per quant los sereníssims reys ab diversos privilegis han honrat lo art y facultat de art de notaria, nomenant-la y apellidant-la preclara y ab altres títols honorífics, y 'que los notaris de València són estats tos temps ab molt honor y decor tractats, y han emparentat ab moltes families nobles, y així mateix hi ha hagut y y a molts descendents dels dits notaris nobles en lo present regne y altres parts, y de gran qualitat, y que la jurisdicció del justícia civil és també dividida en la present ciutat en un notari lo qual és cascun any justícia civil fins en summa de tre-cents sous, y és tan jutge ordinari en son tribunal com lo justícia civil; y és just y a tota raó conforme que los dits notaris de València se diferencien de la gent plebeya puix en james són estats tenguts ni reputats per plebeios, ans bé se han diferenciat de aquella per ser la dita facultat de notaria art lliberal e ingenua com les demás arts y facultats liberals. Supplica a vostra magestat sia de son real servey manar declarar estar los dits notaris de València compresos en lo privilegi 11 del sereníssim Rey Alfons el terçer y gaudir y fruir tots los privilegis immunitats y prerrogatives que gozen y fruxen los ciutadans honrats y demás persones en lo privilegi contengudes de la manera que vostra magestat fonc servit manar-ho declarar en les corts de l'any 1626 en favor dels doctors en medicina ab acte de cort a supplicació de l'estament real que lo cap. 10 en orde fol. 48.

Plau a sa magestat que-s guarde lo acostumat.

[85] Ítem, senyor, per quant lo doctor don Francisco Escorcía y Ladron ha molts anys que està advocant en la Real Audiència, y en lo present any excercix lo offici de assessor de justícia criminal de la present ciutat de València ab molta satisfacció dels jutges superiors, y en les presents corts com a advocat que és de l'estament ecclesiàstic ha assistit y assisteix a tot lo que se ha ofert en servici de vostra magestat y així mateix en lo estament militar com a hù dels singulars de aquell. Supplica a vostra magestat per çò lo dit estament ecclesiàstic sia servit honrar-lo, fent-li mercè de la assessoria criminal del governador d'esta ciutat de València que al present vacca.

Sa magestat en ocasió de vacants tindrà consideració de la persona del dit doctor don Francisco Scorcía.

Capítol únic del braç militar

[86] Ítem, senyor, lo dit braç militar supplica a vostra magestat que los officis de assessor, síndic y escrivà y regent lo fibre de conte y raó de la Generalitat sien quadriennals, precissament, y ab declaració exprésa de que qui haurà servit un quadrienni, o part de aquell per via de elecció, o subdelegació o qualsevol altre canal de renunciació *aut alias* no puga concòrrer a ning'ni de dits officis, ni sia elegit ni nomenat ni els puga exercir per altre quadrienni, ni part de aquell, per que la intenció és que qualsevol que haurà tengut y exercit qualsevol de dits officis per un quadrienni, o part de aquell, no puixa tornar-lo a exercir que no hagen passat dos quadriennis, encara que sia de subdelegació, *vel alias* declarant que de assí en avant qualsevol que denunciara a algú de dits officis no puixa *in perpetuum* cocorrer ni exercir (adhuc que sia per subdelegació) reste *omnino* inhabil. Y que lo offici de escrivà el puixen tenir y exercir ecclesiàstics, nobles, cavallers, y ciutadans ab títol de secretari. Y per quant don Gaspar Vidal, qui és al present assessor de la dita Generalitat, don Christòfol de Cardona cavaller del habit de Montesa, síndic que és ara de aquella. Vicent Giner, notari escrivà que és de la mateixa Generalitat, y Christòfol Pinto notari que al present rig lo trast dell albarans y en anys passats fonc regent lo llibre de conte y raó de dita Generalitat, han fet y fan servicis molt considerables a aquella que han redundat en gran benefici de dita Generalitat; per çò lo dit braç militar supplica a vostra magestat sia servit de proveir y manar que los dits assessor, síndic y escrivà sien confirmats per altre quadrienni contador del dia en que finira lo quadrienni de aquell a qui li resta més temps per concluir, lo que al present servix y que al dit Christòfol Pinto que ha molts temps que servix a la dita Generalitat ab notoria satisfacció se li done un quadrienni del dit offici de regent lo dit llibre de conte y raó comencant-lo a contar del dia que finia lo quadrienni del que al present lo servix.

Plau a sa magestat ab que lo escriba atja de ser notario de València per convenir així al bon despaig dels negocis.

[87] Lo braç militar de la ciutat y regne de València supplica a vostra magestat sia de son real servey fer gràcia y mercè del dret de amortizació y sagell, y altre qualsevol dret a les iglesies parroquials, convents y communitats ecclesiàstiques del dit regne infrascrites en les cantitats que en respecte de cascúna de aquelles se supplica que són les següents:

Primo a la iglesia parroquial de Sant Joan del Mercat de la present ciutat de València, vint milia lliures.

Ítem, al clero de la vila de Morvedre, deu milia lliures.

Ítem, al convent y monestir de monges del Peu de la Creu de la dita vila de Morvedre, dos milia lliures.

Ítem, a les parrochials de Santa Maria y Sant Salvador de la vila de Elig, vint milia lliures çò és deu milia lliures a cascun de aquelles. Ítem, al convent y monestir de monges de Santa Clara de la dita vila de Elig, sis milia lliures.

Ítem, al convent y monestir de Santa Lluçia de frares mercenaris de la dita vila de Elig, sis milia lliures.

Ítem, a la iglesia parrochial de Sant Joan de l'Arraval de la dita vila de Elig, quatre milia lliures.

- Ítem, a la iglesia parroquial de la vila de Elda, dos milia lliures.
- Ítem, a la iglesia parroquial de Sant Martí de València, deu milia lliures.
- Ítem, a la iglesia parroquial de Petrer, mil y cin-centes lliures.
- Ítem, a la iglesia parrochial del lloc de Benetuser, huit milia lliures.
- Ítem, a la iglesia parroquial de la vila de Anna, mil lliures.
- Ítem, a la parroquial de la vila de Enguera, tres milia lliures.
- Ítem, al convent de Nostra Senyora del Remey de Frares Trinitaris construct fora y a prop los murs de la present ciutat de València, sis milia lliures.
- Ítem, a la parroquial de Salines, huit-centes lliures.
- Ítem, a la parroquial de Palmera, mil lliures.
- Ítem, a la parroquial de Pedreguer, mil y cinc-centes lliures.
- Ítem, a la parroquial de Finestrat, mil lliures.
- Ítem, a la parroquial de la Vila de Real, mil lliures.
- Ítem, a la parroquial de Albaida quatre milia lliures.
- Ítem, a la parroquial del Palomar dos milia lliures.
- Ítem, a la parroquial del lloc de Alsorb, mil lliures.
- Ítem, a la parroquial de Atzaneta, mil lliures.
- Ítem, a la parroquial de Bufali, mil lliures.
- Ítem, a la parroquial de Carrícola, mil lliures.
- Ítem, al convent y monestir de monges de Hierusalem de l'orde de Sant Francés construct fora y prop los murs de la present ciutat de València, tres milia lliures.
- Ítem, a la parroquial de la vila de Alcoy, sis milia lliures.
- Ítem, a la administració dels pobres vergonyants de la ciutat de Xàtiva de que són administradors, sis nobles, sis cavallers y sis ciutadans de dita ciutat, dos milia lliures.
- Ítem, a la administració de Nostra Senyora de l'Hospital de dita ciutat de Xàtiva, sis milia lliures.
- Ítem, al convent de monges dominiques del portal de València de la dita ciutat de Xàtiva, tres milia lliures.
- Ítem, al convent de Santo Domingo de la dita ciutat de Xàtiva, tres milia lliures.
- Ítem, al convent de Nostra Senyora del Carme de la present ciutat de València, deu milia lliures.
- Ítem, a la parroquial de la via de Ayora, cinc milia lliures. Ítem, al convent y monestir de monges de la Puritat de la present ciutat de València, cinc milia lliures.
- Ítem, a la parroquial de Sant. Bertomeu de la present ciutat de València, cinc milia lliures.
- Ítem, a la parroquial de l lloc de la Enova de christian veils, dos milia lliures.
- Ítem, al convent de predicadors de la vila de Ayora, dos milia lliures.
- Ítem, al convent y monestir de Santa Anna de monges carmelites de València, cinc milia lliures.
- Ítem, al convent y monestir de la Encarnació de monges carmelites de la present ciutat de València, cinc milia lliures.
- Ítem, al convent y monestir de monges de la Santissima Trinitat construït fora y prop los murs de la present ciutat de València, cinc milia lliures.
- Ítem, a la parroquial del lloc de Carpesa, mil lliures.
- Ítem, a la parroquial del lloc de Borboto, cinc-centes lliures. Ítem, a la parroquial del lloc de Rotova, mil lliures.
- Ítem, a la parroquial de Santa Maria de la ciutat de Alacant, cinc milia

lliures.

Ítem, a la parroquial de Sant Esteve de la present ciutat de València, cinc milia lliures.

Ítem, a la parroquial de Sant Thomàs de la present ciutat de València, deu milia lliures.

Ítem, al convent y monestir de Nostra Senyora de la Mercè de la present ciutat de València, deu milia lliures.

Ítem, a la parroquial del lloc de la Llosa de Almenara, dos milia Hiures.

Ítem, a la parroquial de la vila de Vinaros, sis milia lliures. Ítem, al convent de Sant Augusti de dita vila de Vinaros títol de Sant Telmo, tres milia lliures.

Ítem, a la parroquial de Sant Nicolau de la present ciutat de València, quatre-centes lliures.

Ítem, a la parroquial de la vila de Oliva, quatre milia lliures. Ítem, a la parroquial de Alginet, mil y cinc-centes lliures. Ítem, a la parroquial de Benisano, cinc-centes lliures.

Ítem, a la parroquial de Bicorp sis-centes Hiures.

Ítem, a la parroquial del lloc de Moncada, mil Hiures. Ítem, a la parroquial de Albal, cinc-centes lliures.

Ítem, al convent, y monestir de monges de Sant Christòfol de València, dos milia lliures.

Ítem, al convent de Santa Orsola de la ciutat de València, dos milia lliures.

Ítem, al convent y monestir de Sant Julia construït fora els murs de la present ciutat de València, tres milia lliures.

Ítem, a la parroquial del lloc de Quart, vassall de Poblet, mil lliures.

Ítem, a la parroquial de Sant Andreu de la ciutat de València, quatre milia lliures.

Ítem, a la parroquial del lloc de Chirivella, mil lliures. 257

Ítem, a la parroquial de Santa Catherina Martyr de la present ciutat de València, quinze milia lliures.

Ítem, a la parroquial del lloc de Torrent, deu milia lliures. Ítem, al convent de Sant Joachim, deu milia lliures.

Ítem, a la parroquial de Gestalcamp, tres milia lliures. Ítem, a la parroquial de Gestalgúr, mil y cinc-centes lliures.

Ítem, a la parroquial de Sot de Gera, mil y cinc-centes lliures. Ítem, a la parroquial de Catí, dos milia lliures.

Plau a sa magestat concedir a les demure dites iglesies licència de amortitzar en la mitat de la cantitat que supliquen franca de dret de amortisasio y ab que paguen un sou per liura de dret de sagell.

Actes de cort de l'estament real

[88] Primerament supplica a vostra magestat lo estament real sia de son real servey y per acte de la present cort confermar tots los privilegis y provissions reals fahents en favor de la ciutat de València y de les demés ciutats, viles reals y pobles del present regne respectivament, y que se hajen de imprimir *in corpore privilegiorum*.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estant en ús y sens prejuí de terçer, excepto el privilegi de la insaculació dels officis de la ciutat de València.

[89] Ítem, com als jurats, racional y síndic de la present ciutat de València toque y pertanyga lo cuydado de avituallar-la de forment, cams, oli y fusta y altres vitualles forcoses y necessaries per a la vida humanà, y los dits jurats, racional y síndic tenen obligació de demanar cascun any lo poder per a avituallar al consell general de dita ciutat, lo qual en moltes ocasions no·l ha volgut donar. Y per esta ocasió és estat forçós acudir als reals peus de vostra magestat per a que·l concedís com ab tot efecte sempre que·l ha denegat dit consell lo ha concedit vostra magestat ab ses reals lletres, y per raó de la dilació se ha vist que en moltes ocasions han succeït molts danys y perjuíns a la present ciutat per haver deixat de comprar moltes vitualles a preus molt acomodats per no tenir poder y en après les ha hagudes de comprar ab preus més excessius.; per tant per obviar dits danys lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir a dits jurats, racional y síndic poder per a avituallar a dita ciutat de forments, cams, oli, fusta y altres vitualles necessaries, suplint en quant menester sia la solemnitat de demanar dit poder al consell general y que no tinguen necessitat de demanar dit poder a dit consell.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

[90] Ítem, per quant conforme furs y privilegis del present regne y senyaladament ab lo privilegi 117 del senyor rey don Fernando el 2 de *quo in corpore privilegiorum* fol. 220 està dispost y ordenat que als jurats, racional y síndic de la dita ciutat de València toque y pertanyga la coneixença dels plets que entre els officis y oficials de dita ciutat es susciten y porten y el haver de decretar los capítols que dits officis acordaran, lo qual privilegi fonc confermat per la cesarea magestat del senyor emperador y rey don Carlos besavi de vostra magestat ab lo acte de cort del braç real 108 situat sots *rub. de iuris omnium iudicum*. Y per vostra magestat en les tiltimes corts de l'any 1626 ab la acte de cort del mateix braç real 263 en orde fol. 26, pag. 1, y manat que aquell se observe y garde, no obstant lo qual en moltes ocasions així per la Real Audiència com per altres tribunals inferiors se ha contravengut a dit privilegi y confirmació y altres furs respectans a la matèria, evocant-se, y assumint-se la coneixença de dites causes y plets de dits officis, y encara decretar los capítols nous lo que en manera alguna se ha pogut fer per ser com és contra lo dispost y ordenat en dit privilegi y altres; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que tots los plets y causes de dits officis se hajen de tractar y tracten davant de dits jurats, racional y síndic y que los capítols de dits officis se

dehuen decretar per aquells privative que *ad alias iudices etiam pro regem et Regiam Audientiam*.

Plau a sa magestat que-s guarden los furs y òrdens que tracten d'esta matèria llevats tots abusos.

[91] Ítem, per quant ab lo real privilegi 15 del senyor rey don. Fernando el 2 *de quo in corpore privilegiorum* fol. 219 està disposat y ordenat que als jurats de la ciutat de València toca y pertany manar que es facen prosesons en honra y gloria de Nostre Senyor y dels Sants, de pregaries y de gracies, y feriar y manar los dies y festes que-ls pareixera, y compellir a que es guarden dites festes, y que acudixquen, y vagen a dites processons sens dependencia del lloctinent de vostra magestat y archebisbe de la present ciutat ni altra persona, no obstant lo qual en algunes ocasions se ha pretés així per lo lloctinent general de vostra magestat com per lo archebisbe respective que per a manar los dits jurats que es facen processons, feriar dies y manar festes tindrien obligació de donar-ne ran primera dits lloctinent y archebisbe y han atentat de impedir-los la jurisdicció que tenen *circa praedicta* lo que és contra lo disposat y ordenat en dit real privilegi; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar dit real privilegi y declarar que los dits jurats per a manar se facen processons, feriar dies y manar festes tenen omnimoda iurisdicció, y que no tenen obligació de donar-ne raó al lloctinent de vostra magestat y archebisbe, y que les coses desús dites pendeixen tan solament de la mera voluntat de dits jurats, racional y [.....]

Plau a sa magestat que-s guarde lo dit privilegi.

[92] Ítem, per quant los forners dels lloctinents de vostra magestat, archebisbe y inquisidors a títol de privilegiats per si e per interposades persones entraven en lo almodí de la present ciutat. Y compraven en aquell, y fora de aquell, ab gran exces forment de totes sorts encarint la venda en lo dit almodi, y pastaven diferents sorts de pa contra les ordinacions de dita ciutat, y no prenien del depposit de aquella forment algú y per diferents camins impossibilitaven la execució dels fraus que cometien. Y per evitar los danys que causaven a l'avituallament y a la bona administració de l'almodi en lo fur 69 de les torts de l'any 1604, y en lo fur 3 de l'any 1626 fonc proveït y ordenat que los dits forners dels lloctinent, archebisbe e inquisidors no poguessen entrar per si ni per interposades persones a comprar forwent dins lo almodi, ni fora de aquell, en la ciutat ni sos arrabals, ni termens generals, sots les penes de la real pragmàtica de l'almodi y de altres imposades e imposadores per ordinacions de dita ciutat, y que així mateix que no poguessen vendre pa de ninguna sort; y vostra magestat així en los capítols del Pastim general que és estat servit concedir perpetuament a dita ciutat com ab ses reals lletres ha proveït, manat y ordenat que los forners del lloctinent de vostra magestat, archebisbe e Inquisició així en lo real com en qualsevol altra part no puguen vendre ni coure pa de qualsevol pes y especie que sia; y no obstant les dites disposicions forals, mandatos y lletres reals en moltes ocasions se ha contravengut puix los dits forners a títol de ser-ho dels destis dit han entrat per lo dit almodi y en aquell, y en altres parts, han fet esmercos de forments y han cuyt y venut pa així en lo real com en altres puestos ab que se han restat en peu los grans danys que per dita rahó es causen a l'avituallament

de dita ciutat y a la bona administració de l'almodi, no se ha pogut ni es poden averiguar tants y tan ordinaris fraus que es cometen; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son servey proveir y manar que lo dit fur 69 del dit any 1604 y lo dit fur 3 del dit any 1626 se observen y guarden *ad unguen*, y que les dites reals lletres ab les quals vostra magestat ha proveït, manat y ordenat que los forners del lloctinent de vostra magestat, archebisbe e Inquisició així en lo real com en altres parts no puguen coure pa ni vendre.¹ sien així mateix observades a la lletra confirmades per acte de la present cort sots les mateixes penes contengudes y mencionades en lo dit fur 3 del dit any 1626.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs, ordres y cartes reals mencionades en lo present acte de cort llevats tots abusos.

[93] Ítem, per quant vostra magestat ab real privilegi és estat servit fer mercet y concedir perpetuament a la ciutat de València lo pastim general per a que pogues ab més comoditat acudir a pagar sos càrrecs, e com les demás ciutats e viles reals del present regne tenen tants decarrecs a que acudir com pot tenir la dita ciutat de València y per no tenir de hon poder acudir a aquells és estat forçós empenyarse en moltes quantitats a les quals no poden acudir; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar concedir a totes les ciutats e viles del present regne la facultat per tenir per son conte los dits pastims si ad aquelles los pareixera convenient ab los mateixos capítols que vostra magestat ab son real privilegi concedí a dita ciutat de València.

Demanant-se per secretaria sa magestat tindrà consideració de dita intercessió.

[94] Ítem, per quant com la ciutat de València y demás ciutats e viles reals del present regne per diversos furs y privilegis tenen facultat de imposar cisses en lo modo y forma que·ls pareixera més convenient segons les ocurrencies del temps, dels quals són privilegiadíssimes per consistir en aquelles lo patrimoni de dites ciutats e viles reals, ab les quals sisses e imposicions acudixen a ses necessitats y als càrrecs que responen, y és molt just que contribuïxquen en aquelles totes e qualsevols persones sens excepció alguna encara que sien oficials reals, capitans, alferizes, sargentos y altres oficials de la costa y milicia efectiva y los capitans, alferizos, sargentos y soldats de la guarda del lloctinent de vostra magestat, puix vostra magestat sent rey senyor nostre, en virtut del privilegi de senyor rey don Alfonso terçer *de quo in corpore priuilegiorum* fol. 173 contribuïx y paga les dites cisses e imposicions; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que de hui en avant la hajen de pagar y paguen les dites cisses e imposicions, així en la dita ciutat de València com en les demás ciutats e viles reals del regne, totes les persones seculares sens excepció de persona alguna encara que sien oficials y soldats de la guarda del lloctinent de vostra magestat, oficials reals, capitans, alferizos, sargentos y soldats y altres oficials de la costa y milicia efectiva.

Plau a sa magestat.

[95] Ítem, per quant en 7 de febrer 1611 Simeon Çapata ciutadà fonc nomenat per los jurats de la vostra ciutat de València en credencier de les sisses de la mercaderia y Holes de aquella, y dita nominació fonc aprobada y confirmada per lo consell general de dita ciutat, y en deset de dehembre 1613 los jurats de la dita

ciutat eligiren y nomenaren en conjunt de aquell, en dit offici, a Gaspar Joan capata ciutadà son fill, procehint una real lletra del rey nostre senyor pare de vostra magestat que està en gloria dats. en Madrit a 5 de dehembre dit any 1613 en consideració dels servicis fets per dit Simeon capata en procurar fer baixar los moriscos que se havien fet forts en la serra y mola de Cortes y haver-los fet embarcar, y lo haver imbiat a Alcher en reenes y seguritat de aquells a Pere Zapata llur germà que stigue allí pres y detengut ab molt risc peril de sa vida y ab dispendi de son patrimoni, la qual aprobada per lo consell general de dita ciutat en dos de dehembre 1614, y en set de maig 1636 los dits jurats eligiren y nomenaren a Gaspar Joan capata, menor de dies, fill del dit Gaspar, en conjunt en dit offici, y en vint y dos de dehembre del mateix any fonc confirmada dita coniucció per lo consell general. Y vostra magestat ab sa real lletra dada en Madrid en 27 de setembre 1639 atesos los servicis desús dits manà confermar dita coniucció; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat li fasa mercè de manar confermar dita coniucció, y concedir-los facultat a qualsevol dels dos en que restara solide dit offici per mort renunciació *vel alias* puga dispondre en una vida com sia en fill, gendre, germà, o parent y no estrany.

Demanant-se per secretaria sa magestat tindrà consideració de dita intercessió.

[96] Ítem, senyor, per quant en lo real privilegi de la insaculació dels officis majors de la ciutat de València està dispost que los officis de racional y sIndic de dita ciutat sien extrets per redolins ab terna, y que los de l'offici real sien tramesos a vostra magestat perquè en nomene hú dels tres extrets en dit offici y dels tres que es trahuen per als officis de síndichs en nomene hú lo consell general de dita ciutat y que los que exerciran dits officis hajen de vaccar lo temps acostumat que és un trienni; y com vostra magestat haja acostumat en semblants ocasions de corts honrar y fer mercè als racional y síndic de dita ciutat que han entrevingut en elles en confermar-los en dits officis en altre trienni; per tant lo dit braç real concordantment *et nemine discrepante* supplica a vostra magestat sia de son real servey dispensar en la formalitat, y calitats appossades en dit real privilegi, per esta vegada tan solament, y en este cas fer mercè de confermar dits officis, çò és a Gaspar Joan capata ciutadà jurat en cap de ciutadans y commendatari de l'offici de racional per un trienni contador del dia de Pasqua de Pentecostes, primera vinent, per a que conserve y acabe ab los jurats de dita ciutat lo trienni conforme està dispost en dit privilegi, y que en lo entretant prosequisca en dit nom de comendatari fins lo dia de Pasqua, y a Matheu Moliner, y a Joseph Pérez Roca, ciutadans síndics de dita ciutat lo hú de la Cambra, y lo altre del racionat, per altre trienni contador del dia que finiran lo torrent trienni en avant, manant al Conseil General que s done lo poder acostumat respective y los admeta a prestar los juraments de slurs officis en la forma acostumada.

Plau a sa magestat que per a dit effecte se donen los despaigs en la forma acostumada.

[97] Ítem, per quant les ciutats de Xàtiva y Alacant fan extracció y nominació de racionals de dites ciutats respective y aquell que és extret sens altra solemnitat ni aprobació de vostra magestat excercixquen dit offici, y com senyor lo offici de racional que se elegix per la ciutat de València, és de la primera bolsa dels ciutadans fent

extracció de tres persones insaculades en dita bolsa, les quals se trameten a vostra magestat per a que dels tres nomene lo que sia servit. Y com sia just que dita ciutat de València tinga la mateixa facultat que tenen dites ciutats, per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar concedir facultat a dita ciutat per a que de la dita primera bolsa de ciutadans sia extret per redolins hù dels insaculats en dita bolsa de la manera que es fa en les elections de jurats, lo qual servixca lo offici de racional sens tenir necessitat de altra solemnitat ni aprobació de vostra magestat, millorant en este cap lo capítol del real privilegi de la insaculació que dispon lo contrari.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat y ordenes donades.

[98] Ítem, lo dit braç supplica a vostra magestat que fasa mercè a la ciutat de València de que tinga facultat de proveir tots los officis de aquella com fins hui ho ha acostumat en persones benemerites que tinguen les parts y calitats necessaries, no obstant la real lletra de vostra magestat de 20 de maig 1612 en la qual està disposat que per a proveir alguns officis se haja de consultar en vostra magestat, cancellant *ab cautelam* lo impediment contengut en aquella restant en la facultat que dita ciutat tenia ans de dita real lletra.

Per ara té inconvenient esta concessió.

[99] Ítem, per quant lo archebisbe de la present ciutat és hù dels administradors del glorios Sant Gregori, y tinga obligació de nomenar cascun any un jutge delegat per a que intervinga en la junta y administració de dita casa ab los altres administradors, e com de alguns anys a esta part haja deixat de nomenar dit subdelegat lo que és en gran perjuhi de dita administració; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar a dit archebisbe que nomene un jutge delegat lo qual sia annual, y lo haja de nomenar cascun any per a el primer de juny conforme ho són los dits administradors de dita casa.

Sa magestat recomanarà açò a l'archebisbe.

[100] Ítem, per quant vostra magestat ab sa real lletra dada [.....] ha manat que la vissita dels officials de la ciutat y taula de aquella sia temporal, que no dure més de un any; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar dita real lletra y que de hui en avant no es puga nomenar vissitador per vostra magestat si no és per temps llimitat.

Plau a sa magestat que la vissita que de present té la ciutat servisca dins un any contador del dia de la públicació dels presents furs y actes de cort y los vissitadors que·s nomenaran per avant sian temporals conforme la necessitat y ocurrencia dels negocis.

[101] Ítem, per quant lo capítol 334 dels actes de cort de l'estament real de les torts de l'any 1626 està disposat y ordenat que los decrets que es proveixquen per lo tribunal en lo justícia civil de la ciutat de València haguessen de estar fermats per los dos assessors y que no se admetessen de altra manera y la experiència ha mostrat que dit acte de cort ha resultat en notable perjuhi dels ordinaris, perquè la major part dels decrets que se han proveït de l'any 1626 ens són estats per lo portantveus de general

governador de dita ciutat, al qual no comprenia dita prohibició; per tant lo dit braç real supplica sia per vostra magestat revocat dit acte de cort y restituir lo orde *in pristinum statum*.

Plau a sa magestat que·s guarde lo dispost en les corts de l'any 1626.

[102] Ítem, per quant per vostra magestat y per los sereníssims reys sos predecessors estiguen concedits molts furs y privilegis en favor de la ciutat de València, los quals és just sien observats; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar tots los furs y privilegis concedits en favor de dita ciutat y que no puixen allegar que no es deguen guardar per no estar alguns en ús, o per estar en contrari ús.

Ja està proveït sobre lo que es supplica en quant estan en ús dits privilegis, y vists los que no estan en ús sa magestat manera pendre resolució.

[103] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat que los veïns y habitants de dit regne, que·s van als regnes de Castella y entren en aquell or, argent, pedres preciöses, joyes, cavalcadures y robes de llur servici y les manifesten en los ports que ia, guarden en son poder lo manifest tos temps y quant tornaran a este regne passant per qualsevol part los deixen entrar totes les robes que en dits manifests se trobara, sens que al temps de fer aquell se'ls puga prefigir termini llimitat.

Plau a sa magestat llimitar lo temps a un any comptador des de el dia de la manifestació y que la present gràcia dure fins al soli de les primeres corts.

[104] Ítem, per quant les grans diligències y exorbitants negociacions que es fan per a les eleccions dels síndichs de València així de la cambra com del racionalat, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que, quant succeira haver-se de fer elecció de síndics, se faça per extracció dels ciutadans insaculats en la primera bolsa de la mateixa manera que es fa la extracció de justícies criminal y civil de dita ciutat en presència y assistència del consell general, y aquell haja de donar als que seran extrets en síndics lo poder que acostumen donar fins hui.

Sa magestat [.....] en no lo orde convenient.

[105] Ítem, per llevar les dificultats que se han suscitats en respecte del salari que ha de tenir lo administrador de forments con-forme la intel·ligència que se ha donat a la real lletra de vostra magestat, que tracta se li senyale salari cert; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey que lo salari de dit administrador es pague a raó de catorze diners per cafiz conforme vostra magestat ho tenia manat ab la real lletra de 20 de maig 1612 de reducció de salaris, que manà reduir lo salari a dit administrador de huit diners a catorze diners.

Plau a sa magestat que·s guarden les ultimes ordenes que té donades y lo que per execució de aquelles se acostuma.

[106] Ítem, per quant la ciutat acostuma fer deixar en los portals de la present ciutat y en lo Grau de la mar per a seguretat y tuició de les sisses que té impossades en les vitualles y mercaderies, que entren dins la dita ciutat, penyores equivalents a

lo que importers dites sisses, y finit cascun any lo peatge faça aprehensió de dites penyores, y les vena sens convocar a dita ciutat que és la interessada, y la que ha fet deixar dites penyores de lo que se li seguix gran dany y perjui en sos privilegis; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los arrendadors e/o administradors y officials del peatge se abstinguen de assí avant de fer la dita aprehensió de les penyores deixades per a seguritat de les sisses de la ciutat, pues tenen facultat de fer deixar seguritat y penyores per lo dit dret del peatge sens perturbar la cobranza de les sisses que la ciutat té impossades.

Plau a sa magestat.

[107] Ítem, per quant ab delliberacions fetes per los jurats de València en per a la bona administració de l'avituellament y provissió de les carns de dita ciutat hajen fet y ordenat certs capítols dell quals ne ha de resultar molt benefici a dita ciutat, y avituallament de aquella; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar aquells, los quals són del tenor següent:

-Primerament que lo pesador de la carn en lo clos de les carniceries majors de la present ciutat no puga entrar a descapsar que no sia tocada la alba y que mentres descapse no puixa estar present ningun carnicer ni criat de aquells, sinó que tant solament puixen estar en lo escorredor mentres que descapsa lo dit pesador, corraler, vehedors de l'offici de carnicers y credencier, sots pena de seixanta lliures per cascuna vegada de les que assistiran, en la qual pena encórreguen també lo pesador y corraler que hauran deixat entrar als carnicers, lo tug per a lo administrador de l'avituellament y en son cas per a lo avituallador y lo terç per a el espital general y lo altre terç per a el comú de la ciutat.

-Ítem, que al eixir lo sol, y no abans, així en lo estiu com en lo ivern se pese la carn que s'entrega als carnicers per a vendre, sots la dita pena aplicadora *ut supra*.

-Ítem, que los veedors de l'offici hajen de assistir mentres que es pesa y abans de pesar qualsevol res hajen de year si està desollada en la forma que deu estar, y si de ella falta cosa alguna, y si estara tret lo degollador, repellada o les boltes estaran curtes, y seran de la part prima en lo llevar les crestadures, o en qualsevol altra manera y haüt frau algú, en qualsevol de dits casos lo caneguen als carnicers lo que és de costum y a més de no encórreguen en pena de seixanta sous aplicadores *ut supra*.

-Ítem, que lo que haurà gastat en los fetges no ú lleve lo corraler sinó que ho lleve los dits veedors, y allí en presència de tots se done als gosos sens que en manera alguna es puixa traure de dit esurgador tros de fetge algú per minima cantitat que sia del que se haüt llancat per ruin sots pena de vint y cinc lliures aplicadores *ut supra* y de privació de offici, y altres a arbitre de la ciutat aplicadores majors conforme la gravetat de la contravenció.

-Ítem, que al veedor del pes no puixa assistir ningun carnicer quant se pesa la carn sine) tan solament lo amo de qui serà la carn que es pesara, que d'esta manera es puga tenir lo conte que es deu.

-Ítem, lo corraler estiga en lo pes a senyalar les reses que es pesen, y faça lo senyal que lo administrador li dirà així en la canal de la res com en la melsa.

-Ítem, que lo pesador y credencier de les carniceries foranes no pugen

començar a pesar sine) al toe del alba, y no abans, comencant a pesar en la camíceria de l'espital cada dia, y en après porte per boixart les demás camíceries comencant un dia per una, y altre per altra, y que abans de pesar regonega molt bé les resses en la forma que se ha dit en les majors y així mateix en lo llevar dels fetges, y gastat en presència dels mateixos carnicers o llanse als gos, y per via directa ni indirecta puga donar-se persona alguna ni portar-se'n ninguna cantitat de dits fetges sots pena de vint y cinc liures, y de privació de offici y altres a arbitre de la ciutat aplicadores *ut supra*, y que en tot y per tot se observe en dites carniceries foranes lo dispost y ordenat en lo dos de les carniceries majors.

-Ítem, que los carnicers de les foranes no puguen descapsar ningun molto ni cabro abans que lo credencier y pesador vagen a pesar, sinó que se hajen de descapsar en presència d'ell en la forma que se acostuma sots pena de seixanta sous.

-Ítem, que per quant lo pesar se ye a retardar riles de dos hores de lo que se acostuma; per çò proveixen que lo matar se retarde dos hores.

Plau a sa magestat confermar los dits capítols reservant-se facultat per a mudar-los sempre que li parexera convenient.

[108] Ítem, per quant vostra magestat en 29 de nohembre de l'any 1614 concedí a la ciutat de València, en recompensa dels greuges per aquella propossats, la facultat de traure cascun any dels regnes de Cicília deset milia salmes de forment franques de tot dret, y fonc servit de concedir-li també llicència per a poder traure huit milia salmes cascun any per temps de deu anys contadors de dit dia, y en cas que la ciutat no les pogués traure per no concedir-li la extracció per falta de collita o per altre just impediment tingue per bé vostra magestat que per via de refacció pogues traure les dihuit milia salmes o la part que deixaria de traure en altre any abundant, sens que fos necessari altre nou privilegi, sinó sols lo de super chalendariat, e com senyor la dita ciutat sols haja pogut emplear fins en summa de deu milia salmes per no haver-li concedit extracció en major summa; per tant lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que lo dit real privilegi tinga sa deguda execució manant que la dita ciutat o son procurador, ab tot effecte, puga traure cascun any les dites huit milia salmes fins tant haja empleat dita gràcia, sens que lo lloctinent de vostra magestat en lo regne de Cicília ni los officials de la regia cort li facen impediment algú, y si pareixera que ab més facilitat y comoditat se poden traure los forments de Cerdenya supplica a vostra magestat sia de son real servey commutar en tot o en part la dita extracció en la isla de Cerdenya sens que lo lloctinent de vostra magestat ni altres officials de dita isla ho puguen impedir.

Plau a sa magestat que li despachen les òrdens necessaris y més apretants que convinguen per a que se execute dit privilegi.

[109] Ítem, per quant la vostra ciutat de València està molt necessitada de forments y altres grans, ganados majors y menors per a poder avituallar als veïns de aquella és forçós haver-se de valer de altres regnes; per tant lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir permís y facultat per a que cascun any puga traure del regne de Castella quinze milia cafiços de forment, y quaranta milia caps de ganado, derogant per esta part qualsevol pragmàtiques que hi haja en contrari en dit regne de Castella.

Plau a sa magestat fer merced a la ciutat de València que puga traure de Castella cascun any set mil y cinch-cents caficos de forment y vint mil caps de ganado, derogant qualsevols òrdens y pragmàtiques en contrari, y que esta gràcia dure fins al soli de les primeres corts.

[110] Ítem, per quant la ciutat de València té facultat segons lo dispost en diferents furs y privilegis de imposar sisses *inter suos*, y esta se li ha llimitat en la real lletra de 20 de maig 1612 ab que se manà per vostra magestat que no se alterarà lo dispost en dita real lletra sens consultar-ho ab vostra magestat; per tant lo dit braç suplica a vostra magestat que per execució dels furs y privilegis concedits a dita ciutat sia de son real servey llevar lo impediment contengut en dita lletra real y donat permís y facultat als jurats, racional y síndic per a imposar y llevar sisses, conforme els pareixerà convenient.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat y les òrdens que sobre açò té donats.

[111] Ítem, per quant la ciutat de Çaragoça y altres per ser com són caps y metròpolis de regne sols los preferixen official real en los assientos y actes públics, de la qual preheminència deu gozar y fruir la ciutat de València com a cap de regne. Y lo portantveus de general governador *nulliter et de facto*, se haja intròs en voler ocupar lo cap del banc que està dins la capella major de la seu, assistint en la dita capella lo lloctinent de vostra magestat y la ciutat; per çò lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servey manar declarar que, concorrent lo lloctinent de vostra magestat ab la ciutat, lo portantveus de general governador deu seure en segon lloc, entre els dos jurats segons, deixant lliure lo cap del banch per al jurat en cap dels ciutadans.

Sa magestat resta mirant sobre este punt y pendre resolució.

[112] Ítem, com segons molts privilegis reals concedits a la ciutat de València per los sereníssims reys de Aragó y senyaladament sentència donada per lo senyor rey En Martí en 8 de maig 1401 se ha declarat per vostra magestat y sa familia dehuen contribuir y pagar les sisses que dita ciutat té impossades; per çò lo dit braç suplica a vostra magestat sia de son real servey manar que dits, privilegis sien guardats *ad unguem*, y que dits sisses se paguen segons se conte en dita real sentència.

Vista la deciaració sa magestat manara pendre resolució.

[113] Ítem, per quant los cavallers de hàbit segons les més rebudes resolucions de thedlechs y canonistes no són verdaderament persones ecclesiastiques y per consequent no dehuen gozar de les immunitats ecclesiastiques de les sisses, excepto los romànadors de la religió de Malta, y en Castella y altres parts sols són franchs de alcabala dels fruyts y rendes que posseiran de les encomandes; per çò lo dit braç suplica a vostra magestat sia de son real servey, atesa la necessitat en que es troba la ciutat, y lo que se observa en altres parts, que los dits cavallers de habits naturals y domiciliats en la present ciutat sols gozen de la immunitat, y franquea, dels fruyts de les sues encomiendes, y que en lo demás se observe lo que en les

parts referides en respecte de les demés coses.

Plau a sa magestat intercedir ab sa Sanctetat sempre que la ciutat ho supplicara.

[114] Ítem, per quant los veïns de la present ciutat, conforme los furs 1, 4, 8, 12 y 16 y molts altres privilegis, són francs del dret de peatge, y altre qualsevol dret real de qualsevol nom que es nomene, y com algunes vegades la dita ciutat per a sa provisió compre forment en les isles de Cicilia y Cerdenya y altres parts, y concerte ab los amos dels forments que-is hajen de donar possats en la present ciutat, ab la vora de la mar del Grau de aquella, o en altra part a risch y perill dels dits venedors, y aplegant dits forments a la ciutat y regne los fan pagar dret de peatge, y altres drets reals ab motiu que ve a risch y perill de aquells, lo que és causa que-1 venen a més preu a la dita ciutat perquè afigen en ell lo que-is fan pagar de peatge, y altres drets reals, tot lo qual ye a redundar en dany de la dita ciutat pues per indirecte y paliadament ye a pagar peatge y altres drets reals, de que com és dit és franca dita ciutat, y sos veïns, conforme dits furs y lo privilegi 7 del rey En Jaume primer 4 y 20 del rey En Pere segon, y altres furs; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar declarar que són franchs de peatge, y tots drets reals, no sols la ciutat de València pero totes les ciutats y viles reals del regne veïns y habitants de aquelles, y les demés persones que en lo modo desús dit vendran forments a dites ciutats e viles se obligaran a son risc y perill a portar-lo a la dita ciutat o altra part del regne.

Plau a sa magestat que-s guarden los furs del regne y lo acostumat.

[115] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat que en totes les causes que la ciutat de València fa part, *tam agendo quam deffendendo*, principal, o accessoriament, immiscuint-se, appossantse, *vel alias*, no dega salari a qualsevols jutges de la Real Audiència per la sentència o sentències que en les tals causes se donaràn així per la present ciutat com per les demés persones que entrevindran.

Plau a sa magestat que-s garde lo acostumat.

[116] Ítem, per quant vostra magestat té feta mercè a diverses persones dels drets y emoluments de les presons y se haja introduït que la ciutat de València done los ferros, cadenes, y grillons per a dites presons, y no és just que la ciutat haja de gastar son patrimoni y altre goze dels emoluments; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que les persones que gozen de dits emoluments facen a ses despeses los dits ferros, cadenes, y grillons, eximint a la ciutat d'este gravame.

Per ser interés de terçer sa magestat no proveheix sobre lo present capítol.

[117] Ítem, per quant ab lo fur 229 de les corts de l'any 1604 fonc proveït y manat que tots los privilegis concedits e otorgats a la companyia del Centenar de la Ploma, instituida per la magestat del rey nostre senyor En Jaume lo conquistador, fosen observats, y guardats; en lo fur 18 de les corts de l'any 1626 es supplica a vostra magestat fos de son real servey nomenar per jutge dels soldats de dita companyia al lloctinent y capità general, y aquella causa hagués de ser tractada y decidida per

aquell a consell de l'auditor de la capitania general com dels soldats verídaders y exposats continuament a la milicia, y vostra magestat manà que es guardas lo acostumat. Y per no tenir jutge peculiar la dita companyia ha succeït que alguns alguazils y altres oficials fan vexacions als soldats de aquella, llevant-los les armes que conforme dits privilegis poden portar per estar sempre expossats a tot quant com en servici de vostra magestat; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar de nou que los dits privilegis y furs sien inviolablement observats en favor de la dita companyia del centenar y soldats de aquella així ballesters com arcabucers, y oficials, senyalant-los per jutge peculiar al lloctinent de vostra magestat que hui és y per temps serà en la present ciutat y regne, y manat que en qualsevol cas de captura de algú de dits soldats, o de pretendre llevar-los les armes que portaran per qualsevol jutge haja de entregar los soldats y armes a dit lloctinent y capità general, y que la causa haja de ser tractada y decidida per aquell a consell de l'auditor de la capitania general com de soldats verídaders y expossats continuament a la milicia.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

Postea iusit sua S C R Mt. hanc concessionem sive decretacionem modo sequenti commutari.

Plau a sa magestat en la forma que està concedit per pragmàtica als soldats de la milicia efectiva y que açò dure fins al soli de les primeres corts.

[118] Ítem, per quant lo dit braç real supplica a vostra magestat que per a major clarícia dels litigants y per a en cas que es perda algun procés, registre de causes de execucions, y offertes y es sàpia la cantitat en que es venè y a qui es lliurà, y les fiances de torçador que donaren, sia manat proveir que en la Real Audiència y en tots los tribunals inferiors, així de la dita ciutat com de totes les ciutats y viles del regne, se porters los llibres de deposit, offertes y vendes de béns sitis que per dits tribunals se vendran, y dels dits depossits, llevaments, vendes, obligacions y fermances dels que trauràn les cantitats deposades, y així mateix de les declaracions y de successio ab intestat que per dits tribunals se faran sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat.

[119] Ítem, per quant en los tribunals ecclesiàstics de la present ciutat y regne se ha introduït que los notaris y escrivans de dits tribunals cobren tan excessius salaris que impossibiliten als litigans a no proseguir les causes per no poder pagar aquells. Y lo que resulta en gran dany y perjuí de la cosa pública, y necessita de remey; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los escrivans y notaris de dits tribunals ecclesiàstics no tinguen més drets ni salaris que té lo escrivà de la cort del portantveus de general governador, y hajen de seguir la tarifa de dit tribunal.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents y que es façen per part del procurador fiscal les istàncies convenients fermant contenció y fent les demés diligències que seran necessàries per a sa observància.

[120] Ítem, per quant en lo fur 1 *rubrica intestatis* està disposat y ordenat que los béns dels que moren intestats, no tenint ascendents ni descendents ni parents alguns, ni muller respectiva, sien donats a piadosos llocs, e que la cort del lloc ab

dos bons homens y lleals de aquell lloc los partixquen e dividixquen entre dits piadosos llocs, pagats primerament los deutes e les injurries restituides, e se haja seguit moltes vegades, y es seguix de ordinari, que per lo vicari general e official de causes pies han tagat y tacen cantitats exorbitants per la ànima de les que moren ab intestat, nomenant marmessors als que els pareix, obligant-los a que els porten les cantitats que dit vicari general e official tack distribuint-les a son modo, lo que és gran dany dels successors ab intestat, y en desconsuelo total de aquelles per no saber hon se celebren los sufragis; per çò supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que de assí en avant sia nomenat per lo justícia civil de la present ciutat un marmessor, fent convocació de tres parents en lo modo y forma que se acostuma en los curadors de les heretats jacents e/o menors per a que aquell se encaute de tots los béns del difunt. Y que de tota la herencia tan solament se puga pendre y tagar la decima part ab que no excedixca de mil lliures. Y que dita decima part se haja de distribuir per lo dit marmessor en soterrar, y los demés sufragis que li pareixera sens que tinga obligació de donar ni entregar cosa ni cantitat alguna a dit vicari general y official de obres pies sinó fer la difinició en lo modo acostumat, çò és dins lo any en la cort del dit justícia, y passat dit termini en la cort ecclesiàstica, açò entes que si restaran fills menors del que mori ab intestat, lo que serà curador haja de ser y reste *ipso jure et facto* marmessor, y així mateix si lo que morira ab intestat no deixara fills ni descendents ni altres parents ni muller ni marit respective, que passat lo any preceïnt pública crida per a que pareguen parents, haja de succeir en dits béns lo hospital general de la present ciutat y així mateix los hospitals de les ciutats, viles y llocs del present regne respective, y que los administradors de dits hospitals hajen de fer confessió de recepto en favor dels marmessors y ab aquella sien difinits per los jutges ordinaris o seculars de les ciutats, viles y llocs del present regne.

Plau a sa magestat en quant als béns de realench y que no puga excedir la dita tasa de lo que·s conte en dit capítol, y en respecte de la successio absolutament sens diferencia de béns en favor de l'hospital.

[121] Ítem, per quant per furs del present regne està estatuit y ordenat que los jutges ordinaris dehuen conéixer de totes les ciutats així civils com criminals en la primera instancia, hi ha succeït moltes vegades, que després de haver institut los processor ab molt treball y cuydado, lo procurador fiscal sens causa alguna ha acostumat demanar evocació de dites causes en lo tribunal de la Real Audiència, les quals se han evocat sens haver-hi calitat precissa de prevenció real y altres, de lo que resulta grandíssim desconsuelo a tots los jutges ordinaris y en detriment de la jurisdicció de aquelles; per tant lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey proveir y manar que de hui avant no se evoque la Real Audiència les causes que comencaren davant dits jutges ordinaris així civils com criminals a instancia del fisc de València ni de altra qualsevol persona, sinó que sien finides y criminades per sentència davant a aquells.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs llevats tots abusos.

[122] Ítem, per quant per diferents privilegis del present regne està dispost que la coneixença dels amigaments y alcabotes pertanyga al jutge ordinari de la

present ciutat, y de poch's anys a esta part se ha entromes la Real Audiència y tribunal del portantveus de general governador de la present ciutat en voler conèixer de semblants causes, lo que resulta en gran detriment de la jurisdicció dels ordinaris. Supplica per tant a vostra magestat dit braç real que per acte de la present cort sia manat a la Real Audiència, y portantveus de general governador, no se entrometen en la coneixença de dites causes y guarden los privilegis sobre açò otorgats, y remetre los manaments que hauran fet la Real Audiència y portantveus de general governador.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[123] Ítem, per quant ab privilegi 25 del senyor rey En Martí és estat dispost, y ordenat que lo justícia criminal, civil, jurats, racional, síndic, mustaçaf y lloctinents de aquell, y justícia de tre-cents sous durant dits officis no puguen ésser suspesos ni arrestats ni en altra manera impedit's en lo exercici de aquella, a lo que algunes ocasions se ha contravengut per lo lloctinent y capità general de vostra magestat y altres ministres reals; per tant supplica dit braç real que lo dit privilegi, y contengut en aquell, sia inviolablement observat y que los dits justícies, jurats, racional y síndic, mustaçaf y lloctinents de aquells no puxen ésser impedit's en dits officis, suspesos, ni arrestats durant lo temps de sos officis sinó és ab expressa commissió de vostra magestat, de la qual haja de constar ab lletres despachades per cancelleria y no de altra manera.

Plau a sa magestat que·s guarde lo dit privilegi com és de justícia.

[124] Ítem, supplica lo dit braç real que lo capítol 10 del real privilegi del pastim general concedit a la ciutat de València en que es concedí que los verguers dels jurats, cap de guaytes del justícia criminal y demás officials y ministres de dita ciutat puguen portar escopetes de pedra com les porten los alguazils, exercint sos officis, sia confermat per acte de la present cort.

Plau a sa magestat que·s guarde lo damunt dit privilegi.

[125] Ítem, senyor, attés que Joseph Eximeno posseheix los officis de escrivà major de la sala y dels jurats y consell de la ciutat de València e de la fàbrica de la lloncha nova, y del estudi general de la dita ciutat e lo de l'alcayt de dita sala, los quals officis ha pus de 168 anys que·ls han regit y posseït continuament los antecessors del dit Eximeno; per çò que primerament fonc nomenat en dit ofici per los dits jurats a 28 de juny 1477 Jaume Eximeno, al qual fonc nomenat per conjunt Gaspar Eximeno, fill de aquell, a 27 de nohembre 1488 en virtut de una lletra real dat en Tordezillas a 9 de nohembre de dit any en favor de dit Gaspar Eximeno, qual feu també molts servicis a vostra magestat en les entrades de la guerra de Granada ab son cavall, armes, y après succeí a dit Gaspar Eximeno en dits officis Jaume Eximeno son germà, segons consta ab acte de coniuncció feta a 19 de abril 1502 per dits jurats en virtut de una real lletra dada en Sevilla a 20 de febrer dit any. Y après al dit Jaume Eximeno succehí Jaume Benet Eximeno, son nebot, ab acte de coniuncció feta per dits jurats a 3 de agost 1529 en virtut de una real lletra dada en Barcelona en 24 de juliol del mateix any. Y après al dit Jaume Benet Eximeno succehí Miguel Geroni Eximeno, son germà, ab acte de coniuncció feta per dits jurats en 13 de agost 1539 en virtut de una real lletra dada en Mongo a. 16 de nohembre 1537. Y après a dit Miguel Geroni

Eximeno succehi Francés Eximeno, son fill, ab acte de coniucció feta per dits jurats a 11 de abril 1551. Y après al dit Francés Balthasar Eximeno succehi Francés Geroni Eximeno, son fill, ab acte de coniucció feta per dits jurats a 11 de mare 1586 y après al dit Francés Geroni Eximeno ha succeït lo dit Joseph Eximeno, qui al present rig dit offici. Y ultimament lo dit Joseph Eximeno té per conjunt a Felix Benet Eximeno, son fill, nomenat per dits jurats ab acte de coniucció fet en 26 de mare 1638 y confirmada per lo consell general de dita ciutat en 13 de abril dit any. Y considerats tan antichs servicis, y la integritat, y fidelitat tan notòria ab que dits Eximenos sempre han procelt mereix molta remuneració. Supplica per çò a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey loar, ratificar y confirmar la nominació del dit Felix Benet Eximeno, en conjunt en lo dit offici e officis del dit Joseph Eximeno son pare y donar-li facultat per a rebre tots los actes concernents a dit offici arribant a tenir cumplida edat de 25 anys. Y així mateix concedir y dar facultat per a que en cas que dit offici reste solide en cap del dit Joseph Eximeno o del dit son conjunt per premoriència o renunciació de l'altre puga aquell en qui lo dit offici o officis restara sòlide dispondre en ell en una vida com sia de fill, net, nebot o altre parent y no estrany obstant qualsevols pragmàtiques, furs, establiments, constitucions y lletres reals disponents lo contrari en les quals per a este efecte sia per vostra magestat dispensat.

Plau a sa magestat confirmar la dita nominació del dit Felix Benet Eximeno y axí mateix en cas que vinga a restar lo offici en aquell o en son pare puixa dispondre dell en fill o net e no en altra persona, y se li dona licengia per a que tenint edad de 25 anys essen aprobat per les persones a qui toca puxa rebre los actes com los reb son pare.

[126] Ítem, per quant Benet Molins qui guarda la porta dels jurats de dita ciutat ha pus de 80 anys que son pare y agüelo han servit dit offici los quals servicis merexen remuneració; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar dispensar en la real lletra de 20 de maig 1612 que dispon que los jurats de dita ciutat no puguen fer conjunt en dit offici per a que no obstant dita real lletra puguen nomenar en conjunt del dit offici a un fill de aquell o parent.

Plau a sa magestat.

[127] Ítem, per quant los verguers dels jurats de la ciutat de València no tenen més de cent quinze lliures de salari ab càrrec de fer-se robes, y als conjunts de dits verguers a demés de sos salaris conforme reals òrdens de vostra magestat de tres a tres anys se'ls acostumen donar dites robes; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar dispensar en qualsevols lletres reals, establiments y ordinacions que disponguen que a dits verguers no se'ls donen dites robes per a que de tres a tres anys se'ls donen com ye acostumen donar als conjunts de dits verguers.

Plau a sa magestat.

[128] Ítem, per quant lo rey nostre senyor ab sa real lletra de 5 de mart 1619, dirigida als justícia y jurats y consell general de la ciutat de Sogorb, concedí al consell general particular, y a les persones que tractarien de la reducció de aquella de la corona

real, sa protecció, amparo y salvaguarda real per a no poder ser molestats inquietats ni perseguits per lo duch de Cardona ni per sos ministres, y officials, y expresament dispon en dita real carta que se haja de proseguir lo plet de dita reducció fins sentència definitiva, y sia just, y a raó conforme, que los reals mandatos se posen en execució y més tractan-se de Pinter& del real patrimoni que necessariament se ha de seguir a dita reducció; per tant lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar guardar tot lo contengut en dita real lletra, concedínt en quant menester sia de nou la dita protecció y salvaguarda real a dit consell y persones que entrevindran en dit plet, tenint per bé y manant que aquell se procecxca, y que lo procurador patrimonial ixca a la defensa de dita causa.

Sa magestat se informarà de l'estat del plet y provehirà lo que convinga.

[129] Ítem, per quant la experiència ha mostrat en lo discurs del temps que lo que en algli pareix convenient después no ho és, y açò en particular se ha experimentat en lo escrivà y secretari de la Diputació perquè com que aquell, quant recau en persona benemerita, intelligent, fel y cuydada tinga y rigga lo dit offici per tots los dies de sa vida perquè los papers y negocis de dita casa de la Generalitat són molts y de gran qualitat e importància; y que si lo escrivà és temporal no pot estar fet senyor dels com lo perpetuo, per quant lo temporal comença a saber de aquells acaba ya lo temps, y el que entra de nou està ignorant de tot, de que és forçós seguir-se inconvenients y perjuins considerables y coneguts. Y que per esta raó es regoneix, y experimenta que semblats officis solen ser perpetuos com aqeste ho.ra ans del fur 97 de les corts de l'any 1604 confirmat en lo 158 de les de l'any 1626 y de present ho és lo secretari del regne dels tres estaments y ho és estat sempre, y molts altres, y ab la intel·ligència de aquells, claricia, y notícia que donee se acudeix bé y degudament als diputats y demás officials temporals que governen la cosa pública. Y que totes les dites parts coneguda, y notoriament concorren en la persona de Vicent Gacull qui ha nou anys que servix lo dit offici de escrivà y secretari de la Diputació y Generalitat ab tanta satisfacció, puntualitat y cuydado com és notori a tots, en tal manera que és conveniencia y benefici conegut de la dita casa per a que aquell per tots los dies de sa vida continue y tinga lo dit offici; per çò, *et alias*, lo dit braç real supplica sia servit manar proveir que lo dit Vicent Gazull no obstant la disposició de dits furs ni altra qualsevol cosa en contrari servixca, tinga, goze lo dit offici per tots los dies de sa vida del mateix modo y manera que al present ho te, exercix, fruix, e goza.

Ja està provehit sobre-1 capítol cinch del braç militar.

[130] Ítem, per quant Roc Sanchiz porter de l'estament y braç ecclesiàstic, Thomàs Pirela y Diego Castanyeda porters del estrenu braç militar y Batiste Saurà porter de l'estament y braç real, per si y per sos antecessors, ha molts anys que respectivament servixen los dits officis ab la puntualitat, vigilancia y cuydado que és notori així per temps de corts com en altre temps, los quals continuos servicis és bé sien remunerats; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia son real servey fer mercè y gràcia a cada hù dels desús dits respective per a que puixen dispondre dels dits sos officis per una vida en hù de sos fills, gendres o parents *ad libitum* no obstant qualsevol fur pragmàtica y disposició de justícia disponents lo contrari.

Ja està proveït en lo fur 35.

[131] Ítem, per quant en les corts ecclesiastiques fan pagar quatre diners per lliura de les quantitats que deixen per la anima en les disposicions testamentaries, y dels llegats, obres pies, y deixes al hospital, y altres cases de religió, lo que necessita de moderació; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar moderar lo salari destis dit a dos diners per lliura de la quantitat .que correspon a lo que el testader se deixa en la clàusula testamentària de l'ànima, y que este salari es traga de lo que el testador se ha deixat per la ànima, y no de la herència de aquell. Y que no tinguen salari algú dels llegats y obres pies que es deixen a l'hospital, religions y altres parts.

Plau a sa magestat que·s guarde lo fur 120 de l'any 1604 que trata de açò.

[132] Ítem, per quant se ha acostumat en proveir los benefets ecclesiàstics del present regne als que *vere* no són naturals de aquell ab títol que la primera provissió és de l'ordinari; per çò té dit braç supplica a vostra magestat que dits benefets ecclesiàstics hagen de ser proveïts en naturals del present regne *vere et non ficte*. Y que no puguen ésser proveïts los que no seran naturals de aquell per qualsevol títol, causa o subtilitat de dret.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y bulles apostoliques que tratan de açò.

[133] Ítem, per quant de alguns anys a esta part se ha acostumat nomenar economos en les rectories que estan vaccants ab tenuo salari, y los fruyts de dites rectories se consumixen ab títol de salari y gastos en poder dels ministres de les corts ecclesiastics sens reservar per a el rector nomenador quantitat alguna; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat en dites rectories vaccants no es posen preveres forasters, ni frares, y que los fruyts de dites rectories hagen de ser per a els rectors nomenadors en la forma que de dret està disposat.

Plau a sa magestat interçedir ab sa Sanctedat sobre açò sempre que se li supplicara.

[134] Ítem, per a que los naturals del present regne, ab major vigilancia, estudien y sien exemplars, y virtuosos, lo dit braç supplica a vostra magestat que interçedisca ab sa Sanctedat que senyale quatre canonicats en cada cathedral del present regne, los quals se proveixquen per oposició com se acostuma en altres cathedrals.

Plau a sa magestat sens perjuhi de son real patronazgo.

[135] Ítem, per la molta devoció que en la present ciutat y regne, y fora d'ell, se té a Nostra dels Desemparats, y per los justs empleos que aquella confraria fa en obres de misericordia, són estats vostra magestat y sos predecessors servits de concedir a dita confradia molts reals privilegis, y entre altres en lo fur 6 de les corts de l'any 1626 se li concedí permís y facultat per a poder fer almoyna per lo present regne, per a dita confradia de Nostra Senyora dels Desemparats, y que puixa tenir baciners, y plegadors, com en altres devocións e invocacións forasteres. Supplica per tant lo dit braç real a vostra magestat sia servit manar confermar tots los privilegis concedits y otorgats per vostra

magestat y sos predecesors en favor de dita confradia.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sen prejuhi de terser.

[136] Ítem, per quant la ciutat de València en lo any 1408 la Vall de Jesús, Sinarques, Suexa, Dominyo y altres llocs situats en dita vall los quals ab acte rebut per lo *tunc* escrivà de la sala en dit any, comcambia dits llocs ab lo sereníssim rey En Martí per la baronia del Puig de Cebolla ab tots los drets y preheminències y ab sa jurisdicció alta y baixa, mer y mixt imperi, y la jurisdicció criminal de Altura y les Alcubles; e com senyor de alguns anys a esta part alguns ministres reals se hajen intròs en la jurisdicció criminal que és propia de la dita ciutat que dona per ella cosa tan preciosa; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que dit acte de concambi y tot lo contengut en aquell sia observat al peu de la lletra, y que lo lloctinent de vostra magestat y ministres reals no se entrometen en dita jurisdicció per ser privativament de dita ciutat, vist lo dit acte de concambi.

Sa magestat provehirà lo que serà més just.

[137] Ítem, per quant lo hospital general de dita ciutat de Oriola pateix molta necessitat ocasionada dels molts soldats malats que són estats en aquell; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar fer mercè a dit hospital de una milicia y noblea, per a que ab aquella puga acudir a remediari part de ses necessitats.

Demanat-ho per secretaria sa magestat manarà tenir consideració.

[138] Ítem, per quant la pena imposada als que contravener als estatuts de les aygües se ha disminuït a cinc lliures als veïns de la ciutat de Oriola; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que lo mateix se observe als vehins y habitants de la vila de Callosa.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[139] Ítem, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servei manar confermar tots los reals privilegis concedits en favor de Nostra Senyora de la Mercè y redempció de catius christians.

Plau a sa magestat confermar los dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhi de ter.

[140] Ítem, per quant de justícia y furs del present regne tots los veïns de la ciutat de València y de les demás ciutats y viles del dit regne, y los estrangers que ad aquell venen a negociar, tinguen llibera facultat de tractar, y contractar ab qui bé els par, y deixar de tractar ab qui no·ls par y per dita raó estan prohibits per los furs 5 y 6 situats sots títol de conveniencies y constitutions. Y lo no poder contractar lliurement. Y per la mateixa raó estaria prohibit lo fer-se concessió que una persona o moltes a soles puguen tenir casa o cases de fira de Medina del Campo, o de altres parts de que resultarien los inconvenients que es deixarien bé entendre, restant los negociants en cambi restrets a negociar solament en una o més cases de fira e no en altres, en notable dany de la propria commoditat, llibertat y conveniencia del bé comú que és just reste a

casquí salva; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey, per acte de le present cort, prohibir y manar que semblants concessions no dehuen ser concedides, ans bé per vostra magestat denegades, en qualsevol persona o persones que intenten suplicar lo contrari en respecte de la llibertat que tenen los vehins d'esta ciutat y regne de dites cases de fira.

Ja està procehit en lo capítol 4 dels braços ecclesiàstich y real.

[141] Ítem, per quant don Joan Batiste Roig, advocat més antich de la sala y consell de la present ciutat ha més de 24 anys que servix dit offici ab lo salari tan tenue de quaranta lliures, com tenen los deities advocats ordinaris; y en lo discurs de tant temps ha assistit ab molta puntualitat y diligència a tot lo que li ha aromànat, y al present està fent un treball y recopilació de totes les coses respectants als establiments y privilegis que té la present ciutat. Supplica per tant lo dit braç real que en remuneració de tant llarcs servicis se servixca vostra magestat concedir-li ab acte de la present cort permís y facultat de nomenar en conjunt de dita advocasia a don Francisco Roig, son fill, *ex nunc* ab futura successió per estar pròxim a graduar-se de doctor y continuar los servicis del dit son pare, dispensant en lo establiment y real lletra que prohibixen dites conjuncions com se ha fet ja en altres ocasions per vostra magestat, la qual concessió y gràcia no sortixca efecte fins tant que dit don Francisco estiga graduat de doctor en Drets per Universitat aprobada y haja practicat en la present ciutat lo temps que per furs del present regne està disposat y ordenat y no en altra manera.

Demanat-ho per secretaria sa magestat tindrà consideració.

[142] Ítem, per quant del patrimoni real de vostra magestat al present està exhaust y menyscabat ab los grans gastos de la guerra de Catalunya y de cada dia es va menyscabant, y sia just y a rahó conforme que vostra magestat recobre les ciutats e viles que estan enagenades del patrimoni real, posseint-les particulars senyors; per tant lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar revocar per nulle lo capítol 40 de les corts de l'any 1585 y demás òrdens, declaracions inde segilents, en favor de don Pedro Maga y els seus contra la vila de Castalla en lo plet y causa que aquella portava y porta contra dit don Pedro y sos hereus en rahó de reduir y tornar a la corona real de vostra magestat lo castell y vila de Castalla ab ses pertinències, manant així mateix vostra magestat al procurador patrimonial ixca coadjuvant a dita vila de Castalla per ser com és beneficiós al real patrimoni de vostra magestat.

Per ser matèria de plet y interés de terçer nos pot provehir.

[143] Ítem, per quant la vila de Ontinient ha acostumat proveir sempre la escrivania dels jurats y consell de dita vila fins que vostra magestat haurà quince anys feu mercè de dita escrivania T. de Oriza, la qual no la ha servida ja més, y de cada dia passa a terçeres persones durant la vida de aquell, lo que redunda en notable dany y detriment de dita vila per no tenir los actes continuats en son archiu de haver-los de buscar en totes les ocasions que·ls han de menester en poder dels notaris que la han regida; per çò supplica a vostra magestat fer coerce a dita vila de que après dels dies de dit Oriza pugua proveir dita escrivania *in perpetuum*.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts.

[144] Ítem, per quant les rectories de les viles de Castalla, de Carcaixent y de Alcoy estan pensionades en cantitat de cin-centes lliures cascúna de aquelles cascun any faedores a la collegial de Xàtiva, lo que és en gran dany de dites rectories y pobres de aquelles, per haver-se obtés la bulla de sa Sanctedat obrepticia y subrepticíament per que allò que restava franc a dits rectors per a haver de repartir als pobres de dites viles y socórrer moltes necessitats, lo que no poden fer per haver de acudir a dites penssions; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey interçedir ab sa Sanctedat donar una carta fermada de sa real mà per a que sa Sanctedat los hoja de justícia.

Sa magestat se informarà de les pretensions de les parts interesades y pendrà resolució sobre lo que se li supplica.

[145] Ítem, senyor, per lo acte de cort 91 de l'estament real de les corts celebrades en lo any 1626 fonc supplicat fos del real servey de vostra magestat no concedir títols de jurisdiccions *gubernatorio nomine* per ser alienacions de cosa tan preciosa, unida a la corona real y vostra magestat decreta es tendria atenció, e com después de dit any se hajen experimentat tants deplets y litigis contra les ciutats e viles reals que naixen de dites concessions ab gastos tan considerables de dites ciutats e viles reals; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat que, per a reparo de dits plets, y litigis, y per los altres inconvenients representants en dit acte de cort, sia de son real servey proveir que de hui avant no sien concedits semblents títols de jurisdicció *gubernatorio nomine*.

En los casos que se offeriran de demanar ditas jurisdiccions sa magestat tindrà consideració de lo que se li supplica.

[146] Ítem, senyor, los governadors y justícies així de la ciutat de Xàtiva com de Oriola sempre han acostumat remetre penes de mort fins que vostra magestat ab sa real carta els manà se abstinguessen de fer dites remissions; per çò lo dit braç real supplica atento la possessió, costum y memòria y lo que estan les thesoreries pobres, que és causa de no poder-se fer moltes diligències en servici de vostra magestat, que sia donada llicència, permís y facultat a dits governadors y justícies, per a que puixen fer dites remissions no obstant dita carta real.

Sa magestat resta ab cuidado de lo que se li supplica.

[147] Ítem, senyor, per quant per orde del batle general de la ciutat de València obliguen als negociants que hajen de manifestar la moneda que es porta per lo present regne y per raó de dit manifest se ha perseguit molts robos, morts y altres danys; per çò supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey que no hi haja obligació de fer tal manifest ni portar albarà algú de dita moneda anant per lo regne.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[148] Ítem, per quant convé molt al benefici públic que entree en lo present regne virtualles de regnes; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat que qualsevol persona de altre regne que porte forments o qualsevol altra provissió puixa traure arroz sens tenir obligació de pagar dret de saca, que se acostuma pagar al lloctinent y capità general.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs pragmàtiques y òrdens reals que

prohibixen que los virreys no prençàn dits de semblants saques, llevats qualsevol abusos que se ajan introduhit y estos que no puixen traure en conseqüència.

[149] Ítem, per obviar los excessius gastos, despeses, que se'ls fan als veïns de la ciutat de Xàtiva, y de la sua governació, per lo jutge de delmes de la ciutat de València per minimes quantitats; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat que per evitar inconvenients sia manat al dit jutge de delmes de la ciutat de València subdelegue un advocat en dita ciutat de Xàtiva, el qual privative haja de conéixer dels deutors així de dita ciutat com los de la governació fins en summa de vint y cinch lliures.

Plau a sa magestat que's garde lo acostumat.

[150] Ítem, senyor, com en este regne ja may se ha acostumat compair als torcedors a manifestar la seda que torcen y que de poc temps d'esta part los arrendadors del peatge els vullen compeler cada disapte a fer dit manifest fent-los moltes vexacions; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey declarar no tenir obligació de fer dit manifest tornant en este cap a la llibertat de que gozaven.

Plau a sa magestat que garde lo acostumat.

[151] Ítem, per quant part de la casa de la ciutat de Xàtiva és censida a vostra magestat per raó del qual cens se li han demanat alguns quindenis, y com dita ciutat ab molts servicis que té fets a vostra magestat en diverses leves y altres donatius necessiten de la merced que espera de vostra magestat; per çò suplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey fer-li gràcia dels quindenis així deguts com los que *in eventum* per raó de dit cens deura.

Plau a sa magestat en respecte de les quindenis passats.

[152] Ítem, senyor, en la ciutat de Xàtiva en temps dels godos ans que es perdes Espanya fos cathedral isigne, y los bisbes de aquella florien en sanctedat assistint a molts concilis; ha tengut dos fills papes, lo hú Calixto terçer que concedí a la corona real lo patronazgo dels bisbats y archebisbats de Espanya, y lo altre Alexandro sexto lo qual concedí a dita corona real la conquesta de les indies, així mateix ha tengut nou cardenals, vint y huit bisbes, tres mestres de Nostra Senyora de Montesa y hú de Rodas, al present ciutat populosa, y la segona del regne, y la governació de aquella és molt extensa, y un breu de sa Sanctedat Gregorio papa 13 per a tenir official foraneo ab la omnímoda jurisdicció. Per lo qual y per tenir una iglesia collegial, onse convents, molta noblea en lo braç militar del present regne, en les corts de l'any 1626 supplicà a vostra magestat fos servit de honrar a dita ciutat de Xàtiva ab que en aquella hi hagués bisbe en títol de cathedral y vostra magestat que veuria tota la merced que podria fer a dita ciutat de Xàtiva; y com en lo present dia concurrixquen les mateixes calitats ab nous servicis y donatius que ha fet a vostra magestat en diferents leves y aloixaments, per lo que espera tota mercet de vostra magestat; per çò supplica lo dit braç real sia de son real servey de erigir dita iglesia en cathedral, com era en temps antich, intercedint ab sa Sanctedat y manat donar les reals cartes al embaixador de Roma per a que procure bulles apostoliques de sa Sanctedat per a dits effectes, ab lo qual restarà més audtorizat lo regne de València y en aquell hi haurà més prelasies y prebendes y es podrà minor, y més fàcilment governar y vissitar los bisbats del

present regne, redundant en servici de Nostre Senyor y de vostra magestat utilitat pública de dita ciutat y bisbats.

Sa magestat ha manat al consell suppremo fassa consulta ab los papers que té y pendrà brevement resolució.

[153] Ítem, per quant en lo privilegi de insaculació concedit a la ciutat de Oriola està disposat y ordenat que l'offici de racional de dita ciutat toca a proveir a vostra magestat, y lo acostuma a nomenar per temps de tres anys ab la salari acostumat de cent lliures cascan any, y per los gastos que se'ls ofereixen a les persones que la han de obtenir de haver de traure lo privilegi y altres deixen de pretendre'l y ha molts anys que està vacant, y encomanat als jurats en cap dels cavallers y ciutadans alternativament cascan trienni, y careix per est indirecte de persona que rigga y governe offici tan preheminent y cuide de la cobranza dels deutes que es dehuen a dita ciutat; per çò supplica lo dit braç real sia del servici de vostra magestat fer mercet a dita ciutat de Oriola per a que de hui en avant puixa nomenar racional fent extracció de una de les persones dels militars y ciutadans, de les borses de major per al dit offici de racional alternativament, lo qual haja de regir per temps de hun any ab lo salari de cent lliures, y que mentres serà racional no puixa tenir altre offici així de extracció ni elecció.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat

[154] Ítem, la ciutat de Oriola té obligació de gastar cascan any setanta cinc lliures en los reparos y obres de dita ciutat y per les moltes leves en que ha servit a vostra magestat de pocs anys a esta part, y altres gastos forçossos que ha tengut, estan tan alcançats los béns de dita ciutat que no poden acudir a dita obligació, y seria de notable perjuhi que per este indirecte dit castell es derruís per ser de molta importància y estar en frontera, y per raó del siti hon està edificat; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat que après los dies del alcayt que al present és de dit castell, fasa gràcia y mercet a la ciutat de l'offici de alcayt, ab lo salari y emoluments a dit offici pertanyents a lo que se obligarà dita ciutat a conservar, reparar y millorar, y que lo dit offici de alcayt estiga annexo a l'offici de justícia criminal que és lo cap de dita ciutat, lo qual tingés obligació en cas de invasió de assistir en dit castell, y guarnir-lo de la gent que serà menester.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[155] Ítem, en los estatuts que de orde de vostra magestat feu per al govern de dita ciutat de Oriola don Nofre Berthomeu Ginart, auditor de la Real Audiència en lo present regne, y a moltes penes impossades contra els transgressors de aquelles y ben considerats dits estatuts nos dehuen executar dites penes per consistir la contravenció en la inobservància de algunes solennitats en dits estatuts contesses, en la qual inobservància no recau frau, y dol algú, ni es segueix perjuhi a la dita ciutat ni a ningun particular y sent així que en lo present regne lo defecte de orde, y solennitat, no vicia ni annulla la sentència conforme los furs 5 y 6 *de clamor non mutuando* molt menys es deu per lo dit defecte de solennitats de dits estatuts executar les penes de aquelles; per çò supplica a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey manar proveir que no se executers dites, penes que no sia constant que en la contravenció y hague dol y frau, y no en altra manera.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[156] Ítem, en los estatuts que feu don Geroni Mingot, commissari de vostra magestat en la ciutat de Oriola, per a lo bon govern de les aygues, y edificis majors, y menors de la horta de dita ciutat hi ha imposades penes molts riguroses contra los transgressors de dits estatuts y ordinacions com són de 25 lliures, de 10 lliures y 5 lliures y jatsia dites penes se impossassen per a refrenar la llibertat y abtis dels homens richs y poderosos de dita horta, los quals ab llur poder no deixaren utilar als pobres llauradors lo rec y aygua que era sua sinó que ab mà poderosa se la emportaven, y deixaven incultes les sues terres per falçar-li lo rec, emperò de alguns anys a esta part per la ocurrencia del temps se ha experimentat que dites penes no s'executen sinó en los pobres, y los richs y poderosos ussen de les sues llibertats y abussos sens recel de dites penes per falta de execució, y se ha vist haver restat mots llauradors impossibilitats y pobres per la execució de dites penes, y moltes voltes sens tenir culpa, y 'no donar-los Hoe de defensa per ser causes fiscals y summaries; per çò per a reparo de lo desús dit supplica a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey manar rebaixar dites penes, és a saber la de vint y cinc lliures a cinc inures, y la de deu lliures, y cinc lliures a tres lliures, y que en dites causes no intervinga lo procurador y advocat fiscal.

Plau a sa magestat reduhir les dites penes al ters menys de lo que huy paguen y en lo demás que·s guarde lo acostumat.

[157] Ítem, lo advocat y procurador fiscal, de la ciutat de Oriola han acostumat cobrar salaris de les denunciacions que posers contra los particulars veïns, çò és en les causes de mort de vint y cinc lliures, y de dotse lliures y deu sous, y en les causes de galeres setse lliures y huit lliures, y per les causes de desterro y agots dotse lliures y sis lliures, y per les causes de penes pecuniàries a huit y a quatre diners per lliura respective entre dits advocat, y procurador fiscal, lo que és ocasió de que en molts casos que és arbitrari el denunciar o no, per cobrar los salaris denuncien; lo que no feren si tingueren salaris certs per dits sos officis; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey senyalar al dit advocat fiscal cent lliures de salari, y al dit procurador fiscal cinquanta lliures cascun any, pagadores de les rentes propies de dita ciutat, y que no puixen cobrar salari algú per via directa ni indirecta dels processos que aquells intervindran, ni averies.

Plau a sa magestat.

[158] Ítem, en la ciutat de Oriola y vila de Castelló de la Plana los officis de governador són perpetuos de lo que resulten molts inconvenients; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat que après dels dies de l'egregi conde de Almenara y governador de dita ciutat de Oriola sia dit offici de governador triennal y que en lo ff de cascun trienni hajen de ser recidenciats.

Plau a sa magestat que en qualsevol cas de vacant dels primers successors dels que hui servixen dits officis sien triennals.

[159] Ítem, per quant lo aguazil ordinari de governador, y lo verguer de batle de la ciutat de Oriola, acostumen guanyar vint y dos sous per cascúna dieta quant

ixen a fer execucions, y lo mateix guanyen los porters de dits tribunals quant ixen per ausencia de aquells, dient que van en son lloc, lo que és gran dany dels veïns de dita ciutat; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los dits alguazils ordinaris no puiuen eixir de dita ciutat de Oriola a fer execucions que no sia per suma major de cinquanta lliures y que no puixa tenir de dieta sinó és deu sous cascun dia, y los demás porters que aniran així en lloc dels aguazils com per sos officis no puiuen tenir més de dieta que cinc sous.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

[160] Ítem, per quant les ciutats de Oriola y de Alacant y la vila de Castelló de la Plana han servit a vostra magestat així en donatius particulars com en les leves que se han fet estos anys passats ab molt gasto de dites ciutats y vila, y la ocurrencia del temps per falta de collites en lo present regne a disminult molt dels propis de aquelles y al present se troben molt alcansades y casi impossibilitades de poder proseguir en lo molt que desitgen servir a vostra magestat. Per a que puiuen continuar-o en la puntualitat que desitchen, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey fer mercè a dites ciutats y vila de concedir-los permís y facultat per a que puiuen imposar les sisses e imposicions *inter suos* que seran necessaries y poder estancar lo tabaco, ayguardent, y tot altre qualsevol gènere de botigues, y coses de venderia.

Plau a sa magestat ab que en primer lloch se convertixca el util en la paga del servici dels presents corts y que sols dure la present concesio fins al solio de les primeres corts.

[161] Ítem, per quant ab diferents privilegis y senyaladament ab lo privilegi del senyor rey En Pere el 2, sa data en Monçó en 22 de octubre 1383, confermat per lo senyor rey don Felip terçer, sa data en Alcalà a 20 de març 1604, està disposat y ordenat que lo governador de dita ciutat de Oriola ni son lloctinent nos puiuen entrometre per via de apelació, recors *nec alias* en les extraccions y declaracions de impediments fets per los justícia y jurats de dita ciutat, no obstant lo qual lo governador y son lloctinent se evoquen dites causes y proveeixen inhibicions y despachen mandatos ab penes lo que és contra dits reals privilegis; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey confirmar dits reals privilegis per acte de la present cort, y que sien aquells guardats a la lletra y manar a dit governador y son lloctinent no evoquen dites causes de extraccions de officis de dita ciutat a son tribunal ni se entrometra en conéixer de aquelles per via de apellació, recors *nec allios* y que si *de facto* les evocara, y proveira inhibició o mandato ab penes sia nulle, y puiuen proveir los dits justícia y jurats a fer les extraccions de dits officis no obstant dites penes y que les appellacions que s'interposaran de semblants causes se hagen de introduir en la Real Audiència y no en altres tribunals.

Plau a sa magestat que·s garde dit privilegi en quant està en ús y observància.

[162] Ítem, per quant al batle general de la ciutat de Oriola y son districte se li hagen concedit per los predecessors de vostra magestat les mateixes preminencies y prerrogatives y jurisdicció de que goza, y fruix lo balle general de

la ciutat de València y son districte excepto la jurisdicció en los negocis de sal y quema, y no sia just, y a raó conforme, que sent los dos officis iguals y en diferents territoris dexe de fruir, y gozar, lo batle de Oriola de la jurisdicció de sal y quema; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir al balle general de la ciutat de Oriola la commissió, y subdelegació, de jutge de sal y quema per a que la exercisca en son territori y batlia en la mateixa conformitat que la exerceix lo batle general de la ciutat de València ab los que los veïns de dita ciutat no seran compellits a litigar fora de son domicili.

Plau a sa magestat que-s guarde lo acostumat.

[163] Ítem, per quant la ciutat de Alacant demanà en moltes ocasions diferents socorros a la ciutat de Oriola així lo ordinari que és de quaranta homens com lo extraordinari que és de tota la gent que és pot recollir de dita ciutat, y a prestos, y preten que la dita ciutat de Oriola deu pagar lo gasto y sustento de la gent que va a dits socorros, lo que és contra tota raci natural y notable dany dels veïns de la dita ciutat de Oriola, puix ultra el peril y treball a que se expossen se han de sustentar ells mateixos; per çò supplica a vostra magestat dit braç real sia de son real servey manar declarar que de hui avant en los socorros, així ordinaris com extraordinaris que demanara la dita ciutat de Alacant, té obligació aquella de pagar tota la gent los dies que-s detindra en dita ciutat per a dit socorro tan solament y que la ciutat de Oriola solament deu pagar a dita gent lo dia que aniran, y el dia que tornaran.

Plau a sa magestat que-s guarde lo acostumat.

[164] Ítem, per quant en lo privilegi que ha obtes la universitat de Callosa ab que vostra magestat li ha fet coerce de eregir-la en vila se li ha concedit un capítol ab que se li dona facultat al batle local de universitat per a que tinga son tribunal format, concedint-li les mateixes preminencies de que goza y frui lo batle local de la dita ciutat de Oriola, de lo que resulta notori perjuhi al batle local de la ciutat de .Oriola *et licet'* haja interposat supplicació, y dit nullitats la dita ciutat de Oriola en la concessió de dit real privilegi, emperò per via de gràcia y. sens prejuhi de dita supplicació y nullitats supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servici manar revocar lo capítol en dit privilegi concedit al batle local de la universitat de Callosa y que se li guarden les preminencies al batle local de la ciutat de Oriola.

Lo que-s supplica és matèria de justícia y nos pot procehir sinó oýdes les parts.

[165] Ítem, per quant los vasalls de vostra magestat, habitants en lo present regne, residents acostumen en los contractes que fan desaforar-se de son propi for, y es sotsmeten al fur y jurisdicció de la Real Audiència, volent ésser executats per dit tribunal, per lo que es despachen commissions ab alguacils reals y escrivans los quals accedixen a les ciutats, viles, y demés llocs del present regne, que fan y causen excessives y grans despeses en tanta manera que moltes voltes succeix que per molts béns que se ocupen el preu de aquells no basta a pagar dites despeses; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que de hui avant no es puixa despachar alguacil, ab commissió de la Real Audiència o de altre qualsevol tribunal menys, que no excedeixca lo deute de la summa de cinc-centes

lliures, y açò encara que se haja renunciat a son propi for, y en cas quo anara dit alguazil que haja de anar a soles y sens escrivà puix en les ciutats, viles y locs del dit regne hi ha escrivans que puixa rebre los actes que aquell farà, y lo mateix haja de succeir en lo vergueta lo qual no haja de portar ab si escrivà.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

[166] Ítem, per quant vostra magestat en les corts de l'any 1626 té manat, que en les bolses dels insaculats per als officis de la casa de la Diputació, y places que en elles vacaran, lo modo que se ha de guardar en omplir dites places que vacaran, çò és que la mitat de dits insaculats sien veïns y habitants de la present ciutat de València y llocs de sa contribució y l'altra mitat dels veïns y habitants de les ciutats y viles reals del present regne, guardada proporcici entre aquelles per a que tots sos veïns participassen igualment de alegrar-se en dits officis, tots los cavallers del present regne respectivament un mateix braç, lo que fins hui se ha executat en manera alguna; per tant lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar confirmar per acte de la present cort lo dispost y ordenat en dites corts de l'any 1626 *circa paedicta*, y en quant menester sia manar de nou als elets de l'estament militar que es nomenaran per a haver de fer dites insaculacions, que guarden y observen dit orde sots les penes a vostra magestat ben vistes.

No·s pot provehir per capítol de cort del braz real tan solament y sa magestat en les ocasions tindrà en açò la consideració que serà. just.

[167] Ítem, per quant molts veïns del present regne estan agregats en que havent comprat algunes tafulles o cases per cort, depossitant lo preu de aquelles en taula per que los acreedors facers sos lliuraments, se seguix que après de haver pres possessió de les dites tafulles, o cases, són vexats y molestats per altres credits, y no obstant que alleguen ésser compradors de cort, y mostren títol, se proseguixen les execucions a títol que sos credits són anteriors als que se han graduat en lo preu de dits béns, lo que és ocasió y causa de haver moltes terres incultes y perdudes perquè los que tenen credit en aquelles no gozen procurar-les perquè no·ls executen; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que qualsevol comprador de cort que mostrara son títol no puixa ser vexat en executar per altre acreedor *etiam* que sia anterior en hypotheca, sinó que estiga obligat a anar al preu depossitat de les terres y casa venudes.

Plau a sa magestat que·s guarden les disposicions forals que parlen de açò.

[168] Ítem, la ciutat de València y demás ciutats y viles del present regne an patit y pateixen gran ruina per caure's moltes cases lo que és contra el adorno de dites ciutats e viles; per çò es supplica a vostra magestat mane donar llicència, permís y facultat a les dites ciutats e viles per a que prenguen los solars de dites cases, y aquelles establixquen y donen a les persones que·ls pareixera per a que es redifiquen ab tal emperò que abans de fer dits establiments y donacions tinguen obligació los justícia y jurats de dites ciutats y viles de fer crida de dits solars y establiments, y subhastar-lo per temps y terme de trenta dies, y que los acreedors que tindran especial hypotheca en dites cases o general no puixen executar aquelles puix les obres faedores preferiran qualsevol hypotheca.

Plau a sa magestat que·s garde lo capítol 37 del braç real de les corts de l'any 1626.

[169] Ítem, en les ciutats y viles del present regne se acostuma en les sentències criminals que es donen contra cavallers, ciutadans, y persones que gozen de privilegi militar, al temps de la publicació de les dites sentències, traure a d'aquells davant lo tribunal y en públich y moltes voltes ab ferros y cadenes; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey proveir y manar que los justkies y governadors y demás ministres de dites ciutats y viles al temps de publicar dites sentències no traguén en públich y davant los tribunals los dits cavallers, ciutadans y demás que gozen de dit privilegi militar, sinó que se hajén de publicar aquelles dins los secrets, y si es publicara en los tribunals que haja de ser sens assistència dels dits delinqüents, y en après se'ls notifique la publicació de dita sentència.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

[170] Ítem, per quant en les contencions que es susciten y mohuen entre la jurisdicció real y ecclesiàstica moltes voltes succeix que·s suscita *dubium de dubio* y a vegades de indústria dels jutges arbitres a fi de fer moltes declaracions y utilitar molts salaris, y també succeeix que per a justificar dits dubtes y contencions es presenten per los fiscals molts processos y actes ab los quals fan grandíssim procés de tal manera que la part per qui es suscita dita contenció reste impossibilitada de poder pendre còpia de aquell, y pateix la sua justícia; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia manat que sempre y quant hi haurà contenció *dubium de dubio* húa o molts que s'hajén de declarar, y es declaren única sentència, y que no·ls puixa prendre més que un salari, y en cas que sien incompatibles dits dubios, y per dita raó sia necessari declarar·los en diferents sentències, y en respecte de la presentació dels processos y actes que aquella es faça *citra insertionem* per a instruir lo ànimo de dits jutges arbitres, y en cas que dita causa haja de anar al canceller per discòrdia de aquells es facen certificatòries del sustancial de dits processos y actes y aquells se inserten en dit procés de contenció sens obligar a les parts a pendre còpia.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y concòrdia que parlen de açò.

[171] Ítem, per quant en les informacions *ex officio*, que reben los delictes que succeeixen, acostumen los jutges posar en les presons molts homens y dones ab motiu de que sabien qui són los perpetradors dels delictes, y ab este motiu los detenien molts dies patint en dites presons, y lo que pichor és que molts per evadir la vexació de la pressó dihuen y testifiquen coses contraries al fet de la veritat, ab lo que es fa notori agravi als vassalls de vostra magestat.

Per çò dit braç supplica a vostra magestat sia senyalat lo termini y dilació de sis dies dins los quals tinga obligació lo jutge de traure de la presó a dits testimonis o verament haja de justificar dins dita dilació la causa que té per a prorrogar dita presó, puix no hi ha major raó que al reo quant està pres li haja de fer càrrec del delicte dins tres dies conforme lo fur 19 sub *rubrica decima* fol. 295.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y lo que·s de justícia.

[172] Ítem, per quant vostra magestat fonc servit en lo fur 29 de les corts de l'any 1626 fol. 13 manar regular la pena de la delació de pistoles en esta forma : als plebeios en dos-centes lliures, y sis anys de galeres, y als militars en altres dos-centes lliures y quatre anys de Orà, sent atrobats aquelles y no en altra manera, y com de

cascun dia succehixca que los ministres de vostra magestat reben informacions contra els particulars de que els han vist portar pistoles, y ab dites informacions los capturen y condenen en penes extraordinaries contravenint a la mente y paraula de dit fur, lo qual solament compregue que los que fosen atrobats ab pistoles fosen castigats en dita pena y la que més és que la pena que se'ls imposà extraordinària casi la mateixa pena ordinària; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat que en observància de dit fur mane que ningú puixa ésser punit y castigat ab pena extraordinària per delació de pistoles sinó serà atrobat realment ab aquelles, ni es puixa rebre informació de offici contra aquells faltant dita calitat.

Plau a sa magestat que·s garde dit fur.

[173] Ítem, per quant ab lo fur 119 de les corts de l'any 1626 fonc proveft que per a concòrrer y obtenir les places de la Real Audiència, y demés assessors del batle, fos necessari que los doctors en drets haguéssen de platicar cinc anys en la plaça de la ciutat de València conforme lo capítol 1 de les corts de l'any 1604, lo que és prejuhí de les demés ciutats y viles del present regne puix yendran a restar les places de aquelles sens homens perits en drets, y sent així que en dites places hi ha homens doctes en la jurisprudencia y que tenen les parts que es requirixen per a que vostra magestat los proveixca en dites places de la Audiència y assessories; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar millorar dit fur en quant a la advocació de cinc anys en la plaça de dita ciutat de València, y los demés furs sobre açò disponents, manar al lloctinent de vostra magestat en lo present regne consulte la provissió de dites places, y assessories, als doctors en drets benemèrits que residixquen y que residiran en les demés ciutats y viles del present regne.

Sa magestat encarrega a son loctinent general que tinga en memòria en les consultes dels subjectes que residexen en lo regne per a consultar-los conforme sos mèrits.

[174] Ítem, per quant en les corts celebrades als regnicols del present regne en lo any 1604 se imposà lo dret de doble tarifa, lo qual es situa en diversos fruyts que es trahuen del present regne y senyaladament en lo vi que se embarca, pagant a raó de dihuit diners per lliura de moneda del valor de aquell, y la experiència ha mostrat que és molt danyos lo modo de dita situació de dret per que moltes persones deixen de embarcar-lo per no pagar dret tan excessiu y resulta en dany, y perjuhi, així dels drets reals y de la Generalitat, com també de la ciutat de Alacant, per estar en la marina y ser la principal collita la del vi; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que treta certificatoria de lo que importa cascun any lo dret de la doble tarifa del vi que se embarca en la ciutat de Alacant, y son terme, se li done permís y facultat per a que dita se adose a pagar cascun any la cantitat que importarà, concedint-li facultat de poder imposar sobre lo vi que es consumirà en dita ciutat competent cissa per a acudir a la solució y paga de dita cantitat, deixant en facultat dels jurats de dita ciutat el poder-la aumentar o disminuir *ad arbitrium*.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs.

[175] Ítem, per quant la principal vivienda dels veïns y habitants de la ciutat

de Alacant consistix en lo comerci, y negociació mercantil, y se ha experimentat que per no poder los estrangers, tramontans y ultramarins gozar de la franquea dels drets reals de duana encara que se aveïnen en dita ciutat y vixquen en ella per més temps de deu anys, y es casen ab naturals del present regne, ha ocasionat a que molts estrangers han mudat son domicili a altres ciutats fora del present regne; per tant per a obviar dit inconvenient supplica lo braç real a vostra magestat de concedir privilegi y franquea del dret de duana als que viuran en dita ciutat per temps de deu anys en aquella o es casaran ab naturals de dita ciutat no obstant que aquells sien estranys, tramontans y ultramarins y que gozen de dita franquea en la mateixa conformitat que gozen de la immunitat del dret real de almojarif en la ciutat de Oriola.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

[176] Ítem, per quant real privilegi concedit per lo sereníssim rey don Fernando en lo any 1488 als veïns y habitants de la ciutat de Alacant que, pagant una vegada en dita ciutat o son terme lo dret real de duana, no tenen obligació de pagar en la ciutat de València lo dret real de peatge, lo que de pocs anys a esta part no se observa en notori detriment dels veïns y habitants de dita ciutat; per çò lo dit braç real supplica que dit real privilegi sia confirmat per acte de la present cort y manat a les persons a qui toque que, constant haver pagat en la ciutat de Alacant lo dret de duana, les robes y mercaderies que·s portaran a la present ciutat, y sa contribució, y altres parts a hon se acostuma a cobrar lo dret real de peatge, no exequixquen y cobre lo dret de peatge sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Vist lo dit privilegi sa magestat pendrà resolució.

[177] Ítem, per quant segons asentades y rebudes disposicions de justícia y forals del present regne està disposat y ordenat que no poden ser extrets de son domicili los veïns de les ciutats e viles del present regne per a litigar, y senyaladament los veïns de la ciutat de Alacant tenen privilegi especial de no ser compel·lits a litigar fora de son domicili, lo que no se observa per lo bisbe de Oriola per no tenir vicari general resident en dita ciutat *sine tantum* lo que resideix en Oriola, lo que resulta en notable gasto y dispendi dels veïns y habitants de dita ciutat; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar advertir al bisbe de Oriola que amplie el poder al official que té nomenat en dita ciutat de Alacant per a que pugua conéixer de totes les causes ecclesiàstiques dels veïns y habitants de dita ciutat vague *ad sententiam deffinitivam*.

Sa magestat encarregarà al bisbe de Oriola tinga cuidado de que se eviten als habitants de Alacant los gastos y molestias que pugua en sos plets.

[178] Ítem, per quant ab los furs 16 rubrica de guiatges de l'any 1563 y lo fur 5 de l'any 1552 y lo fur 114 de l'any 1585 y lo privilegi 18 y 22 del senyor rey en Pere y lo privilegi del senyor rey en Martí la data en 22 de agost 1407 y ab altres molts furs y privilegis del present regne està disposat y ordenat que qualsevol genera de veïells que portaran vitualles a la ciutat de Alacant estiguen guiats y assegurats davall la protecció real; per çò supplica lo dit braç real a vostra magestat se observers y guarden tots los dits furs y privilegis y altres concernents a dit guiatge.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs.

[179] Ítem, per quant la quantitat de setanta lliures que es dona cascun any a cada jurat de la ciutat de Alacant per al gasto de la gramalla que tenen obligació de fer modica segons la occurrència y carestia del temps, y venen a servir lo offici de jurats sens salari ni remuneració alguna; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar augmentar la quantitat de setanta lliures se dona a cascun jurat per a dit effecte fins en summa de cent lliures.

Plau a sa magestat fins a les primeres corts.

[180] Ítem, per quant los dos advocats ordinaris dels jurats y consell de la ciutat de Alacant tenen excessius treballs en la assistència del govern, y negocis de dita ciutat, y no tenen de salari més de vint lliures cascú, lo que és molt mòdich, segons la occurrència del temps; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey de augmentar lo salari de vint lliures que es dona a cada advocat fins en summa de cinquanta lliures per casal pagadores dels propis y rendes de dita ciutat.

Plau a sa magestat fins a les primeres corts.

[181] Ítem, per quant vostra magestat té manat en lo capítol 1 dels actes de cort dels estaments ecclesiàstic y real de 1626 que es notifique judicialment a les persones que cobren lo dret portugués que dins de un any contador del dia de la notificació tinguen averiguats los contes davant lo lloctinent general de vostra magestat de lo que per esta raó hauran cobrat des de el temps de la imposició, y que passat lo any sinó lo hauran fet o per los contes resultara que han cobrat íntegrament, reste extint dit dret portugués, y no obstant lo precepte de vostra magestat continuen en cobrar-lo lo que resulta en notori detriment del bé públic; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat mane extinguir y llevar la exacció y cobranza de dit dret portugués.

Vista la notificació contenguda en dit capítol sa magestat pendrà resolució.

[182] Ítem, per quant en lo terme de la ciutat de Alacant es cull molta quantitat de oli de la mateixa quantitat que es cull en la villa de Elig, y sia molt a propòssit per a fabricar sabons de llosa lo que no poden fer per no tenir facultat de vostra magestat; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar concedir permís y facultat als veïns de la ciutat de Alacant per a que puguen fabricar sabons de llosa, així del oli que es cull en lo terme de dita ciutat com en altres parts del present regne.

Plau a sa magestat que·s puixa fabricar saber en llosa en Alacant de oli de fora del regne y del de la collita de la vila de Elche tan solament, per lo perjuhí que·s seguirà en esta vitualla.

[183] Ítem, per quant lo dret dels pesos que es arrenda per lo justícia y jurats de la dita ciutat ha tengut gran baixa en lo preu de son arrendament, y lo quindení que es paga a vostra magestat és gran summa de dita ciutat es troba molt exhausta a ocasió de sos continuos gastos, y particulars servicis que ha fet a vostra magestat; per çò en remuneració d'ells supplica a vostra magestat sia servit de eximir a dita ciutat de pagar dit quindení o verament aquell se reduisca a una quantitat certa y moderada *ad summum* de cinquanta lliures per cada quindení además del cens ordinari cascun

any.

Plau a sa magestat perdonar les quindenis atrasats.

[184] Ítem, per quant los veïns y habitants de la ciutat de Xàtiva y Oriola concórren y van en terna per als officis de capitans, veedors, contadors, y demás del present regne; per çò supplica a vostra magestat que los veïns y habitants de la ciutat de Alacant sien consultats per los diputats del present regne sempre que vacaran dits officis.

Plau a sa magestat que en los vehins de dita ciutat es guarde lo mateix quell los de Xàtiva y Oriola.

[185] Ítem, per quant succeix molt ordinàriament en la ciutat de Alacant que los insaculats als officis de dita ciutat de Alacant al temps de les eleccions acostumen a recórrer de les declaracions que fan los jurats de dita ciutat a consell dels advocats de aquella sobre els impediments que tenen a concórrer a dits officis, e introduir dites causes en lo tribunal de la governació y altres superiors, y se evoquen y proveixen inhibició y penes per a que no es passe avant en les eleccions faedores, lo que results en gran dany de la bona administració del bé públic per quant són dies certs y determinats per vostra magestat per a haver de fer les eleccions *sub pena devolutionis*; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que les appellacions y recursos que se interposaran de declaracions de impediments no se admeten sinó *quo ad effectum devolutivum tantum*, y que no obstant aquelles puixa dita ciutat fer dites eleccions.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[186] Ítem, per quant la dita ciutat de Alacant goza dels mateixos privilegis que la ciutat de Oriola, y esta té privilegi que per execució alguna per privilegiada que sia no puixen ser escrites ni penyorades qualsevol cavalcadures, ni altres qualsevols instruments de llauro, lo que és just es observe en los veïns y habitants de la ciutat de Alacant; per çò lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servey manar se observe lo mateix privilegi en los veïns y habitants de la ciutat de Alacant, y en quant menester sia concedit de nou dit privilegi.

Plau a sa magestat lo que·s acostumat que·s guarde.

[187] Ítem, per quant de pocs anys a esta part han acostumat los arrendadors dels drets reals de quema cobrar aquell de totes les robes y mercaderies, que venen de part de ponent y pasen per lo estret y realme de Castella encara que no hagen tocat ni fet escala los veixells que·ls porten en port o platja alguna del dit regne de Castella, y el pijor és que·s fan pagar dit dret de quema de totes les robes y mercaderies que es fabriquen en dita part de ponent encara que aquelles vinguen de les parts de Itàlia, y altres de Llevant, a títol de que dihuen haver·hi passat per dit realme, lo que és gran dany del patrimoni real de vostra magestat, puix per dita nova introducció no se ha augmentat lo arrendament del dit real dret, ans bé se ha disminuït en molt menys los que es cobren y colecten en los ports y platges del present per dit nou vectigal; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat mane decretar que dit real dret de quema no cobre sinó de les robes y mercaderies que aniran del present regne a Castella y de

Castella vendran al present regne és molt, y no de les que pasaran per dit estret y realme sens haver tocat en platges ni ports alguns del dit regne de Castella, ni tampoc de les que venen de les parts de llevant fabricades en les parts de ponent si és segons, y en la forma, que ans de dita nova introducció se ha acostumat.

Plau a sa magestat que·s faça justícia sobre lo plet que hi a pendent en esta matèria.

[188] Ítem, per quant de cinc o sis anys a esta part se ha volgut introduir en la governació dellà Sexona lo tribunal de l'almirantazgo per a cuidar dels veixells, y robes de contrabando, de lo que sempre han acostumat cuidar los lloctinents de vostra magestat del present regne lo que és contra lo dispost per furs del present regne; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que tots los negocis, y causes, respectants als veixells y robes de contrabando, y execució de l'almirantazgo es porten y tracten davant los lloctinents generals de vostra magestat en lo present regne, y los commissaris, com fins hui se han portat y tractat manant recollir qualsevol privilegi que se haja despachat y que sia aconsellat, y no tinga efecte la elecció y erecció de nou tribunal.

Sobre lo que·s suplica en lo present capítol està provehit en lo fur 32.

[189] Ítem, per quant la dita ciutat de Alacant té a son càrrec de cuidar de les municions de la artilleria, ad obs de muralles, y gasta cascun any puix de tres milia lliures en dites coses, y al present estiga molt alcançada en ses propis y rentes, y no sia just que sent dita ciutat frontera y lo port més principal de tot lo regne estiga falt de municions, y coses necessàries per a la defensa y custòdia de la dita ciutat, y necessita de que vostra magestat la subvinga ab la mercet que *inferius* supplica; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat que sens derogació dels furs y privilegis concedits en favor de dita ciutat per a poder imposar cisses, y qualsevols impositcions *inter suos*, se li concedíxca a dita ciutat permís y facultat per a poder estancar les tendes de saladura, ayguardent, tabaco, y altres qualsevols adrogues y vitualles per a que les puga pendre per son conte, o arrendar la facultad de vendre les dites coses, y lo que procehirà de dit estanc haja de convertir-se en municions per a la artilleria, reparo de muralles y no altres ussos.

Plau a sa magestat ab que lo útil se converteixca en la paga del servici de las presents corts en primer lloch y que la present concessio sols dure fins a les primeres corts.

[190] Ítem, se ha experimentat en los juhins de contacions que es mohuen y susciten entre les jurisdiccions ecclesiastiques y real, que lo official ecclesiàstic procehix no guardant lo orde de la concòrdia y lo que se observa en la metròpoli possant les monicions, y fermes per hores, en matèries que admeten dilació, y que no hi ha peril en la tardança, y se hacostuma descomunicar a tots los officials, çò és als justícia y jurats de una república deixant sens govern aquella, y contravenint a diferents disposicions de justícia; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat mane proveir de condecet remey per a evitar estos inconvenients manant que no es puga per causa alguna publicar per descomunicats a tots los officials de qualsevol ciutats y viles del present regne.

Sa magestat encarregarà als prelats ecclesiàstichs tençàn la consideració que·s

just con lo que·s suplica.

[191] Ítem, per quant en una real carta dada en Madrit en 28 de janer 1617 té manat vostra magestat de que dos persones de un mateix nom y armes encara que no sien parents no puxen ser officials de dita ciutat a un mateix temps, lo que resulta en dany del bé 0.1bile de dita ciutat per que moltes persones per este impediment sent benemerits deixen de concòrrer als officis de dita ciutat y també deixen de tenir cavall y armes que és la calitat y requisit necessari per a la concurrència de dits officis, y està privada d'esta defensa per a un cas de invasió; per çò supplica lo dit braç a vostra magestat sia de son real servey declarar que dita real carta, y altre qualsevol orde de vostra magestat, no comprén ad aquells que són de un nom y armes, que no són parents sinó tan solament comprén als que són parents en segon grau, y no més, y que dit impediment tan solament se ha de entendre per a el ofici de jurat y no en los altres.

Plau a sa magestat.

[192] Ítem, per quant de quatre o cinc anys a esta part se ha introduït en la ciutat de Alacant que lo commissari y demés officials del Sant Offici se fan pagar de qualsevol gènere de veixells que ancoren en lo port o platja de aquella dret de vissita, çò és sis reals al commissari de veixells de gabia, dos a l'alguazil, dos al notari, hú al nuncio, dos a la barca que·ls porta, y dels veixells llatins els fan pagar quatre reals al commissari, tres sous al alguazil, tres sous al notari y un sou al nuncio y dos sous a la barca que·ls porta, y açò és va alterant de cada dia, y és además del gasto que obliguen a fer als capitans y patrons de dits veixells de tres peses de artilleria quells fan desaparar, y lo intent se pot conseguir sens gasto y per cams més facil; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat mane revocar dita nova introducció per ser de gran dany al real patrimoni de vostra magestat y drets de la Generalitat y comerci de dita ciutat.

Sa magestat encarregarà al inquisidor general que pose lo remey effective al dany que·s reporta.

[193] Ítem, per quant la ciutat de Alacant ha servit a vostra magestat de pocs anys a esta part en moltes cantitats y summes de diners y en diferents llesves de soldats que ha fet a ses despeses; supplica per tant dit braç real a vostra magestat que en remuneració dels desitgs que ha tengut y té de servir a vostra magestat se li faça mercet de manar que als justícia y jurats de dita ciutat se'ls haja de donar Viol de senyoria.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[194] Ítem, per quant lo ofici de escrivà de la sala y consell de dita ciutat de Alacant és molt preminent y necessita de persones practiques e intelligents per a que el rigguen y administren, y los justícia y jurats estan de ordinari instructs de les persones que hi ha benemèrites per a dit ofici y vostra magestat ha acostumat proveir dit ofici, lo que resulta en desconsuelo de dita ciutat que vacant lo ofici de escrivà de la sala per mort, renunciació, *vel alios* de la persona que hui el rig puguen nomenar una persona benemèrita a son arbitre y proveir en ella dit ofici.

Plau a sa magestat després dels dies del primer successor del que huy la posehirà y fins a les primeres corts.

[195] Ítem, per quant los capitans, alferizos y sargentos de les companyies de la milícia efectiva solen y acostumen servir dits officis a títol tan solament de pendre patent de reformats, y escusar-se per aquest camí de pagar les sisses y altres imposicions de que són francs dits oficials, lo que no és just per ser en dany de les ciutats, viles y llocs del present regne; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat que ningú de dits oficials y soldats, de a peu ni a cavall, goze de dita exempció de cisses e imposicions a títol de reformats sinó els que hauran servit per espay de 20 anys, sinó que tan solament gozen de dita exempció los oficials que actualment estaran servint y no estaran reformats.

Plau a sa magestat.

[196] Ítem, per quant los llocs de Sant Joan y Benimagrell, situats en la horta de Alacant, foren en son principi carrer de dita ciutat y, havent-se desmenbrat de aquella y fet universitat, en après se tornaren agregar a dita ciutat y hui són carrer de aquella, y la agregació es feu ab acte que no es poguessen desmenbrar sens que primer pagassen a dita ciutat totes les quantitats que ls tocaven per la obra del pantano, conforme les reals sentències donades en favor de dita ciutat, ab tots los interessos que hauran discorregut fins al dia de la desmenbració, lo qual acte de agregació, en que està lo referit capítol, fonc decretat y confermat per vostra magestat ab real privilegi, data en Madrid; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey que lo pacte apossat y capítol en dita agregació sia confermat per acte de la present cort.

Vist lo privilegi y concòrdia mencionats en dit capítol sa magestat pendrà resolució.

[197] Ítem, per quant en lo fur 165 de les corts de l'any 1604 vostra magestat feu mercè a la dita ciutat que fins tant estigués reintegrada dels gastos y despeses que hauria fet y sostengut en la primera y segona fàbrica, y reedificació del pantano de consignar-li lo proceït y proceïdor dels fruits dels nou rec del pantano y que no faria gràcia ni mercè a ninguna universitat ni persona de l'aument de dits fruyts del pantano, lo que en lo fur 241 de les corts de l'any 1626 ha tengut alguna limitació; per çò supplica lo dit braç real a vostra magestat la observància de dit fur 165 de dites corts de l'any 1604 y que, en quant serà contraria a aquell, lo dit fur 241 se revoque y que tot la que proceïrà de augment de dit pantano, après de reintegrada la ciutat de dits gastos, se haja de aplicar y aplique per a alçar la paret, torres y altres gastos que se oferiran en sa conservació y dels demés obs que li convinguen a dita ciutat.

Plau a sa magestat que s'examinen les contes, y vist lo que resulta per aquells sa magestat provehirà sobre lo que se li suplica.

[198] Ítem, per quant los batles així general com local en la ciutat de Alacant solen y acostumen de poc temps a esta part vissitar tots los veixells que venen y aporten al port de dita ciutat fent-se pagar de salari de visita per cascun veixell vint reals, además del gasto que fan pagar als patrons de aquells per a la barca que ls porta y gasto de tres peses que fan tirar a la eixida, lo que es pot conseguir prenent lo manifest y fer les demés diligències que convinguen al temps, y quant prenen la pràctica de dits

veixells evitant los desús dits gastos que fa en en gran dany dels drets reals de vostra magestat, dels de la Generalitat y dels de la dita ciutat y comerci de aquella; per çò supplica lo dit braç real a vostra magestat sia servit manar al batle general y local de dita batlia y ciutat no fasa dites vissites dins la mar sinó en terra y sens pendre salari, ni dieta alguna.

Plau a sa magestat que se observe lo que justament se habra acostumat.

[199] Ítem, per quant lo salari de cinquanta lliures que dona la dita ciutat al receptor de vostra magestat per rahó de la administració dels fruyts decimals de l'aument del pantano és superfluo y de ningun efecte, perquè directament dits fruyts e/o lo proceït de aquells poden entrar en poder del clavari de dit pantano, lo qual per a estos effectes té donada sufficient caució y fermanca; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit que après obit de Alfonso Martinez de Vera, receptor real de vostra magestat que és qui al present goza dites cinquanta lliures sia servit supprimir lo dit salari.

Fent memòria de lo que s suplica quant vague dit offici y vist les comtes dels fruyts del capítol 127 sa magestat pendrà resolució.

[200] Ítem, este capítol se deixa de allargar per estar compres en los actes de cort de l'estament ecclesiàstic, y real sub num. 70.

[201] Ítem, per quant per lo fur 4 de pondere et mensura, per diferents estatuts reals de la dita ciutat de Alacant està dispost y ordenat que lo terç de les penes de sexanta sous que executa lo mustaçaf de dita ciutat se aplique al comú de aquella, lo que al present per alguns no s'observa; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia servit manar que lo terç de dites penes se aplique al comú de dita ciutat, y que lo mustaçaf haja de donar conte de dits tersos als jurats de aquella, buidant lo proceït en poder del clavari aplicant-ho al comú de dita ciutat, y açò sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat se observe dit fur conforme o dispon.

[202] Ítem, per quant de no poder lo sobrecequier de les aygües del terme de dita ciutat inquirir ex officio contra los que defrauden dites aygües, y altres coses respectants a dit offici, es seguix gran dany als interessats en dites aygües y bé comu de dita ciutat; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia servit concedir jurisdicció al sobrecequier de dita ciutat per a que puixa inquirir ex officio contra els que defraudaran dites aygües y altres coses tocants a dit offici.

Plau a sa magestat.

[203] Ítem, per quant de no tenir lo sobrecequier de les aygües de la dita ciutat y son districte assessor ordinari, ab qui aconsellar-se en les causes processals y de punt de dret, se ha experimentat gran dany en la administració de dit offici; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit donar permís y facultat per a que dit sobrecequier puixa nomenar un assessor ordinari ab salari cascun any de deu lliures pagadores de les emoluments de dit offici, y que dit assessor haja de ser hù dels advocats de dita ciutat e/o lo assessor ordinari del justícia civil y criminal de dita ciutat.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[204] Ítem, per quant se ha experimentat que, de tenir lo justícia civil y criminal de dita ciutat a són càrrec les presons comunes de aquella, resulten molts inconvenients en prejuí de dit offici y en dany de la custòdia de dits presos de qui no té emolument algú; per çò per a obviar dits inconvenients supplica a vostra magestat dit braç real sia de son real servey manar nomenar un alcayt de dites presons ab salari de cent lliures pagadores de lo que proceira en la tesoreria de dita ciutat y que lo tesorer tinga obligació de pagar los ferros que seran menester per a la custòdia y guarda dels presos de dites presons.

Plau a sa magestat que·s pose dit alcayt, al qual se li senyalen cinquenta libras de salari cascun any sobre los emoluments de la thesoreria y en lo demás se guarde lo acostumat.

[205] Ítem, per quant lo justícia y jurats de la ciutat de Alacant estan molts dies sens tenir sitiades ni donar audiència per a tractar los negocis y afers de dita ciutat, de lo que resulta notable dany al bon govern y benefici públic de dita ciutat; per çò supplica lo dit braç a vostra magestat sia manat als dits justícia y jurats tinguen de quinze en quinze dies sitiada de audiència y que lo escrivà de la sala, y consell, sia tengut portar llibre particular a hon adnote y continue lo que es ordenarà en dites sitiades, y açò sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat.

[206] Ítem, per quant lo portantveus de general governador del present regne dellà Xexona sia acostumat nomenar en moltes ocasions en subrogat de dit offici per a residir en la ciutat de Alacant a persones no militars, contravenint a diferents reals òrdens; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia manat a dit portantveus que les nominacions que face de subrogar en dit offici hajen de ser en persones militars y naturals de dita ciutat de Alacant sots decret de nul·litat y altres penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat.

[207] Ítem, per quant se ha experimentat que per ser lo offici de sobrecequier de les aygües de la ciutat de Alacant de molt mòdic salari, y de molt poc u de ningun profit, les persones militars que estan insaculades als demás officis de dita ciutat en lo any que·ls toca sortejar a dit offici procuren renunciar a dita concurrència per llevar·los lo concurs per als officis de justícia y mustaçaf, lo que causa molt notable dany al bé públic y bon govern de dita ciutat; per çò supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que a dit offici de sobrecequier concòrreguen solament los cavallers y ciutadans de la mà major, y no los ciutadans de mà menor, y alternativament y en esta modificació que lo any que los officis de justícia y mustaçaf tocan a l'estament militar sortejen a l'offici de sobrecequier los ciutadans de mà major, hajen de concòrrer y sortejar a l'offici de sobrecequier los cavallers, y en lo lloc de dit offici de sobrecequier a que concorrien los ciutadans de mà menor es subrogue lo offici de clavari.

Plau a sa magestat.

[208] Ítem, per quant lo salari que al present té lo assessor ordinari del justícia civil y criminal de la dita ciutat de Alacant és molt tenue, y lo treball de dit offici molt excessiu; per çò supplica a vostra magestat dit braç sia augmentat lo salari a dit assessor fins en summa de huitanta lliures pagadores dels emoluments de dit offici.

Plau a sa magestat y que lo salari se augmente al ters més del que huy tenen y açò fins a les primeres corts.

[209] Ítem, per quant de temps immemorial a esta part se ha observat en la ciutat de Alacant y en los termens generals de aquella que los regents de assessor ordinari de dita governació han fet, y acostumat fer, juntament ab lo portantveus de general govemador remissions en qualsevol causa y procés criminal y han tengut sempre poder complit per a dit effecte així lo subrogat del portantveus con lo regent la assessoria de la governació en dita ciutat, y de pocs anys a esta part se ha restret y llimitat lo poder per a dit effecte al temps que·ls han substituït de lo que resulta molt gasto als veïns y habitants de dita ciutat, y dany a la thesoreria de vostra magestat, per fer-se les remissions en Oriola; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat mane al portantveus y a l'assessor de aquell que les subdelegacions les facen en lo mateix poder que els tenen conforme sempre se ha acostumat.

Plau a sa magestat que guarde lo acostumat.

[210] Ítem, per quant en lo present regne de cada dia solen y acostumen publicar-se nous y diferents premàtiques de les quals moltes vegades no se té notícia en les ciutats e viles del present regne y no es poden executar les coses en aquelles contengudes de lo que resulten molts inconvenients per a la bona administració de justícia; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son servici manar que les premàtiques que fins hui se hauran fet, es resumixquen a un tomo, y es done a la estampa per a que puguen tenir notícia tots los oficials del present regne.

Plau a sa magestat encarregar a son lloctinent general execute lo que·s supplica en lo present acte de cort.

[211] Ítem, per quant en lo fur 176 de les corts de l'any 1585 està dispost que totes les pragmàtiques que es publicaran en la ciutat de València y demás ciutats y viles del present regne en ans se hajen de consultar ab los síndichs dels tres estaments per a que vejen si repugnen a furs, y privilegis de aquell, lo que és just se observe en utilitat y profit del bé comú. Per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat que dit fur se observe a la lletra segons y en la forma que en aquell se decreta.

Plau a sa magestat que se observe lo que se congedi en les corts de l'any 1685 en orde ad açò.

Delliberacions e/o capítols de l'estament real tocans a la vila de Morella

[212] Primerament supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar los reals privilegis concedits a la vila de Morella lo hú per lo senyor rey En Pere, dats. en Barcelona 3 mare 1374, lo altre del senyor rey En Martí, dats en València en 25 de febrer 1404, los quals disponen que tots los drets, preeminencies e llibertats, que los senyors de llocs tenien y tenen per ser gènerosos, competeixquen a la dita vila de la mateixa forma y manera en los llocs que ha comprat, o per temps comprara de dits nobles y gènerosos, los quals privilegis són conformes a l'altre privilegi general que és 98 del senyor rey En Pere el segon *in corpore privilegiorum*, fol. 231.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

[213] Ítem, supplica a vostra magestat sia confermat un real privilegi del senyor rey En Pere el primer dats. en Barcelona *nonis Januarii* 1283, que dispon que los privilegis concedits a la ciutat de València és vist ésser concedits a la dita vila de Morella.

Plau a sa magestat confermar dit privilegi en quant està en ús y sens perjuhí de terser.

[214] Ítem, per quant la vila de Morella és de les més principals del regne y té lo primer lloc de les viles reals en corts y clau de aquella per tenir una fortalesa inexpugnable, la qual importa moltíssim el conservar-la, lo que no és pot fer no havent-hi gent competent per a la defensa en temps de guerra y si lo enemich se apoderàs de dita vila podria ab facilitat apoderar-se del castell, lo que redundaria en prejuhí del present regne y de vostra magestat, perquè tenint lo enemich la retirada segura en dita vila podia des de allí fer correrries per tot lo regne y ab facilitat tractar de conquistar aquell, lo que necessita de precis remey.

Per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar dos provissions reals la una concedída per lo senyor rey En Pere datis *in loco in monte Galvani die 10 Aprilis* 1364 y l'altra per lo senyor rey don Fernando datis, ab les quals disponen que los veïns y habitants de les aldees y demás pobles de la general contribució de dita vila en qualsevol ocasió de guerra y necessitat que seran avisats se recullguen en dita vila per a la custòdia de aquella. Y que per a major observació de lo sobredit ho mane vostra magestat sots grans penes així corporals com pecuniàries segons pareixera convenient en la occurrent necessitat.

Plau a sa magestat confermar dits provissions en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

[215] Ítem, supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar dos provissions reals la una concedída per lo senyor rey En Pere segon dats. València a 18 de octubre 1369 y l'altra per lo senyor rey don Fernando datis en Barcelona en 18 de juliol 1413 ab les quals se dispon y manà, sots graves penes, que los veïns de les aldees y demás pobles de la contribució general de dita vila no sien ajustats a parlaments, y consells alguns sens orde y presència del justícia de la dita vila y així

mateix ab los privilegis del senyor rey don Alfonso que dispon lo mateix.

Plau a sa magestat confermar dits provisións en quant estan en ús y sens perjuhyr de terser.

[216] Ítem, lo dit braç real supplica sia de son real servey confermar un real privilegi del senyor rey En Jaume el primer *datum Xative chalendas martii* 1255, lo qual dispon que cada dijous hi haja fira y mercat en dita vila de Morella.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant està en ús y sens perjuhí de terçer.

[217] Ítem, supplica a vostra magestat confermar altra real provisió concedida per lo senyor rey En Pere el segon datis en Barcelona en 2 de janer 1376 en que mana y dispon que los homens de Morella y ses aldees puixen entrar a moldre los forments en lo regne de Aragó y traure lliurement la farina conforme y de la manera que en dita real provisió es conté.

Plau a sa magestat confermar dits privilegi en quant està en ús y sens perjuhy de terser.

[218] Ítem, supplica a vostra magestat que totes les concessions, gracies, privilegis, provisións reals, jurisdiccions, ordinacions, estatuts, ussos y bons costums, concedits y concedides per los senyors reys antecessors en favor de dita vila de Morella sien per vostra magestat confermats y confermades segons en aquell se conte.

Plau a sa magestat confermar-los en quant estan en ús y sens perjuí de terser.

[219] Ítem, per quant en lo capítol 148 dels actes de cort del dit braç de l'any 1626, fol. 62, se supplica a vostra magestat que per quant lo justícia en lo civil fins en summa de tre-cents sous de la dita vila de Morella no tenia salari ni emoluments alguns de sa cort, foren concedides quinze lliures de salari exigidores del justícia major de dita vila, pagats los càrrecs ordinaris de aquella, y fonc decretat.

Plau a sa magestat, ab que sien deu y es paguen de les emoluments de la cort, e com la experiència haja mostrat que en dita cort de 300 sous no hi ha emoluments alguns de que pagar-se dit salari ab que lo dit justícia ye a restar sens aquell i així es segueixen molts inconvenients, per a la bona y deguda administració de justícia; per tant supplica a vostra magestat sia servit de concedir y manar que dites deu Inures se paguen de la cantitat que sobrara dels emoluments de la cort del justícia major de dita vila pagats los càrrecs ordinaris de aquella.

Plau a sa magestat augmentar dit salari a un ters mes del que huy té dit offici y que dure fins al soli de les primeres corts.

[220] Ítem, que per quant la experiència ha mostrat que té molts inconvenients lo haver-se de fer en dita vila elecció de justícies y mustaçaf propossant tres persones per a cascun offici respectivament al balle de dita vila, lo qual nomena la persona que li pareix; per çò supplica a vostra magestat que de hui avant la elecció de dits officis se haja de fer per redolins, trent per sort lo que ha de quedar extret en aquell com se fa per los jurats de dita vila, ab tal que durant los dies del balle que hui és no es innove

cosa alguna en dita elecció, sinó que la coerce que supplica a vostra magestat en lo present capítol es posse en execució después dels drets del dit balle.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts.

[221] Ítem, que per quant ab diferents reals privilegis y senyaladament ab lo capítol 25 dels actes de cort del dit braç real de l'any 1604 està disposat que tots los ganaders de dita vila y demás pobles la general contribució de aquella tinguen obligació de acudir al lligalló que cascun any se acostuma fer dos vegades en dita vila sots les penes en dits rivilegis contengudes; per no executar-se les quals de molts anys a esta part y a molta negligència per hon se presumeix y en cara es sab de cert que moltes persones oculten los bestiar perduts que com a béns monstrencs toquen a vostra magestat, de lo qual redunda notable perjuhi així als drets reals com a la cosa pública. Per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar al balle de dita vila que, per a que ningu puixa allegar ignorancia, cascun any faça les lletres convocatòries dels dits lligallons fer-les publicar en tots los pobles de la general contribució de dita vila, manant en aquelles sots les penes a dit balle bes vistes que no tinguen lligallons en dits pobles y que tots los ganaders acudixquen a dits lligalons per a el dia que·ls serà senyalat y no acudint sien executats a tot rigor les penes contengudes en dit privilegi.

Plau a sa magestat.

[222] Ítem, per quant lo castell de dita vila és de homenatge y plaça molt important per ser la clau del present regne, y en tots los castells de homenatge així del dit regne com de altres parts y haja castellans e/o lloctinents de aquells per conte de vostra magestat y cert número de soldats per a guarda de aquells habitants en los mateixos castells, corrent per conte de vostra magestat tot lo gasto que es fa, així en la paga y sou de dits soldats, com en lo demás necessari per a la defensa dels dits castells; per çò supplica a vostra magestat mane al alcayt del castell de dita vila e/o al lloctinent de aquell que hui és e/o per temps serà que habite continuament en dit castell conforme sempre se ha acostumat y així mateix durant lo temps de guerra es posse guarnició per a la defensa del dit castell, corrent per conte de vostra magestat la paga dels soldats que es possaran de guarnició, y que no puxen gozar ni gozen de privilegis e immunitats algunes sinó mentres actualment estaran ocupats en la guarda de dit castell.

Sa magestat encarrega a son lloctinent general pose en execució los ordes que té y mire ab cuidado lo que convé a la conservació de dit castell com requereix cosa de tanta importància.

[223] Ítem, que per quant segons furs y privilegis del present regne los ciutadans de dita vila de Morella gozen de tots los privilegis que els ciutadans de les ciutats de aquell per ser dita vila tan antiga y plaça tan important, estan honrada ab tants privilegis tenint com té lo primer lloc en corts de les viles, y se haja presentit que en la religió de Montesa es tracta de no donar habit de dita religió a qui no sia ciudadà de ciutat, lo que és en notable perjuhi dels ciutadans de dita vila; per tant supplica a vostra magestat mane als oficials de dita religió que als ciutadans de dita vila en son cas, y lloc, los admeten del mateix modo que als ciutadans de les ciutats.

Plau a sa magestat que·s guarden les difinicions de la orde de Montesa.

[224] Ítem, per quant lo castell de dita vila és de homenatge, y així en lo present regne com en altres parts los castells de homenatge, soldats y municions corren per conte de vostra magestat pagant tot lo gasto que en dits castells se fa, y dita vila, aldees y pobles de la contribució hajen gastat desde lo any 1640 fins al present, de orde dels lloctinents de vostra magestat del present regne, en la paga del sou dels soldats del dit castell mil cinc-centes seixanta lliures tretse sous y nou diners, y les dites aldees molt majors cantitats sub spe que vostra magestat refaria dit gasto; per çò supplica a vostra magestat, atesa la suma pobra en que esta dita vila y ses aldees y la necessitat que tenon de estar prevengudes per a qualsevol invasió del enemic, se servisca de manar reintegrar dita vila y sa contribució de dita cantitat, donant orde que de les peites reals que en aquelles se paguen se vachent restant en dita vila y ses aldees per temps de huit anys per a que això queden reintegrats de dits gastos.

Sa magestat té ja donada orde a son lloctinent general en lo que se li supplica.

[225] Ítem, que per quant la dita vila, y demás pobles de la contribució general de aquella han gastat des de lo any 1640 fins al present 990 lliures, 9 sous, 6 diners en la custòdia dels pobles de la Tinència de l'abat de Benifacà, frontera del principat de Catalunya y així mateix 3.527 lliures, 7 sous en la custòdia de les viles de Vinaroz, Peníscola y pobles marítims de la costa d'este regne com consta de les certificacions fetes per lo secretari de dita vila, la qual defensa tocava a la Generalitat del present regne; per çò supplica a vostra magestat mane a la Generalitat que refaga dites cantitats a la dita vila y que en lo esdevenidor la defensa dels dits pobles de la frontera, y marina còrrega per conte de la dita Generalitat.

Plau a sa magestat que se administre justícia oÿdes les parts.

[226] Ítem, per quant la dita vila ha servit a vostra magestat de molts anys a esta part ab molt grosses cantitats, gastant pus de cinc milia lliures en los anys proxime passats y donant més de 64 soldats per a les leves últimes que se han fet, sent sempre la primera en tot lo que a tocat al servey de vostra magestat; per tant supplica a vostra magestat que, puix dita vila acudix com les demás del present regne als dits servicis y pateix tants de transits de soldats per estar en lo pas d'este regne al de Aragó per la frontera, sia vostra magestat servit de manar-la de eximir en qualsevol cas que lo present regne se haja de alojar alguna gent això de infanteria com de cavalleria per les poques forces de dita vila.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y lo acostumat.

[227] Ítem, per quant se seguixen molts inconvenients de haver de anar los veïns de dita vila a la ciutat de Tortosa per los molts lladres que hi ha en lo camí, perill de micalets y enemics que corren aquella terra de modo que sense conboy no es pot passar, de que es seguix que los veïns de dita vila que han de anar a litigar per causes matrimonials, beneficiats, e/o de patronats pateixen molt perjuhí de sos drets; per çò supplica a vostra magestat que sia de son real servey manar al bisbe de Tortosa que del

modo que ara té un official foràneo en dita vila tinga un vicari general davant del qual se hagen de tractar dites causes del mateix modo que·ls y a en Calatayut ciutat de Aragó, bisbat de Tarazona, y altres per a que d'esta manera dit vicari general puixa conèixer dites causes y no serà necessari el haver de anar ab tan gran perill a dita ciutat de Tortosa.

Sa magestat se informará de lo que convindrà fer.

[228] Ítem, per quant això la dita vila com los pobles de la contribució general per la major part confinen ab lo principat de Catalunya y regne de Aragó y altres estan molt prop d'ells, per lo qual continuament pasen per aquell tropes de soldats, y en alojar aquells de trànsit se oferixen moltes dificultats, així als officials de dita vila com als dels dits pobles per haver-hi molt pocs veïns, y la major part aleguen diferents privilegis com són lo plat de la redempció, hospital general, hospital de Sant Llàcer y la bulla de la Santa Crehuada, los quals també tenen advocat y procurador y de ordinari són les persones més poderoses y per est camí se eximixen de dits aloxaments restant tan solament gravats los pobres; per tant supplica a vostra magestat que durant la urgent necessitat d'estes guerres sia servit de manar que ningú de dits privilegis valga per a eximir-se de dits aloxaments de trànsits y vagatges.

Sa magestat té donats òrdens sobre esta matèria.

[229] Ítem, que per quant ab real privilegi e/o provissió concedits per lo senyor rey En Martí, dat en Çaragoça en [...] de dehembre 1397 està dispost que tots los nobles gènerosos cavallers, clergues, religiosos, ciutadans, y altres qualsevols persones de qualsevol estat y condició que sien, que habiten així en dita vila com en los demés pobles de la contribució general de aquella, hagen de contribuir y contribuixquen en fer y mantenir murs, vans, ponts, aygua de fonts, y altres càrrecs contenguts en furs de València, y està la dita vila en possessió de cobrar per a medi de sos officials tots los impossits ordinaris y extraordinaris que·l·ls posen per a dits effectes, així dels veïns de aquella com dels senyors dels pobles recahents en sa contribució general com són los senyors de Tolodella, Villoris, Ortells, y Ares, pagant y contribuint en los dits impostos de temps immemorial a esta part, compellint als renuents per via jurídica, despachant commissions y fent totes les demés instàncies necessàries, lo que és molt fundat en rahó per quant en qualsevol invasió de enemic y guerra los veïns de les aldees y demés pobles dels senyors se recullen en dita vila y ab sos murs se defenen de aquells y de ordinari per lo comerç que en aquella tenen, van y venen a comprar y vendre y lo demés quels com, e havent-se seguit que en lo any 1643 don Gaspar Desplugues, governador de les armes de vostra magestat en dita vila manà als manobres de murs y valls que reparasen les muralles y fesen altres obres necessaries per a la defensa de dita vila per estar en frontera del enemic, en lo qual se gastaren moltes cantitats, y no sent bastant lo imposit ordinari per a pagar-les, fonc precís imposar altre imposit extraordinari, com ab tot efecte se imposà, en pagar lo qual han dificultat los senyors de dits llocs; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar dit privilegi y manar als senyors de dits llocs que el obtemperen y guarden, pagant així dit imposit extraordinari com qualsevol altre que havent-hi necessitat en lo esdevenidor se haja de imposar.

Lo que·s supplica és matèria de justícia en que y a interés de terser y així no·s

pot proveir.

[230] Ítem, que per quant en la present ciutat de València, ciutats y viles reals del present regne los administradors de les pecúnies de aquells, y qualsevols clavaris, no distribuixquen ni paguen cantitat alguna de la pecúnia que administren que no sia ab albarà y bolleta dels jurats de dita ciutat o vila, fermat de l'escrivà de aquells, lo que en la vila de Morella ja may se ha fet, redundant en perjudí de aquella; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los manobres de murs y valls, clavaris, administradors de les carniceries generals y qualsevols altres administradors de pecúnies de dita vila, que hui són y per temps seran, no paguen cantitat alguna que no sia ab albarà o bolleta fermat de la sala, y que si de fet ho paguen, no se'ls puga prendre en conte de llegal data y descàrrec de llurs administracions.

Plau a sa magestat.

[231] Ítem, per quant los advocats de dita vila solen y acostumen ser assessors de les aldees de aquella, y fent-ho de fet concorren als officis de dita vila, lo que és molt perjudicial, y occasio de molts inconvenients, així per portar dita vila diferents plets ab dites aldees, y demás pobles de la contribució general, com que per que segons furs y privilegis del present regne les causes de appellacions interpossades de sentències donades per los justícies de dites aldees y pobles se han y dehuen tractar davant del justícia major de dita vila, y concurrent los dos officis en una mateixa persona ni es pot bé acudir a la administració de justícia ni els mateixos advocats poden llegalment fer dos officis, aconsellant a les dos parts; per tant supplica a vostra magestat sia servit manar que qualsevol advocat que sia assessor de alguna de les aldees o demás pobles de la contribució general de la dita vila de Morella, no puixquen concórrer a officis alguns de dita vila sens renunciar primer a dites assessories, les quals per ningun camí cogitat, ni incogitat, puixa tornar a administrar tenint algun ofici en dita vila.

Plau a sa magestat.

[232] Ítem, per quant segons furs y privilegis del present regne, no sols los veïns de la dita vila de Morella tenen franquea en la mateixa ciutat de València, més encara segons molts privilegis la pot ccedir als que se aveïnen en aquella, lo qual per dits furs, privilegis, ussos y bons costums del present regne no està llimitat a ussos propis sinó general e indifinitament concedits, y en esta conformitat ha observat sempre fins que de poc temps ensa lo advocat patrimonial de vostra magestat la Real Audiència dient, tenint orde y carta real, al, fermar les franquees les llimita y coarta dient, valeat que ad ussos propis, lo que no sols és en perjudí de les ciutats y viles reals del present regne, veïns y habitants de aquelles pero encara en expressa contravenció dels dits furs, privilegis, ussos y bons costums y llibertats del present regne per lo qual se han originat diferents litigis en lo tribunal de la Ballia General, així contra el procurador patrimonial com contra els arrendadors del peatge, los quals estan pendents, y no mostrant aquells contra dites franquees se ha hagut de pagar si bé protestant de sos drets; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar revocar dits orde y real carta y reparat dit contrafur, manant al advocat patrimonial que no ferme dites

franquees sinó és que es despachen conforme los furs y privilegis concedits circa praedicta a la dita vila de Morella.

Ja està proveït en lo fur set.

[233] Ítem, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar los privilegis que tenen los homens de Morella y ses aldees per totes les tones de sa magestat un real privilegi, dat en Morella a 14 chalendas martii 1249, concedit per lo senyor rey don Jaume en que es funda dita vila perquè tots los demás són confirmatoris d'este com consta ab un real privilegi concedit per lo rey En Pere el primer dat en Lleyda a 17 chalendas augusti 1280, altre privilegi confirmatori del senyor rey En Jaume el 2 dat en Tortosa 5 chalendas februarii 1291, altre privilegi del dit senyor rey dat en València die 3 septembris 1296, una provissió de la senyora reyna donya Leonor dada València 3 nonas januarii 1329; altre privilegi del senyor rey don Alfonso el primer dat a València 14 chalendas martii 1329, altre privilegi del senyor rey don Pere el segon datum Castellioni campi de Burriana 15 chalendas aprilis 1336, una confirmació del privilegi del senyor rey En Pere el segon dat a València 7 idus octobris 1336, una provisió executòria de dita confirmació, data Gandiae pridie chalendas marcii 1337 altra provisió concedida per lo senyor infant don Juan data Valentiae die 24 aprilis 1374.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estant en ús y sens perjuhí de terser.

[234] Ítem, supplica a vostra magestat sia de son real servey confirmar una provisió real confirmatoria de la franquea de Morella dats en Tortosa en 20 de jailer 1365 ab la qual consta que los homens de Morella y ses aldees són franques en Tortosa de lleuda, peatge y de tots vectigals especials de que es fa menció en los furs de les corts de l'any 1604 y en altra provissió del sereníssim infant don Juan dats en Barcelona a 27 de maig 1382.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

[235] Ítem, per quant de pocs anys a esta part se ha acostumat y acostuma per algunes persones quan tracten ab los veïns de la vila de Morella els obliguen a fermar actes en lo principat de Catalunya fent-los renunciar a son propi fur, y sotmetre's al fur y jurisdicció del bisbe de Tortosa, lo qual per lo tribunal de son vicari general los executa rígidament ab excommunions, y censures, y per este indirecte trahuen als veïns del present regne sent laixs a litigar fora de aquell en gran perjuhi de la jurisdicció real y dels veïns de la dita vila de Morella, y sa contribució; per tant lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar reparar dit contrafur, donant per nul·les qualsevols actes en que es posara semblant remuneració, manant a dit bisbe de Tortosa que de caetero se abstinga de fer semblants manaments, y execucions, manant al advocat fiscal ixca a la defensa de aquells per ser com són tan perjudicials a la jurisdicció real.

Plau a sa magestat.

[236] Ítem, per quant des de el any 1640 ensà a ocasió de les guerres que hi ha en lo principat de Catalunya han passat y passen per dita vila moltes tropes de soldats, los quals per ser en número molt excessiu, restant casi senyors de la terra, han vexat y molestat als veïns de aquella fent-se donar a menchar ab molta abundància y més del que les forces dels veïns de dita vila podien bastar, menyscabant sos béns y demanant número exorbitant de bagages lo que ha causat, y causa, gravíssims perjuhins de dita vila y sos llocs, y aldees, y és contra lo dispost en los furs y privilegis del present regne; per quant conforme aquell als soldats que s'aloxen sols se'ls ha de dar foc, sal, oli, vinagre y habitació; per tant lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar als oficials y commissaris de dits aloxaments facen que dits soldats no demanen lo desús dit y que en qualsevol trànsit se dividixquen en tropes de número moderat, per a que ab més facilitat puixen ser aloxats, y que es dividisca lo treball ab igualtat per a facilitar lo servey de vostra magestat en així que una vegada passen per la Tinensa de la terra de l'abbat de Benifaçà que de allí al primer lloc de Aragó que és Penarroja y la segona partida vila, y a Monroig, regne de Aragó, la tercera per lo Forcall y Aygua viva, la quarta per Catí, Ares, Cincorres, y al lloc de Mirambell, regne de Aragó, guardant-se lo mateix al venir del regne de Aragó al present regne, per a que d'est modo igualment se repartisca lo treball y per quant se han fet grans abussos en demanar més bagaches dels necessaris, lo que causa grandíssims danys. *Pariter* supplica, que al temps de la expedició de les commissions se exprésse en cascúna de aquelles lo número de dits bagatches ab que dits commissaris no podran fer dits abussos, manant-los que no passen los bagatches de dites vila y ses aldees a puesto de major distancia que lo trànsit ordinari.

Plau a sa magestat que als soldats que s'alojaran no se les done més de lo que·s senyala en est acte de cort, y en respecte de lo demás contengut en dit capítol sa magestat encarrega que·s ho disponga de manera que·s guarde igualdat.

Actes de cort tocants a la vila de Alcira de l'estament real

[237] Ítem, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia servit per acte de la present cort confermar tots los reals privilegis, exemptions y mercès, fetes y concedides en favor de la vila de Alcira, així per los sereníssims reys antecessors de vostra magestat com per vostra magestat concedits.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús, sens perjuhí de terser.

[238] Ítem, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey confermar lo establiment del piló de la carniceria de la vila de Alcira del qual li feu mercet en lo acte de cort 67 de l'estament real en les corts de l'any 1626 ab lo mateix cens, fadiga y lluisime y quindení ibi expressats.

Y a plet pendent sobre lo que·s supplica, y axí es remet a justícia.

[239] Ítem, per quant al temps que vostra magestat feu mercè de vila e/o universitat a Algemesí fonc ab que se assumí

ís a pagar certa part dels càrrechs y censals que responia la vila de

Alcira per ser carrer de aquella y de sa jurisdicció, y com de facto es feu respectivament al temps de dita desmenbraçió, e jatsia que dita vila de Algemesí haja continuat a pagar les responsions dels censals que li foren adjudicats, y donats en càrrec per alguns anys, però de molts anys a esta part la dita vila de Algemesí no ha volgut pagar, ni paga les responsions de dits censals de tal manera que los acreedors executen ab execucions regides a la dita vila de Alcira com a principal obligada per ser la matriz, y fins hui té pagades puix de mil lliures de les responsions tocants a Algemesí per raó de dita desmenbraçió, y respectivament dels censals que se li adjudicaren per a fer-se universitat, y vila, y de cada dia anant pagant dita vila de Alcira per la de Algemesí, la qual falta a la obligació ab càrrec de la qual se feu dita coerce; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia manat a dita vila de Algemesí obtempere lo càrrech que se li dóna de pagar dits censals e fent a dita vila de Alcira lo que té pagat per aquella y continuar esta solució de hui avant e açò dins lo termini que per vostra magestat serà prefingit lo que si no farà dita vila de Algemesí pasat dit termini sia aquella tornada, y restituida a la jurisdicció de dita vila de Alcira ab los mateixos drets que tenia en aquella ans que fos desmenbrada y feta universitat, y vila.

Plau a sa magestat pague dits càrrechs ab tota brevetat y no fent-ho es prosehisca, de justícia y esta se administre en la Real Audiència, oÿda la part.

[240] Ítem, per quant ab fur del regne y ab acte de cort està dispost que les causes així civils com criminals de les ciutats e viles reals en primera instancia no puxen evocar-se a la Real Audiència ni a altres tribunals sinó que de aquelles hajen de conéixer los jutges ordinaris de les dites ciutats y viles reals, y no obstant dit fur cada dia es veu que moltes causes se evoquen així a la Real Audiència com a la cort del portantveus de general governador, lo que és contra dites forals disposicions; per çò dit braç real supplica a vostra magestat que *de caetero* dites causes no se evoquen en primera instancia als dits tribunals y que en tot y per tot dites forals disposicions sien observades y guardades y per a major compliment de aquelles sia decretat que les justícies de les ciutats y viles reals del present regne no puguen ser obligats a donar ni lliurar dites causes, ni tampoc los escrivans de les sues corts si no és havent donat sentència en aquelles si no en cas que per carta de vostra magestat se demanen.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs.

[241] Ítem, per quant vostra magestat en lo fur 17 de les corts de l'any 1626 fonc servit manar proveir que les ciutats e viles del present regne no puguen ser obligades a pagar les despeses que causen les commissions, que se despachen als alguazils ab soldats, si no és ab carta de vostra magestat fermada per sa real mà, y despachada per lo Conseil de Aragó, res no obstant dita disposició foral se han despachat moltes e diverses commissions per lo tribunal de la Real Audiència a despeses de les ciutats e viles del present regne, contravenint expressament a la disposició de dit fur; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que lo dispost en dit fur 17 de les corts de l'any 1626 sia guardat a la lletra eximint de dites despeses a les ciutats e viles reals del present regne.

Plau a sa magestat que nos despatjen dites comisions sens guardar en tot les

disposicions y forma dels furs.

[242] Ítem, per quant ab un acte de cort cap. 58, fol. 52, pars 2.ª de les corts de l'any 1626, vostra magestat feu coerce a la dita vila de Alcira de remetre-li los quindennis deguts y devedors fins les presents corts; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercè a dita vila de remetre-li los quindennis deguts y que es deuran fins les corts que siguiran.

Plau a sa magestat perdonar los quindennis atrasats fins a les presents corts.

[243] Ítem, per quant la dita vila de Alcira ab real privilegi té feta mercè del terç delme de son terme y contribució y del dret de morabati, lo que ja més ha cobrat aquella, y per quant al present la dita vila es troba tan necessitada y proba que no té per a ses obs y càrrecs, que són de major cúmmulo que la importància de les rendes de dita vila; per çò per a omplir dit buyt y falta, y per a que dita vila puga acudir a pagar dits càrrechs; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat se servixca de confirmar dit real privilegi, y que es pose en execució lo contengut en aquell.

Vist lo privilegi sa magestat provehirà lo que més convinga.

[244] Ítem, per quant en lo readres de la cequia real de dita vila de Alcira, fet per lo noble don Marc Antoni Sisternes, doctor del real consell, jutge y commissari real, en cinc de dehembre 1618 en lo capítol 17 està dispost que les penyores que es trahuen en rahó de les penes y cequiatges no sien venudes a totes pasades sinó a deu dies a quitar, lo que és en gran dany del comú de dita cequia y regants de aquella, així per la retardació de hon naix retardar-se lo escuratje, y tomar a llansar la aygua en dita cequia y partir los fruyts, com també perquè venent-se les penyores ab la calitat de deu dies a quitar, se venen aquelles a menys capte; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey que dites penyores se venen a totes pasades per a facilitar la cobranza y lo escuratje prompte, y curs de la aygua.

Plau a sa magestat llimitar los deu dies a tres, y que-s facen les vendes citant al interesat.

[245] Ítem, per quant lo cap. 14 de dit readrés està dispost que los justícies hajen de conéixer de la aygua dels braçals cascú en son terme, y per quant la vila de Alcira té un braçal, del qual rega les terres de son terme y dit brasal pasa per lo terme de Alcoser, Alberic, y Benimuslem, hajen de ordinari, solen furtrar la aygua de dits brasal propria de la vila de Alcira, lo que fan confiats que han de anar a posar lo clam als pobles dins lo terme se fa dit furt de aygua, lo que resulta en gran dany del patrimoni real y dels veïns de dita vila; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey que qualsevols clams que se hauran de posar y executar davant lo justícia de dita vila de Alcira ab prompta y de la aygua que es furtrarà en lo braçal de Alcira se hajen de posar real execució.

Per ser interés de terser nos pot proveir sobre açò.

[246] Ítem, senyor, per quant la vila de Alcira és de les primeres del regne, y a la jurisdicció de aquella estiga subjecte lo lloc de la Pobla Llarga, y ans ho estaven les

viles de Algemesí y Carcaixent y com se haja presentit que per part de la dita vila de Carcaixent se tracta de supplicar a vostra magestat li concedíxca la jurisdicció en lo dit lloc de la Pobla Llarga, titulo gubernatorio, lo que ye a ser en perjuhi de la dita vila de Alcira; per tant los tres braços suppliquen a vostra magestat sia servit manar que la dita jurisdicció del dit lloc de la Pobla Llarga no sia separada o llevada a dita vila de Alcira, concedínt-la titulo gubernatorio, ni de altra manera, a dita vila de Carcaixent.

Per quant ja sa magestat té feta mercè de la dita jurisdicció a la vila de Carcaixent no pot proveir lo que supplica.

Castelló de la Plana

[247] Ítem, supplica la dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar pagar a la vila de Castelló de la Plana les quantitats que ab acte rebut per Amara Ferrera, notari escrivà de la Diputació en 19 de nohembre 1631, ab la qual los tunc diputats consignaren a dita vila sobre els drets de la Generalitat, y altres cinc-centes lliures per obs de pagar-li cascun any la quantitat de cinc milia lliures que havia pagat de pensions y propietat de un censal, que dita vila se havia carregat de propietat de dos milia lliures en favor de Antoni Monserrat de la vila de Canet per obs de la fàbrica de la torre de la mar, que està en lo Grau de dita vila, segons ho many vostra magestat en lo cap 156 dels actes de cort de l'estament real de les corts de l'any 1626. Y no obstant dit acte de cort en james se ha pagat a dita vila dita quantitat, ab motiu que no sobraria quantitat alguna després de pagats los soldats de la costa, e com tinga dita vila precisa necessitat de cobrar dita quantitat per a acudir a les pagues dels censals, y altres credits que cascun any respon; per tant supplica dit braç real sia manat per vostra magestat se pose en execució lo contengut en lo de super citat acte de cort 156.

Plau a sa magestat.

[248] Ítem, per quant la vila de Castelló està situada prop de la mar y en lo Grau de aquella hi ha una torre molt dirruïda y no està de profit per a poder defensar les barques y naus, que apleguen a dita plaja a descarregar vitualles. Y per dita rahó en lo any propassat havent aplegat un veixell carregat de cevada per a hastiment dels reals exercits de vostra magestat acosat dels moros no els pogueren defensar los veïns de dita vila y ab tot efecte se-l ne portaren; per tant per obviar, y que cessen, dits impediments supplica dit braç a vostra magestat sia de son real servey manar reedificar dita torre a costes de la Diputació e/o Generalitat per a que ab seguretat puguen portar dites vitualles que acostumen portar a dita vila per la mar.

Sa magestat té manat a son lloctinent general visite la costa y disponga lo que convinga sobre el reparo y redificació de la torre.

[249] Ítem, per quant per les moltes y continues leves que se han fet en lo present regne des de lo any 1636 ençà per a socorro dels reals exercits que han servit en Salses, Perpinyà y Fuenterrabia, y altres parts del Principat de Catalunya, y per los gastos que en aquella se han ofert està molt alcançada en sos propis y casi

imposibilitada de poder acudir a les annues pensions dels censals que respon; per tant per a subvenció de aquella lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir-li permís y facultat per a poder estancar y arrendar la facultat de tenir tendes en dita vila y que ninguna persona altra de l'arrendador, o tenint causa de aquell, no puixa tenir tenda en dita vila sots les penes que als jurats de dita vila pareixerà.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts, ab que en primer lloch se convertisca el fail en la paga del servici.

[250] Ítem, per quant per ocasió de les guerres que hi ha de present en la frontera de Catalunya ocasionen el estar ordinàriament la camí de la vila de Castelló de la Plana a la ciutat de Tortosa subjects a les invasions que los micalets acostumen a fer cada dia y per dita raó han succeït moltes desdiches de morts y robos; per tant dit braç a vostra magestat sia de son real servey advertir al bisbe de Tortosa que nomene en vicari general que resideixca en dita vila de Castelló de la Plana, donant-li ple y bastant poder per a que conega de totes e qualsevols causes ecclesiàstiques que en dita vila y llocs circumvehins de aquella en primera instancia se oferiran, y que no puguen ser tretes dites causes de dita vila que primer no se haja conegut diffinitivament per lo vicari general nomenador.

Sa magestat se informarà de lo que convendrà fer.

[251] Ítem, per quant lo lloctinent de portantveus de general governador del Riu de Uxó enllà, que residix en dita vila de Castelló de la Plana, ha attentat moltes vegades nulliter et de facto a regoneixer als oficials reals de dita vila com són justícia, o lloctinent, y assessor, lo que és contra disposicions forals del present regne y de justícia, sent persones publiques exercents jurisdicció suprema; per tant supplica dit braç sia manat per vostra magestat per dit lloctinent de portanveus de general governador, que durant lo exercici de dits officis, no attente regoneixer dits oficials reals ni conèixer de aquells per observància de dites disposicions forals.

Sa magestat donarà el orde que convinga al lugarteniente de portantveus de general governador.

[252] Ítem, per quant ab acte de cort 183 de les corts de l'any 1626 fol 65, vostra magestat fonc servit de concedir a dita vila de Castelló de la Plana lo terç delme de les marjals per temps de vint anys conforme lo que es concordaria dita vila ab lo bisbe de Tortosa y frares de Vall de Christ, que tenen interés en los dits delmes, y ab pacte que les persones tals hajen de remetre a dita vila la meteixa part dels delmes que vostra magestat los feu mercè, tot lo qual no se ha pogut ajustar fins de dos anys a esta part, y per consegüent dita gràcia y mercè fins hui no ha tengut execució; per tant dit braç supplica a vostra magestat sia servit concedir a dita vila in perpetuum la mitat del dit terç delme ab que dita vila haja de tenir perpetuament les cequies conservades, que és la calitat appossada en dit acte de cort del dit any 1626, pasant capítol exprés als arrendadors de vostra magestat de que la mitat de dit terç delme no se comprença en lo arrendament per aquelles faedor de hui avant.

Plau a sa magestat fins a les primeres corts.

[253] Ítem, per quant la cort del justícia de dita vila que és pròpia de vostra magestat està molt derruïda y feta inhabitable; per tant supplica dit braç real sia manat per vostra magestat al balle de dita vila que dels emoluments procadors de dita cort, sia reedificada y feu un archiu a hon se puixen custodir y guardar los procesos que es fulminaran en aquella y que los escrivans que se-ran de dita cort tinguen obligació de entregar per inventari los procesos que cascun any se fulminaran per a que es custodixquen y guarden en dit archiu.

Plau a sa magestat y en respecte dels reparos que·ls fassa la persona a qui toca.

[254] Ítem, per quant en lo cap. 27 de les torts de l'any 1626 fol. 49 supplica a vostra magestat dit estament real manar al governador de la ciutat de Xàtiva que no donàs bolletes ab títol de acompanyans sinó que quant hagués de menester gent per a alguna facció manàs que·l acompanyassen, y los mateixos inconvenients que en dit acte de cort se representaren a vostra magestat militen en dita vila de Castelló de la Plana; per tant dit braç supplica a vostra magestat sia servit manar al lloctinent de general governador del Riu de Uxó enllà no done bolletes de títol de acompanyans en la mateixa conformitat que se li manà al lloctinent de governador de dita ciutat de Xàtiva.

Plau a sa magestat.

[255] Ítem, per quant la experiència ha mostrat que és molt dany y perjuhi que lo lloctinent de governador dellà Uxó guie los delinqüents, que estan denunciats per la cort del justícia de dita vila, per los inconvenients que se han seguit cada dia en perjuhi de la bona administració de justícia com també per ser dits guiatjes contra lo dispost per furs del present regne; per tant supplica a vostra magestat sia manat a dit governador se abtinga de concedir semblants guiatges, y en cas que·ls hi demanaren els remeta al jutge ordinari de dita vila que haurà rebut la informació, per a que proveixca segons lo dispost per furs.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs.

[256] Ítem, per quant ab furs de l'any 1604 y 1626 està dispost y ordenat que les causes, que es tractaran en lo tribunal de la capitania general en grau de supplicació, han y dehuen ser conegudes en lo sacro supremo real Conseil de Aragó; Y de pocs anys a esta part han attentat los lloctinents de general governador del present regne a voler conéixer de moltes causes tocants a la capitania ab motiu de que serien subdelegats de capità general del present regne, y de les causes que aquell en dit nom donnen sentències, se interposà appellació per a davant lo capità general del present regne, lo que és contra lo dispost en dits furs; per çò lo dit braç supplica per a observància de dits furs sia manat als lloctinents de general governador del present regne no attention de hui avant conéixer de causes algunes tocants a dit Tribunal de la capitania general, ni tinguen auditor de la capitania sinó quels hajen de remetre dretament al tribunal de la capitania general de la present ciutat.

Plau a sa magestat que·s guarde la pragmàtica que trata de age.

[257] Ítem, per quant la vila de Castelló de la Plana està situada en la marina del present regne, y succelx moltes vegades haver-hi invasions de enemichs en la marina del

Maestrat y per dita raó lo lloctinent de portantveus de general governador comina a que ixca gent de dita vila per a socorrer la marina de dit Maestrat, sens considerar que està aquella mijsa llegua de la mar y subjecta a dites invasions; per tant supplica a vostra magestat lo dit braç real que dita vila de Castelló de la Plana estiga exempta en cas de semblants socorros per ser marítima y estar subjecta a dites invasions.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[258] Ítem, per quant en lo privilegi 89 del sereníssim rey En Pere segon y en lo fur 103 de iuris dictione omnium iudicum està disposat y ordenat que los escrivans, familiars y porters del tribunal del lloctinent y governador estan subjectes y són del for del jutge ordinari. Y no obstant dites disposicions forals sens delinquir en sos officis preten lo lloctinent de portantveus de general governador que són de son for y jurisdicció; per tant per obviar dites pretensions supplica dit braç sien guardats ad unguen dits privilegi y fur segons en aquelles està disposat y manat a dits lloctinents no se entrometen en la coneixença dels delictes que cometran dits oficials.

Lo que supplica és interés de terser y negoci de justícia a la qual lo remet sa magestat.

[259] Ítem, per quant lo offici de advocat fiscal y patrimonial de dita vila de Castelló y procurador fiscal de aquella per no tenir salari algú han estat vaccans molts anys y al present no hi ha qui cuyde de dits officis, puix los que els posseixen pretenen remunerar aquells per no tenir salari algú cert, ni determinat, lo que resulta en notable detriment de la bona administració, y justícia; per çò supplica a vostra magestat dit braç mane senyalar salari de cinquanta lliures cascun any al advocat, y al procurador fiscal vint y cinc lliures, pagadores dels emoluments de les corts de dita vila.

Plau a sa magestat fins als primers corts.

[260] Ítem, per quant en lo cap. 5 dels actes de cort de l'any 1626 està disposat que lo offici de requeridor de la marina que residix en dita vila sia triennial ab expressa prohibició de poder ser confermat y fins hui no se ha executat la disposat en aquell; per tant supplica sia de son real servey que té ordenat y disposat en dit acte de cort se execute com en ell se conte.

Plau a sa magestat que·s guarde y execute lo dit capítol.

[261] Ítem, per quant en la vila de Castelló de la Plana hi ha un convent de monges del orde del seràphic pare Sant Francés sots la invocació de la Puríssima Concepció, lo qual pateix molta necessitat, puix no alcanga per a el sustento ordinari de dites monches, y per la pobrea tan gran en que es troba, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey fer mercè a dit convent de una milicia y noblea per a poder-la beneficiar.

Demana ho per secretaria se tindrà consideració.

[262] Ítem, per quant la vila de Castelló de la Plana en tots los servicis y socorros que per part del present regne se han fet, tant en servici de vostra real

magestat com dels sereníssims reys antecessors, sempre ha acudit ab la puntualitat tan notoria, no escusant gastos ni empenyos per resultar tot en servici de la real corona; per tant supplica dit braç real sia del real servey de vostra magestat confermar a dita vila tots los privilegis, ussos, bons cos-turns y prerrogatives concedits per vostra magestat y antecessors fins lo dia de hui y que aquells se observen y guarden ad unguem en la conformitat que aquelles se conte.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhi de terser.

[263] Ítem, per quant ab diversos furs del present regne està disposat que les causes de amigaments, alcabots, y dones pecadrius, y vagamundos sia privativament coneixedor lo jutge ordinari, y lo governador de dita vila se entrometre en semblants causes fent manaments y fulminant processos contra lo disposat per furs; per tant dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar a dit lloctinent de portanveus de general governador se abstinga de coneixença de semblants causes pera observància de dits furs y benefici de la cosa

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

Villarreal

[264] Ítem, per quant la vila de Vilarreal és una de les que cahuen en gavella de la sal de Borriana, per lo qual no és rahó pague lo preu de la sal a major preu que les altres viles; per tant supplica a vostra magestat dit braç real sia de son servey proveir y manar per acte de les presents corts que dita vila de Vilarreal y sos veïns tinga la sal al mateix preu que té la vila de Borriana per ser carn és terme dins terme.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

[265] Ítem, per quant les execucions dels clams són propis de les justícies de les ciutats y viles del present regne, per lo qual pareix ser rahó no donar lloc a que en matèria com esta se admeten recursos y appellacions, ni en força d'elles se suppliquen inhibicions de jutges superiors que molt de ordinari se ajuste per les parts per a frustrar les execucions de la matèria penal en que són codemnats y dehuen executar-se ab prompta execució; per tant supplica a sa magestat dit braç real sia servit manar per acte de la present cort que en les causes de clams iniciades de les corts dels justícies de les ciutats y viles reals del present regne per ningun cas ni modo se admeta recors, appel·lació, ni inhibició vel alias se entremetra en ells ningun jutge superior, governador, lloctinent, Real Audiència, ni altre.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre age disponents.

[266] Ítem, per quant la dita vila de Vilarreal és segona de les aygues que li toquen del Riu de Millars, y ses cequies, y son govern, y distribució, y administració; per tant suplica a vostra magestat sia servit decretar per acte de cort concedint-li facultat ad aquella y son consell de elegir un cequier donant-li tot lo poder y jurisdicció que convinga y sia menester per al govern y distribució de dites

aygues, y execució de clams y penes y tot lo que sia respectant a dita aygua y cequies sens dependencia de altre jutge algi en tot lo respectant en dita judicatura de aygues y cequies privative, *et quo ad alias quascumque*.

En lo que·s suplica ni a interés de terçers y sens ser oyts no.s pot proveir.

[267] Ítem, per quant en la dita vila de Vilarreal no hi ha sinó dos forns los quals no basten a donar rahó a tota la població, per lo qual suplica a vostra magestat sia de son real servey donar-li facultat per a el reparo de dita vila, atesos los molts servicis que la dita vila ha fet continuament y de cada dia fa a vostra magestat en les lleves passades, y que al present sia servit fer-li mercè de que puga edificar y construir un forn per conte de dita vila.

Plau a sa magestat remetent a son loctinent y junta patrimonial el ajustar-lo la cens annuo que se ha de pagar y la interés que pot tenir lo real patrimoni en la edificació d'este forn.

[268] Ítem, per quant la dita vila de Vilarreal pren la aygua del riu de Mins de hon també la pren la de Castelló de la Plana. Per lo qual en ocasions de falta de aygua solen succeir alguns plets entre dites universitats de dites viles, y sos veïns; y per habitar com habita lo lloctinent de portantveus de dita vila de Castelló se ha vist tenir alguna més affecció als de aquella vila, de lo que resulta alguns greuches ex presions; per çò suplica a vostra magestat sia servit decretar per acte de cort manar que en les causes de aygues entre les dites dos viles y sos veïns no se entrometa lo dit portantveus sinó que conega de aquelles la Real Audiència.

Sa magestat ha encarregat al lloctinent de portantveus de Castelló que procehixca ab tota igualdat en lo coneximent de dites causes y a son assessor a consell del qual se fan les provisións, y en cas de recusació se nomene altre conforme a furs y pragmàtiques del regne.

[269] Ítem, per quant de no estar difinits los que són estats clavaris, síndichs, administradors de rendes y béns de dita vila y qualsevols deutors de aquella de cantitats en qualsevol manera essen extrets en officis de la mateixa vila, com són justícia, jurats, mustaçaf y altres redunda en gran dany del bé comú de la universitat per no cobrar-se ab la puntualitat que requerix los en dits que aquella te, per ser molt contingent ser deutors los mateixos que tenen obligació de fer cobrar per ses officis; per çò suplica dit braç real decretar per acte de les presents corts que ningun clavari, síndich, administrador, y en qualsevol manera deutor de dita vila de qualsevol deute que sia, no puga concòrrer a offici algú de aquella ni ser extret justícia, jurat, mustaçaf ni altre algú que primer no estiga realment definit, y si de fet serà extret algun deutor sia la tal extracció nul.la, y puga a instancia de qualsevol conseller requirir-se fet passe avant en fer la extracció en altra persona no impedida.

Plau a sa magestat.

[270] Ítem, suplica a sa magestat sia servit confermar tots los privilegis, ussos, bons costums y possessións en que estan los veïns y habitants de dita vila de

Villarreal con si ara de nou vostra magestat los concedits.

Plau a sa magestat confirmar dits privilegis y privilegis reals en quant estan en ús y sens perjuhí de ters.

[271] Ítem, per quant lo lloctinent de portantveus de les ciutats y viles reals del present regne de poc temps a esta part per alguns respectes particulars manen anar presos los justícies, jurats y oficials de les ciutats, viles reals, fent-los detenir en les ciutats e viles a hon residixen molts dies sens arribar a saber la causa de la detenció, de lo que se ocasionen molts grans danys en particular y del comú a la administració de justícia en dites ciutats e viles per falçar d'elles los oficials, y patir aquells en particular ab ses persones y haziendes sens causa ni raó subsistent; per tant supplica a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey decretar per acte de les presents corts manar que los dits lloctinents, durant los anys de dits sos officis de dites ciutats a viles reals, no'ls puguen portar presos a qualsevols ciutats e viles reals de ses governacions ni detenir-los com se ha dit.

Plau a sa magestat que no pugan ser trets durant sos officis ni detenguts sinó en los casos permesos de justícia.

[272] Ítem, per quant de fer-se escorrencies en les terres del terme de Villarreal és danyos per a la salut, y habitants de dita vila; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey decretar per acte de les presents corts que los portantveus de la vila de Castelló de la Plana no se entrometrà en la execució de dites escorrencies sinó que sols los justícia y jurats de dita vila sien coneixedors de aquelles.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[273] Ítem, per quant de poc temps a esta part en diferents tropes de soldats que baixen lligats de Castella són vexades les universitats del present regne en haver de pasar dits soldats de trànsit en trànsit, obligant als justícia de aquelles que·ls prengà a son càrrec ab penes per a dit efecte y per este indirecte obligar-lo que fasa offici de commissari, faltant a la administració de justícia puix no pot acudir a la custòdia de dits presos y soldats y assistència de son offici; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey decretar per acte de les presents corts que les tropes de soldats conduïts de Castella que pasen per lo present regne sia ab commissari y que als justícies y demás oficials de les ciutats y viles reals del regne no·ls puguen compellir a que prenguen a càrrec dits soldats.

Sa magestat té manat a son lloctinent general disponga en tal forma los transits dels soldats que no hi atja inconvenients.

[274] Ítem, per quant per furs y privilegis del present regne està dispost y ordenat que els jutges ordinaris dehuen conéixer de totes les causes civils y criminals ab esta distinció, que en les causes criminals dels cavallers puguen conéixer usque ad sentenciam exclusive, y moltes vegades ha succeït pretendre molts cavallers que los jutges ordinaris no podrien conéixer de les causes civils y criminals de aquells, ocasionant molts litigis, los quals se dehuen reseca; per tant supplica a vostra magestat dit braç real sia de son real servey decretar per acte de cort que els jutges ordinaris en les causes civils de militars poden y dehuen conéixer fins a sentència

y en les criminals exclusive.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs que tracten de açò.

[275] Ítem, per quant la dita vila de Vilarreal està en lo camí real y a ocasió de açò està molt de ordinari vexada en haver de donar aloxament y vagaches als soldats, que es oferixen, eximint-se sempre los llocs circumveïns, lo que no és raó puix al respecte és just acudixquen totes les viles y llocs circumveïns; per tant supplica a vostra magestat dit braç sia servit decretar per acte de cort que, quant en dita vila se donarà aloxament als soldats, los vagaches hajen de ser dels llocs circumveïns com sia just que aquells donen aloxament y dites viles y llocs los vagaches, excepto lo síndich de la vila de Castelló de la Plana que *discenti* y protesta a lo acordat y determinat en lo present.

Sa magestat té manat a son lloctinent general disponga en tal forma los transits dels soldats que no hi atja inconvenients.

Delliberació del braç real en lo any 1645. Vila de Ontinient

[276] Ítem, per quant la vila de Ontinient a acostumat sempre juntar per a tenir consell general huitanta y huit persones, y per ser tan gran lo número de consell y no poder acudir tots ab la puntualitat que dehuen per estar fora en ses heretats, que disten quatre llegües, es deixa de tenir consell, té que resulta en dany de dita vila per no tenir expedició y resolució en los negocis, que se oferixen al servici de vostra magestat y bé públic; per tant supplica lo dit braç a vostra magestat sia feta mere& a dita vila de reduir lo número de 88 consellers a sexanta y que la major part de aquells pugua tenir consell general.

Plau a sa magestat.

[277] Ítem, supplica a vostra magestat dit braç real sia de son real servey concedir permís y facultat per a que los vans de dita vila, així de la terra com dels forasters, puixen comprar forment per a lo avituallament de aquella sens encòrrer en pena alguna y el puguen vendre en dita vila al preu que correga en lo Almodi de aquella, tenint la porta uberta per a vendre a dit preu y que les persones contengudes contra semblants venedors per diferents pragmàtiques del present regne no puixen ser executades en lo cas expressat en lo present capítol y d'esta manera se cuitaran les molesties quels oficials reals han acostumat fer als veïns de dita vila.

Plau a sa magestat ab que·s nos facen monopolis y que el estanch no·s pugua fer sens aprobació de sa magestat.

[278] Ítem, per quant dita vila ha fet molts donatius a vostra magestat en les Heves que se han fet en este regne de deu anys a esta part y per esta ocasió està alcançada de manera que no pot acudir a ses obligacions; per tant dit braç real supplica a vostra magestat li faga mercè de confermar-li lo privilegi que té de poder arrendar les tendes perpetuament a coneguda del consell de dita vila.

Plau a sa magestat confirmar dit privilegi en quant està en ús y sens perjulq̄ de terçer.

[279] Ítem, suplica lo dit braç real a vostra magestat li faça mercè a dita vila del pes que vostra magestat té en aquella, que val cascun any quince lliures de renda y al present està vacant per mort de Pere Gralla y Pere Insa y Blay Rodrigues de Lossada a qui vostra magestat tenia feta mercè.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[280] Ítem, per quant lo justícia de dita vila tan solament té cinquanta lliures de salari y son assessor vint y cing, sent així que tenen grandíssim treball per ser la vila populosa y haver de acudir quant succelfixen alguns delictes a la universitat de Agullent, a hon dit justícia exercix la jurisdicció criminal y dit salari sia molt mòdic; per tant supplica a vostra magestat dit braç real que per acte de la present cort se aumente lo salari al justícia, que hui és y per temps serà, fins en summa de cent lliures cascun any y al assessor, que hui és y per temps serà, fins quaranta lliures compresos los salaris que al present tenen, los quals se hajen de pagar dels emoluments de la present cort com se acostuma.

Plau a sa magestat dits salaris un ters més del que huí tenen y fins al soli de les primeres corts.

[281] Ítem, per quant la experiència ha mostrat los molts inconvenients que hi ha y cada dia se experimenten de que los banes de les viles reals del present regne tinguen vot en les insaculacions que es fan per als officis de aquelles; per tant supplica a vostra magestat sia servit manar que los batles de les viles que tenen vot en les insaculacions noel tinguen de hui avant, sinó que tan solament ab la assistència de aquell se fassen dites insaculacions per los justícia y jurats y mustaçaf de dites viles ea de la major part de aqueltes.

Plau a sa magestat en qualsevol vaccant de la ballia y fins al soli de les primeres corts.

[282] Ítem, per quant lo mustaçaf de dita vila de Ontinient té molt treball y no té més de quince lliures de salari, supplica 10 dit braç real a vostra magestat que dit salari sia aumentat fins trenta lliures.

Plau a sa magestat augmentar dit salari un terç més de lo que huy té y fins al soli de les primeres corts.

[283] Ítem, supplica a vostra magestat sia servit que per a subvenció de les necessitate de dita vila li concedíxca el terç delme per temps de trenta anys dels fruyts que culliran en lo delmari de dita vila.

Plau a sa magestat que·s guarde té acostumat.

[284] Ítem, per quant en la major part de les ciutats y viles del present regne està prohibit lo entrar vi foraster que no sia ab llicència dels jurats de dites viles y ciutats; per tant supplica a vostra magestat faga mercè a dita vila per a que puga prohibir la entrar vi foraster en aquella per ser la collita major que hi ha en té regne ab les penes a dits jurats ben vistes.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts.

[285] Ítem, per quant Melchor Vilanova advocat fiscal de dita vila està en residència; per çò supplica dit braç a vostra magestat que durant lo impediment de dit advocat fiscal ne nomene altre en dita vila, per a que es puguen proseguir los negocis que hi ha pendents en ella.

Plau a sa magestat que se puixca nomenar altra persona durant dit impediment y açò per la persona a qui toca.

[286] Ítem, supplica a vostra magestat que los salaris de sentències que toquen a cobrar al advocat y procurador fiscal de dita vila hajen de ser y sien segons la tarifa que tenen en lo tribunal de lloctinent de portantveus de general governador de la ciutat de Xàtiva.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts.

[287] Ítem, supplica dit braç a vostra magestat que el assessor de balle de dita vila que al present no té salari se li senyalen quinze lliures de salari cascun any, les quals se hajen de cobrar de les rentes de vostra magestat en dita vila ea dels salaris de sentències que donarà en los processos que es portaran per la cort del balle.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts.

[288] Ítem, per quant la experiència ha mostrat que les exides que fan les viles a la marina no son de profit, ans bé en notable dany de dites viles; per çò supplica dit braç a vostra magestat sia servit proveir y manar que, tots temps y quant eixiran y es detindran més de quatre dies, la despesa que faran haja de venir a costes de la Deputació e/o de les viles que no hauran eixit en dita ocasió per quant en dites eixides, esen bé comú de tot lo regne, y tan solament ho patixen aquelles que acudixen a dit socorro.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[289] Ítem, per quant de adosar-se los censals en béns que no sien especials obligacions es segueixen grans inconvenients, y moltes vegades perdua dels mateixos censals, y perquè los compradors que s'adosen aquelles paguen les pensions sens manifestar la adosació, la que és en gran dany de la república; per çò té dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey proveir y manar de hui en avant no es puguen adosar aquells si no és en los béns que són especials obligacions de dits censals y el que adosara dits censals tinga obligació de manifestar al senyor dita adosació dins un mes sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat que·s guarde té acostumat.

[290] Ítem, per quant de haver-se reduït los censals a sou per lliura se ha seguit tan gran menyspreu de aquells que no es troba qui vulla donar diner a censal, y tot lo comerç convertit en canvis que són tan perjudicials al bé ptiblic; per çò supplica lo dit braç a vostra magestat sia de son real servey restituir lo fur de dits censals en respecte dels particulars a for de setse diners per lliura del present dia de hui en avant.

Plau a sa magestat que·s puga pendre y donar a sens de hq en avant al for que·s suplica.

[291] Ítem, per quant la gran responsió e interés dels canvis té destruides les majors haziendes del present regne; per çò supplica a vostra magestat sia servit deduir la responsió e interés de dits canvis a raó de set lliures y deu sous per cent, franques de dret de casa de fira, cum hoc que lo donador puixa demanar nova seguritat com sia llicita y que dins cinc anys no puguen obligar a quitar aquelles que de present responen.

Plau a sa magestat que·s guarde la pragmàtica dels cambis.

[292] Ítem, per quant los carregaments de censals han vengut a menyspreu en lo present regne per la poca seguritat de aquells, ocasionada de la mutació dels deutors e ignorancia dels drets pascius així reals com personals; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los senyors de dits censals puguen compellar als deutors de aquells, de deu en deu anys, y per a que capbreven en regoneixent de tenir la especial obligació ab les afrontacions davant lo jutge ordinari de les ciutats, viles, o llocs de hon són, sots pena de que aquells que seran contumacos en fer dit capbreu, encorreguen en pena de quitar dit censal y pagar les pensions justificant-se los drets actius y pascius per lo acreedor això en lo petitori com en lo possessori.

Plau a sa magestat.

[293] Ítem, per quant en les commissions que se acostument despachar de la present ciutat y altres del regne, y viles reals, de cinquanta lliures fins en cent lliures, es despachen ab notari, vergueta, o porter y de cent lliures en notari, alguazil y verguetes, o porter, ab que venen a escusar-se tan excessius gastos que importen més que la quantitat per que es insten dites execucions y es seguix notable mina de les haziendes pibliques y privades; per çò supplica lo dit braç a vostra magestat de son real servey proveir y manar que fins quantitat de trecentes lliures nos puixen despachar commissions ab notari, vergueta, porter y fins quantitat de cin-cents lliures nos puguen despachar comissions de alguazil, notari, verguetes o porters.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[294] Ítem, per quant la dita vila per los donatius que ha fet a vostra magestat y per los grans gastos, se li han seguit de eixir a la custòdia y guarda de la marina en diferents ocasions, està tan alcançada que no pot acudir a les obligacions que té per a la conservació de aquella; per çò supplica lo dit braç a vostra magestat sia de son real servey concedir a la dita vila puga arrendar en una o moltes botigues la venderia de llensos, puix hui lo benefici de aquelles tan solament se utilen los francesos y no los naturals de dita vila.

Plau a sa magestat ab que lo irtil se conbertixca en la gaga del servici y fins al soli de les primeres corts.

Delliberacions fetes per lo braç real en lo any 1645. Vila de Alcoy

[295] Primerament per quant per furs y privilegis del present regne està

dispost, y ordenat que los justícies de les ciutats, viles reals y universitats de aquell poden definir dins la any les deixes, y obres pies deixades en filtimes voluntats, y no obstant les dites disposicions forals en moltes acasions ha succeït, així en la dita vila de Alcoy com en altres parts del present regne, que té official de causes pies després de haver definit los marmessors, les marmessories, davant dels justícies de dites ciutats y viles reals y universitats del present Regne, compelleix a dits marmessors a que hagen de portar, y porten, les clausules y difinicions al tribunal ecclesiàstic de la present ciutat, y les més vegades no vol passar per dites difinicions sine) que novament los fa gastar, la que no sols és contra la dispost en dits furs, y privilegis, sins() en gran dany dels particulars de dites ciutats, viles y universitats. Supplica per çò lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que los dits furs y privilegis se hagen de observar y observen inviolablement y que de hui en avant les difinicions, que faran dins lo any los marmessors davant de dits justícies de dites ciutats, viles y universitats, no se hagen de portar ni es porten al tribunal ecclesiàstic de la ciutat de València sinó que això com lo racional de les iglesies parroquials de dites ciutats, viles y universitats dona ay ls a la cort ecclesiàstica de la dita ciutat de València dels difunts y clausules de l'anima, en la mateixa conformitat lo haja de donar de dites difinicions.

Plau a sa magestat que-s guarden los furs y concordies fetes ab la jurisdicció ecclesiàstica ab auctoritat apliea y que l'abocat fiscal yxca a la defensa sempre que convinga.

[296] Ítem, senyor, per quant la vila de Alcoy està en camí de pasatge y los veïns y habitants de aquella continuament estan vexats y molestats en haver de donar vagatges així per als soldats com per a altres coses del servici de vostra magestat; y estant com estant circumveïns la vila de Penàguila y llocs de Benilloba, Benifallim y Vall de Seta, és just y a rahó conforme que haja de acudir y contribuir en los gastos de dits vagatges, y altres del real servici de sa magestat, dels quals se eximixen per estar fora camí y tots venen a carrech de dita vila de Alcoy, lo que és en gran dany y detriment de aquella; per çò supplica lo dit braç, exceptada la vila de Penàguila qui discentia al present capítol, a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que de hui en avant en tot cas que dita vila de Alcoy haja de donar vagatges així per a soldats com per a qualsevol altre servici de vostra magestat, lo treball y gasto de aquells se haja de repartir proporcionalment ab la dita vila de Penàguila y ab los dits llocs de Benilloba, Benifallim y Vall de Seta y si no acudiren les dita vila y llocs ab dits vagatges després de ser avisats puixa la dita vila de Alcoy cobrar los gastos, tocant a la part de aquell hoc que no acudira ab dits vagatges, en lo qual cas sia merament executor lo justícia de dita vila de Alcoy.

Sa magestat té donat orde a son lloctinent general per a que done asiento a lo que se li suplica.

[297] Ítem, senyor, per quant la vila de Alcoy és una de les viles que tenen de acudir ab lo socorro de la vila de Vilajoyosa sempre que se oferixca, la qual sempre és estada la primera en acudir a dit socorro y les altres viles y llocs que tenen la mateixa obligació moltes vegades no acudiren, lo que redunda en notable dany y detriment de la dita vila de Alcoy. Perquè aquella ha de pagar y paga tot lo gasto de

dit socorro; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia manat proveir que, sempre y quant les viles y llocs que tenen obligació de acudir al socorro de Vilajoyosa seran cridats y convocats per a dit socorro y no acudiran y acudira la dita vila de Alcoy, tinguen obligació de pagar la part de gasto que farà la dita vila de Alcoy en dit socorro puix a lo mateix restara obligada la dita vila de Alcoy.

Plau a sa magestat ab que dita contribució no excedisca del gasto que hagueren fet Bites viles, si hagueren èxit, pere no per çò estigan lliures de la pena que habran incurrit per la inobediencia.

[298] Ítem, senyor, per quant vostra magestat y senyors reys predecessors han concedit diferents privilegis a la vila de Alcoy y mercès per haver sempre acudit ab puntualitat als servicis que se han oferit fer a sa magestat y a la real corona; per çò supplica lo dit braç real sia servit vostra magestat manar ratificar y confermar totes les mercès y privilegis fets y concedits fins al dia de hui a dita vila de Alcoy.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

[299] Ítem, senyor, per quant lo Summo Pontifice a petició de vostra magestat ha pensionat la rectoria de la iglesia parroquial de dita vila de Alcoy en cinc-centes lliures cascun any per a el cabildo y canonges de la ciutat de Xàtiva per a la qual raó és just y a raó conforme, que los naturals de la dita vila de Alcoy tinguen alguna preminencia en lo dit cabildo de la dita ciutat de Xàtiva; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey interçedir ab sa Sanctedat per a que concedeisca un matu propri, o breu, per a que continuament en la iglesia collegial de dita ciutat de Xàtiva haja de haver y haja un canonge natural de dita vila de Alcoy.

Plau a sa magestat fer dita interçesió.

[300] Ítem, senyor, per quant ab lo real privilegi de la insaculació concedit per vostra magestat a la vila de Alcoy està disposat y ordenat que per als officis de aquella y haja de haver tres borses, la una de justícia, la altra de jurats en caps, la altra per a jurats, segon y terçer, y havent com hi ha molts veïns en la dita vila de Alcoy que no volen estar insaculats sinó és en la bolsa de justícies y jurats en cap; y per aquesta rahó en moltes ocasions ha succeït falçar persons idonees per a la bolsa de juras segon y terçer, lo que redunda en notable dany y detriment de dita vila; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que en la dita vila de Alcoy ninguna persona puga ser insaculada en la bolsa del justícies y jurats en cap que primerament no haja servit de jurat segon o terçer de dita vila.

Plau a sa magestat.

[301] Ítem, senyor, por quant com la vila de Alcoy y demás ciutats, viles reals y universitats del present regne estiguen llastimades de veure que sos veïns y habitants estan summament vexats, y opresos ab les execucions que ordinàriament los fan ab alguacils, verguetes y notari, ab tants y excessius gastos, compreses dietes y salaris que es fan pagar, que moltes vegades són més los gastos que la sort principal per la qual se executa; per çò per a reparo de dits anys supplica lo dit braç real a vostra magestat sia son real servici manar proveir que de hui en avan en les commissions y

persecucions que aniran, així a la dita vila de Alcoy com a altres ciutats, viles reals y universitats del present regne, no puguen anar notari, alguacil y vergueta sinó que lo alguacil o vergueta, que respectivament anira en la commissia y execució, se haja de valer y és valgú del notari de la ciutat, vila o lloc hon ankh dita commissió, o execució, y en cas que no hi haja notari, tinga obligació de cuidar y valer-se, del notari de la ciutat, vila, o lloc més prop, ab que lo salari dels actes que·s rebràn se haja de pagar y es pague al escrivà de la causa y al notari rebedor sols lo dret de escriure y son treball y dietes personals de anar de un lloc a altre.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[302] Ítem, senyor, per quant en la vila de Alcoy hi ha un monestir de monches de la orde de Sant Augusti sots invocació del Sant Sepulchre, del qual són patrons los justícia y jurats de dita vila y com a patrons los socorren així de les obres com de altres almoynes que en lo discurs de l'any se li ofereixen. Per la qual raó los dits justícia y jurats de dita vila, sempre y quant ha de entrar y entra alguna religiosa en dit monastir, han tengut y tenent coneixement de dita ingreso y dot de dita religiosa, sinó que de poc temps a esta part lo archebisbe de dita ciutat de València ha tractat y tracta de perturbar a dita vila en la possessió en que està de dit coneixement pretenent que aquell tocaria a dit archebisbe, ab lo que se li ha causat y causa notable agravi a dita vila; per çò té dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que als dits justícia y jurats de dita vila de Alcoy li toca y pertany lo coneixement de la ingreso y dot de les religioses que entraran y entren en dit convent de monches del Sant Sepulchre de la dita vila de Alcoy, y que lo archebisbe de la dita ciutat de València en manera alguna es puga entrometre en dit coneixement per tocar com toca a dit justícia y jurats de dita vila per ser com són patrons de dit convent.

Sa magestat se informará dels drets de les parts y veura lo que porn fer en lo que se li suplica.

Cullera

[303] Ítem, per quant en les liltimes corts de l'any 1626 fonc suplicat a vostra magestat per dit braç real fes mercè a la vila de Cullera de la offici de alcayt del castell que hi ha en aquella ab lo salari de cent cinquanta lliures a dit offici pertanyent, y vostra magestat fonc servit decretar qui es returava a cort per a delli-berar lo que més convingues, lo qual fins hui no se ha declarat; per tant supplica dit braç sia de son real servey fer gràcia y mercè a dita vila de l'alcayt després dels dies de la persona que hui el posseeix, que dita vila donará cascun any per als reparos cinquanta lliures.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[304] Ítem, per quant és benefici universal de tot lo regne que les mercaderies y grans que es cullen en ell sien trastejades y portades a vendre per tot lo dit regne; y se ha introduït de poch anys a esta part que los taulajers del General no donen lloc de que es traga de les viles y llocs de hon se cullen, que no sia depositant lo dret de

General en poder de dit taulager sent així que portantles per la regne na dehuen dret si no és eixint del regne y es deu obviar dita mala introducció; per tant dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar que de hui en avant no tinguen obligació de depositar la dret de que per raó de dits grans que es portegaran per la regne sinó tan solament donar fianga a la taula per a que ixquen de dit regne y que portant responsive se cancel.le dita fianga que hauran donat per la seguritat del dret general.

Sa magestat comet als diputats lo que se li suplica per a que se execute lo que disponen los furs sens gravamen dels parts.

[305] Ítem, supplica a vostra magestat té dit braç real fasa mercè de remetre y perdonar a dita vila de Cullera los quindenis que deura per raó dels molins que posseix censits a vostra magestat, en la mateixa conformitat que se li feu gràcia y mercè en lo any 1626, per estar molt alcançada per raó de les loves en que ha servit a vostra magestat estos anys propassats.

Plau a sa magestat remetre lo que deuran de quindenis atrasats fins als presents torts.

[306] Ítem, per quant dita vila té diferents molts privilegis concedits per vostra magestat en favor dels veïns de aquella per los antecessors de vostra magestat, supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar aquells com si de lletra a lletra estiguen continuats en lo present capítol.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de terçer.

Vila de Liria

[307] Primerament senyor com vostra magestat y los senyors reys predecessors de vostra magestat hajen concedit diversos reals privilegis a la vila de Liria, los quals és just se hajen de observar y guardar; per çò supplica lo dit braç real a vostra magestat sia servit manar confermar tots los privilegis concedits a dita vila de Liria fins al dia de hui, així per vostra magestat com per sos predecesors a prima linea usque ad ultimam, manant que aquells se hajen de observar y observen iuxta illorum seriem et tenorem.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis (y sens perjuLrST de terçer) en quant estan en ús.

[308] Ítem, senyor, com lo heremitori de Sant Miguel de dita vila, per haver-lo fundat lo sereníssim senyor rey En Martí, tinga diversos privilegis concedits per los predecessors de vostra magestat així a dit heremitori com a les beates y procuradors de aquell; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar confermar tots los privilegis concedits per los predecessors de vostra magestat així a dit heremitori com a les beates y procuradors de aquell, manant que dits privilegis se observen y guarden inconcusament.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuL4 de terçer.

[309] Ítem, per quant vostra magestat ab lo acte de cort de l'estament real 142 en orde de l'any 1626, fol. 65, p.a 2.ª dóna facultat a dita vila per a que fabricàs los forns que li paregues ab que donas o fet bones cascun any a vostra magestat do-centes vint y cinc lliures, preu del arrendament dels dos forns que vostra magestat té en dita vila, prenent aquella per son conte los dits dos forns, e com la dita facultat concedida per vostra magestat a dita vila no se haja posat en execució, per haver restat ocupada dita vila des de dit any 1626 fins al dia de hui en la fàbrica de la nova iglesia de dita vila; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey donar facultat a dita vila per a que pose y puga posar en execució lo contengut en dit acte de cort.

Plau a sa magestat que se execute dit acte de cort.

[310] Ítem, senyor, per quant en la dita vila de Liria una mateixa persona rig y administra les officis de escrivà y assessor del justícia de dita vila y per ser com són incompatibles los dits officis, la experiència ha mostrat ser inconvenient molt gran, no sols al bé comú de dita vila, sinó als particulars de aquella, que una mateixa persona tinga y administre los dits dos officis; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que los justícia, jurats y consell ordinari de dita vila puixen fer y facen cascun any elecció de assessor de dit justícia a l'altre dia de la festa de Sant Thomàs Apostol després de haver-se fet la elecció de dit justícia, y que per a la dita elecció se hajen de passar y possen en redolins los noms de tots los notaris, naturals y habitants de dita vila hàbils y sufficients, y que per tot se haja de traure un redoli y lo que serà extret sia assessor de dit justícia per lo any següent en les causes ordinaries que no consisteixen en punt de dret nomenat, nomenats per son turno als advocats de dita vila en la ciutat de València, y que lo assessor extret no puga concòrrer en lo altre any immediat e següent sinó que hajen de passar dos anys per a tornar a concòrrer, y que aquell haja de tenir vint lliures de salari y se hajen de pagar dels emoluments de la cort del dit justícia ans de fer-se la repartició ab lo regio fisc si aquells abastaran, y sinó que la dita vila haja de suplir lo que falçara a compliment de dit salari.

Per haver interés de terçer no es pot provehir.

[311] Ítem, per quant Joseph Miguel Monrava, senyor de la escrivania de la Sala dels jurats, y consell de dita vila ha arrendat dita escrivania a la persona que rig y té la assessoria y escrivania del justícia de dita vila, lo qual per esta raó regint com rig tants officis no pot commodament acudir a les obligacions de aquells, y lo dit Monrava en jamay ha volgut arrendar dita escrivania a persona de qui la vila tingues satisfacció pagant-li lo preu que altres, a hon se seguixen a dita vila molts inconvenients y aquella no pot conseguir com és just lo necessari per al bon govern de dita vila y administració de dits jurats y descàrrec de sos officis, y ab atenció de que vostra magestat ab lo acte de cort del dit braç real 73 de les torts de l'any .1604 feu mercè a dita vila de dita escrivania per a après dels dies de dit Joseph Monrava; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici concedir-li a dita vila de Liria la prelació en lo arrendament de dita escrivania, no volen servir aquella lo dit Joseph Miguel Monrava, senyor que és

durant sa vida de dita escrivania, ab obligació que dita vila haja de pagar lo .preu ordinari que se ha acostumat pagar per lo arrendament de aquella, per a que d'esta manera la dita vila puixa nomenar en escrivà la persona que més apta y convenient li pareixera, y que la persona que se eligira per a dit efecte haja de pagar lo mateix preu de lo arrendament de dita escrivania.

Plau a sa magestat pagant lo just preu.

[312] Ítem, per quant en lo dit acte de cort vostra magestat feu mercè a dita vila de la escrivania dels jurats de aquella per a après dels dies de Joseph Miguel Monrava, lo qual al present així mateix és senyor de la escrivania del balle de dita vila, y encara que dita escrivania de dit balle és de poca consideració emperò si dita vila tingues lo domini de aquella ab més facilitat trobaria qui la servis sens salari algú, estant annexa a la dels jurats; per tant supplica a vostra magestat sia servit fer mercè a dita vila de la escrivania del balle de aquella en la mateixa conformitat que vostra magestat en lo dit any 1604 li feu mercè de la escrivania de dits jurats.

Plau a sa magestat que-s guarde lo acostumat.

[313] Ítem, per quant la vila de Liria a ocasió dels gastos ordinaris que ha tengut y té per raó de les leves passades, servicis que ha fet a vostra magestat y fàbrica de la nova iglesia, per la qual raó no pot acudir als ornaments y altres coses necessaries de dita iglesia; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia servit manar fer gràcia y mercè a la iglesia parroquial de dita vila per a que puixa adquirir béns de realenc fins en summa de deu milia lliures franques de dret de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat ab que paguen un sou per lliura del dret de sagell.

[314] Ítem, per quant ab lo fur 141 de les corts de l'any 1626 vostra magestat decreta manària es despachasen les lletres y mandatos oportuns per a la conservació y observància del capítol 33 del títol de lleuda y altres mencionats en lo capítol 8 dels contra-furs de les corts de l'any 1604, e com les dites lletres e mandatos fins hui no se han despachat per lo que en contravenció de lo desús dit de facto en la ciutat de Terol fan pagar als veïns y habitants del present regne de València lo dret de mig peatge de Albarrazin; per çò suplica a vostra magestat que dites lletres y mandatos per a conservació de dit capítol y fur desuper expressats se despachen ab tot efecte.

Plau a sa magestat.

Biar

[315] Ítem, senyor, los jurats de la vila de Biar com administradors de la obra pia deixada per mosen Estanya són senyors de la mitat de un moli fariner situat en lo terme de dita vila, se arrenda del qual cervix per a subvenció de pobres vergonyats de aquella y la senyaria directa és de vostra magestat, a cens de dos cafiços de forment y dos de ordi, y la esterilitat y occurrència del temps ha portat la dita renda a estat, que pagades les obres que se oferixen cada any, y lo dit cens, no resta cosa alguna que poder repartir a dits pobres; per çò supplica lo dit braç a vostra magestat sia de son real servici fer mercet a la dita administració de reduir-li la cens, tocant a dita mitat

del moll, a una mòdica cantitat de deu sous per a que dits pobres tinguen alguna subvenció y reparo.

Plau a sa magestat que·s guarde la acostumat.

[315] Ítem, la dita vila té un castell que és dels millors y dels més antics del regne y lo sots-alcayt sempre ha habitat en aquell y és estat vehí y habitador de dita vila y lo que de present és ni habita en dit castell ni en dita vila. Per la qual raó y no haver-hi qui cuyde de sa conservació aquell se va dirruïnt y de cada dia se van portant les portes, fusta y teules de aquell; per çò supplica a vostra magestat sia servit fer mercè a la dita vila de la dita sotsalcaydia revocat qualsevol nominació feta per lo alcayt que hui és de dit castell. Per a que los jurats que ara són y per temps seran cuyden de aquell y de sa reparació y que après mort del que hui és alcayt se li fasa mercet a dita vila de la dita alcaydia.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[316] Ítem, ab lo acte de cort 67 de les corts de l'any 1604 foli c vostra magestat servit a supplica de este braç fer mercet a la dita vila de que pogues tenir y nomenar racional, lo que fins hui no se ha executat; supplica dit braç que lo dit acte de cort sia sia possat en execució y que per ser pochos los insaculats haja de regir dit offici lo jurat en cap que hui és y lo que es trobara acabat lo trienni.

Plau a sa magestat que se excute en la conformitat que està congedit en dit acte de cort.

[317] Ítem, senyor, supplica lo dit braç a vostra magestat mane confermar tots los privilegis concedits a la dita vila per los serenissims reys predecessors de vostra magestat y en quant menester sia concedir aquelles, manant en penes se'ls guarden en sa força y valor en la conformitat que aquells estan concedits.

Plau a sa magestat concedir dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de terçer.

[318] Ítem, Marc Antoni Richart, notari de la dita vila, rig la abogacia fiscal de aquella ab privilegi concedit per lo duc de Arcos y és persona benemèrita y que dona bona satisfacció en lo dit offici. Supplica a vostra magestat lo dit braç faga mercè al dit Marc Antoni Richart de dita advocacia fiscal durant la vida de aquell.

Demanat-ho per secretaria se tindrà consideració.

[319] Ítem, la dita vila és senyora de les carniceries, peixcateria, y estes regalies són censides a vostra magestat, y en anys propassats se intenta demanar quindení sent així que per ningun temps se ha pagat. Supplica lo dit braç en quant menester sia y per a en cas que pogues constar deure's lo dit dret per rahó de dita peixcateria y carniceria sia vostra magestat servit fer gràcia, remissió y donació de aquell a la dita vila, atesos los molts servicis ha fet dita vila a vostra magestat en donatius, y leves de soldats.

Plau a sa magestat perdonar los quindenís atrasats fins a les presents corts.

[320] Ítem, senyor, los veïns de la dita vila havent de pasar a les viles de Capdet y Elda tenen pas frac passant per lo regne de Castella ab sols la certificadoria de

com són veïns de dita vila. Supplica dit braç a vostra magestat que ab sols albarà de guia puguen passar francament per dit pas del regne de Castella, sent de trànsit per a viles del dit regne, sens que guarda ni official algil els puga impedir sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat.

[321] Ítem, com sien molts grans los gastos que es causen en les execucions que es despachen ab alguazil y notari. Supplica a vostra magestat lo dit braç que en aquelles que no passaran de quatre-centes lliures no puga imbiar-se alguazil y notari, sinó a un vergueta y notari y que en la execució que no exedira la summa de cent lliures no puga anar sinó portara soles.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[322] Ítem, segons diferents privilegis, concedits així als veïns de dita vila com a totes les demás viles y ciutats del regne, los veïns de aquelles són francs y lliures de qualsevol prestació, imposició, o altre dret, anant y passant per los termens de les demás viles y ciutats del regne, y poden ab sos ganados entrar a erbejar en sos realencs de la ciutat de Oriola, francament sens tenir obligació de pagar dret algú així de salt, com de manifestar llicència de dita ciutat. Supplica que los dits privilegis sien observats y guardats, manant ab penes no.ls impedixquen la dita entrada y erbatje en dits realencs ni els facen llicència ni altre pecho.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhy de terçer.

Bocairent

[323] [...] magestat, y això mateix les demás ciutats, viles reals y universitats dels present regne; y que ara de 22 de juliol 1634 a esta part no les volen passar ni admetre sens ferma de l'advocat patrimonial de vostra magestat. Supplica per tant a vostra magestat sia de son real servici proveir y manar que les dites franquees valguen com han valgut fins té dia damunt referit, per quant fent-se lo contrari és notori dany de totes les universitats de tot lo regne, y que es pasen sens ferma de dit advocat patrimonial, lo que supplica a vostra magestat lo estament real.

Ja està provehit sobre açò en lo fur set.

[324] Ítem, senyor, per quant en lo fur 1620 de les corts de l'any 1604 y per lo acte de cort segon de l'any 1626 a instancia de l'estament militar y real està proveït que los justícies de les ciutats y viles reals del present regne y del bisbat de Tortosa dins lo any y un dia puguen difinir les causes y obres pies y per aquell no haver-lo exercit fins hui dita vila de Bocairent. Supplica pertant lo estament real sia de son real servici manar per acte de la present cort que té justícia de la dita vila puixa difinir les dites obres pies dins lo any y el dia y que no sia necessari venir-ne a donar rahó a València que han difinit, sinó que això com té racional dona avis del difunt done raó com també està difinides les dites obres pies, y que el salari sia aimi com està dispost a dos diners per lliura.

Plau a sa magestat que·s guarden la concòrdia y fur que parlen de la matèria.

[325] Ítem, senyor, que per quant dita vila de Bocayrent té privilegi dels reys antecessors a vostra magestat de poder tenir consell general ab intervenció y assistència de cent homens habitants en la present vila, té que al present és molt dificultós per haver-se deseparat los llocs de Banyeres y Alfafara de dita vila. Supplica per tant a vostra magestat lo estament real sia servit proveir per acte de la present cort que dit consell general se puga tenir ab assistència de cinquanta homens y lo demás que voldran veïns.

Plau a sa magestat.

[326] Ítem, que la dita vila de Bocairent y a en la balsa de la insaculació de justícia setse persones inseculades en lo offici de dit justícia y per pareixer ser molts per a conforme el número de les cases, y per la bona administració y seguritat de la vila, supplica lo estament real a vostra magestat sia servit de proveir y manar per acte de la present cort, que estos se reduixquen a un número de deu ab que estos no es traguén sinó que es suprimixquen sempre que es moriran fins que reste lo dit número de deu.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts.

[327] Ítem, supplica lo estament real a vostra magestat que, per a que dita vila de Bocairent puga acudir tant a les precises necessitats de dita vila com als servicis de vostra magestat, sia servit de proveir y manar per acte de la present cort que dita vila per ser terra curta y de poch pasatche que no y puga haver més de un hostal y que este sia de dita vila y que així mateix se puga pendre una casa per a dit hostal o una de les que hui són, pagant la justa estimació de aquella.

Plau a sa magestat ab que no hi aja perjuhí de terçer.

[328] Ítem, senyor, que per quant la vila de Bocayrent y les demás ciutats e viles reals del regne tenen privilegis dels reys anteriors a vostra magestat de poder posar qualsevols cisses e imposicions, així en les mercaderies que entren en dita vila com en les que ixen que puga passar-les com ben vist li sia inter suos, conforme la magestat del rey En Pere el segon en lo privilegi 92 fol. 132 feu merced a les ciutats e viles reals per a poder-les posar, per les guerres que illo tunc hi havia; per çò supplica a vostra magestat lo estament real sia servit de confermar dits privilegis a dita vila de Bocayrent.

Plau a sa magestat confermar dit privilegi en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

[329] Ítem, senyor, per quant en la vila de Bocairent ha acostumat haver quatre forn, haurà més de quaranta anys que caygue lo hú de aquells y que, poc temps després que font caygut, un particular de dita vila demanà llicència al balle general de la ciutat de València per a reedificar dit forn, y com als hereus de dit particular en este discurs de temps se'ls seguixca ser senyors del millor forn que hi ha en dita vila y gozar lo benefici en aquell que en los dos hi podria haver-hi, el no reedificar-se és perjuhi notori de dita vila. Supplica per tant a vostra magestat lo estament real sia

servit per acte de la present cort donar llicència a dita vila puga reedificar dit forn per a ella mateixa pagant lo que los demás forns de dita vila paguen, lo qual no cobrara vostra magestat, y que la dita vila puga pendre una casa allà a hon més convinga pagant la justa estima de dita casa, ab tal emperò que si lo dit particular que té la llicència el voldrà reedificar dins un any y un dia después de la requesta hon no que dita vila el fasa.

Plau a sa magestat ab que no hi aya prejudi de terçer y en la conformitat que se ha concedit a la villa de Liria.

[330] Ítem, supplica lo estament real a vostra magestat sia servit concedir a la parroquial y parroquians de aquella sis milia lliures franques de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat en cantitat de tres milia lliures pagant un sou per lliura per lo dret de sagell.

[331] Ítem, supplica a vostra magestat lo estament real sia servit donar llicència a l'espital de dita vila de Bocayrent que puga a dquirir cinc-centes lliures franques de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat que paguen un sou per lliura per lo dret de sagell.

Delliberacions fetes per lo braç real en les corts de l'any 1645. Alpuente

[332] Primerament per quant en lo any 1480 lo síndic de la vila de Alpuente possa una ferma de dret en la cort del governador y batle de la present ciutat sobre la possessió de amprivar en una partida de dita vila nomenada Camp de Benacira, en que pretenia perturbar a dita vila el bisconte de Chelva, y havent pasant en cosa putjada les provisións de dita ferma, ab iniuncció de dit bisconte, el síndic de dita vila de Alpuente, en lo any 1519, possa altra ferma de dret sobre la possessido en que estava dita vila de amprivar en altres partides nomenades Aillas y Alcotas, situades en lo mateix terme de dita vila de Alpuente, y encara que el Visconte contraferma fonc extra ternpus; y en lo any 1589 se immiscuí en dites causes lo procurador patrimonial de sa magestat per lo interés que té lo real patrimoni en dites partides, y contenen pus de cinc llegües de terra, y suplica se evocassen dites causes a la Real Audiència; y també se immiscui en aquelles el síndic de la vila de la Yesa, y ab ser aquells summaries per ser aquells possessións, y de fermes de dret, no han pogut dites viles conseguir que los biscontes se abtinguessen de perturbar-los en sa possessió per ser aquells poderosos, deixant regonegut sempre a la Real Audiència, ni menys que es declaràs diffinitivament en dites causes possessións y en les instancies de la divisió dels termens que se han suscitats en aquelles, havent manat sa magestat ab ses reals cartes que se abreviassen senyalant dies y hores per a son despaig y que es deixassen qualsevols altres ocupacions; y de diferir-se dita declaració se'ls seguix a dites viles total ruina y perdició puix en lo discurs de 162 anys que ha que se escomençaren han gastat moltissims millanars de ducats y han tengut moltissimes ocassions de perdre's per causa de les molesties dels biscontes, de les guardes de la vila de Chelva, y de cada dia de fet se n'entren per lo terme judicat de dites viles ha emportar's-en los ganados

dels veïns de aquelles, ocasionant a dites viles a que obren també de fet y redimixquen la vexació que se'ls fa a sos veïns de que es poden seguir los inconvenients que es poden considerar; per çò supplica a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey manar al oidor de dites causes que en continent deixades qualsevols altres ocupacions fasa relació dels processos, y declare diffinitivament.

Sa magestat manara al virrey de València despache dita causa ab tota brevetat.

[333] Ítem, per quant la dita vila de Alpuente està falta de propietats y les entractes no són bastants per als càrrechs que són més, sen ocasionats de un plet en que té interés lo real patrimoni que ha 162 anys que.l porta; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercè a la dita vila de concedir-li remissió, y franquea, dels quindennis dels forns que té, lo hú en la dita vila y lo altre en lo lloc de Titagües que és carrer y terme de Agües sots directe domini de vostra magestat.

Plau a sa magestat perdonar les quindennis deguts fins a les presents corts.

[334] Ítem, per quant lo forn de dita vila respon a vostra magestat vint y cinc lliures de cens cascun any y dit cens és molt figures, supplica a vostra magestat, per les mateixes attendències del capítol antecedent, que lo dit cens sia reduït y moderat a unes cinc lliures cascun any y que es paguen aquelles en la conformitat que es paguen les vint y cinc lliures.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[335] Ítem, per quant, segons furs y privilegis del present regne, tots los veïns y habitants de aquell són exempts del dret de asadura, borra o borregatge, y alguns senyors de llocs y castells y officials de aquells intenten voler cobrar indebitament los dits drets; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey que los dits privilegis sien inviolablement observats y guardats ab imposició de penes pecuniàries a arbitre de vostra magestat.

Plau a sa magestat que·s guarden dits privilegis.

[336] Ítem, per quant los veïns y habitants del present regne a fora gozen de franquea en tots los pasts, y les abelles no poden estar tot lo any en una part, y alguns senyors de llocs y castells y officials de aquells pretenen que de les abelles que se han mudat en sos termens se'ls haja de pagar dret de herbatge; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que no es cobre herbatge algú de dites colmenes ni altre dret algú ab imposició de penes pecuniàries a arbitre de vostra magestat.

Per ser interés de terser sa magestat no hi provehix.

[337] Ítem, per quant les iglesies parroquials de la dita vila de Alpuente y llocs de Ares y Titagues, aldees de aquella, estan molt pobres; per çò es supplica a vostra magestat sia de son real servey fer gràcia y mercè, çò és a la iglesia de dita vila de franquea del dret de amortizació y sagell fins en summa de huit milia lliures, a la de Ares de quatre mil y a la de Titagües de dos mil.

Plau a sa magestat concedir facultat de amortizar a les dites yglesies en la mitat de la quantitat que·s supliquen francas de dret de amortizació y pagant un sou

per lliura del dret de sagell.

Paníscola

[338] Ítem, per quant per furs del present regne està disposat que les sentències dels ordinaris de les ciutats, viles y llocs de aquell que no excedixen de trenta lliures se hagen de posar en execució, sempre y quant se interposaran oposicions de dites sentències, prestada primerament idonea y sufficient caució y fermança; com la experiència haja mostrat y de cada dia mostre, que les sentències, que dits ordinaris donen, són molt justes y juridiques, y per excedir aquelles la dita summa de trenta lliures interposen oposicions de dites sentències, sols ab anima de diferir les execucions de aquelles; per tant lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que la dita disposició foral, que dispon que les sentències dels ordinaris que excediran la summa de trenta lliures la puguen possar en execució *praestita cautione*, se haja de extendre y se extençà fins a la ciutat de cent lliures de tal manera que les sentències de dits ordinaris que no excediran la summa de cent lliures se hagen de possar y es posen en execució de hui en avant *praestita cautione*.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs que tracten de açò.

[339] Ítem, senyor, per quant ab lo fur 13 rub. *De executione rei iudicatae* y altres està disposat que les sentències pasades en autoritat de cosa jutjada no es puguen retardar en posar-se en execució per via de excepcions, sinó és que excepcions se proven ab actes e instruments públics, en les quals se haja de proveir y es proveixca *absque exitu et figura iudicii*; y no obstant la dita disposició foral los ordinaris de les ciutats e viles reals del present regne, en moltes ocasions, havent pasat les sentències en autoritat de cosa jutjada, ha admes qualsevol genera de excepcions, ab que se han impedit y se impedixen les execucions de dites sentències, y se ha donat, y dona ocasió, a molts litigis y plets; per çò y per obviar aquells lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey per observància de dites dispositions forals manar proveir que sempre y quant los jutges ordinaris de les ciutats, viles reals y universitas del present regne havent passat les sentències per aquell donades en autoritat de cosa jutjada admetran altres excepcions que les que es provaran en continent ab actes e instruments públics, hagen de encòrrer y encorreguen en pena de cinquanta lliures pagadores de béns propis de dits ordinaris, y aplicadores a la part interessada.

Ja està provat en les furs de les presents corts.

[340] Ítem, per quant los justícia, y jurats de la vila de Paníscola de temps immemorial sempre han tengut les claus de la fortalea y castell de dita vila en la mateixa conformitat que les tenen la vila de Vinaroz, y altres del present regne; y de poc temps a esta part lo governador de les armes que està en dita vila se ha ocupat de dites claus, çò que és en notable agravi y deshonor de dita vila que sempre és estada y és molt fel y obedient al servici de vostra magestat; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que les claus de la fortalea y castell de la dita vila de Paníscola les hagen de tenir y tinguen los justícia y jurats de

aquella y que lo governador en manera alguna no les puga tenir.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[341] Ítem, per quant en la vila de Paníscola, a persuasió del governador de la fortalea y castell de aquella, molts veïns y habitants de dita vila y los demás rics se allisten y asentent y prenen plaça de soldats en aquella, no ab altre fi sinó per a eximir-se dels officis y càrrecs públics, y cisses de dita vila; y no fent com no fan guardia ni servint a vostra magestat en cosa alguna, ve a redundar en gran dany y perjudí de dita vila, puix per dita raó se han de posar y es posen als càrrecs y officis de dita vila persones inhàbils; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat, sia de son real servici manar proveir que les persones veïns y habitants de dita vila de Paníscola, que hauran assentat plaça de soldats en aquella, es desallisten y que en la esdevenidor sub nullitatis decreto lo governador de la fortaleza y castell de dita vila no puga donar plaça alguna de soldat als veïns y habitants de dita vila a per lo menys que mane vostra magestat proveir que no obstant que tinguen les dites places de soldats hajen de concòrrer als càrrecs y officis de dita vila y contribuir en les cisses e imposicions de aquella.

Plau a sa magestat.

[342] Ítem, per quant la vila de Paníscola està molt alcançada y empenyada, així per sos càrrecs ordinaris com per tants servicis que ha fet a vostra magestat, y tenint com té la dita vila, y lo arrendament de aquelles servix en grant part per a la subvenció de dits càrrecs, y lo governador de la fortalea y castell de dita vila és causa que aquella no trobe qui vulla arrendar la dita taverna y panaderia per quant en ocasions de leves de soldats que passen a Tortosa y Tarragona y estan detenguts en lo dit castell, permet lo dit governador deixar entrar en aquell als arrendadors de dita taverna y panaderia a vendre cosa alguna, y per aquest camí impedit lo arrendament y que no es trobe qui vulla arrendar dita taverna y panaderia, lo que redunda no sols en detriment de dita vila sinó que és contra el servici de vostra magestat. Perquè los revenedors que entren en dit castell de orde de dit governador sols tenen mira de ençanyar als soldats y fen-los pagar al doble de lo que val la cosa, lo que no poden fer los arrendadors de dita vila, perquè no poden vendre les coses en dit castell a major preu del que les venen en dita vila; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que lo governador de la fortalea y castell de dita vila de Paníscola, per via directa ni indirecta, no puga impedir ni impeditca als arrendadors de la taverna y panaderia y altres de dita vila lo entrar a vendre en dit castell les coses que tindran arrendades ab que la dita vila trobara qui vulla arrendar y ab los dits arrendaments podrà ab molta més commoditat pagar los càrrecs y al servici de vostra magestat.

Sa magestat manara a la persona o alcayt que governara lo que en ace) deu observar.

[343] Ítem, per quant la vila de Paníscola està molt empenyada, y fa prou de acudir a pagar sos càrrecs y obligacions, y lo governador del castell y fortalea de aquella se obligue a que haja de proveir lo cuerpo de guardia dels soldats de llenya, lo que és en notable perjudí de dita vila puix la dita provisió

de llenya li costa cascun any pus de setanta lliures; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que de hui en avant la dita vila de Paníscola no tinga obligació de proveir de llenya al cuerpo de guardia de dits soldats, puix aquells per estar tan prop com estan les montanyes poden eixir a fer faxína.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[344] Ítem, per quant la dita vila de Paníscola ab real privilegi concedit a aquella per lo senyor emperador y rey don Carlos quinto dada en Valladolid en 15 de maig de l'any 1523, té facultat de poder portar forment lliurement del regne de Aragó per a son sustento y lo dit privilegi, juntament ab los demás de dita vila, són estats confirmats en les corts dels anys 1604 y 1626, y no obstant lo desiis dit los officials del dit regne de Aragó de poc temps a esta part han procurat y procuren impedir a dita vila en la treta de dit forment; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que lo dit privilegi con té la dita vila de Paníscola en respecte de traure forment per a son sustento del regne de Aragó sia observat y guardat lo tenor de aquel y vostra magestat té mane confirmar per a sempre, puix és per al sustento de una vila y fortalea tan gran que és la clau de tot lo regne.

Plau a sa magestat.

[345] Ítem, per quant la dita vila de Paníscola és molt curta en població puix no arriba a cent y cinquanta veïns y es troba vexada y molestada de vagatges, y aloxament, y de soldats de trànsit, y la major part dels veïns y habitants de aquella consistix en privilegiats per ser los veïns soldats de costa, altres soldats del castell, altres soldats del governador y altres gozar del privilegi de la sal; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia manat proveir que de hui en avant en los vagatches y alojaments de soldats de trànsit de dita vila de Paníscola hajen de concòrrer tots los veïns y habitants de aquella no obstant qualsevols privilegis que pretenguen tenir y tinguen per qualsevol causa, via, manera e raó.

Sa magestat té ordenat a son lloctinent general disponga el trànsit de soldats de forma que·s guarde igualdat.

[346] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir, que les persones que tenen los plats de les almoynes de Nostra Senyora de la Mercè y altres, estiguen obligats a contribuir y contribuixquen en los vagatges y no sien exempts dels aloxaments de soldats que de trànsit passen per la dita vila de Paníscola.

Sa magestat té donat òrdens que permeten los furs del regne sobre la matèria.

[347] Ítem, per quant en la dita vila de Paníscola hi ha una fortalea y castell en la qual hi ha bons quartells y molt bona comoditat per a la habitació dels soldats, que continuament estan en dita vila, y per obligar a aquella a donar aloxament a dits soldats han succeït y succeïxen molts inconvenients en dita vila.

Per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que de hui en avant la dita vila de Paníscola no tinga obligació de donar aloxaments als soldats que continuament estan en dita vila.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[348] Ítem, per quant en lo fur 8 dels estravagants fol. 43, confermat en altres y en lo fur 125 de les corts de l'any 1585, està disposat que les cases de la gavella de la sal son nou y que la una d'elles estiga en la vila de Paníscola, y en lo fur 126 de les coils del dit any 1585, estiga disposa la lletra que sots pena de vint y cinc lliures no es puga vendre sal en gros, o en menut, en altra part que en les dites nou cases de dita gavella, y de poc temps d'esta part se ven públicament sal en la vila de Vinarez que no està compresa en dites nou cases de la gavella de la sal; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit proveir, manant confermar dits furs, y aquells se hajen de observar y observen inviolablement y que de hui en avant lo justícia de dita vila de Paníscola puga executar les penes dels que contravindran a dits furs.

Plau a sa magestat que-s guarden los furs sobre açò disponents.

[349] Ítem, per quant en la vila de Paníscola hi ha una plaça de soldats, que fa los focs per a donar avís de la seguritat de la costa, per ser lo cap de la partida de aquella; y la dita plaça ha molts anys que la servixen y se li paga lo sou en la mateixa conformitat que als demés soldats de la costa marítima; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia servit manar fer mercè y gràcia a la dita vila de Paníscola de la dita plaça dels focs y sou de aquella, atnent als molts gastos que cada dia se li ofereixen a dita vila, això en pagar los càrrechs ordinaris com en acudir al servici de vostra magestat y confirmant la dita mercè y gràcia per a sempre, puix la dita vila posara persona hàbil y sufficient per a servir dita plaça, que no farà falta a dita vila per a ajudar a portar los càrrechs de aquella segons lo que la serveix al present la fa.

Sa magestat ha encarregat a son lloctinent general se informe de açò y procure ajustar-ho com més convinga.

[350] Ítem, per quant en la vila de Paníscola hi ha dos forns de coure pa, los quals són del patrimoni de vostra magestat y aquelles se arrenden a la persona o persones que pareixen més convenients y en la conformitat que ho dispon lo real patrimoni de vostra magestat y ab los arrendaments de dits forns si aquells fosen de la dita vila de Paníscola aquella ab major alivi podria acudir a pagar part dels gastos, empenyos y treballs en que es troba; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar fer mercè y gràcia a dita vila de Paníscola dels dits dos forns im perpetuum o per lo temps que a vostra magestat pareixera, per a que de la renta de aquelles la dita vila puixa acudir y acudisca a pagar part dels càrrechs y gastos que te.

Plau a sa magestat, remetent al virrey y junta patrimonial lo ajustament de la cantitat de sens que ha de respondre, y lo demés conforme lo que se ha concedit a la vila de Liria en lo capítol 142 de les torts de l'any 1626.

[351] Ítem, per quant en la vila y terme de Paníscola hi ha certs herbatges que són del patrimoni de vostra magestat, y aquells lo dit patrimoni los sol arrendar a la persona que li pareix, y sols sen trauen de arrendament huitanta lliures ab les quals la dita vila pot acudir a pagar part dels empenyos en que esta per raó dels

servicis que te fets a vostra magestat; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar fer mercè a dita vila de Paníscola de dits herbages im perpetuum o per lo temps que a vostra magestat pareixera per a que ab la renda de aquells puixa dita vila acudir als càrrecs que te.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[352] Ítem, per quant la vila de Paníscola es troba empenyada en pus de dotze milia lliures per haver sustentat la artilleria per son conte lo que hui no pot continuar ni continua, perquè lo patrimoni de aquella en gran part no aplega a poder pagar los càrrecs que te; per tant lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit de hui en avant proveir monitions per a la artilleria de dita vila, conforme les proveeix per al castell de aquella, per ser com són tan necessaries en dita vila y se han de menester en tanta abundancia, que sols lo patrimoni de vostra magestat pot bastar, y així mateix manar proveir de carruatge necessari per a dita artilleria.

Sa magestat encarrega a son lloctinent general cuide de la conservació de dita plaça per lo molt que importa a son real servici.

[353] Ítem, per quant la dita vila de Paníscola des de el temps de Vespasiano Gonzaga, que fonc virrey y capità general en lo present regne, es derrocaren los murs antics de dita vila y es mogué una obra nova per a més fortificació de dita vila, la qual fins hui no sols no se ha acabat sinó que per moltes parts de les pedres que ixen per a perficionar y acabar la dita obra y venir aquella, les quals sols servixen de escala per a pujar des de la mar a dita vila y los murs nous estan sens barbicanes y en moltes parts sens estar terraplenats tot lo qual porta en si notables perills; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar que ab la brevetat possible es pose la mà en la dita obra y se acabe aquella, puix la dita vila és plaça tan important y la clau de tot lo regne.

Lo que·s supplica està ya encarregat al lloctinent general de sa magestat.

[354] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici fer mercè a la iglesia parroquial de la vila de Paníscola de que aquella puixa adquirir béns de realench fins en summa de quatre milia lliures franques dels drets de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat en suma de dos mil lliures franques de amortizació y pagant un sou per lliure del dret de sagell.

Penàguila

[355] Ítem, senyor, per quant la vila de Penàguila en virtut y execució dels reals privilegis 97 y 116 *de quibus in corpore priuilegiorum* fol. 130 et fol. 139, està en possessió de impossar, fer pagar y cobrar lo dret de treta y sisa, que dihuen de saca, de qualsevols forments, ordis, grans, semilles y esplets de tots los cornpradors de qualsevol estat y condició que sien y els trahuen de dita vila y son terme y de qualsevols tractans en aquella; com sia just prevenir que la dita vila per ningun temps sia perturbada en la possessió en que està de impossar, fer pagar lo dit dret y

cobrar aquell; per çò lo braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar confermar la Jesus dit si és segons fins hui se ha acostumat executar en dita vila y en quant menester sia concedir de nou lo desús dit Bret de saca y que la dita vila el puga impossar, fer pagar y cobrar puix la raó que mogue al sereníssim rey don Pere lo segon per a concedir los Bits reals privilegis que fonc per a subvenció de les guerres de Castella, milita al present ab més urgencia que és per acudir a la conservació de dita vila y servici de vostra magestat.

Plau a sa magestat confermar dit privilegi en quant estan en ús y sens prejuhí de terser.

[356] Ítem, senyor, com lo justícia de la vila de Penàguila sols té de salari vint y cinc lliures y los treballs que suporta en son offici són excessius y dignes de major remuneració; per tant lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar aumentar lo salari a dit justícia de dita vila de Penàguila fins quaranta lliures, çò és trenta per a dit justícia y deu lliures per a el assessor de aquell, exigidores dels emoluments de la cort de dita vila.

Plau a sa magestat y que dure fins al soli de les primeres corts.

[357] Ítem, per quant lo castell de la vila de Penàguila estiga molt derruït y de cada dia se espera la total rulna de aquell, si no se acudix a la conservació y reparo de dit castell, lo qual és de molta utilitat a vostra magestat y al present regne; y tenint com té la dit alcayt de dit castell cinquanta lliures de salari cascun any ab lo qual se podia acudir al reparo de dit castell; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit proveir que después dels dies de l'alcayt que hui és del castell de dita vila de Penàguila haja de ser y sia alcayt de aquell lo jurat en cap que per temps serà de dita vila y que del dit salari de alcayt tinga obligació de gastar cascun any vint lliures en obres y reparos de dit castell, per a que d'esta manera es puixa conservar per ser com és la conservació de aquell molt beneficiósa a vostra magestat y al present regne.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[358] Ítem, senyor, com la vila de Penàguila és de molt poca població y en la contribució de aquella estan los pobles de Benasau, Alcoleja, Beniafe y Benifallim y encara que de poc temps a esta part se li ha concedit la suprema jurisdicció titulo gubernatorio, emperò en cas de necessitat de leves, aloxaments y altres coses que se oferixen en servici de vostra magestat sempre se ha carregat y es carrega tota la càrrega a dita vila com a cap de governació, y los dits pobles ab pretext de que no estavan especialment nomenats tracten de eximir-se y se eximixen, deixant tota la càrrega a dita vila, la qual per aquest camí ha restat sempre y resta molt gravada y los dits pobles exempts, sent just y raó conforme que la càrrega y treball se repartixca proporcionalment entre tots; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que en tots los casos de necessitat de leves aloxaments, pasatges y dernes servicis de vostra magestat y del present regne hajen de contribuir y contribuixquen uniformement ab la dita vila de Penàguila los dits pobles de Benasau, Alcoleja, Beniafe y Benifallim, ab que al fer-se lo repartiment y distribució de lo que se ha de gastar en los casos referits, la dita

vila de Penàguila tinga obligació de convocar un jurat de cada hù de dits pobles per a que ab sa iniuncció se faga dit repartiment; y haventse fet aquell ab la solemnitat dita y no volent passar alguns de dits pobles per dit repartiment, lo justícia de dita vila de Penàguila puga proseguir y proseguisca contra lo inobedient ab prompta y real execució.

Sa magestat ha encarregat a son lloctinent general disponga los transits y alojaments de manera que·s guarde y gualdat.

[359] Ítem, per quant la dita vila de Penàguila en lo temps de les communitats y germania del present regne presta al senyor emperador y rey don Carlos, besavi de vostra magestat, dos milia lliures en or per a la ajuda de la paga del exercit real; que les dites dos milia lliures la dita vila de Penàguila les prengue a censal y de present respon y paga les pensions de aquelles, sent esta la causa de estar dita vila summament alcançada y empenyada per no haverse-li restituit y tornat fins hui les dites dos milia inures; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici fer-li merced a dita vila de Penàguila per temps de sis anys de concedir-li lo terç delme que vostra magestat té en aquella per a que dita vila tinga algun alivio en lo empenyo en que es troba.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[360] Ítem, senyor, com lo consell general de dita vila de Penàguila consistixca en quaranta persones, veïns y habitants de dita vila, e com aquella sia de curta població y la major part de sos veïns de ordinari estan ocupats en les llavors y massades, y en moltes ocasions ha succeit havent-se de juntar lo consell general de dita vila per a tractar y determinar coses de utilitat y profit de aquella, lo que no se ha pogut fer per estar ausents de dita vila en les heretats y massades la major part dels veïns de aquella, sens trobar-se en dita vila lo número de quaranta persones que fan lo consell general de aquella, lo qual ha redundat y redunda en notable dany y perjui de dita vila; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit de manar reduir té namero de quaranta a trenta persones, les quals hagen de fer y fagen consell general en dita vila de Penàguila.

Plau a sa magestat.

[361] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici fer merced a la iglesia parroquial de la vila de Penàguila per a que aquella puixa adquirir de béns de realenc, franques del dret de amortizació y sagell, quatre milia lliures.

Plau a sa magestat fins en suma de dos milia lliures franques de dret de amortigació, pagant un sou per lliura de dret de sagell.

[362] Ítem, senyor, per quant per la vila de Penàguila, en les ocasions de rebatos de moros en les marines, pasen les companyies de Concentayna, Albayda, Ontinient, Benigànim, Xàtiva, Ayora y demás de part de tremuntana y també passa per dita vila de Penàguila la companyia de cavalls de Vilajoyosa, venint a la ciutat de València y tornant-se'n a Vilajoyosa, y en les dites ocasions la dita vila de Penàguila és estada y és molestada ab grans y excessius aloxaments, a lo que en manera alguna es deu donar lloc

puix és just y a raó conforme que en los gastos desús dits que se oferixen y es poden oferir contribuixquen ab igualtat los pobles circumveïns de dita vila de Penàguila; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que de assí en avant la dita vila de Penàguila no tinga obligació de donar vagatges y aloxaments que no sia nomenant-ho lo virrey que al present és y per temps serà ab sa real commissió, especificant en aquella los vagatges y aloxaments que dita vila de Penàguila ha de donar y lo que li tocaràn a dita vila de Alcoy, blocs de Benilloba, Benifallim, Alcoleja y Benasau per a que d'esta manera tota la càrrega de dits servicis reals no vinguen sobre la dita vila de Penàguila, sinó que acudixquen tots los desús dits vila y pobles generalment al compliment de dits servicis reals y que, no fent-se en la conformitat dita, puga lo justícia de dita vila de Penàguila acudir a les cases y massades de son terme y contribució y pendre los vagatges que seran convenients al servici de vostra magestat.

Sa magestat té encarregat a son lloctinent general disponga los transits y alojaments com més convinga a son real servicí.

Delliberacions fetes per lo estament real en les corts de l'any 1645. Vila de Xèrica

[363] Ítem, per quant la vila de Xèrica lo privilegi de insaculació per als officis majors de dita vila, repartits en dos bolses fins en número de quaranta persones, çò és vint y cinc persones en la primera bolsa y quince persones en la segona; y la experiència ha mostrat que seria convinient que dits officis se repartisen en tres bolses per a que les persones que entren al govern se instruïssen de aquell començant per los officis menors; per tant supplica dit braç real a vostra magestat sia de son servey fer mercè a dita vila de Xèrica de concedir-li permís y facultat per a poder disminuir lo número de les persones que hui hi ha insaculades en dites bolses fins lo Trainer^o de trenta y dels restants, fins a quaranta, fer nova y terçera balsa dels que de nou se han de insacular. Y per a que el número de dites bolses sia igual puixa afichir cinc subjectes en la terçera bolsa que de nou se ha de fer y que los officis se hagen de sortejar en la forma següent, çò és que de la primera bolsa se haja de fer extracció de justícia *im perpetuum* y per als officis de jurats de la primera, segona y terçera bolsa, y per a el offici de mustaçaf se haja de fer extracció un any de la primera, altre any de la segona y altre any de la terçera y observant sempre la alternativa ab que en les eleccions dels officis de justícies y mustaçaf sols se haja de fer extracció de una persona sola y no de moltes; y en les eleccions de jurats una sola persona haja de ser extreta de cada bolsa, çò és de la primera, segona y terçera per a que de aqueix modo se evitaren los disguts y plets que poden resultar si es fes extracció per a dits officis de moltes persones; y que lo balle de dita vila tinga obligació de habilitar les persones que hauran estat extretes per a dits officis respective.

Sa magestat vist lo privilegi manara pendre resolució.

[364] Ítem, per quant la vila de Xèrica en virtut de reals privilegis ad aquella concedits per los senyors predecessors reys de vostra magestat té facultat de imposar

cisses e imposicions inter suos en lo modo y forma que li pareixera més convenient per a subvenció de les necessitate y gastos que dita vila te, y pagar los càrrecs ordinaris de aquella; y lo mateix privilegi tenen les demás ciutats y viles reals del regne; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son servey manar confermar així los privilegis concedits a dita vila de Xèrica com los concedits de les demás ciutats y viles reals del present regne respectans a la facultat que aquells tenen de imposar sises e imposicions inter suos, manant així mateix que dits privilegis se hagen de observar y observen inviolablement.

Plau a sa magestat confermar los privilegis concedits a dita vila en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

[365] Ítem, senyor, com en moltes ocasions que la vila de Xèrica y veïns y habitants de aquella són estats executats, així per raó dels drets de la sal y lleuda, com per raó de altres drets imposats per la ciutat de València, han anat y van en les cornmissions, notari, alguazil o vergueta, los quals han fet y fan tan excessius gastos que moltes vegades importen més los gastos que la sort principal per la qual se executa, lo que es en notable dany, perjuhí y detriment de dita vila y particulars de aquella; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que de hui en avant en les executions y commissions que aniran contra la vila de Xèrica, veïns y habitants de aquella, no puga anar més que un vergueta, o un alguazil, sens que haja de anar notari, sinó que per a rebre los actes que se oferiran fer se hagen de valer de un notari de la vila o lloc més circumvei, lo qual haja de rebre dits actes; y los salaris de aquells hagen de ser y sien per a el escrivà de la causa; y que al notari rebedor se li hagen de pagar solament lo dret de escriure y les dietes y treballs personals que haurà sostengut de anar a dita vila de Xèrica a rebre dits actes.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[366] Ítem, per quant la vila de Xèrica no té propis alguns ab los quals puga acudir als excessius gastos que cada dia se li ofereixen y molts veïns de aquella tenen hostals y cases de posàdes en ses cases, ab molt gran dany y detriment del bé commti de dita vila; per tant los dit braç real supplica a vostra magestat aia de son real servici manar fer mercè a dita vila de Xèrica per a que aquella tinga per son conte tots los hostals que hi ha en dita vila, arrendant aquells a les persones que li pareixera, per a que dels arrendaments de dits hostals puixa acudir a la subvenció dels gastos y necessitats de dita vila, y que ningun vei y habitador de aquella puixa tenir hostel ni casa de posàda, sinó en cas que la dita vila lo y haja arrendat.

Plau a sa magestat sens que·s cause perjuhí a terçera persona y ab que lo ntil se comberteixca primer en lo servici de les presents corts y que dure fins al soli de les primeres corts.

[367] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar confermar lo privilegi de franquea que té la dita vila de Xèrica manant que dit privilegi y tot lo contengut en aquell se haja de observar y observe inviolablement.

Plau a sa magestat confermar dit privilegi en quant està en ús y sens prejuhSr de terser.

[368] Ítem, això mateix supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar confermar tots los privilegis, gracies, llibertats y exempcions concedits y concedides a la vila de Xèrica y veïns de aquella, això per vostra magestat com per los senyors reys predecessors de vostra magestat.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens prejuhí de terser.

[369] Ítem, per quant de temps immemorial los escrivans de justícia de la vila de Xèrica, per ses salaris de les relacions de experts, no han cobraç sinó quatre diners per cascúna de dites relacions, y no obstant la dita possessio immemorial en que estan los veïns de dita vila de Xèrica los dits escrivans han procurat y procuren cobrar y cobren tres sous per cascúna de dites relacions e/o per lo salari de aquelles, lo que és en gran dany dels veïns y habitants de dita vila, los quals deixen de fer venda de les pomes y manges en los mateixos arbres, que és la major collita que tenen, per no pagar tres sous per cascúna de dites relacions, que fan los experts, que han vissurat y alfarrasat les dites pomes y manges en los mateixos arbres; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que la dita costum immemorial sia observada y guardada, manant en quant menester sia, que los escrivans, que al present són y per temps seran del justícia de dita vila de Xèrica, no puxen cobrar per los salaris de les relacions que fan los dits experts, sinó quatre diners per cascúna de aquelles segons la dita costum immemorial en que estan los veïns y habitants de dita vila de Xèrica.

Plau a sa magestat que-s garde la acostumat.

[370] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar concedir facultad a la vila de Xèrica: per a que lo consell general o particular de aquella puixa tots los anys fer elecció y nominació de una persona, així de les que entren y concorren als officis de dita vila com dels que no concorren a dits officis, per a que aquella cobre les rentes de dita vila y pague los gastos de aquella.

Plau a sa magestat.

[371] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat que la vila de Xèrica y llocs de Pina y Les Barraques, per estar com estan incorporats en la corona y patrimoni real de vostra magestat, no puguen ser alienats ni desmenbraçs de dita corona real, ans bé, que im perpetuum sien conservats y mantenguts en dita incorporació.

Plau a sa magestat que-s guarden los privilegis de les incorporacions.

[372] Ítem, dit braç real supplica a vostra magestat sia servit fer mercè a la iglesia parroquial de la vila de Xèrica de que aquella puixa adquirir béns de realenc en cantitat de huit milia lliures, franques dels drets de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat en cantitat de quatre milia lliures franques de dret de amortizació, pagant un sou per lliura de dret de sagell.

[373] Ítem, això mateix supplica lo dit braç real a vostra magestat sia servit

fer mercè a les confraries que hi ha en la vila de Xèrica per a que totes juntes igualment puxen adquirir béns de realenc fins en summa de mil lliures, franques dels drets de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat en cantitat de cinc milia lliures a cada confraria, franques de dret de amortizació y pagant un sou per lliura de dret de sagell.

Capítuls que tocan a la villa de Sexona

[374] Que en la primera vacante de la retoria de Sexona se apliquen quatrocientas libras de renta para fundar quatro capellanfas en la iglesia y su magestad interçeda para ello con su Santidad.

Esta retoria és muy pingüe; no tendria por inconveniente que se haga esta interçession.

[375] Que vuestra magestad le haga merced del peso, que vale quince libras de renta, y ochenta y cinco mas del terçio diezmo de Ibi o Sexona, atento los pobres que tiene en el hospital por ser lugar de tanto transito.

Es de los generales que en las tierras incultas puedan entrar los vecinos sin embargo de los establecimientos que ha hecho el bayle de algunos montes.

Parece justo lo que supplican pues no puede el bayle estableciendo los montes hacer a las villas este perjuizio.

[...] de molt poca consideració; per çò lo dit bras real supplica a vostra magestat sia manat provehir y decretar que sens tenir esguart als dits establiments, que ha fet lo dit bayle, y als que farà de hui en avant, puguen los velfins y habitants de dita vila de Sexona, liurement entrar en qualsevols montanyes, barranchs y terres que no es panifiquen, ni cultiven y ussar de aquelles de la mateixa manera que ussen y poden ussar de les altres terres que no estan establides y com si dites terres no se haguéssen establit.

Plau a sa magestat.

[376] Ítem, per quant la vila de Sexona és trànsit per hon venen a pasar la major part dels soldats que van de una part del regne a altre, y dels presos que es porten a la ciutat de València, y per aquesta rahó la dita vila de Sexona està molt carregada en donar vagatges, alojaments y altres coses, que se oferixen en los transits de soldats y presos, vissites dels virreys y altres en servici de vostra magestat, y encara que la dita vila de Sexona tinga algunes viles circumvelnes com són les de Ibi, Castalla, ohm Tibi y Rellu, emperò per estar fora camí real se eximixen de dites coses y és just y a raó conforme que per sa part ajuden a dita vila de pos impide estas gracias. Algunos drechos atrasados y devidos que no son cosa de gran consideración se les podria perdonar como son los quindenios passados que llaman en este reyno a los drechos que se deven al señor directo por dificultarse la enajenación poseiando los bienes las universidades en que no se da mucho; y con esto no serà alin en este genera negarlo todo.

Sexona y la alivien y acudixquen també a les coses del servici de vostra magestat, sia servit de proveir y decretar que en les ocasions de transits de soldats

presos, visites de virrey y altres coses, en les quals a dita vila de Sexona se li demanen vagatges, tinguen facultat los justícia y jurats de dita vila de embiar a demanar vagatjes a les dites viles circumvelnes de Ibi, Castalla, (O)him Tibi y Relleu, y que los oficials de aquelles tinguen obligació de embiar dits vagatges que els repartiran y demanaran y que en cas que no-ls embien y dita vila de Sexona els done, per no detenir lo vagatge, tinguen obligació dites viles circumvelnes de refer y pagar a la dita vila de Seixona la que es gastara en dits vagatges con-forme la repartició que faran los justícia y jurats de dita vila de Seixona o governador de Xàtiva o altre jutge superior, considerada la població de les dites viles circumvelnes, a les quals se demanaran dits vagatges.

Sa magestat encarrega a son lloctinent general disponga els transits de soldats y els bagaches de manera que·s guarde igualdat.

[377] Ítem, per quant lo castell de la vila de Seixona és castell de homenaje y plaça de armes y està la major part derruït, sinó es tracta de reedificar-lo vindra en breu temps a dirruir-se y caure's del tot; y los alcayts que son estats de dit castell jamay han cuydat de son reparo; per no haver habitat ni habitar jamay en dita vila han acostumat y acostumen posar per sota-alcayts homens dels més ordinaris de dita vila y demés poca satisfacció, la que además de ser en descredit de dita vila potser de molt gran perjui y deservici a vostra magestat en les ocasions que se oferixen; per çò té dit braç real supplica a vostra magestat sia servit après dels dies de l'alcayt que hui és nunc protunc fer mercè a dita vila de Sexona de dita alcaytia en esta forma, que aquella ab delliberació del consell general haja de nomenar la alcayt, y que sia natural y habitador de dita vila, y lo que pareixera més convenient y de major satisfacció a dita vila y consell, y que se haja de aprobar y confermar la nominació per vostra magestat ea per la virrey y capità general del present regne, y despachan-li son privilegi que de les cinquanta lliures de renda que tenen los alcayts se apliquen y se hajen de aplicar les vint y cinc lliures per a obres y reparo de dit castell que ab aquelles se obligara la dita vila a tornar-la y reedificar-lo y millorar-lo, anyadint lo que falçara de propis de dita vila en la conformitat que ha acostumat fer altres obres de iglesies, convents y que lo alcayt de dit castell tan solament haja de tenir y tinga les altres vint y cinc lliures de renta, la qual nominació sia tan solament de vida de aquell com després haja de tornar a proveir dita vila y consell dita alcaytia en altra persona que li pareixera de satisfacció.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[378] Ítem, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia servit manar proveir que la terra que dividis los termens de la vila de Sexona, ciutat de Alacant y vila de Muchamel, que es nomena lo Contrast lo qual vostra magestat fonc servit decretar en té capítol 228 de l'estament real de les corts de l'any 1626 que no se establiria a persona alguna, sia mollonada perquè es sapia fins a hon apleguen los termens de dites viles y ciutat y que la dita terra reste comuna a aquelles com fins hui.

Plau a sa magestat.

[379] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar confermar tots los privilegis y franquees concedits y concedides a la dita vila

de Sexona fins al dia de hui, així per vostra magestat com per los senyors reys predecessors de vostra magestat.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuí de terçer.

[380] Ítem, per quant en la vila de Sexona sempre se han acostumat fer les eleccions de justícia, jurats y demás officials de aquella sols ab assistència e intervenció dels justícia, jurats, batle, mustaçaf y cequier ajustant-se en la sala de dita vila en un puesto apartat del consell general de aquella de tal manera que venen a ser les eleccions secretes y lo consell no té notícia alguna fins que estan fetes; y avent mostrat la experiència que el fer dites eleccions en la forma desús dita és causa de molts grans inconvenients y per a evitar aquella és just que es facen dites eleccions en y com se acostumen fer en la ciutat de València y altres ciutats y viles reals del regne; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que no obstant la referida costum que té la dita vila de Sexona o qualsevol privilegi o concessió que tinga *circa predicta* de hui en avant en dita vila se ajen de fer y facen les eleccions de justícia, jurats, mustaçaf y cequier de aquella en presència de tot lo consell que sol convocar per a fer semblants eleccions en esta forma que los redolins se hajen de extraure en presència de dit consell y los albarans que es faran en los redolins que seran extrets se hajen de llegir y es lliguen davant de dit consell.

Plau a sa magestat.

[381] Ítem, per quant la vila de Sexona porta un procés en lo senyor de Bugot en la Real Audiència sobre la divisió dels termens y ha pus de seixanta anys que se escomençà y per ser sobre la divisió dels termens té molt gran perjudici dita vila en la dilació y també el té el real patrimoni de vostra magestat per lo interés que té en té terç delme; per çò lo dit braç supplica a vostra magestat sia servit manar que lo dit procés se declare ab la brevetat posible deixant lo oldor de aquell qualsevol altres causes per a que, donada sentència, es mollonen dits termens, y que fins tant se haja declarat es mane proveir que los hereters, que tenen terres en les partides que es litiguen, hajen de pagar per via de deposit lo delme alternativament, çò és un any en dita vila de Sexona y altre en la ciutat de Alacant, en poder dels depositants y persones que los justícies o governadors de dites viles y ciutat de Alacant nomenaran respective conforme una concòrdia que es feu antigament.

Sa magestat per ser matèria de justícia y de interés de terçer no ly provehix y manara que se despatge ab brevetat la causa y se administre justícia oÿdes les parts.

[382] Ítem, senyor, per quant la vila de Seixona compra té lloc y castell de Ibi y juntament compra los drets que tenien certes persones de recuperar-lo, en que gasta molts millanars de ducats y feu moltes millores en dit lloc, y després servi a vostra magestat en lo terç delme de aquell, y vostra magestat lo incorpora en la corona real, restant la jurisdicció suprema en poder de dita vila de Sexona, y ab tal que sempre dit floc estigues subjecte a dita vila y fos carrer de aquella; y dit pacte fons confirmat per lo sereníssim senyor rey don Alonso y per la magestat cesarea del senyor emperador y rey don Carlos quinto ab ses reals privilegis, lo hù dat en

Tortosa en 3 de abril 1420 y lo altre en Monsó en 13 de octubre 1337; y vostra magestat en lo any 1626 fonc servit manar decretar de que no es donàs lloc a la pretensió que tenia dit lloc de Ibi de que vostra magestat lo elegis en vila real sens iniuncció y notícia del síndic de dita vila de Sexona; y no obstant lo desús dit en lo any 1629 vostra magestat al dit lloc de Ibi lo elegí en vila real desmembrant-lo de dita vila de Sexona, y per lo síndic de aquella es feren diferents protets y se li representa a vostra magestat lo fet referit y que per dita raó se havien de tornar les coses al pristino estat per haver obtes lo dit privilegi lo dit lloc de Ibi obrepticia y subrepticia; y vostra magestat fonc servit manar al virrey y capità general y Real Audiència del present regne que se li administras justícia a dita vila de Sexona ab carta real despachada a 6 de juny de l'any 1620, y en conformitat de açò lo síndic de dita vila de Sexona en dita Real Audiència supplica se annullas lo dit privilegi de vila real concedit a dit lloc de Ibi y fins hui no hi hagut declaració en dita causa; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que la dita causa que es porta en la Real Audiència entre la dita vila de Sexona y lloc de Ibi sobre les cases referides, es declare ab tota brevetat, manant que lo oidor de aquella deixe tots y qualsevols altres causes per a que ab brevetat pugua acudir a la decissió y determinació de dita causa.

Sa magestat per ser interés de terçer no y provehix y manara que-s despatje ab brevetat la causa administrant justícia oides les parts.

[383] Ítem, senyor, les viles de Sexona, Ibi, Tibi, Onil y Biar tenen obligació de acudir als socorros de la ciutat de Alacant, y la dita vila de Sexona per estar la més prop y ser la més prompte en acudir a dits socorros sempre ha acudit y acudix a aquells; y les demás viles circumvelnes en moltes ocasions han deixat de acudir a dits socorros y no és just que tota la carrega la haja de tenir la dita vila de Sexona; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que en qualsevol ocasió que la dita vila acudira a dits socorros y les damunt dites viles deixaran de acudir, que lo gasto que farà la dita vila de Sexona en acudir a dits socorros sia repartit entre les demás viles que deixaran de acudir a dits socorros.

Plau a sa magestat.

[384] Ítem, per quant lo assessor de justícia de la vila de Sexona té molt treball en acudir a les coses del servici de vostra magestat així en les causes criminals com en els civils y altres que se ofereixen en dita vila y el salari que aquell té tan solament és de quinze lliures; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar augmentar al dit assessor del justícia de dita vila de Sexona lo salari fins en quantitat de vint y cinc lliures y que aquells se hajen de pagar y es paguen dels emoluments de la mateixa cort.

Plau a sa magestat augmentar dit salari fins a vint lliures y que dure fins al soli de les primeres corts.

[385] Ítem, senyor, com lo balle de la vila de Sexona haja pretés y pretençà tenir vot en les eleccions y extraccions que es fan en dita vila per als oficis de justícia, jurats y altres de aquella, lo que és molt pernicios a dita vila, puix en la

ciutat de València y altres ciutats y viles reals del regne sols té la assistència lo balle en dites eleccions y extraccions; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir y declarar que lo balle de dita vila de Sexona en manera alguna ha de tenir, ni te, ni pot tenir vot en les eleccions y extraccions que es fan per als officis de dita vila, sinó tan solament la assistència en aquelles y habitació de les persons extretes per a dits officis.

Plau a sa magestat després dels dies del batle que huy és y que dure fins al soli de les primeres corts.

[386] Ítem, per quant la dita vila de Sexona ha obrat y fabricat una iglesia y ha gastat molta part de son patrimoni y se ha carregat alguns censals per a fàbricar y fer dita obra y al present està exhausta per los molts gastos ha tengut en servici de vostra magestat per a poder-la acabar y adornar; per çò supplica a vostra magestat sia servit concedir a dita vila y fer mercè de una milicia y noblea per a que de lo proceït de aquelles puga acabar y adornar dita iglesia.

Demanat-ho per secretaria sa magestat tindrà consideració ab lo que se li supplica.

Vila de Vilajoyosa

[387] Lo síndic de Vilajoyosa diu que per quant la dita vila de Vilajoyosa és de poca població y los veïns de aquella de ordinari estan ocupats en ses faenes fora de dita vila, a ocasió de lo qual moltes vegades ha succeït no poder-se juntar lo consell general de dita vila per a deliberar algunes coses tocants al real servici de vostra magestat y regne, y a la conservació y govern de dita vila, lo que és estat causa de molts irreparables danys; per çò lo braç real del present regne supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que de hui en avant en dita vila de Vilajoyosa cinquanta veïns de aquella, caps majors de ses cases, hajen de fer y facen ple y bastant consell general per a que ab més puntualitat es puixa acudir y se acudisca a dites coses.

Plau a sa magestat.

[388] Ítem, per quant la vila de Vilajoyosa és de les més importants per a la conservació del present regne, y al present està tan pobra y alcançada que si per algun camins no es tracta de subvenir-la y socorrer-la és cert se ha de anar despoblant lo que és forçós redunde en notable dany y detriment de dit y present regne; per çò lo dit braç real, per a cuitar lo dany que en lo esdevenidor se pot esperar y espera, supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que de les pecUnies de la Generalitat del present regne se haja de pagar y es pague lo gasto de la conservació de la artilleria del pany de muralles que miren a la mar y reparos del castell de dita vila de Vilajoyosa, a hon la dita Generalitat té tres guardes, puix dita conservació ha de redundar y redunda en benefici universal de tot lo regne.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[389] Ítem, per quant a ocasió de haver-hi com hi ha en la vila de Vilajoyosa

taula del dret del peatge en moltes ocasions ha succeït que havent-hi moros en la isla de Benidorm, penyes de Alvir y port de Morayra, y encara que dita vila de Vilajoyosa se'ls avisa desparant una pesa als vaxells que pasent de la part de ponent, port de Alacant, a llevant, emperò per no pendre lo port de dita vila de Vilajoyosa, tement que no-ls fassen pagar té dret del peatge, se arrisquen a passar y els Catíven los moros, no sols en notable dany del present regne sinó en dany universal, puix los enemics se'n porten les persones, vaxells y mercaderies; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que la dita taula del peatge que al present està en dita vila de Vilajoyosa es muda en lo lloc de Orcheta d'En Sarrià o Finestrat, que son llocs y poblacions que estan més la terra a dins y son capasos per a dita taula, y conservació de aquella, oferint-se la dita vila de Vilajoyosa a que fent conte de lo que uns anys ab altres se traue en la dita taula de Vilajoyosa, si vingues a menyscar-se lo dit dret del peatge, fet computo del que es traurà, mudada la dita taula, a refer-lo dany y menyscapse que hi pot haver, y si acas hi hagués augment en la mudanga y translació de dita taula serà de vostra magestat per que la dita vila no enten ni vol tenir altre interés que evitar lo dany de la perdua del cativeri dels vexells y lo que acas venint aquells al port de dita vila podran tenir los veïns de aquella alguna comoditat de vendre alguna figa pansa y atmello que tenen de ses collites.

Demanant-ho per secretaria sa magestat tindrà consideració de lo que se li supplica.

[390] Ítem, per quant en lo terme de la vila de Vilajoyosa hi ha moltes terres que posseïxen los moriscos expulsos, les quals responen peita a dita vila, y encara que lo virrey y real junta patrimonial en 20 de juliol lo any 1612 al peu de una supplica possada per dita vila, manà pagar la peyta de dites terres, emperò no pogue tenir efecte per haver manat vostra magestat fer mercè de dites terres als senyors dels llocs de Finestrat y Orcheta de hon eren los moriscos que posseïren y compreren dites terres ab carrech de dita peyta, y per no haver-la cobrada la dita vila de Vilajoyosa ha patit y patix summament, y los senyors de dits llocs en perjuhi de dita vila se han utilat y utilen de dites terres; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que les dites peytes des de el dit any de la expulsio dels moriscos fins hui y de hui avant les hajen de pagar y paguen a dita vila de Vilajoyosa los senyors de dits flocs o los que poseïran les dites terres, peytes, y que en la cobrança de aquelles se haja de proceïr y es proseïxca en la forma y de la manera que en tots les demás peytes se acostuma cobrar y es cobrava de dites ans de la dita expulsio dels moriscos.

Y a interés de terser en lo que se supplica y això sa magestat ho remet a justícia, executant la dita real carta conforme a dret y oïdes les parts.

[391] Ítem, per quant la dita vila de Vilajoyosa en lo any 1609 la Real Audiència criminal manà derrocar unes cases de Angela Llinares, sub praetextu que aquelles serien del capità Pere Llinares, perquè fonc vist habitar en dites cases, y encara que se flavors consta que no eren de aquell sinó de la dita Àngela Llinares, sa germana, emperò manaren derrocar perquè es digue que convendria a la bona administració de justícia que aquelles se derrocassen per delictes que hauria fet té dit

capità Llinares; y la dita demolició de dites cases fonc feta no sols contra justícia, perquè no eren de dit capità Pere Llinares ni hague causa per a que directa ni juridicament se pogues impossar semblant pena a son amo, sine) que redunda a dany de dita vila perquè les dites cases servien y eren estrep de la muralla de aquella; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir donant facultat a la senyora o amo que hui és de dites cases e/o del sol de aquelles per a que sens encòrrer en pena alguna les puga tornar a reedificar y reedifique y cobre dita vila les peytes que se li dehuen y deuran de hui avant.

Plau a sa magestat.

[392] Ítem, per quant la vila de Vilajoyosa des de el primer de maig fins lo mes de octubre sempre ha possat y possa quatre guardes que es dihen camperes a demés de les guardes de la muralla, y les dites guardes camperes sols servixen dos a la part de ponent y dos a la part de llevant per la vora de la mar, en los puestos ahón los moros poden desembarcar sens ser sentits, lo gasto de les quals ve a redundar y redunda en benefici no sols de dita vila sinó de tots los flocs circumveïns que estan la terra dins, per consegüent és just y rahó conforme que aquells hajen de contribuir y contribuixquen en lo gasto de dites guardes. Supplica per çò lo dit braç real a la vostra magestat sia servit manar proveir que lo gasto de dites guardes camperes, que la dita vila de Vilajoyosa posà desde el primer de maig fins lo mes de octubre, se haja de compartir y es repartisca proporcionalment entre la dita vila y pobles circumveïns y del partit fins a hon arriba lo segur de dites guardes.

Por haver-hy interés de terser sa magestat no by proveix sinó que o remet a justícia.

[393] Ítem, per quant des de la torre de Chiravey fins la torre de Aygues que estan a la vora de la mar prop de la vila de Vilajoyosa no es descobri la costa, y a ocasió de açò anant com va lo camí real per la vora de la mar no se assegura ab les guardes y és molt contingent cautivar les moros als camínants; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que a les guardes de dites torres Chiravey y Aygues se'ls aumente lo sou, unes cinc lliures més, ab que dites guardes tinguen obligació de descobrir des de la una torre fins a l'altra, y que lo dit sou y augment de aquell se haja de pagar y es pague de les pecunies de la Generalitat, puix redunda en benefici de tot lo present regne.

Plau a sa magestat.

[394] Ítem, per quant la vila de Vilajoyosa té un puesto que servix de peixcateria y carniceria y per ser com és tant curt lloc si se hagués de vendre no es trobaria qui en donas deu lliures de aquell, y lo balle demanà setse sous y quatre diners de censos cascun any y lo quindenni, cosa que en james ha pagat la dita vila, la qual entre altres censals se ha carregat dos, lo hú per a desempenyar la jurisdicció de dita vila y lloc de Orqueta, que lo senyor rey don Juan empenya y ab lo diner de dita vila se ha tornat a incorporar al real patrimoni, y lo altre per a rescatar de poder de moros dotse doncelles. Supplica per tant lo dit braç real a vostra magestat sia de son servici fer mercè a dita vila de Vilajoyosa dels dits setse sous y quatre diners de censos que cascun any demanà dit balle per lo puesto que servix de peixcateria y

carniceria y juntament del quindení, cas que la dita vila el dega pagar.

Plau a sa magestat perdonar los quindenís atrasats fins a les presents corts.

[395] Ítem, per quant la vila de Vilajoyosa així per los excessius gastos que ha sostengut y molts y considerables censals que ha carregat y hui respon per a fabricar los murs torreons y esglesia de dita vila a modo de fortalea, ocasionant aqueste gasto ser la dita vila el puesto més important que hi ha en lo regne segons que vostra magestat té llargues notícies, per les quals ha manat es cuyde tan de la conservació de dita Vila, lo que és imposible segons lo miseràble estat en que hui es troba, de tal manera que paga més de mil huit-centes lliures, més de eixida que té de entrada, y per consegüent trobant-se com se troba dita vila ab tants de càrrechs, que respon, y atrasada en més de setse milia inures de rezagos, serà molt contingent sinó es dona remey que dita vila reste del tot desmantelada y despoblada cosa que redundara en tant enormissim dany de tot lo regne.

Per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar fer mercè a dita vila de Vilajoyosa del terç delme que en aquella té vostra magestat que importa cascun any dos-centes y cinquanta lliures fins que dita vila haja a. cabat de pagar dits rezagos o per lo temps que vostra magestat serà servit.

Plau a sa magestat que·s guarde la acostumat.

[396] Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar fer mercè a la iglesia parroquial de la vila de Vilajoyosa de que aquella pugua adquirir béns de realenc fins en summa de quatre milia lliures franques dels drets de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat en cantitat de dos milia lliures franques de dret de amortizació pagant un sou per lliura per lo dret de sagell.

[397] Ítem, per quant la vila de Vilajoyosa del real patrimoni de vostra magestat és plaça tan important com és ben notori, tant que per a la consenTaciet de aquella los més anys en ocasions de enemichs que van per la costa baixa la governador de la ciutat de Xàtiva ab mil homens per a la custòdia de dita plaza; y aquella es sustenta de llaurar, peixquera, y trachinar, y los peixcadors de dita vila solen matar peix de que redunda lo sustento dels veïns y en particular dels pobres de aquella, y los llauràdors ab ses besties trahuen y porten a vendre dit peix per tot lo regne y a la ciutat de València en barques, de que resulta no sols benefici a dita vila, al regne y a dita ciutat de València sine) a vostra magestat per tenir com té lo dret del quint de dit peix; y acabada la peixquera les barques les fan de carrega y porten a la ciutat de València forment, cevada y garrofes, y en moltes ocasions han portat y porten farina, cevada, peixca salada, ayguardent, cebes y ails a Tarragona quant estava apretada del enemic, a Vinarez y Panfscola per a abastar los reals excercits de vostra magestat, lo que hui no gozen fer perquè los acreeadors del comú de dita vila fan apreensio de les cavalcadures per los hostals y camins y de les barques en los ports y les venen per menys de la mitat de lo que valen; y la dita vila ha de refer lo just valor als senyors de dits béns y además, de aqueste dany del bé conni del present regne per falçar-li aquest comerç y bastiments que los veïns y habitants de dita vila ab ses besties y barques porten, y a vostra magestat així mateix li causen

notable dany en lo dret del quint del peix; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que les cavalcadures...

Lo braç real supplica a vostra magestat mane decretar les deliberacions següents: Capdet

[398] Primerament, per quant la vila de Capdet i els veïns de aquella és fins número de do-cents, y no hi ha resident més de un notar, y este servix de escrivà de la sala dels jurats y fa molt de ordinari ausències de dita vila, per la qual raó per les coses convenients al benefici de aquella, y que demanen remey breu y delliberació dels jurats o consell de dita vila, no hi ha notar o escrivà que reba dites delliberacions, que es fan o dehuen fer per lo consell o jurats de la dita vila; per ço supplica a vostra magestat que per acte del present estament real se done facultat als jurats que al present són, y per temps seran, de nomenar un escrivà durant les ausències de dit notari, y que dit escrivà puixa rebre totes les delliberacions de dit consell y provissions dels dits jurats, y de la mateixa manera en quan menester sia, puixa rebre qualsevols sindicats que se hajen de fer per lo dit consell, y així general com particular, y que la dita nominació en respecte de les persones nomenadores les puixen variar toties quoties, y així judicial com extrajudicialment, als dits escrivans y actes, delliberacions, se'ls done fe y crèdit.

Plau a sa magestat ab que la vila pose la persona al lloctinent general de sa magestat y tinga de aquell la aprovació.

[399] Ítem, per quant dita vila y veïns de aquella els obliguen a que prenguen sal del gavellot y districte de Xàtiva, així per a el menjar dels veïns com per als ganados y altres de la dita vila; y esta dista de les salines de dita ciutat de Xàtiva nou llegües y les salines de la vila de Elda disten tan solament tres llegües y les unes y les altres són del patrimoni real de vostra magestat; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey donar facultat a la dita vila y als veïns de aquella y terratinents, y de la mateixa manera als forasters que tindran ganados y als que per raó de tenir ganados en dit terme seran herbajans, per a el servici de aquells y de sos ganados y per a salar y resalar y demás coses que se oferixquen usar de la sal de les salines de dita vila de Elda.

Plau a sa magestat que s guarden los furs sobre açò disponents.

[400] Ítem, per quant la dita vila de Capdet és lo trànsit més ordinari per a les tropes que pasen de Castella al present regne y de les que també desembarquen en Cartagena, y ha succeït que en tres dies han fet trànsit per dita vila y terme de aquella mil cavalls y dos mil infants, ab que han ocasionat danys a les heretats y als veïns obligant-los además dels aloxaments a donar vagatges en número excessiu, component-se dita vila de do-cents veïns tant solament; y esta havent-ne altres circumveïns no és just senta un dany tan intolerable y és just que igualment les demás viles circumveïnes porten lo dit carrech; per çò supplica a vostra magestat sia

de son real servey que sempre y quant se oferixca el baixar tropes de Castella al present regne y altres de qualsevol altres parts que per la dita vila y terme de aquella no puxen fer trànsit ni alojar-se més soldats del Milner^o dels veïns y que no tinguen obligació de donar més vagatges de deu, que és lo corresponent al número de vint cases un vagatge, perquè és molt ordinari lo pasatge, y intolerable lo dit dany per la pobrea dels veïns; y que no puxen obligar-los los commisarís que van en dites tropes a pasar ab dits vagatges del primer poblat.

Sa magestat té donat orde a son lloctinent general disponga els trànsits dels soldats de manera que no y aja excès y es guarde ygualdat.

[401] Ítem, per quant la dita vila està situada en lloc .y puesto que té pasatge per a les parts de la ciutat de Oriola y Alacant, y alguns jutges o altres ministres superiors de vostra magestat obliguen als justícia y jurats de dita vila a que els donen vagatges y persones per a acompanyar-los, y aquells y los alguazils y verguetes quels acompanyen tenen ses dietes; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que no puxen obligar als dits justícia y jurats a que·ls donen vagatges, ni persones que·ls acompanyen si no és pagant les dietes a les persones que hauran menester que·ls acompanyen y los lloguers de les cavalcadures que aniran per vagatges, y que no puxen ser obligats a pasar del primer poblat que, recta via, vindrà en camí.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

[402] Ítem, per quant la dita vila de Capdet està molt alcançada per les molts crèdits y les pensions de censals que tenen diferents persones, y les regalies de aquella no són bastants a satisfacer a dits acreedors y és precís entre les vans es faça alguna tacha y repartiment per a acudir a la satisfacció de dits acreedors, y no pot fer la cobranza de dites regalies y repartiments ab la celeritat y brevetat que es requerix per a fer paga a dits acreedors, per los quals en continent, caygudes les pagues, insten execucions y despachen commissiions ab alguazils, verguetes y notaris, causant excessius gastos y despesses a la dita vila, impossibilitant-la ab aquelles de poder acudir a pagar dites pensions; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que de asi avant per ningun acreedor se puixa instar executiet ni commissió faedora per alguazil real o dels demás tribunals inferiors fins al de la Real Audiència per menys quantitat de cinc-centes lliures, y que per menys quantitat de tre-centes lliures nos puixa despachar commissió ab notari si no és al porter o vergueta tan solament puix los gastos y despesses no paguen lo principal ans bé impossibiliten dita vila.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[403] Ítem, per quant tots o la major part dels assessors dels justícies de les viles reals del present regne tenen salaris compnetents, exigidores de les colonies y penes y emoluments de la cort, y la dita vila està impossibilitada de poder-lo donar a l'assessor del justícia de aquella; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey senyalar per lo salari de l'assessor del justícia trenta lliures cascan any pagadores y exigidores de les dites penes y colonies.

Plau a sa magestat en quantitat de quinze lliures y que dure fins al soli de

les primeres corts.

[404] Ítem, per quant la dita vila té privilegi de que ab seixanta veïns puixa tenir consell general y, quant la obtingue, el mimera dels veïns passava de quatre-cents y ara no pasa de do-cents y ab dificultat se pot tenir dit consell general per no acudir los veïns; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey que en consideració de la disminució dels dits veïns la dita vila y oficials de aquella puixen juntar consell general ab quaranta vehins, restant en facultat de dita vila si pareixera convenient la augmentar lo dit número de quaranta consellers o vehins en la ocasió que als oficials los pareixera.

Plau a sa magestat.

[405] Ítem, per quant en dita vila y a molts veïns y terratinents, que estan molts anys sens pagar les peites de les terres que posseeixen en la dita vila y son terme, lo que ha redundat y redunda en gran dany de la vila puix aquella per la dita raó no pot acudir a pagar los càrrechs a que està obligada; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que qualsevols persones de qualsevol estat y condició que sia, que posseeixquen y terres lo terme de dita vila, així veïns com estranchers, hagen de pagar y paguen la peyta que responen sobre dites terres, y si la deixaren de pagar per espay de tres anys hagen de pendre lo domini de aquelles de tal manera que los jurats de dita vila no puixen establir dites terres a la persona o persones que·ls pareixera ab la mateixa peyta o altra major.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents y quant succehxca la ocasió se administre justícia, oýdes les parts.

[406] Ítem, supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir que sia permes a qualsevol vei de dita vila per a que puga comprar forment, així en Castella com en altres parts del present regne, per avituallar dita vila y altres del present regne, donant-li facultat per a que el puga vendre al preu corrent que la dita vila ho té pasat en la cambra o almodi de aquella y que les pragmatiques que parlen de la matèria y les penes en aquelles contengudes no puixen ser executades en dit cas per ningun oficial per preeminent que sia, per a que se eviten les molesties que en semblents casos se acostumen fer.

Plau a sa magestat ab que no's fasa estanch ni agavellament sens llicència de sa magestat.

[407] Ítem, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey que el salari de justícia de dita vila que hui és de trenta lliures sia augmentat fins en summa de cinquanta lliures, exigidores dels emoluments de la cort, penes y colonies, en consideració dels molts treballs que se li oferixen a dit justícia.

Plau a sa magestat augmentar dit salari fins en cantitat de quaranta lliures y que dure fins al soli de les primeres corts.

[408] Ítem, per quant lo salari del mostaçaf és molt tenuo puix no té més de quinze lliures; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir, ea augmentar lo salari del dit mostaçaf de dita vila fins en summa de trenta lliures,

exigidores de les penes y colonies de son offici.

Plau a sa magestat augmentar dit salari fins en cantitat de vint lliures y fins al soli de les primeres corts.

[409] Ítem, per quant en la dita vila no tenen los veïns altre modo de viure sinó és en la llauro puix tot son ser consisteix en la cultura de les terres, el qual se impediex totalment en la aprehensió que fan en les execucions, que instep los acreedors, als quals se'ls seguix també notable dany com se deixa considerar; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir als veïns de dita vila de que en ninguna execució se puga fer apreusió dels instruments y animals de la llauro, puix en açò se animaran tots a llaurar y la dita vila y sos veïns no estaran tan impossibilitats y podran acudir a sastisfer als acreedors.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

Castielfabí

[410] El síndico de la villa de Castielfabí representa a vuestra magestad como el commerció que tiene la dicha villa de Castielfabí y de donde se provee de lo necessario para la vivienda humana es de la presente ciudad, a la qual los vezinos de aquella no pueden venir ni bolver dellà a la dicha villa de Castielfabí que no sea passando por Castilla y assf supplica a vuestra magestad que por las tierras de Castilla por donde pasan se les conceda passo libre como se hizo en las cortes del año 1604 y de otras a los vezinos de Castielfabí y de Ademús.

Plau a sa magestat.

[411] Dize tambien que la dicha villa de Castielfabí para regar las heredades de aquella, en que consiste la vivienda de los vezinos de dicha villa, tienen necesidad de traher el agua para un asud tomandola del lugar del Cuerbo por algunas heredades de los vezinos de dicho lugar y por la misma acequia, que los del Cuerbo riegan sus heredades, en que los vezinos de dicho lugar no tienen incomodidad ni dario. Por tanto supplica la dicha villa de Castielfabí mande vuestra magestad concederles el camíno y paso franca para atraer y formar dicha agua por el término del lugar del Cuerbo, que es de Aragón, pagando el precio de las tierras que tomare a los vezinos de aquellas, la que es en beneficio de entrambas partes, todas las quales cosas supplica a vuestra magestad la dicha villa por los servicios grandes que tiene hechos a la corona real de vuestra magestad que es la que más bien ha servido en todas las ocasiones, aventajándose a todas las demás villas, siendo sus fuerças menores que la menor dellas en que confia recibir particular gracia y merced de la mano de vuestra magestad que Dios guarde.

Plau a sa magestat.

Delliberacions fetes per lo il·lustre braç real en lo any 1645. Vilanova de Castelló

[412] Primo per quant vostra magestat ab son real privilegi despachat per

cancilleria en 26 de abril 1631, ab motiu y attendencia dels molts censals que se ha carregat per la construcció y fàbrica de la cequia que ha tret del riu de Xúquer per a regar cinc mil fanecades de terra del terme de aquella, li feu mercè de concedir-li per via de prestamo y comoditat lo terç delme dels fruits de les dites terres tocant a vostra magestat per temps de quince anys per a quitar part de dits censals y també li feu remissió del terç delme persebut en los anys 1626, 1627, 1628, 1629 y 1630, careix dels fruits de dites terres com de les altres dos mil que es reguen de la cequia antiga, ans dels quals havien finit los altres quince en que percibiren dit terç delme per gràcia y concessió de la magestat cathòlica del rey don Felip segon de gloriosa recordació, avi de vostra magestat; y com per impetrar les pensions de dits censals cascun any més de sis milia lliures y los interessos dels canvis que pateix, més de sis-centes lliures y tenir necessitat cascun any en la conservació de dita cequia, çò és en escurar y reparar aquella mil lliures, sia estat forçós convertir lo proceït de dit terç delme en pagar pensions de dits censals y acudir a part de dits gastos, per çò que les regalies sisses y talles de dita vila no apleguen a set milia lliures de renda.

Per tant y per que la dita vila està molt necessitada y des de lo any 1633 fins lo propassat 1644 ha servit a vostra magestat en diferents ocasions en més de tres milia lliures per a les guerres, supplica lo dit braç li faça merced de concedir-li dit terç delme dels fruits de dites terres, que es reguen de dites cequies nova y vella, per a pagar les dites pensions per dos quindennis contadors del dia que finirà lo quindenni concedit ab lo dit real privilegi.

Demanant-ho per secretaria sa magestat manarà prorrogar-lo per lo temps que pareixerà just.

[413] Ítem, per quant la Vilanova de Castelló se ha carregat en diferents temps més de cent y vint milia lliures de censals, çò és trenta mil des de lo any 1587 fins lo any 1505, y des de lo dit any fins lo any 1609 quaranta milia lliures, çò és trenta-una mil y cinc-centes per a la construcció y fàbrica de la cequia nova que ha tret del riu de Xtiquer y les restants per a pagar les terres dels termes dels llocs per hon havia de passar, lo privilegi de vostra magestat y llicència per a fer-lo y les cinquanta mil per a reedificar y conservar dita cequia y pagar pensions de dits censals carregats per obs de aquella; de forma que la responsió annual importa cascun any més de cinc milia lliures et ultra praedicta respon sis milia lliures de cambis que ha pres per al mateix efecte y també ha menester cascun any mil lliures per a salari de oficials, plets y altres gastos ordinaris que toca a la dita reponsió y los interessos de dits cambis, importa huit mil sis-centes lliures, y com les regalies sols fan de renda tres milia lliures haja imposat una talla de deu lliures per cascuna fanecada de terra, de les que es reguen de dita cequia, y setse sous huit diners per cada cent de lo que valen les altres dos mil fanecades que es reguen de la cequia de la Enova y cases de dita vila, que importa dita imposició quatre milia lliures, que tota la renda són set y així li falten mil siscentes lliures per a acudir a dita responsió; y quant los terratinents no vullen pagar dita talla de les terres y cases que posseixen en dita vila y son terme, y per este camí ye a importar mil lliures menys per quant la quarta part de dites terres y cases, lo que és gran dany de dita vila, estant obligats a pagar-la, així perquè segons lo fur 21 rúbrica De re. divis los terratinents estants obligats en tot cas a pagar que la imposició es guarda la utilitat y profit de les possessions de aquelles, y ninguna ho

és més que la imposada per a pagar les pensions dels censals carregats per a construir, fabricar y conservar les dites cequies, de que es reguen les dites heretats turn perquè les terres y cases que posseeixen estan obligades casi a tots los dits censals, perquè eren de veïns de dita vila al temps que es carregaren y han pervengut y pasat als dits terratinents ab la dita obligació segons que així se ha declarat per la Real Audiència de la present ciutat y regne ab sentència pública per don Francisco Alreus en 24 de abril 1614 en favor del síndic del lloc de Masamagrell contra los terratinents de la villa de Nulles, y encara han comprat ab menor preu ab atenció que havien de pagar dita talla imposada per a pagar les pensions dels referits censals.

Per tant lo dit braç supplica a vostra magestat que per execució de dit fur 21 sia estat estatuït y manat que los dits terratinents paguen la dita talla imposada per a pagar les pensions de dits censals.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

[414] Ítem, senyor, lo dit braç real supplica a vostra magestat per quant la iglesia parroquial de la Vilanova de Castelló és pobre y ha perdut molt de sa renda, fer gràcia y mercè a la dita iglesia per a que puixa adquirir béns de realenc fins en summa de quatre milia lliures franques de tot dret de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat fins en cantitat de dos milia lliures franques de dret de amortizació y pagant un sou per lliure de dret de sagell.

Delliberacions fetes per lo braç real en lo any mil sis-cents quaranta cinc. La vila de La Yesa

[415] Primo per quant la vila de la Yesa té un forn y tres molins que molen ab una mola cada hú y a bagades censits a vostra magestat, y fins a pocs dies a esta part ha tengut dos hostals censits també a vostra magestat los quals ha venut per a pagar part de molts deutes que patix, carregats los més per cases tocants al servici de vostra magestat; y ara se li demanen lluïsmes y quindenis de dites propietats; per çò supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercè a la dita vila de remetre-li y perdonar-li així los dits quindenis com lluïsmes.

Plau a sa magestat perdonar los quindenis y lluïsmes atrasats fins a les presents corts.

[416] Ítem, segons disposicions de justícia, en les execucions que se insten, així contra universitats com particulars, no es pot fer apreusió, ni executar lo tocant a la llauró, com són mules, bous y les demás cavalcadures y adesos e instruments de dita llauró, ni en lo gra que és menester per a sembrar, supplica lo dit braç que vostra magestat faça mercè a la dita vila que en les execucions que se instaran contra aquella o ses particulars no se'ls puga fer execució ni apreusió de dits béns ni en lo [...]

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[417] Ítem, supplica que vostra magestat sia servit fer mercè a la dita vila que de les penes tocants a vostra magestat puga pendre trenta lliures, çò és deu

lliures per a donar a un assessor perit en drets per a que aquell aconselle al justícia en les causes que consistiran en punt de dret, quince per a el assessor ordinari que assistix en la dita vila y les cinc per a un procurador fiscal.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres corts.

[418] Ítem, com sien molt grans los gastos que es causen en les execucions que es despachen ab alguacil y notari, supplica a vostra magestat lo dit braç real que en aquelles que no pasaran de quatre-centes lliures no puga imbiar-se alguacil y notari sinó que se hajen de fer ab notari y vergueta y que en la execució que no exedira la summa de cent lliures no puga anar notari.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[419] Ítem, supplica a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey confermar a la dita vila tots los privilegis, franquees e immunitats de que goza y que per los sereníssims reys y senyors predecesors de vostra magestat li foren concedits y en favor de totes les viles reals del present regne, y en quant menester sia de nou otorgar-los y concedir-los.

Plau a sa magestat confermar los privilegis concedits a dita vila en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

Vila de La Olleria

[420] Ítem, per quant vostra magestat ha fet mercè de la escrivania dels jurats de la vila de la Olleria a Joseph Eraso durant sa vida, lo qual no és notari ni servix la escrivania personalment sinó que la arrenda, de lo que resulta molt dany y detriment a dita vila, perticularment per no tenir los actes custodits y guardats de dita escrivania en un archiu y mudant-se los arrendadors de dita escrivania es perden molts actes; per tant lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercè a dita vila de dita escrivania después dels dies del dit Joseph Eraso.

Plau a sa magestat y que dare fins al soli de les primeres corts.

[421] Ítem, supplica a vostra magestat lo dit braç real sia de son servey manar concedir salari al justícia de la vila de la Olleria de trenta lliures cascun any y al assessor quince lliures, y al mustaçaf vint lliures, attès que la dita vila és populosa y no és just ni a rahó conforme que hajen de servir dits officis sens salari.

Plau a sa magestat concedir salari al justícia de quince lliures, al assessor y al mustaçaf a casquí deu y que dure fins al soli de les primeres corts.

Vila de Carcaixent

[422] Ítem, senyor, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit que per quant la vila de Carcaixent és molt notori los molts negocis que hi ha en ella, així civils com criminals, y que los assessors, que acostuma y deu tenir han de ser y

són juristes, que per çò es feu merced a dita vila de vint y cinc lliures cascun any en ajuda de costa al major salari que se acostuma a donar al assessor, exigidores dels emoluments de dita cort.

Plau a sa magestat y que dure fins al soli de les primeres corts.

[423] Ítem, supplica lo dit braç real a vostra magestat que per quant en la dita vila de Carcaixent té vostra magestat advocat fiscal y procurador fiscal y no tenen salari algú, sia servit senyalar al advocat fiscal quince lliures de salari y al procurador fiscal deu per cascun any, y que estos se cobren dels emoluments y rendes de la cort del justícia de dita vila.

Plau a sa magestat y que dure fins al soli de les primeres corts.

[424] Ítem, senyor, lo braç real supplica a vostra magestat sia servit fer mercè a dita vila de Carcaixent del pes, que vostra magestat té en dita vila, que sols li renta quince lliures, y és de gran prejuí a dita vila, quant arrenda la cissa de la mercaderia, no arrendar lo pes juntament en ella, y serà de molt gran benefici a les regalies, y açò perquè ab més commoditat puga acudir al servici de vostra magestat en les ocasions que se oferixquen de son real servici y en consideració dels servicis que de deu anys a esta part té fets en pus de deu milia lliures, y en particular en una leva de cent trenta sis homens que està hui viva en Italia y costa ab real carta de vostra magestat dada en Madrit a 15 de maig 1635.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

[425] Ítem, supplica a vostra magestat lo braç real sia de son real servici ab sa Sanctedat ab sa real carta que per quant lo capítol y canonges de la seu de Xàtiva tenen obtesa de sa Sanctedat pensió sobre la rectoria de la vila de Carcaixent de cinc-centes lliures y altres cinc-centes sobre la rectoria de Alcoy, viles reals per cascun any que són de les pingües del regne, que dites mil lliures pensionades sobre les rectories de dites viles se repartien entre pobres de dites rectories, respective, sia servit decretar y concedir que en lo dit capítol y. collegial de Xàtiva hi haja dos canonges *in perpetuum*, fills y naturals de dites viles, çò és hú de la vila de Carcaixent y altre de la vila de Alcoy pues dita collegial goza de dita pensió de mil lliures, cinc-centes de cada una de dites rectories.

Plau a sa magestat fer dita intercessio com ya ho té concedit a la ciudad de Xàtiva.

Vila de Benigànim. Delliberacions del braç real, el qual supplica a vostra magestat les mane decretar en favor de la vila de Benigànim

[426] Primerament supplica lo dit braç real a vostra magestat que per quant la dita vila està en lo camí real de més pasatge que hui hi ha en lo present regne y molt vexada de molts jutges, alguacils y commissaris y estos porten alguns delinqüents y aromànant-los y encarregant-los al justícia de dita vila, y tenint la dita vila grans gastos en sustentar y tenir conte en dits delinqüents, encarregats al dit justícia; per

tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que ningun jutge o alguazil o altre ministre algú no puga dexar en carrech als delinqüents, enromànant-los al dit justícia, sinó que los entregue dit justícia les presons, claus, ferros de aquelles per a que lo dit alguazil o commissari cuide de aquells puix guanyen ses dietes y si acas anas de manera que nos pogues detenir sols puga encarregar-los y enromànar-los al dit justícia per temps de sis dies tan solament y si dins lo termini no ye lo dit alguacil los puga lliurar, o no curar de aquells, lo dit justícia.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[427] Ítem, senyor, que per quant en la extracció de justícia, jurats y mustaçaf de dita vila se acostuma y se observa traure y nomenar per los dits oficials quatre persones per a justícia y quatre per a mustaçaf y huit per a jurats, dels quals lo balle de dita vila nomena un justícia, un mustaçaf y tres jurats, respective, aquells que ben vist li pareixen segons lo afecte y passió, y moltes vegades es fa dita elecció dels que són més inútils y perniciosos per a la administració de la justícia y bon govern de dita vila; per tant supplica a vostra magestat com a font de justícia, decrete y mane que no es faça nominació per lo dit balle, sinó que los noms dels que concorren es posen en redolins y que aquells ixquen per sort y per redoli segons se fa en totes les viles reals del present regne y que lo balle sols los gradue y nomene té redoli que eixira y en açò es rellevarà los abusos, parcialitats que es fan, no obstant qualsevol privilegi y consuetut en contrari.

Plau a sa magestat després dels dies del batle que huy és y fins al soli de les primeres corts.

[428] Ítem, senyor, per quant la població de dita vila de Benigànim tan solament és de do-cents huitanta veïns y no tots poden concòrrer als officis de dita vila per molts privilegiats hi ha; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que tan solament se eximixquen un privilegiat de l'hospital general, hú de la redempció dels Catús christians y altre de la Santa Crehuada, y que estos tres no tinguen associats ninguns con-forme se observa en les demás viles reals y que tots los demás acaptes y plats y altres privilegiats no.s puguen eximir de carrech algú, perquè no prenen los privilegis sinó per a eximir-se dels officis públichs y no hi ha persona per a posar als càrrechs y officis de dita vila per fer-se de age tan gran ablis.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs llevats tots abusos.

[429] Ítem, senyor, per quant la dita vila de Benigànim a ocasió de estar en camí real està molt vexada de donar vagatches y aloxaments a totes les companyies que passen ab grans gastos, y per haver a micha llegua de aquella tres viles que són La Pobla, Luchent y Quatretonda, que estes no-ls donen ni han servit jamay en res a vostra magestat per estar apartades del camí real; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que estes tres viles contribuixquen y paguen així en los vagatches com en los aloxaments, la mitat de aquells per ser les tres viles doblada població que la dita vila de Benigànim y mane dar poder a la dita vila per a obligar-los ad açò pues és tan just.

Sa magestat té encarregat a son lloctinent general disporiga los transits y

donar vagatges de manera que·s guarde ygualdat.

[430] Ítem, senyor, per quant lo balle general y altres ministres no volen admetre les franquees ni que sien admeses per lo present regne que no sia portant ab elles la firma del dit balle general, y tenint dita vila molts privilegis y franquees concedits per tots los antecessors de vostra magestat; per çò supplica que dites franquees pasen y valguen per tot lo present regne, pues en si porten lo tot al credit sens necessitar de adminicle algú conforme estan concedídes les dites franquees a la dita vila.

Ja està provehit en lo que·s supplica en lo fur 7.

[431] Ítem, senyor, per quant en la dita vila de Benigànim no hi ha altres collites més que do vi, y per estar tan pobra, per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que el vi de la dita vila tinga entrada y entre en la ciutat de Denia y Gandia, per a que dites ciutats tinguen bastant provissió y bastiments y dita vila reste un poc restaurada per a que puga acudir al servici de vostra magestat ab major puntualitat com és just.

En lo que·s supplica y a interés de terçers y així sa magestat no hi proveix.

[432] Ítem, senyor, supplica la dita vila de Benigànim que per quant aquella ha fàbricat un temple, que costa més de seixanta milia lliures, y per dita rahó està tan pobra y també per haver servit a vostra magestat en totes les leves passades y donatius en més de huitanta soldats pagats, y catorze milia inures en diner repartit tot ab les leves; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar se li concedíxca cinc anys del terç delme de dita vila, que val do.centes cinquanta lliures cascun any, per a ajudar acabar dita fàbrica de dita iglesia conforme es supplica a vostra magestat en les corts de l'any 1626 y fonc decretat ho miraria vostra magestat y es recordaria en haver-hi hoc.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[433] Ítem, senyor, per quant lo assessor del justícia de Benigànim no té salari algu y los treballs són molts y excessius, los que en regir dita assessoria te; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que li sien senyalades vint y quatre lliures de salari dels emoluments y colonies de la cort del dit justícia puix los treballs són molts grans y no ha de servir sens salari.

Plau a sa magestat fins en cantitat de quinze lliures y que dure fins al soli de les primeres corts.

[434] Ítem, senyor, per quant la iglesia parroquial de dita vila està molt pobra y menesterosa així per la reducció dels censals com per lo menyscapte de molts censos y rentes; per tant supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar y fer gràcia y merced a dita vila de un privilegi de amortizació per a la dita iglesia fins en summa de huit milia lliures en propietat y dos milia lliures per a el hospital de dita vila, franques de tot dret de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat congedir a dita iglesia privilegi de amortizació en cantitat de quatre mil lliures y a l'hospital de mil, franques de dret de amortizació, pagant un sou per lliura de dret de sagell.

Delliberació de l'estament real en les corts de l'any 1645. Vila de Muchamel

[435] Ítem, per quant la vila de Muchamel es troba ab extrema necessitat per los molts càrrecs y censals que aquella respon y gastos que ha fet en les lleves del servici de vostra magestat; per tant lo braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey donar-li facultat per a que dita vila ab acte de la present cort pugua possar o arrendar una o més tendes, en les quals y no en altres parts se haja de vendre el tabaco, ayguardent y qualsevols drogues, llensos, robes de liana y seda de qualsevol especie, y que lo arrendament de dita seda o tendes se haja de aplicar per a lo que li tocarà a dita vila en lo servici de les presents corts y per lo dernes que li convinga.

Plau a sa magestat en respecte del tabaco, ayguardent y drogues y que el util en primer lloc se convertixca en la paga del servici de les presents corts y açò fins al soli de les primeres corts y lo demas que·s guarde lo acostumat.

[436] Ítem, per quant dita vila de Muchamel es troba molt alcançada per les raons desiis dites; per tant lo braç real supplica a vostra magestat que ab acte de la present cort sia servit de fer mercè a dita vila de la escrivania de la sala de aquella per a la primer vaccant per mort, renunciació o privació de l'escrivà que hui és, per a que dita vila la pugua proveir o arrendar, y lo que li pareixera y lo que proceira de l'arrendament o emoluments de dita escrivania se aplique per a el efecte desús dit de acudir a la part del servici que li tocarà de estes corts.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[437] Ítem, per quant dita vila de Muchamel és terra uberta y està a la llengua de la aygua y no té altra defensa sinó la de sos veïns y habitants, per lo qual li és forcos gastar tots los anys molts ducats en les guardes y atalayes que possa en la torre y altres puestos per a sa defensa; per tant lo braç real supplica a vostra magestat sia servit de fer-li mercè a la dita vila per acte de la present cort de cinquanta lliures de renda cascun any en subvenció de dits gastos, manant que aquelles les pague la Generalitat del present regne així com paga les demás guardes de la costa de aquell.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[438] Ítem, per quant lo justícia y assessor de dita vila tenen grandíssim treball en lo exercici de sos officis per ser la dita vila terra uberta y a la llarga en que no hi ha més de un carrer y sols tenen de salari cada hú deu lliures, el qual no és competent; per tant lo braç real supplica a vostra magestat per acte de la present cort mane augmentar lo salari fins en summa de seixanta lliures a cada hú de dits justícia y assessors, les quals se hajen de pagar dels emoluments de la cort de dit justícia de la part tocant a sa magestat.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[439] Ítem, per quant dita vila de Muchamel goza de tots los privilegis de que goza la ciutat de Alacant y dita ciutat de tots los privilegis de que goza la de Oriola, la qual té privilegi de que en les execucions no es pugua fer aprehensió dels

instruments y animals del llauro, y la rahó perquè es concedí a dita ciutat de Oriola milita en dita vila de Muchamel y encara és més vigent en aquella, pues tot son ser consistix en la lauró y cultura de les terres, el qual se impedix totalment ab la aprehensió que fan en les execucions que insten los acreeadors y ad aquells se'ls seguix també notable dany com ho ha mostrat la experiència, pues per causa de dites apreensions és estada dita vila en punt de despoblar-se; per tant la braç real supplica a vostra magestat per acte de la present cort mane decretar que la concessió y privilegi, que té Oriola de que en ninguna execució se puga fer apreensio dels instruments y animals de llauro, se haja de observar y observe en dita vila de Muchamel de la manera que se observa en dita ciutat de Oriola.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

[440] Ítem, per quant la vila de Muchamel és població chica y no és bé que en son govern y haja quatre persones ocupades; per tant la braç real supplica a vostra magestat per acte de la present cort mane reduir a tres lo número de quatre jurats que conforme lo real privilegi de erecció de vila hi ha en aquella.

Plau a sa magestat.

[441] Ítem, lo braç real supplica a vostra magestat per acte de la present cort mane decretar que ningú puga ser insaculat en la segona bolsa del govern de dita vila de Muchamel que primer no sia estat insaculat en la primera y que el passar de aquella a la segona, reste a elecció del consell de dita vila per a que d'esta manera se acudisca millor al govern de aquella.

Plau a sa magestat que·s guarde lo privilegi que té dita vila en respecte de la insaculació y que ningú puixa pasar de la segona bolsa sens haver estat insaculat en la primera.

[443] Ítem, té braç real supplica a vostra magestat que per acte de la present cort mane confermar tots los privilegis, gràcies, immunitats y franquees, que per vostra magestat y per los senyors reys són estats concedits y otorgats a dita vila de Muchamel, y açò sens perjuhi de terser y en particular de la ciutat de Alacant.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhi de terser.

Universitat de Agullent

[444] Ítem, senyor, per quant la universitat de Agullent en moltes y diverses ocasions, així per a les guerres dels reals exercits com per altres donatius y gastos respectant a la custòdia de aquest regne y enviant soldats a la costa de la mar per a ressistir les invasions dels enemichs, ha gastat pus de cinc milia lliures y volguera ser més poderosa per a mostrar lo desitg que té de servir a vostra magestat y de aquest regne; y de cada dia se espera tenir molts y majors gastos que is passats y per ser la població cm'ta y de cent quaranta veïns tan solament no pot recuperar de tots los particulars, lo que se ha bestret del comrd de dita universitat; per tant supplica lo dit estament real a vostra magestat li faça merced de concedir-li licència y

facultat a la dita universitat per a que de assí avant puga imposar tots e qualsevols taches y cises e altra qualsevol col·lecta e imposició, així per a recobrar los gastos fets en temps passats com per a subvenció dels gastos que se oferiran in futurum, y del modo y manera que més util y profit& los pareixera als particulars de dita vila universitat que la representen.

Plau a sa magestat que·s pusen imposar dites sises, convertint lo titil en la paga del servici dels presents corts, y que dure fins al soli de les primeres corts.

[445] Ítem, que ha pus de setanta anys que dita universitat de Agullent està intitulada, quieta y pacífica possessió, ab real privilegi de vostra magestat per a fer la insaculació de les persones que han de concòrrer als officis de aquella de justícia, jurats, mustaçaf, y algunes vegades ha succeït estar casi exhaustes les bolses y tenir, y tenir necessitat de fer nova insaculació per restar lo número reduït a poques persones, haver de acudir a la Real Audiència de la present ciutat de València per a obtenir aprovació y confirmació de les persones que se insaculen de nou y es gasten molts ducats, així del commi de dita universitat com dels particulars que pretenen; y encara moltes vegades se ha retardat la elecció en perjuhí del bon govern de dita universitat; per tant supplica la dit estament real a vostra magestat sia servit concedir-li permís y facultat a dita universitat per a que los justícia y jurats ab assistència del balle de dita universitat per vostra magestat y sens altra aprobació ni confirmació alguna puguen fer la insaculació de les persones quels pareixera convenient per a dits officis respective, sempre que conéixeran ser poc lo 'Eimerº de les persones insaculades segons se ha concedit a la ciutat de Xàtiva, vila de Alzira y altres del present regne en altres corts.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

[446] Ítem, que ha succeït moltes vegades de deixar de cobrar molts millanars de ducats per no haber persona destinada per a demanar los contes als clavaris de dita Universitat de Agullent y particulars de aquella, y los jurats, que han acostumat a demanar dits contes, per estar ocupats en sos officis y altres negocis del bon govern, no poden tenir la vigilancia e insistencia que convé, y succeït perdre's y fer-se *nihilis* molts deutes; per tant supplica lo dit estament real a vostra magestat sia servit concedir licència y facultat a dita universitat per a nomenar y elegir de tres en tres anys un racional per a dita universitat lo mateix dia, que se acostuma fer extracció dels jurats, y de la bolsa major de la insaculació per a dits officis de justícia y jurats en cap de dita universitat.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

[447] Ítem, que Luis Sanz, notari escrivà de la sala dels jurats de dita universitat de Agullent, per privilegi de vostra magestat posseix dita escrivania y la dita universitat li paga cascun any dotse lliures de salari perquè la servixca y pues aquella li paga dit salari serà raó que tinga la elecció per a que en tot cas puga buscar persona convenient; per tant supplica lo dit estament real a vostra magestat sia servit que, après obit del dit Luis Sanz, tinga la elecció dita universitat y puga posar la persona que més convenient li pareixera per a dita escrivania.

Plau a sa magestat que·s garde lo acostumat.

[448] Ítem, per quant segons lo fur 8 de leuda, hostatge etc. fol 250 y lo fur 1 de pasturis y altres consemblants y molts reals privilegis dels serenissims reys antecessors de vostra magestat està concedit als velfins y habitants de la present ciutat y regne de València, que tenen son domicili y cap major en aquell, lo poder pasturar sos ganados francament per los termes de les ciutats, viles y llocs del present regne això reals com de persones particulars, seculares y ecclesiàstichs y per altres qualsevols llocs *hoc* y encara en lo terme de Terol y són francs dels drets de lleuda, peatge, portatge, herbatge y altres impossats als estrangers per raó de les mercaderies propis, que aquells porten o fan portar, y se ha seguit que alguns particulars avitualladors de dita universitat de Agullent los han composat en moltes penes per trobar pasturant los ganados fora lo terme de dita universitat y els han fet pagar los dits drets o alguns de aquells contra lo dispost per dits y altres furs y privilegis; per tant supplica lo dit estament real a vostra magestat, en major confirmació y corroboració dels dits furs y privilegis y franquees concedídes als dits domiciliats en lo present regne, de concedir a la dita universitat y particulars de aquella los dits drets de franquea y que per ningun cas *cogitat* o *incogitat* se'ls impedisca lo poder fer pasturar als ganados en qualsevol termens y llocs de les ciutats y viles del present regne y terme de Terol ni els compelixquen a pagar los dits drets de franquea y altres que segons los dits furs estan exemps sens que puga fer diferencia si les mercaderies y ganado són per a ussos propis o per a vendre comprar, tractar, comerciar y avituallar.

Plau a sa magestat que se observen los furs sobre açò disponents llevats tots abusos.

[449] Ítem, per quant dita universitat de Agullent té molts privilegis concedits per los antecessors de vostra magestat y ha usat continuament de les gracies y prerrogatives en aquells concedídes y està en inviolable observància de aquells y desitja que in eventum sien observats de la mateixa manera que fins al present se han guardat; per tant supplica lo dit estament real a vostra magestat, en major confirmació, corroboració y aprobació dels dits reals privilegis, confermar, lloar y aprobar los privilegis de dita universitat de la primera linea fins la darrera y tot lo contengut en aquelles.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens prejudi4 de terser.

[450] Ítem, supplica a vostra magestat la dit braç real que, per quant és una de les cosses molt utiloses a vostra magestat en lo dret de terç delme y altres drets reals y cosa pública que per quant en lo present regne de València hi ha molts millanars de cafigades de terra molt bona que cultivada donarà molts fruits y estan hermes y sens cultura alguna y no es trau fruit algú d'elles de molts anys a esta part, perquè ni se arrenden ni es venen per temor de molts deutes y credits que y a sobre elles, sia servit de manar decretar que los justícia y jurats de qualsevol universitat, així de ciutat com de viles reals y altres dins lo terme y jurisdicció de la qual estaran respective semblants terres incultes y hermes, facen pregonar en pública crida que dites terres incultes y hermes sien posàdes en cultura y al

benefici que fruiquen així per sos amos com per los arrendadors que tindran credits ab elles, fent-se execució dins dit termini, y passat aquell que los dits justícia y jurats les puixen arrendar o fer arrendar a preu cert de diner o part de fruits y que los arrendadors no puixen ser vexats ni molestats per algun acreedor y que no tinga obligació lo arrendador sinó és de depossitar lo arrendament o en diner o en fruits segons haurà arrendat en poder del taulager o depossitari, que serà nomenat per qualsevol de dites universitats, que de fer-se així resulten notoris beneficis, y que dits justícia y jurats puixen tachar un salari competent al dit taulager o depositari del preu de dits arrendaments, y de lo que restara en dit deposit *deductis deducendis* podran cobrar los arrendadors lo que restara.

Plau a sa magestat en respecte de les persones del bras real y les terres incultes de aquelles ab que asta sis anis continuos immediats antecedents a les diligencies que s proposen que estiguen incultes, y que dits arrendaments y diligencies los ajen de fer los jutjes ordinaris de dites ciutats, viles y universitats.

Los privilegis de amortizacions que supplica lo braç real són los següents:

[451] Primo la parroquial de Santa Tecla de la ciutat de Xàtiva, dos milia lliures.

La iglesia col·legial de dita ciutat de Xàtiva, sis milia lliures.
Lo convent de Nostra Senyora de Consolació de monges dit del Portal de València de dita ciutat de Xàtiva, mil lliures.

Lo convent de Sant Agusti de dita ciutat de Xàtiva, dos milia lliures.

A l'hospital de dita ciutat de Xàtiva, tres milia lliures.

La parroquial de la vila de Paníscola, quatre milia lliures.

La parroquial de la vila de Sexona, huit milia lliures.

Al convent de monges de Santa Anna de dita vila de Sexona, quatre milia lliures.

A la parroquial de la vila de Capdet, tres milia lliures.

Al convent de frares del Carme de dita vila de Capdet, dos milia lliures.

A l'hospital de dita vila de Capdet, dos milia lliures.

A la parroquial de Santa Catherina de la vila de Alzira, huit milia lliures.

Al convent real de Sant Agusti de dita vila, dos milia lliures.

Al convent de monges de Sant Lucia de dita vila, mil lliures.

A la parroquial de la vila de Corbera en Riola, mil lliures.

A la parroquial de Polinya, mil lliures.

A la parroquial de Fortaleny, cinc-centes lliures.

A la parroquial de Corbera, cinc-centes lliures.

A la collegial iglesia de la ciutat de Alacant, sis milia lliures.

A la parroquial de Santa Maria de dita ciutat de Alacant, sis milia lliures.

Al convent de Sant Francés de dita ciutat, dos milia lliures.

Al convent de monges de la Santa Veronica de dita ciutat, dos milia lliures.

Al convent de monges de la Sanch de Jesuchrist de dita ciutat, dos milia lliures.

A la iglesia parroquial de la Vilanova de Castelló, quatre milia lliures.

Al convent de Nostra Senyora del Carme de la present ciutat de València, catorze milia lliures.

A l'hospital de dita vila, vint milia lliures.

A la parroquial de la vila de Morella, quatre milia lliures.

A la parroquial de la vila de Alpuente, huit milia lliures.

A la parroquial del lloc de Aras de Alpuente, quatre milia

A la parroquial del lloc de Titaguas de Alpuente, dos milia lliures.

A la parroquial de la vila de Castelló de la Plana, deu milia lliures.

A la casa y hermita de Nostra Senyora del Lledó situada en lo terme de dita vila, huit milia lliures.

A l'hospital de dita vila, huit milia lliures.

Al convent de monges de la Purissima Concepció de dita vila de Castelló, sis milia lliures.

A la parroquial de la vila de Alcoy, dotze milia lliures.

Al convent de Sant Agusti de dita vila, dos milia lliures.

Al convent del les monges del Sant Sepulchre de dita vila de Alcoy, dos milia lliures.

A l'hospital de dita Vila de Alcoy, dos milia lliures.

Al convent de frares de Nostra Senyora del Remey de la orde de La Santíssima Trinitat de la present ciutat de València, deu milia lliures.

A la parroquial de la vila de Ontinient, deu milia lliures.

Al convent de Sant Domingo de dita vila de Ontinient, sis milia lliures.

A la parroquial iglesia del lloc de la Llosa de Almenara, cent cinquanta lliures.

A la parroquial de la vila de Elda, mil lliures.

A la parroquial de la vila de Borriana, dos milia lliures.

A la parroquial de la vila de Morvedre, sis milia lliures.

A la parroquial iglesia de Carcaixent, dos milia lliures.

Al convent de frares Dominicos de Sant Vicent de Algemés, dos milia lliures.

A la parroquial iglesia de Algemés, quatre milia lliures.

A la parroquial iglesia de Cad., tres milia lliures.

A la parroquial iglesia de Sant Llorenz de la present ciutat de València, cinc milia lliures.

A Vicent Sant Joan en la iglesia de Cal, quatre-centes lliures.

A la parroquial iglesia de Benigànim, huit milia lliures.

A l'hospital de dita vila, dos milia lliures.

A la parroquial de la vila de Castalla, tres milia lliures.

A l'hospital de la vila de la Olleria, mil lliures.

A la parroquial de la vila de Elda, mil lliures.

Al convent de Nostra Senyora de la Mercè de la present ciutat, deu milia lliures.

A la parroquial del lloc de Faurà, dos milia lliures.

Al clero y capellans de la parroquial de Sant Martí, deu milia lliures.

Al convent de Sant Augusti de la ciutat de Oriola, sis milia lliures.

Al convent de Sant Augusti de la ciutat de Alacant, dos milia lliures.

A l'hospital de dita ciutat de Alacant, dos milia lliures.

A la iglesia parroquial de Vilarreal, huit milia lliures.
A la a de Vistabella de la setena de Culla, cinc milia lliures.
A la iglesia parroquial de Sant Martí de la vila de Callosa, dos milia lliures.
A la iglesia parroquial de Sant Nicolau de València, deu milia lliures.
A la parroquial de la vila de Oliva, quatre milia lliures.
Al convent de monges de la Puritat de la present ciutat de València, trenta milia lliures.
Al convent de monges de la Santissima Trinitat de la orde de Sant Francés de València, vint milia lliures.
Al convent de monges de Jerusalem de la present ciutat de València, quinze milia lliures.
Al convent de Santa Clara de Xàtiva dotse milia lliures.
Al convent de Santa Clara de la vila de Elig, dotse milia lliures.
Al convent de Santa Anna de Xexona, dotse milia lliures.
Al convent de Santa Isabel de Oliva, dotse milia lliures.
Al convent de la Concepció de Castelló de la Plana, dotse milia lliures.
Al convent de la Concepció de Onda, dotse milia lliures.
Al clero de la parroquial de Benisa, dos mil cinc-cents lliures. A la iglesia parroquial de Trayguera, sis milia lliures.
A la iglesia parroquial de la vila de Ares del Maestrat de Montesa, tres milia lliures.
Al convent real y religiosos de Sant Miguel de los Reyes construct fora els murs de la present ciutat de València, trenta milia lliures.
Plau a sa magestat concedir a les demun dites iglesies licència de amortitzar en la cantitat que·s supliquen franca de dret de amortisazió y ab que paguen un sou per lliura del dret de sagell.

Los privilegis de amortizacions que suplica lo terç ecclesiàstic

[452] Primo al capítol y canonges de la seu de la present ciutat, trenta millia lliures.
Ítem, al capítol y canonges de la seu de Sogorb, veinte milia lliures.
Ítem, al capítol y canonges de la seu de Oriola, deu milia lliures.
Ítem, al clero y capellans de la iglesia parroquial de Sant Nicolau de la present ciutat, deu milia lliures.
Ítem, al clero y capellans de la iglesia parroquial de Sant Martí de la present ciutat, deu milia lliures.
Ítem, al rector de la parroquial del lloc de Faurà, dos milia lliures.
Ítem, al clero y capellans de la iglesia parroquial de Sant Martí de Alacant, quatre milia lliures.
Ítem, al clero y capellans de la vila de Trayguera, sis milia lliures.
Ítem, al clero y capellans de la vila de la Vila de Morvedre, sis milia lliures.
Ítem, al clero y capellans de la vila de Onda, sis milia lliures.
Ítem, a la parroquia y monches de la Purissima Concepció de la orde de Sant Francés de la dita vila de Onda, quatre milia lliures.
Ítem, al convent y frares de Nostra Senyora de Esperanca de la orde de Nostra Senyora del Carme de dita vila de Onda, quatre milia inures.

- Ítem, al clero y capellans de la vila de Benisa, dos milia
- Ítem, al clero y capellans de la vila de Xabea, quatre milia lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la vila de Ares, tres milia lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la vila de Oliva, quatre milia lliures.
- Ítem, al collegi y frares del real convent de Sant Miguel de los Reyes, trenta milia lliures.
- Ítem, al convent y monges de Sant de la orde del seraphic Pare Sant Francés de la vila de Elig, sis milia lliures.
- Ítem, al convent y frares del Peu de la Creu del lloc de Quart de la Vall de Sesa, mil lliures.
- Ítem, al convent y monges de la Purissima Concepción de la orde de Sant Francés de la present ciutat de València, trenta milia lliures.
- Ítem, al convent y frares de Nostra Senyora del Remey de la present ciutat, sis milia lliures.
- Ítem, al provincial y monges de la religió del seràphic Pare Sant Francés constructs en esta provincia, çò és al convent de la Santissima Trinitat de la present ciutat, vint milia lliures.
- Ítem, al convent y monges de Hierusalem de dita religió del seràphic Pare Sant Francés de dita ciutat de València, deu milia lliures.
- Ítem, a tots los convents de monges de dita orde y religió del seràphic Pare Sant Francés a dotse milia lliures.
- Ítem, al real convent de monches de Ara Christi de la real Cartuxa, vint milia lliures.
- Ítem, al convent y frares de Nostra Senyora de la Mercè de la present ciutat, deu milia lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la iglesia parroquial de Petrel, mil cinc-centes lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la vila de Elda, dos milia lliures. Ítem, al clero y capellans de la vila de Salines, huit-centes lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la vila de Enguera, tres milia lliures.
- Ítem, a la parroquial y capellans de la vila de Anna, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la iglesia de Palmera, mil lliures.
- Ítem, a la iglesia parroquial de Saula de Pedreguer, mil trecentes lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la iglesia de Finestrat, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la iglesia de la parroquial de la vila de Real, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la iglesia parroquial de Monserrat, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans de Pedralva, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans de Benajar, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans del Rafol, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans de Salem, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans de Minas, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans de Alcala, mil lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la vila de Albayda, quatre milia lliures.
- Ítem, al clero y capellans del Palomar, dos milia lliures.
- Ítem, al clero y capellans de la iglesia del Aljorf, mil lliures.

Ítem, a la iglesia del clero y capellans de Atzaneta, mil lliures. Ítem, al clero y capellans de Bufali, mil lliures.

Ítem, al clero y capellans de Carricola, mil lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Moncofa, mil y cinc-cents lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Benigànim, huit milia lliures.

Plau a sa magestat concedir a les demun dites yglesies licència de amortizar en la mitat de la cantitat clues suppliquen franca de dret de amortizació y ab que paguen un sou per lliura del dret de sagell.

Privilegis de amortizacions que suplica lo terç real ultra dels que té suplicats

[453] A la parroquial iglesia de Real, mil lliures.

A la parroquial iglesia de Monserrat, mil lliures.

A la parroquial iglesia de Pedralva, mil lliures.

A la parroquial iglesia de Beniatjar, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia el Rafol, mil lliures.

Ítem, a la parroquial de Salem, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Millas, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Alcala, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de la vila de Elda, dos milia lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Petrel, mil y cinc-cents lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Salines, huit-cents lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de la vila de Enguera, tres milia lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Ana, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Palmera, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Pedreguer, mil y cinc-cents lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Finestrat, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Palomar, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Albayda, quatre milia lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Alchorf, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Atzaneta, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Bufali, mil lliures.

Ítem, a la parroquial iglesia de Carricola, mil lliures.

Plau a sa magestat concedir a les demun dites iglesies licència de amortizar en la mitat de la cantitat que-s suppliquen, franca de dret de amortizació y ab que paguen un sou per lliura del dret de sagell.

Actes de cort dels braços militar y real

[454] Ítem, per quant lo senyor rey don Jaume el segon ab lo real privilegi de l'any 1318 dispongue que los primers compradors dels drets dominicals y primicials poguessen portar y traure, per mar y per terra, los fruits comprats francament, y los arrendadors de dits fruits, quant són estats arrendats després de la

concessió de dit real privilegi, se han reputat per primers compradors y aquestos solament són los qui han pogut portar y traure los dits fruits sens pagar dret y no los qui han comprat de aquell, fins que en lo any 1626, en lo capítol 40 dels otorgats a supplicació del braç ecclesiàstic de les corts del dit any, vostra magestat fonch servit proveir y declarar que los compradors primers dels fruits decimals y primicials no eren los dits arrendadors sinó las qui compraven de aquells. Y encara que lo dit capítol y provissió no compren les persones dels braços militar y real en alguns pleyts que se han oferit, en que se ha disputat si los qui compren de dits arrendadors són francs com aquells, se haja declarat in possessorio en favor de dits compradors, lo que ye a ser en notable perjuhi de les persones de dits braços ea de les ciutats, viles y llocs del present regne y encara del real patrimoni de vostra magestat per los fraus que es fan per los dits arrendadors. Per que no soils ussen francament los fruits cairns y proceïts de son arrendament sinó altres; per tant las dits dos braços militar y real suppliquen a vostra magestat sia servit provehir, estatuir y manar que los arrendadors dels fruits decimals y primicials sien tenguts y reputats per primers compradors y que estos sien frachs de pagar drets de dits fruits y no los altres qui compraran de aquells. Y que té present acte de cort no comença los arrendaments fets fins hui.

Enté que·s supplica y a plets pendants y per ser matèria de justícia sa magestat manà se administre ab brevetat.

[455] Ítem, per quant los predecesors de vostra magestat ab diferents reals privilegis concedits per los serenissims reys de Aragò se ha concedit als cirurgians de la present ciutat de València el poder-se juntar en forma de col·legi y trastejar y resoldre los llurs afers tocants a part de cirujia sens assistència de official real y poder fer capítols inter suos conforme la ocurrencia del temps, pareixerien convenients per a que los que profesaven dit art estiguessen més hàbils al temps de conferir-los la magisteri y la magestat del rey nostre senyor Phelip tercer pare de vostra magestat ab son real privilegi dat en Madrit a 14 de dehembre 1600, los concedí, autorizà y decretà molts y diferents capítols y entre altres sabre el modo que havien de matricular los que entrasen a practicar dita art, del temps que havien de practicar, los que haguessen de ser promoguts a mestres de Cirugia en la present ciutat, los quals inconcusament se han observat y guardat, fins tant que de pocs anys a esta part vostra magestat és estat servit dispensar a supplica de algunes persones particulars en los capítols que traten de la practica y anys per a aquella prefingits, lo que ha ocasionat a que molts confiant de la real dispensa no practiquen la temps que és necessari per a habilitar-se en dit art; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey no concedir per la real clemència semblants dispenses per a el magisteri de cirugia de la present ciutat de València.

Sa magestat tindrà cuidado de no concedir les dites dispencacions.

[456] Ítem, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia servit concedir facultat a dit col·legi per a que de les capítols que tenen decretats, així per vostra magestat com per la Real Audiència, portanveus de general governador y present ciutat, puixen reduhir-los ad aquells que pareixeran ser més &Hs y profitosos per a que los jovens que practiquen dit art de cirurgia es facen més hàbils.

Plau a sa magestat que puguen fer dits deliberacions y capítols reduint-los a lo que parega convenient, ab que no pogan tener execució sin preir decret de sa magestat o son lloctinent y Real Audiència.

[457] Ítem, per quant lo lloctinent de vostra magestat en lo present regne per ocasió de les inquietuts que hi ha hagut en moltes wiles y pobles del present regne y senyaladament en la vila y honor de Corbera, vila de Cullera, universitat de Çueca, Albalat de Pardines, Puig de Cebolla, Pusol y altres ab prematiques particulars los han prohibit el portar y tenir escopetes en ses cases de qualsevol mida de pedra y de meja sots graves penes, e com al present hajen cessat los inconvenients que ocasionaren a publicar dites reals prematiques y gozen de molta pau y quietut y estiguen dits pobles, viles y universitats situades en la marina del present regne y tinguen precisa necessitat de estar prevenguts en temps, que infesten los enemichs estes platjes, per a eixir al socorro y defensa de la marina; per çò lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar cancellar la dita prohibició de portar y tenir escopetes los veïns y habitants de dites viles y universitats del present regne y concedir-los permís y facultat per a poder tenir escopetes de pedra de la mesura permesa en lo present regne sens encorrimet de persona alguna.

Sa magestat se informarà de son loctinent general y pedra la resolució que le parega més convenient.

[458] Ítem, per quant lo advocat de miserables de la ciutat de Alacant té excessius treballs en haver de defensar les causes de aquells y un salari tan tenuo com és de dotse lliures; per tant lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar augmentar dit salari fins en summa de vint y cinc lliures.

Plau a sa magestat.

Los tres braços: ecclesiàstic, militar y real, en lo any 1645

S. C. R. Magestat:

[459] Los tres braços, ecclesiàstic, militar y real del present regne de València, rersidents en les presents corts, regoneixent la precisa obligació, que dehuen al antiquissim nom y títol de fidelissims vassalls de vostra magestat y a les moltes mercès que de cascun dia acostumen rebre de sa real mà, en ocasió que la sua real monarquia es troba constituida en les apretures y necessitats, que ocasionen a la general desconsolació y pena de tots los vassalls que té en aquest regne, hagueren estimat summariment adquerir al servici de vostra magestat y ab tal demostració que no solament fora evident senyal de son affecte y amor, però també que ab ella a soles se poguera acudir a tot lo reparo dels danys que es poden rezelar en lo estat present.

Però no essent estat posible igualar les obres ab la voluntat y desits, volent correspondre en alguna manera a tan senyalades mercès y favors com lo que té rebuts de la real mà de vostra magestat, jatsia que de justícia no són tenguts ni obligats los naturals y communitats del present regne a fer lo servey que davall se dirà, com tots aquells y aquelles sien francs y lliberts de tota excepció e imposició forçosa, emperò sens expressa protestació y no sens ella de que per lo present donatiu, que gracióssament y de la mera y iliure y espontanea voluntat offereixen, no puixa ésser fet ni causat perjuhi algu, lesio ni derogació als furs, privilegis, ussos y bons costums del dit regne de València, no puga ser tret per algun temps en ús ni en conseqüència, ni per dita raó sia vist ésser adquirit dret algú en propietat ni en possessió en lo esdevenidor, ans bé restant los dits furs, privilegis ussos y bons costums en tot y per tot salvos e illesos y ab tota integritat y encara ab expressa protestació de si vostra magestat otorgara y decretara los capítols actes de cort e ordinacions, que a vostra magestat en les presents corts se hauran presentat, en les demés coses en la present oferta contengudes, entenent acceptar tant solament tot allò que per vostra magestat serà decretat a lo que se li ha supplicat y supplica en tot çò e quant faga en son favor y no en altra manera voluntariament offerix a vostra magestat per servici ordiriari y extraordinari de les presents corts mil y do-cents homens pagats per sis campanyes, servint aquells per temps de huit messos cada campanya, contadors des de el dia de la marcha de la anada y tornada inclusive en lo modo y forma desús especificadora.

[460] Ítem, senyor, que per Imo de dit servici vostra magestat tinga per bé, que en aquell sien compreses qualsevol summes y cantitats de diner que reste devent lo dit regne, així del servici de les corts de l'any 1626, com també de qualsevol altres servicis fets fins al dia de hui.

[461] Ítem, senyor, que los dits mil y do-cents homens hajen de servir y servixquen en la ciutat de Tortosa per a ajuda de la sua defensa, per consistir en aquella la de tot lo dit regne, sens que puguen eixir de allí sinó en cas que se

oferixquen algunes ocasions, per les quals sia necessari eixir de dita plaça, no excedint de quatre llegües alreduor per a oposar-se al enemic, seguint los òrdens del governador de la mateixa plaça, acudint a les obligacions ab que dehuen cumplir los soldats que servixen en semblants presidis.

[462] Ítem, senyor, que la dita gent que ha de servir en la dita plaça de Tortosa no puga per lo governador de aquella, ni per altre algú per preeminent que sia, ésser treta de allí sens exprés consentiment dels tres estaments y donant-los aquells per pareixer-los convenir, puga ésser treta per a servir a vostra magestat en los regnes de Aragó, Catalunya y València, ab que no es puga embarcar, y no de altra manera, y que la facultat que es donarà per dits estaments no es puga extendre a les campanyes següents com lo intent del regne sia que haja de concòrrer este consentiment cada campanya.

[463] Ítem, senyor, que vostra magestat sia servit manar que a la dita gent se li done pa de munició, pagant-lo de sa real hazienda, y que sia cascun pa de vint y quatre onzes.

[464] Ítem, senyor, que vostra magestat tinga per bé manar donar per son conte lo comboy y commissaris que seran menester per a la dita gent fins a hon sia necessari, com és estat servit fer-ho en les lleves voluntaries fetes per dit regne fins ara, lo qual convéy y commissaris se donen també per a la tornada dels dits soldats.

[465] Ítem, senyor, que sols sia obligat lo present regne a donar la gent que vindra de la part de ponent en la casa de les armes de la present ciutat a hon ha de passar mostra, y que la que vindra de la part de 'levant, havent passat mostra en la vila de Sant Matheu havent-la allí entregada, reste fora de la obligació.

[466] Ítem, senyor, que vostra magestat sia servit de manar donar les patent de mestre de camp, sargento major y capitans y demás officials del terç per a les persones que elegira lo present regne ab los supplicants y ab totes les preeminencies de sou de reformatos en lo modo y forma que font vostra magestat servit concedir-lo en la Ultima leva del corrent any.

[467] Ítem, senyor, que los capitans de les companyies que han de eixir del present regne hajen de ser nomenats per la ciutat o vila a qui tocarà donar lo capità.

[468] Ítem, senyor, per quant lo present regne desitja summament la brevetat y execució prompta del dit servici y compliment de aquell per a el qual efecte enten ser més convenient que la dita gent se repartixca per les ciutats, viles y llocs de aquell en la forma que ho dispondran los elets nomenats en les presents corts per a la execució del dit servici, distribuint lo mimera que tocarà a cada ciutat, vila o lloc ab sos arrabals contiguos y veinat, per los desús dits elets se done facultat a les dites ciutats, viles y llocs de tot lo present regne, així per a cercar la gent com per a pagar-la y conduir-la per lo camí y modo que a cascú de aquells los pareixera convenir,

puguen impossar sises o qualsevol dietes, tributs, estancs, repartiments o qualsevol altre medi a son arbitre, ab declaració de que no puguen gravar a ningun terratinent en sa hazienda ni en sos fruits, perquè es consideren ja gravats en la part a hon tenen son domicili y cap major, y també ab declaració de que en les mercaderies de trànsit y que no es cullen en ses terres no-is puguen gravar per a est effecte, sinó en aquella part que consumiran en la tal vila o lloc; y per a que en açò no hi haja dificultat a cada ciutat, vila o lloc se li faga lo repartiment com està dit sens carregar-li los pobles de sa contribució perquè aquells se'ls haja de repartir apart y ab açò cada lloc estarà més aliviat.

Y per quant hi ha molts llocs en té regne a hon habiten cavallers, a qui en cas de repartiment és just repartir-los y estos no governen en tots, se entençà que quant algun cavaller se gravara en la cantitat del diner o en la persona si li pareixera que se li ha fet agravi ans de executar semblant repartiment o agravi, se acudixca als dits elets per que summariament resolguen lo dubte, advertint que en les regalies que tenen los posseïdors de llocs no les hagen de gravar ni perjudicar, excluint totalment que no es puguen impossar en ninguna part del regne la duana y drets que se introduïren après de les corts de l'any 1626, ni sissar té canter del vi.

[469] Ítem, senyor, per quant lo dit servici ha de redundar en general defensa així de l'estat ecclesiàstic com del seglar per ser la necessitat tan vigent, y que per conseqüent és molt just que contribuïsquen en los gastos de aquell los ecclesiàstics igualment ab los seglars; per çò los dits tres braços suppliquen a vostra magestat per a que pugua tenir effecte té dit servici, per offerir-se ab esta qualitat per part del militar y real y no de altra manera, intercedixca ab sa Sanctedat per a que despache decret y bulla apostelica per a que tot lo estat eclesiàstic contribuïxca en los dits gastos.

Y per quant lo haver de aguardar la concessió de dita bulla podria redundar en prejuhí de l'efecte del dit servici, per causa de la dilació que forçosament sa hauria de seguir de aguardar-la, per çò los dits braços suppliquen a vostra magestat sia servit imposar sa auctoritat real per a que té archebisbe de València y bisbes de Sogorb, Tortosa y Oriola concedíxquen los decrets en lo interim que tardarà lo breu de sa Sanctedat, en la conformitat que·l han concedit per a totes les lleves passades los dits archebisbe y bisbes de Sogorb y Oriola.

[470] Ítem, senyor, per quant lo regne ha fet en est servici tot lo esforç que és estat possible, es fa ab qualitat de que vostra magestat se servixca de manar que en lo dit regne no pugua haver-hi aloxaments de cavalleria e infanteria, y en cas de precisa necessitat los dos braços ecclesiàstic y militar suppliquen a vostra magestat sia servit manar que en dit cas pugua haver en dit regne aloxaments de cavalleria, infanteria y que los dits aloxaments hagen de correr per conte y a disposició dels elets, que per a dit effecte nomenaran los estaments, declarant que als soldats ni als cavallers no se'ls haja de donar a menjar sinó solament lo llit que podrà lo patró, aygua, sal y cavalleriza, guardant los dits furs, privilegis, ussos y bons costums; a tot lo qual dissent lo braç real y persevera en lo capítol de la delliberació del servici y la qualitat ab que se ha consedit aquell, de que no hi haja aloxament durant les sis campanyes y lo cap o caps que demanaran o permetran als soldats que demanen altra o altres coses, a més de les dessus dites, y no castigaran los desòrdens dels soldats, mane

vostra magestat que per medi de son lloctinent y capità general sien privats dels puestos que ocuparan y resten inhàbils per a poder tenir offici algú en la guerra o en la pau.

[471] Ítem, los dits tres braços fan y entenen fer la dita present oferta en esta forma y no en altra manera, çò és que totes les dites coses e les que desas se diran y especificaran e sengles de aquelles en la dita e present oferta contegudes sien inviolablement observades a la lletra, sens sub intel·ligència alguna plana o a sa enteniment sens interpretació ni glosa alguna.

[472] Ítem, senyor, com tots los furs y actes de cort que per vostra magestat són estats otorgats y decretats durant la dita e present cort sien estats fets per benefici y utilitat de la cosa publica per hon és just que sien observats a la lletra, per çò los dits tres braços, sens perjuhi ni lessio del que ja els està proveït per furs del present regne, supliquen a vostra magestat sia proveït y ordenat que los dits furs y actes de cort y lo que és estat decretat en los contrafurs offers y presentats per part del dit regne y lo que es decretara, en quant sia benefici de aquell, se haja de observar y observe en la dita ciutat y regne de València en la hora que per vostra magestat los dits furs y actes de cort seran manats publicar.

[473] Ítem, senyor, supliquen los dits tres braços a vostra magestat que la present oferta y tots los actes faents per aquella e per tota la dita cort e per cascú dels dits tres braços e singulars de aquells e del general de València sien lliurades autèntiques, sagellades y plumbades, franques de dret de sagell y del de mija annata y de tots altres drets y despeses, a dits tres braços.

Acceptació de oferta

[474] Sa magestat, acceptant la present oferta, regracia molt aquella a la present cort, reservant-se facultat per a declarar après lo que li pareixerà just sobre lo que no estan conformes los tres braços (vistes les delliberacions) y lo demás que convinga, y vol y declara que per fer los actes y afers y que de present se fan no es puga dir que la present cort sia finida com sa magestat vullga y entençà que dita cort reste y estiga en sa força y valor y aquella sia prorrogada y continuada fins que lo servici offert en ella sia ab tot efecte executat y cumplit per a el qual efecte dona poder bastant als dits tres braços per a nomenar les persones que·ls pareixera y a aquells també tot lo que han menester fins que ab tot efecte sia executat y cumplit lo dit servici; a tot lo fet y faedor per la ran desús dita sa magestat ho lloa y aproba com si fos estat fet al temps de la celebració del solio de les dites e presents corts e durant la prosecucin de aquelles e per el dit efecte continuació e prorrogació de la dita e present cort per al que dit és destis, sa magestat assigna per lo lloc competent per temps de un més y de allí avant consecutivament per los dies que pareixera als dits elets o braços lo capítol de la seu de la present ciutat.

[475] Així mateix, per no haver-se pogut fer per la brevetat del temps la elecció

e insaculació del síndic en lo braç militar, sa magestat approba y habilita lo lloc mateix a hon ha assistit lo dit estament a la celebració de les presents corts per a fer la dita extracció, insaculació y elecció en la mateixa forma que si abans del present acte del solio se hagués fet, habilitant lo present dia de hui per a dit efecte a fins tant continuadament se haja fet la dita nominacin e insaculació. Remissió

Ítem, senyor, que per vostra magestat sia feta absolució, remissió y perdó general de tots y qualsevol crims y delictes y de totes les penes per rahó de aquells commeses e imposades així per furs, actes de cort y privilegis, com per pragmatiques reals, no sols en los casos en los quals hi ha hagut condemncions, com en los demás crims y delictes en los quals no hi ha hagut sentència ni menys y ha instància de part privada si és segons en semblants celebracions de torts se ha acostumat fer y provehir. Y que lo dit perdó y remissió general comprença a qualsevol persones que hajen commes dits delictes e per aquells seran denunciades o condemnades per sentència així per procés de absentia con de presència, encara que dites persones per rahó dels dits crims estiguen preses, encarcerades o capllevades o en altra manera a mans de justícia se haja començat a passar en execució semblants condemncions, y que dit perdó y remissió se hajen de servir y guardar per lo lloctinent general regent la lloctinència.

Absolució

[476] Ab la present absolem, remetem e perdonam a qualsevol braços, universitats y particulars persones del dit regne de València, totes les penes cavils y criminals, corporals y pecuniàries de o per raó de qualsevol crimens, que sien estat comesos fins al dia de hui si e segons per los tres braços nos és estat supplicat de la present, emperò, absolució y remissió general, exceptant tan solament crims de erechia, e de lesa magestat, e sodomia, e falsadors de moneda e de vars y traidors, e de mort acordada, e de nafres, e coltellades donades per diners, e de falsos notaris, e de aquells que fan fer ussen scientment de qualsevol cartes, testaments e falses escriptures, e lladres trencadors de camins y de qualsevol pau o tregua y és nostra voluntat que tots los demás crims e dictes que no són, ni seran, dels desús expressats y exceptats sien compresos en la present absolució y perdó general de la manera que es conte en la supplica per dits braços sobre age feta.

Dictos igitur foros actus curiae, ordinationes, et provisiones iuxta decretationes nostras in fine cuius libet capituli scriptas et appositas ad supplicationem dictorum trium braçhiorum dictam curiam repraesentatium facimus, sancimus, statuimus, concedimus et ordinamus, volumusque per nos et nostros successores inconcusse inviolabiliterque observari ac etiam oblationem sive offertam factam ad supplicationem eorundem trium braçhiorum acceptamus volumusque et ordinamus per nos et successores nostros e/o modo quo per nos acceptata fuit inconcusse quoque, et inviolabiliter observari propterea omnibus supradictis et infrascriptis gerentibus vices generalis gubernatoris regenti cancellariam et doctoribus Regiae Audientiae, justiciis, baiulis, alguaciriis, virgariis, portariis caeterisque demum universis et singulis officialibus et

subditis nostris dictorumque officialium locatenentibus presentibus et futuris mandamus quatenus omnia et singula supradicta in praeinsertis actis ordinationibus et provissionibus iuxta dicta decretationes teneant firmiter et observent et omnibus faciant inviolabiliter observari et non contra faciant vel venient aut in aliquo contrafacere vel venire permittant ratione aliqua sive causa, et ut praemissa maiori gaudeant firmitate promittimus in bona fide nostra regia omnibus et singulis praedictis et infrascriptis et omnibus etiam aliis .de praesenti regno, licet absentibus tamquam prasentibus et Vincentio Ferrera scribe nostro mandati, pro protonotario nostro et omnibus etiam aliis quorum interést aut interésse potest legitime stipulante, pasciscente et etiam recipiente, ac etiam iuramus super crucem domini nostri Jesuchristi et eius sancta evangelica manibus nostris corporaliter tacta praedicta amnia, et singula ut superius dicta sunt, et in dictis actis ordinationibus foris provissionibus et decretationibus continetur complere et inviolabiliter observare et facere teneri et irrefragabiliter observari. Acta fuerunt haec in ecclessia Divis dominici ordinis Praedicatorum Valentiae die quarta mensis decembris anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto regnorum autem nostrorum vigesimo quinto.

Signum + Philippi Dei gratia regis Castellae, Aragonum, Legionis utriusque Siciliae, Hierusalem, Portugalliae, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Navarrae, Granatae, Toleti, Valentiae, Galfetiae, Maioricarum, Hispalis, Sardiniae, Cordubae, Corsicae, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algecirae, Gibraltaris, insularum Canariae nec non India-rum orientalium et occidentalium insularum, ac terrae firmae maris oceani, archidux Austriae, ducis Burgundiae, Brabantiae, Mediolani, Athenarum et Neopatriae, comitis Abspurgii, Fladriae, Tirolis, Barcinonis, Rossillionis et Ceritaniae, marchionis Oristani et comitis Goceani.

YO EL REY

V. don Christoval Crespí de Valdaura Regens.

Dominus Rex mandavit mihi Joseph de Villanueva visa per don Chistoforum Crespí de Valdaurà, regentem Cancelariam.

Los fueros y actos de Corte del Reyno de Valencia del año mil seiscientos quareinta y cinco.

Sig+num admodun reverendi don Fratris Isidori Aliaga archiepiscopi Valentini. Sig+num don Gasparis Joan militis ordinis et militiae beatae Mariae Montesiae et divi Georgii locumtenentis generalis suae maiestatis administratoris perpetui dictae religionis. Sig+num reverendi don Fratris Didaci Serrano episcopi Sogobricensis. Sig+num reverendi don Fratris Johannis Baptistae Campaña episcopi Dertusensi. Sig+num reverendi don Fratris Foelicis de Guzman episcopi Oriolensis. Sig+num don Josephi Sanz presbiteri canonici sedis Valentiae syndici, ac procuratoris capituli et canonicorum eiusdem sedis et totius brachii ecclesiastici. Sig+num magistri Raphaelis Trobado abbatis conventus, et monasterii Virginis Mariae de Valldigna ordinis cisterciensis. Sig+num fratris Thomae Capella del abbatis de Beniffaçà dicti ordinis cisterciensis. Sig+num Fratris Marci Salmerón magistri generalis totius ordinis Virginnis Mariae Mercedis. Sig+num

Ddctoris Johannis Josephi Carsi canonici sedis segobricensis, syndici capituli et canonicorum eiusdem sedis. Sig+num don Pauli Ruiz de Rossell canonici sedis Oriolensis syndici capituli et canonicorum eiusdem sedis. Sig+num Fratris Francisci Pasqual Mingot prioris monasterii Sancti Michaelis regum ordinis divi Hieronymi. Sig+num Fratris don Josephi del Villar prioris conventus Virginis Mariae Vallis Christi ordinis cartusiensis. Sig+num don Caroli Villarrasa militis ordinis et militiae de Calatrava substituti a commendatore praeceptoriae de Bexix pro religione de Calatrava. Sig+num don Hieronymi Fenollet militis ordinis et militiae beati Jacobi de Spatta substituti a don Hieronymo Ferrer commendatore de Orcheta pro dicta religione. Sig+num don Mauritii Mercader ordinis sancti Johannis Hierosolymitani procuratoris commendatori praeceptoriae de Torrent, pro voce sancti Johannis Hierosolymitani. Sig+num egregii don Johannis Andrea Coloma comitis Eldae et Anae. Sig+num egregii don Gasparis de Rocafull Boyl, comitis de Albaterra. Sig+num don Januarii Rabaça de Perellós domini Baroniae de Dos Aygües et loci de Benetúser. Sig+num don Vincentii Vallterra et Blanes. Sig+num don Hyacinthi March de Velazco. Sig+num don Ludovici Ambrosii Palavicino baroni de Frignestan. Sig+num Vincentii de Gascue. Sig+num Francisci Hieronymi Mascarell. Sig+num Guillermi Raymundi Anglesola. Sig+num Aurelii Navarro. Sig+num don Matheu Aguiló et Perpinyà baroni de Petrel et domini loci de Mirafior. Sig+num don Blasii Villarrasa. Sig+num Francisci Ferragut Martí de Pujades senioris. Sig+num don Vincentii Catalan et Lopez. Sig+num don Matthiae Balaguer. Sig+num don Agapiti Salvador. Sig+num Francisci Hieronymi Mascarell de Pertusa. Sig+num Zepherini Feo de Escorcía. Sig+num don Balthasaris Jacobi Portadora. Sig+num don Henrici Tallada. Sig+num Marcelli Matheu. Sig+num Vincentii Matheu. Sig+num Ludovici Alexandri Almunia. Sig+num don Balthasaris de Ribera senioris. Sig+num don Onuphriis Bellvis. Sig+num don Petri Colomer. Sig+num don Joannis Ripoll. Sig+num don Balthasaris de Ripoll. Sig+num don Ludovici Lloriz. Sig+num don Christofori Moles. Sig+num don Vincentii Aznar Pardo de la Casta. Sig+num don Petri Gonzalo. Sig+num don Alexandrii Pasqual. Sig+num don Jacobi de Proxita et València. Sig+num don Jacobi Ruiz de Corella. Sig+num don Vincentii del Rejaule. Sig+num don Johannis Vayllo de Lianas. Sig+num don Vincentii Adell. Sig+num don Mathei de Roda. Sig+num don Ignatii Sanz. Sig+num don Ferdinandi Mazparota. Sig+num Ferdinandi Ferrer de Proxita. Sig+num Johannis Baptistae Gazulle. Sig+num Johannis de Osta. Sig+num Ludovici de Osta. Sig+num Johannis Méndez de Cavallón. Sig+num Hieronymi Torrelles. Sig+num Hieronymi Raymundi Montaner. Sig+num Johannis Baptistae Cusida. Sig+num Ludovici Johannis Blasco de Lanuza. Sig+num Jacobi Sentacilia. Sig+num. Gasparis Ludovici don Blasco et Azlor. Sig+num don Laurentii Bellvis. Sig+num don Vincentii a Borgia. Sig+num don Didaci Estanya. Sig+num don Joachim de Aguirre. Sig+num don Emanuelis Borràs. Sig+num don Antonii Borrás. Sig+num don Johannis Baptistae Roig. Sig+num don Francisci Roca et Ferrer. Sig+num don Thomae Roig. Sig+num don Francisci Roig. Sig+num don Joseph Pellicer et Despuig. Sig+num don Vincentii Pellicer. Sig+num don Josephi Torres. Sig+num don Balthasaris Torres. Sig+num don Mathei Gonsalo. Sig+num don Michaelis Sisternes de Oblites. Sig+num don Petris Bellvis. Sig+num don Ludovici Mercader. Sig+num don Hieronymi Vallebrera. Sig+num don Hyacinthi de Monpalau. Sig+num don Francisci Escorcía et Ladron. Sig+num don Francisci Judici

de Acharte. Sig+num don Petri Arnaldi Llangol de Romani domini baroniae de Gifet. Sig+num don Johannis Moles. Sig+num egregii don Eximenei Perez de Calatayú comitis de Real. Sig+num don Ludovici Castelló de Vilanova. Sig+num Johannis Feliciani Gostans de Soler. Sig+num Petri de Caspe. Sig+num Philippi Armegol de Folch. Sig+num Balthazaris Mayques Ares. Sig+num Laurentii Matheu. Sig+num Johannis Morales. Sig+num Melchioris de Cruylles. Sig+num Petri Ludovici Cerdán et Ramos. Sig+num Francisci Garcia de la Jonda. Sig+num Janata Gamir et Borgia. Sig+num Laurentii Bou Penarroya. Sig+num Johannis Baptiste Gayalda. Sig+num Michaelis Gayalda. Sig+num Christofori Modronyo. Sig+num Pontiani Matheu. Sig+num Lucae Johannis Navarro. Sig+num Aurelii Navarro junioris. Sig+num Isidori Sanfelici. Sig+num Gasparis Johannis Catala et Ribot. Sig+num Balthazaris Catala. Sig+num don Petri Valerii Siverio. Sig+num don Ludovici Ruíz de Dori. Sig+num don Antonii Anguerot. Sig+num don Johannis de Castellvi, Figuerola et Vilanova. Sig+num don Petri Castelló domini loci de Benifallirn. Sig+num don Raymundi del Rejaule. Sig+num don Ludovici Pallas domini baroniae de Cortes. Sig+num don Isidri Palavicino. Sig+num don Leonardi Palavicino. Sig+num don Ludovici Palavicino. Sig+num don Baptistae Vallés. Sig+num don Antonii Clarà. Sig+num Anselmi Olginat de Medicis. Sig+num don Philippi Sigler de Cardona. Sig+num don Francisci Alconchell. Sig+num don Francisci Sanz de Monserrat. Sig+num don Gasparis Vidal. Sig+num don Andrea Soler de Cornelia. Sig+num don Alphonso de Rocafull. Sig+num don Josephi Brizuela. Sig+num don Raymundi de Rocafull. Sig+num Ludovici Rotlà et Canicia. Sig+num Nicolai Pasqual. Sig+num Bartholomei de Caspe. Sig+num Johannis Tarrega et Sanz. Sig+num Didaci Angel. Sig+num Antonii Garcia de Padilla. Sig+num Balthazaris Vives et Munoz. Sig+num Ludovici Guardia. Sig+num Vincentii Pasqual. Sig+num Joannis Francisci Aliaga de Tallada. Sig+num Petri de Valda. Sig+num Michaelis Saburgada de Espinola. Sig+num Francisci Ferragut Martí de Pujades junioris domini locorum de Chova et Bellota. Sig+num Francisci Artés et Muñoz. Sig+num Josephi Estephani Aznar. Sig+num Thomae Anglesola. Sig+num don Manuelis de Castellvi et Lladró. Sig+num don Michaelis Mayor. Sig+num don Januarii Rabaga de Perellos iunioris. Sig+num don Gasparis mia Sig+num don Gondisalvi de Castellvi. Sig+num don Gasparis Roig junioris. Sig+num don Ludovici Luna Cornell olim don Francisci Lladro. Sig+num don Vincentii Anguerot. Sig+num don Petri Quexal. Sig+num don Foelicis Falcó. Sig+num don Berençàrii Perez Pastor. Sig+num don Francisci Carroz. Sig+num don Christofori Zanoquera domini loci de Alcacer. Sig+num don Josephi Mingot et Pasqual. Sig+num don Philippi Boyl domini de Manizes. Sig+num don Sebastiani Aden. Sig+num don Joachim Salvador. Sig+num don Antonii Carroz. Sig+num don Caroli a Borgia et Brizuela. Sig+num don Fruelae Boyl domini loci de Magamagrell. Sig+num don Vincentii Giner. Sig+num Josephi Bayarri. Sig+num Johannis Araus. Sig+num Marci Antoni de Caspe. Sig+num Johannis Baptistae Matheu. Sig+num Bernardi Calduch. Sig+num Alvari Vives domini loci de Pamies. Sig+num Johannis Baptiste de Valda. Sig+num Ludovici Arinyo. Sig+num Ludovici Ignatii Royo. Sig+num Gerardi Cucaló. Sig+num Ludovici Johannis Escrivà et Despuig. Sig+num Petri Miguel. Sig+num Michaelis Angeli de Gaona. Sig+num Valerii Sanz de Geta. Sig+num don Johannis Mesa. Sig+num don Johannis Baptistae Falco de Belaojaga domini loci de Benifayó. Sig+num don Michaelis Falcó de Belaojaga. Sig+num don Michaelis Pasqual. Sig+num don Ludovici Roca. Sig+num don Johannis Cabanillas.

Sig+num don Basilii Polo. Sig+num don Gasparis Salvador. Sig+num Johannis Enuphrii Dasso et Boyl domini loci de Berfull. Sig+num Balthasaris Gros. Sig+num Vincentii Nogueras. Sig+num Petri Johannis Nogueras. Sig+num don Francisci Johannis Tallada domini loci de Manuel. Sig+num don Emanuelis Valero Siverio. Sig+ num don Francisci a Borgia. Sig+num don Balthasaris Pastor. Sig+num don Leandri Lloriz. Sig+num don Raphaelis Darder. Sig+num don Hieronymi Valeriola et Carroz. Sig+num don Josephi Calatayú et Pallàs domini baroniae de Agres et Sella. Sig+num don Francisci Calataya. Sig+num don Francisci Valeriola. Sig+num Josephi Gil de Perelló domini loci de Benifaràig. Sig+num Josephi Zaydia. Sig+num Martim Perez de Roa. Sig+num Michaelis Gavalda. Sig+num Petri Soler. Sig+num Francisci Vaziero ei Beneyto. Sig+num Sebastiani Pertusa et Bonastre. Sig+num don Alexandri Pasqual. Sig+num don Gasparis Lluqui. Sig+num don Ludovici Ferrer et Aragón. Sig+num don Ludovici Maca de Vallebrera senioris. Sig+num don Ludovici Mao de Vallebrera junioris. Sig+num don Foelicis Sanz de Callosa. Sig+num don Johannis de Malla. Sig+num don Alberti de Castellvi. Sig+num don Thomae Villarrasa. Sig+num don Gregorii Ortiz. Sig+num don Gasparis Guerau de Arellano. Sig+num don Didaci Sanz de la Llosa. Sig+num don Johannis Escrivà. Sig+num don Auziae Crespi de Valldaurà domini loci de Sumacarcer. Sig+num don Gasparis de Monto Sig+num don Johannis Sanz de Alboy. Sig+num don Ludovici mia Sig+num don Martini Diaz GirOn de Rebolledo. Sig+num don Josephi de Castellvi. Sig+num don Josephi Mayor. Sig+num don Ludovici Lluqui. Sig+num don Gasparis Mercader. Sig+num Josephi Artes et Munyoz. Sig+num Johannis Josephi Pertusa domini loci de Vinalessa. Sig+num Johannis Modronyo. Sig+num Jacobi Isidori Ebri. Sig+num Thomae Ebri. Sig+num Gasparis Johannis Zapata civis juratis primariis et commendatarii rationalis civitatis Valentiae. Sig+num Mathei Moliner civis syndici dictae civitatis. Sig+num Josephi Perez Roca civis syndici dictae civitatis Valentiae et totius braghii regalis. Sig+num Caroli del Mar juris utriusque doctoris advocatí et syndici dictae civitatis. Valentiae. Sig+num Josephi Menor iuris utriusque doctoris syndici civitatis Setabis Sig+num Andreae March civis syndici civitatis Oriolae. Sig+num Petri Joan juris utriusque; doctoris syndici civitatis Alicantis. Sig+num Josephi Querol doctoris medici syndici villae Morellae. Sig+num Didaci Pujalt civis syndici villae Algezirae. Sig+num Jacobi Giner iuris utriusque doctoris syndici villae Castellionis Planitie. Sig+num Francisci Sanchot civis syndici villae Villaregalis. Sig+num Vincentii Cubelles civis syndici villae de Ontinient. Sig+num Vincenntii Margarit civis syndici villae de Alcoy. Sig+num Johannis Ferrando notarii syndici villae de Borriana. Sig+num Didaci de Aguirre notarii syndici villae Lyriae. Sig+num Sebastiani Molina civis syndici villae de Biar. Sig+num Michaelis Puerto syndici villae de Bocayrent. Sig+num Dionisii Sesse notarii síndici villae de Alpuente. Sig+num Mathiae Cardona iuris utriusque syndici villae Peninsulae. Sig+num Jacobi Domenech syndici villae Penàguila. Sig+num Johannis Hieronymi Castillo notarii syndici villae de Xèrica. Sig+num. Francisci Johannis Mira notarii síndici villae Sexona. Sig+num Jacobi Llinares civis síndici villae de Vilajoyosa. Sig+num Johannis Baptistae Diez civis syndici villae de Capdet. Sig+num Michaelis Johannis Riquer síndici villae de Carbera. Sig+num Augustim Moranti civis syndici Villaenovae Castellionis. Sig+num Petri Ferrero syndici villae de la Yessa. Sig+num Michaelis Vidal civis syndici villae de la Olleria. Sig+num Jacobi Garriguez iuris utriusque syndici villae de

Carcaixent. Sig+num Armuniae syndici villae de Benigànim. Sig+num Johanni Roca et Banyatos iuris utriusque syndici villae Ondae.

Testes qui premisis omnibus presentes fuerunt sunt illustres don Ramirus Phelippe de Guzman dux de Medina de las Torres, princeps de Astillano, don Didacus Lopez de Haro Soto mayor marchio del Carpio, don Emanuel de Acevedo y Zunyiga comes de Monterrey y Fuentes, don Duarte Fernando Alvarez de Toledo comes de Oropessa et Alcaudete marchio de Villar, don Franciscus a Borja et centelles dux Gandiae et comes de Oliva, et don Franciscus Fernandez de la Cueva dux de Alburquerque, omnes cubicularii suae maiestatis.

Sig+num Joseph de Villanueva, militis ordinis et militiae beatae Mariae de Alcantara, suae maiestatis consiliarii et secretarii in sacro supremo regio Aragonum Consilio, qui huius modi exemplum in his duscentis octaginta novem foleii presentis comprehenso, fideliter sumptum ab originali processu curiarum per suam maiestatem naturalibus regni Valentiae celebratarum in eadem civitate, dies quarta desembris anni millessimi sexcentissimi quadragessimi quinti, ducto vice et absentia magnifici consiliarii Petri de Villanueva, equitis ordini et militiae Santi Jacobi de Spata ac protonotarii regnorum Coronae Aragonum, cum eodem vindice collatio natum autorizatum ac decretatum ut supra patet, manu regia firmatum, in hanc publicam formam redegi scribi que feci et clausi.

Additiones vero in calçe quorundam fororum appositae, scilicet illius in quo agitur de officis palio et en se introductis in hoc sacro suppremo regio Aragonum Consilio et in Regia Audientia Valentiae alterius fori in quo similiter agitur de legaturis sive embaxadas, aliusque in quo etiam tractatur de extraccione monete [auree] et argenteae processae exserico, et tandem alterius fori super supplicatione cohortis militum vulgo del 'Centenar de la Pluma', fuerunt postea concessae per suam maiestatem domini nostri regis ad instantiam dicti Valentiae regni, ut apparet regia manu sua firmata die decima tertia aprilis anni proximo fluxi milessimi sexcentissimi quadragessimi septimi, directa eiusdem regni pro regi, et [plures aliis] omnibus constat et fides plenaria adhibeatur, presentem feci dictam additionum et notationem die sexta julii millessimi sexcentissimi quadragessimi octavo.